

Имадэддин
Масими

Мен бу чананда сыемазам

ԿԵՐՓԷՆ, ԵՂ ԲՄԷ...

1991
21

116
H57

Имадәддин
Нәсими

Мәң
бу җаһанга
сылғамаң

М. Ф. Ахунбаев адына
Азәрбајҗан Республикасы
Китапханасы

10665
58855

Бакы • Кәңчлик • 1991

Ш6(2=А3) | Ш5(2=А3)

Аз I
Н 57

Өн сөз, тәртиб, шәрһ, лүғәт вә редактә
ӘЛЛАР СӘФӘРЛИНИНДИР

Имадәддин Нәсими

Н 57 Мән бу чәһанә сығмазам... Сечилмиш әсәрләри,
Б.: Кәнчлик, 1991. 384 сәһ.

Бу китаба Нәсиминин әсәрләриндән өрнәкләр дахил едилмишдир. Бурада шаирин гәзәлләри, мәснәви вә тујуғларынын чәтин мисра вә бәјтләринин әсас мә'насы изаһ едилмиш, бә'зиләринин исә сөзлүју верилмишдир.

Нәсими ше'рләринин ачығланмасы, шәрһи онун ирсини севәнләр үчүн дәјәрли бир һәдијә ола биләр.

Н 4803060102 65—90
М 653 (12)—91

Аз I

ISBN 5—8020—0237—9

© «Кәнчлик», 1991

ЕШГ КҮНӘШИ

Бөјүк философ шаир Имадәддин Нәсими Азәрбајчан әдәбијаты тарихиндә бәдиш-фәлсәфи ше'римизин өзүлүнү гојмуш, бәдиш сөз сәнәтимизи форма вә мәзмунча зәнкинләшдирмишдир. Онун ағыл-идрак гајнағы олан ше'рләри орта јүзилликләрин инсаны һағгында јазылмыш көнүл шәргиләридир. Инсаны аллаһлашдыран вә әксинә аллаһы да инсанлашдыран шаир поезијада һәјат вә инсан барәсиндә јени бир бахыш вә дүнјакөрүшү әкс етдирмишдир.

Сејид Имадәддин Нәсими 1369-чу илдә анадан олмушдур. Гајнағларда онун анадан олдуғу јер сабит дејилдир. Ләтифи тәзкирәсиндә Нәсиминин Бағдадын Нәсим адлы јериндә, Ашығ Чәләби Дијарбәкирдә, әрәб тарихчиләри Тәбриздә, С. Мүмтаз Шамахыда, даһа сонра исә Шираз, Ниссибин вә с. шәһәрләрдә дә дүнјаја кәлдијини көстәрәнләр вардыр.

Нәсими ушағлыгдан елмләри өјрәнмиш, өз зәриф зөвгү вә исте'дады илә парламишдыр. Онун Сејид, һүсејни вә Нәсими тәхәллүсү илә јаздығы ше'рләр аз кечмир ки, дилләрә дүшүр, севилер, үрәкләрә јол тапыр. Тәхәллүсләриндән мәсләкдашы вә хочасы Фәзлуллаһ Нәсиминин тәхәллүсү илә сәсләшән Нәсими тәхәллүсүнә садиг галыр. Өзү бунунла бағлы оларағ белә јазырды:

Адымы һағдан Нәсими јазарам,
Бил бу мә'нидән ки, симәм, ја зәрәм?

Бир гэээлдэ күнјәсинин Әбүлфәзл (Фәзлин атасы олдуғуну билдирир:

Чун Нәсиминин Әбүлфәзл олду һагдан күнјәси,
Чүмләз әсмаһын һуруфи ајини-әлгабындадыр.

Әрәб гајдасынча сечилгән бу күнјә-тәхәллүс Нәсиминин ја бу адда оғлу олмасы, ја өзүнү билик саһиби сајмасы, ја да Фәзлуллаһ Нәиминин ады илә бағлыдыр.

Имадәддин (динин дирәји) Нәсиминин ләгәбидир. Бу ләгәб сајғы әләмәти олараг она верилмишидир. Гајнағлардад о, Нәсими, Сејид Нәсими, Имадәддин кими анылмағдадыр.

Тәзкирәчи Ләтифи (XVI јүзиллик) шаирин Жулидәму (дағыныг сачлы) ләгәби илә танынан Шаһ Хәндан адлы бир гардашындан данышыр вә онун 1426-чы илдә өлдүјүнү билдирир. Гардашынын дејиләси вә ачылмасы мүмкүн олмајан сирләрлә долу ше'рләрини охујандан сонра она һәјчанла јазылмыш белә бир бејт јазыб кәндәрмишидир:

Кәл бу сирри кимсәјә фаш ејләмә,
Хану хасы амәјә аш ејләмә.

Нәсими дә гардашына чаваб олараг:

Дәрјаи-мүһит чуша кәлди,
Көзн илә мәкан хуруша кәлди.

— бејти илә башилајан мәснәвисини јазмышдыр.

Бир билкијә көрә Нәсиминин гардашы Шамаһыда јашамыш вә онун дәфн олундуғу гәбиристанлыг да ады илә адландырылмышдыр.

Мәкансыз олду Нәсими мәкачы јәхдур анын,
Мәкана сығмајан ол бимәкан мәхлны нидәр?

— дејә Нәсиминин сабит јашајыш јери олмашыдыр. Бу

бејтдә о, аллаһын варлығында өз варлығынын јох олмасы фикри илә јанашы, керчәкдән дә евсиз-ешиксиз, көчәри бир һәјат кечирдијини билдирмишидир.

Өмрү боју кәзиб-долашан вә бир дәрвиш кими һәјат кечирән Нәсими даими јашајыш јеринин адыны чәкмир. Бу да јерсиз дејилдир ки, шаирин өзү дә өзүнү дәрвиш сајырды. Әлбәтгә ки, бу дәрвиш ади дәрвиш јох, гајғысыз, азад јашамаг јолуну сечән, кәнлүтох, мүдрик бир ешг әри вә севән бир ашиг иди. Нәсими Румда (Анадолуда) абдал-дәрвиш олмасыны белә сөјләјрди:

Биз ки, Рум ичиндә абдал олмушуз,
Бу чаһандан фариғул-бал олмушуз.

Шаир әсәрләриндә Бурса, Ларәнд (Гараман), Бағдад, Мәрәш, Шам, Мисир, Һәләб, Шамаһы вә Бақынын адларыны чәкир. Бир ше'риндә Бақыны белә јада салыр: «Еј Нәсими, аллаһ дејиб ки, јер үзү кенишидир. Бақы торпағыны тәрк ет, бура сәнин јерин дејил».

Бу сөзләр дә көстәрир ки, Нәсими бир мүддәт дә Бақыда јашамыш вә һуруфиләр бурада изләндији заманда исә Бақыдан чыхыб кетмишидир. Өз мәсләки уғрунда чарпышыб-вурушан, һәјаты әгидә дөјүшләриндә кечән Нәсиминин сәси шәргин бирәр-бирәр өлкәләриндән кәлирди. О, бир јердә чох гала билмирди, чүнки ону һәр ан тә'ғибләр көзләјрди. Бу илләрдә Азәрбајчанда дурум чох гармагарышыг иди. Нәсиминин јенијетмә илләриндә Әмир Тејмур Азәрбајчана басғын едәрәк һәр јери дағыдыр. Ширван һакими Шејх Ибраһим онула иттифаг бағлајыб Ширваны хилас едир, анчаг аз кечмир ки, Гызыл Орда ханы Тохтамыш Азәрбајчана сохулур. Тохтамыш чәкилән кими Тејмур јенидән доғма дијары ајағлары алтында тапдалајыр вә он дәрд илә јахын Нахчыванда һуруфиләр очағы Әлинчә галасыны мүһасирәдә сахлајыр. Сонра исә Гәбә-

лэни дагыдараг оглу Мираншаһы өз јеринэ Азэрбајчана һаким тэ'јин едир.

Азэрбајчанда тејмурилэрэ гаршы үсјанларын арасы кэсилмирди. Бу иллэрдэ һакимијјэти элинэ алан гараго-јунлу тајфасындан олан Гара Јусиф Мираншаһ вэ Шаһ-рухун гошунларыны басараг Мираншаһы өлдүрүр. Белэ бир ағыр заманда Нэсими 1394-чү илдэ Бақыда Нэими илэ көрүшэрэк ондан һуруфилик тэригэтини гәбул едир вэ бу илдән дэ башлајараг һуруфилик руһунда ше'рлэр јазараг јайыр.

1394-чү илдэ Мираншаһ, Шејх Ибраһимин фитнәси илэ Нэимини тутуб, Элинчэ галасынын јанында фачиэли сурәтдэ өлдүртдүрүр. Тэригэт башчысынын өлүмү бүтүн һуруфилэри, о чүмлэдән дэ Нэсимини үрәкдән сарсыдыр. Анчаг о, силаһдашы Әлијүл-ә'ла кими горхуб пирэ сығынмыр. Тэригэт фикирләрини јаймаг үчүн, өз вәтәниндән узаг-лашараг Анадолуја кедир. Бурса шәһәриндэ Низаминин «Хөсров вэ Ширин» поемасыны түркчәјэ чевирән тәрчүман-шаир Шејхи илэ көрүшүр. Бәкташилик тэригәти башчысы һачы Вәли Бәкташи Анадолуда севилән, диллэрэ дүшән Нэсими илэ көрүшмәкдән горхуб чәкинир. Анчаг ше'рсс-вэрлэр, һуруфи зијалылар Нэсиминин ишыгылы, чәсарәтли фикирләриндән илһам алыр, шаирин шөһрәти күндән-күнэ артыр.

Рәфиш адлы бир шаир «Бәшаратнамә» әсәриндэ Нэсимијэ халг мәһәббәтини ифадә едәрэк ону ешиг шәһиди, кизли сирләри горхмадан јаян бир сәнәткар кими севдирир. Ејни заманда шаирин ајларла, иллэрлэ зинданлара атылдығыны үрәк ағырысы илэ билдирир.

I Султан Мурадын заманында Бурса вэ Анадолуда һуруфилэр чидди шәкилдэ чәзаландырылырды. Она көрә дэ Нэсими бурада чох гала билмәјиб һәләбә кедир.

Нэсимидән данышан Һүсејн Бајгаранын вәзири Кәмаләддин Һүсејн «Мәчалисүл-үшиаг» («Ашигләр мәчлиси»)

әсәриндә белә јазырды: «Нэсиминин көнүл дәнизи далғалананда онун кәлмә вэ һәрфләри инчиләр кими кәнара дағылды. Шаирин сөзләрини баша дүшмәдиләр. Һәләбдә бир нәфәр заһири-алимдән сорушур:

— Бу чаванын үзүндә нә көрүрсүнүз ки, бу гәдәр һәјачан вэ мәстлик көстәрирсиниз?

Чаваб верди:

— Онун үзүнүн күзкүсүндә танрынын сурәтини көрүрәм. Мүнкир деди:

— Биз дэ о чаваны көрүрүк, бәс нә үчүн о сурәт бизим көзүмүзә көрүнмүр?

Шаир деди:

— Бу дөвләт гушу сизин габилитәтинизи өзүнә јува етмәди вэ бу сәадәт гушу сизин һүммәтинизин башына кәлкә салмады.

Сејид Нэсими илэ мүнкир арасында бу сөһбәтдән сонра шаирин дүшмәни даһа да чохалды. Валинин јанына кедәрәк бир нечә јалан да артырыб хәбәр вердиләр».

Нэсиминин өлүмү барәсиндә исә белә мә'лумат верилир: «Һәләбдә шаирин севимли шакирдләриндән бири онун:

Һәгбин нәзәри бајад та рује-мәра бинәд,
Чәшми ке, бовәд ходбин кеј рује-хода бинәд.

(Һәгигәти көрән көз ләзимдыр ки, мәним үзүмү көрсүн. Худбин көз аллаһын үзүнү көрә билмәз),—бејти илэ башланан ше'рини охујурмуш.

— Бу гәзәл киминдир?

— Мәним ше'римдир,—дејә чаваб верир.

Буна көрә дэ кәнчин гәтлинә һөкм вериб, богазындан асмаг истәјирләр. Бу заман Нэсими өзүнү һадисә јеринә чатдырараг белә дејир:

— Ше'р мәнимдир. О кәнч мәним хатирим үчүн гәзәли өзүнә иснад вермишдир.

Кәнчи бурахыб Нэсимини тутур вэ дәрисинин сојулма-

сына һөкм верирләр. Дәриси сојулдугу заман шаир чохлу ган итирдијүндән рәнки саралыр.

— Рәнкин нә үчүн саралыр?—дејә Нәсимидән сорушурлар.

Нәсими белә чаваб верир:

— Мән әбәдијјәт үфүгләриндә доғмуш ешиг күнәшијәм, күнәш батанда рәнки саралыр.

Руһаниләрдән бири белә дејур:

— Бу елә мәл'үндур ки, онун ганындан бир дамчы һара дүшсә, кәсиб атмаг лазымдыр.

Тәсадүфән Нәсиминин ганындан бир дамчы о руһанинин бармагына сычрајыр. Чамаат ондан бармагынын кәсилмәсини тәләб едир. О исә горхуб белә дејур:

— Мән сөзмәсәли демишәм.

Бу заман ал ган ичиндә олан шаир дејур:

Заһидин бир бармагын кәссәм, дөнүб һәгдән гачар,
Көр бу мискин ашиги, сәрпа сојарлар агламаз».

Әрәб тарихчиси Мүвәффәгәддин Әһмәд ибн Ибраһим әл—Һәләби (XV), «Күнузуз—зәһәб, тарихи—һәләб» («Гызыл хәзинәләри, һәләб тарихи») адлы әсәриндә Нәсиминин өлүмү һаггында даһа доғру вә тарихи һәгигәтә ујғун мә'лумат верир. Тарихчи белә јазыр ки, Нәсими ислам дини әлејһинә чыхдыгына көрә өлдүрүлмүшдүр. Шаири е'дам етмәк үчүн һәләбин шејхи, наиби, газиләр газиси вә шәриәт алимләриндән ибарәт мұһакимә һејәти гурулуру. Нәсимийә гаршы чыхан һәнәфи алими Чанагчыоғлу даһа чох чанфәшанлыг көстәриди. Һәләбин наиби Јашбәј Нәсимини динсиз, кафир адландырана дејур ки, әкәр дедикләрини сүбута чатдыра билмәсән сәни өлдүрәчәјәм. О да бу сөzlәри ешидән кими кери чәкилир. Бу арада үләмалардан Һилал оғлу Шәһабәддин газинин јанына кәләрәк Нәсиминин кафир, имансыз олмасыны сөјләјир вә өлдүрүлмәсини тәләб едәрәк фитва (шәриәтә мұвафиг һөкм, гәрар)

верди. Сонра Малики газиси онун фитвасына е'тираз етди. О исә деди ки, нә үчүн өлдүрүлмәсин? Гази дә деди ки, сән өз әлинлә «өлдүрмәк лазымдыр» сөzlәрини јаза биләрсәнми?

Шәһабәддин Һилал да чаваб верди:

— Бәли, јаза биләрәм.

Бу сөһбәтдән сонра о, кағыз үзәриндә фитвасыны јазып отуранлара көстәрди. Анчаг һеч кәс онун сөzlәринә гошулмады. Вәзијјәти белә көрән Малики газиси Чанагчыоғлуна билдирди ки, газиләр вә алимләр фикрини бәјәнмәдиләр. Сәнин сөзүнлә ону нечә өлдүрәк?

Јашбәк деди:

— Ону мән өлдүрә билмәрәм. Чүнки бу хүсусда Султан мәнә хәбәр верилмәсини тапшырмышдыр.

Мәчлис дағылды. Султана мұһакимәнин нәтичәси билдирилди. Нәсимини дә апарып гала зинданына салдылар. Бир мүддәтдән сонра Султан Мәликүл—Мүәјјәддән әмр кәлди; «Дәриси сојулеун вә Һәләбдә једди күн көстәрилсин, јер—јер дурумуну һәр кәсә дујурулсун. Сонра вүчүд сөzlәри парчалансын, һәр парчасы инанчларыны поздуғу Зүлгәдәр оғлу Әлибәјлә гардашы Нәсирәддинә вә Гиза Јүлүк Осман көндәрилсин». Бу адам кафирди, мүлһидди. Онун инчә ше'рләри сардыр».

Беләликлә, Нәсими 1417-чи илдә Һәләбдә фәциәли шәкилдә өлдүрүлдү. Шаирин гәбри бу күн дә Һәләбдә дурмададыр. Онун гәбринә зијарәтә кедәнләрә сәјгә әләмәти олараг «нәсими» ады верилир. Умумийјәтлә, «Нәсиминин һәјәти» олдугча гарышыгдыр, билинмијәни билинәниндән чохдур» (К. Ә. Күркчүоғлу). Онун елми тәрчүмеји—һалы бу күн дә јаранмамышдыр.

Аббас әл—Әззәви «Ираг тарихи» китабында Нәсиминин өлүмү илә бағлы олараг белә јазыр: «Нәсиминин тәһлүкәси артмышды, сәси јајылмышды, она ујанлар чоһалмышды. Тәригәтинин кенишиләнмәси горхусу аләми бүрүмүшдү. Шаирлик күчү илә тәблиғат апармасы мұһакимә едилмә-

синэ жол ачмышды. Ашгын вэ дашгын сөзлэри илэ ислам е'тигадыны чыгырындан чыхардыгы анлашылмышды. Нәсими устады Фазлуллаһдан даһа чох сәс салмыш, һуруфилик јолуна сапанлар арасында жүксәк мөвгә газанмышды. Неч кимин етмәдијини о етмишиди. Нәсими олмасайды, һуруфилик сөнәр, битәрди. Фазлуллаһын горхуб ачмадыгыны бу, ачыгча ортаја атмагдан чәкинмәмишиди. Ше'рлэри халг арасында һава илэ охунурду. Көзәл бәдиһи үслубу илэ динләјичилэри сарсыдырды. Нәһајәт, һәләбдә тәбризли Нәсимәддин өлдүрүлдү. Ону севәнләр дә, севмәјәнләр дә варды. Иранлылар ону өзләриндән сајырдылар. Өзүнү тәсәввүф нүмајәндәләринин ирәли кәләнләриндән сајырдылар. О, јаман вэ чәсур бир шаирдир. Онын јолундан оланлар ону мүбалигәли сурәтдә өјәрләр».

Нәсимидән данышан јазарларын һамысы ону икид, горхмаз вэ дөјүшкән бир шаир-мүтәфәккир кими өјмәкдә дирләр.

XIV—XV јүзилликләрдә һуруфилијин јајылмасы вэ тәшәккүлү Фазлуллаһ Нәими Астарабади (1340—1394) вэ Нәсиминин ады илэ бағлыдыр. Нәими «Чавиданнамә», «Новнамә» («Јуху һаггында китаб»), «Әришнамә», «Вәсијјәтнамә» әсәрләриндә һуруфилијин елми-нәзәри тәлимини әсасландырмыш, сөз вэ истилаһларыны ајдынлашдырмышдыр. Бу тәригәт 1386-чы илдән башлајараг јарадылыр вэ јајылмаға башлајыр. Сәксәнинчи илләрдә Бакыја, Ширвана кәлән Нәими һуруфилији јајыр, дөнмәдән тәблиғ едирди. Нәсимиликдән горхуб чәкинән тејмуриләрин Нәими ни арадан галдырмасы да бу бөјүк һәрәкәтлә бағлы иди. Чүнки минләрлә һуруфиләр һөкмдарлара јох, Нәимијә инаныр, онун әтрафында бирләшир вэ горхмадан өз мәсләки уғрунда дөјүшләрә атылырды.

Нәими «Вәсијјәтнамә» әсәриндә һуруфиләрин бу ачыначағлы, ағыр һәјәтыны өмрүнүн сон чағларында да дүшүнәрәк онлара белә бир сифариш кәндәрир: «Бүтүн дәрвишләрә салам сөјләјин. Рәис вэ Кеја, еләчә дә хачә Фәх-

рәддин әкәр ордадырса, тәдбир көрүб ушағлары бир кушәјә апарсынлар. Әкәр гојмасалар, кишиләри гадынлар васитәсилә хәбәрдар етсинләр. Ола билсин ки, тәшкил олуңмуш дәстәдән адам кәләр, бүтүн мүридләр тәләф ола биләрләр, һамыја гәсд едилә биләр... Өз кејиминизи вэ харичи көрүшүнүзү дәјишин, ширванлы вэ дағлы чамаатынын шәклинә салын, мөһкәм вэ әлчатмаз учгарлара кәдин. Бу иши олдуғча тез едн ки, һәлә ордудан арханызча һеч ким кәлмәмиш вэ тәләфата уғрамамыш кетмиш оласыныз. Әлбәттә, әлбәттә, тәләсин. Узағ дағлыг јерләрә чәкилин, адларынызы дәјишин. Дәрвишлик мәрасимини үзәриниздән көтүрүн. Нәр дәм, нәр дәм намаз гылыб бир пешәјә бағланмағынызы да мәсләһәт көрүрәм».

Бу сәтирләрдә чанлы бир тарих дилә кәлир. Дәрвиш палтары кејиб азад бир һәјәт сүрән, мәсләки јолунда башыны гојан вэ һәјәты јолларда кечән һуруфиләрин горху вэ сыхынтыларла долу күнләри көзләримиз өнүндән кәлиб кечир.

Һуруфи дөјүшләриндә Нәсиминин дә сәси әзәмәтлә учалырды. Шаир өз хочасынын инам вэ бахышларыны һуруфи шәргиләриндә јени бир әрдәмлә сәсләндирди. Онын илаһи (аллаһын тә'рифи), нәфәс, шәтһијәт (тәсәввүфи ше'рләр), сәмаи, гәләндәри вэ с. шәргиләри һуруфи топлантыларында кечә-күндүз охунур, өлкәдән-өлкәјә јајылырды. Шәргин минләрлә тәкјә вэ завијәләриндән Нәсими шәргиләри учалырды. Нәсимиликдән мүгәддәс дуалары сајылан бу илаһи нәғмәләр мүгәддәс адәт-ән'әнә вэ дуалары белә сыхышдырыб арадан чыхардырды.

Азәрбајчан әдәбијјаты тарихиндә Нәсими сијаси-фәлсәфи ше'рин илк бөјүк нүмајәндәсидир. Онын әсәрләриндә поетик фикирлә фәлсәфи фикир, мүдрикликлә тәбиһи инсани дујгулар бирләшир вэ чох вахт да ағыл, мүһакимә, бәдиһи-фәлсәфи вүс'әт һиссә, дујғуја үстүн кәлир. Ичтимаи әдаләт, јени инсан проблеми, камил инсан һаггында дүшүнчәләр, зүлм вэ шәрә гаршы мүбаризә, инсанын әгли-

мә'нави көзәллијинин тәсдиги бу поезијанын әсасында ду-
рур. Инсанпәрвәрлик концепсијасы Нәсиминин јарадычы-
лығынын әсас руһу вә пафосуну тәшикл едир. Диван әд-
бијјатыны форма вә мәзмунча зәнкинләшдирән «Нәсими
диван ше'ринин Јунис Әмрәсидир» (Ә. Кабаклы).

Илк јарадычылыг чағларында суфизмә мејл көстәрән
Нәсими инсанын һәјат јолуну шығландыран, гәлбинә, ру-
һуна шығ сачан, мә'навијјатыны сафлашшдыран али бир
ешг күнәшини вәсф едәркә, инсанда үзә чыхан аллаһы
јеканә варлыг сајыр. Зәррәдә күнәш ахтарараг варлығын
бир вүчуддан јарандығыны, инсан һәјатынын шәриәтлә
башлајыб һәгигәтлә тамамландығыны ирәли сүрүр. Бүтүн
инсанлара ејни көзлә бахан шаир инсанлары көзәл вә чир-
кин дејә икијә бөлмүр, милли ајрысечкилик ахтармыр,
инсанлара дүнја кәдәрини унутдуран, онлары руһән јүксәл-
дән ше'ри, нәгмә вә мусигини үрәкдән бәјәнрди. Көнүл
тәрбијәси вә көзәллијини инсан өмрүнүн гәјәси сајырды.

Нәсиминин лирик гәһрәманы дүшүнән вә дујан бир
ашигдир. Саф, јүксәк бир севки ону камала чатдырыр, әг-
ли-үрфани көзәликләр онун башлыча хүсусијјәтләридир.
Бу ашиг нәфс јолуну дејил, али бир ешг јолуну тутан
ашигдир. Ону чәзб едән, дүшүндүрән, каинатын мәһәббәт-
дән јаранмасы мәсәләси, дүнја вә һәјата рөвнәг верән ила-
һи бир гүввәниң нурудур. Һәллач Мәнсур кими, «әнәлһәгг»
дејәрәк нәфси өлдүрүб руһән өз идеалына говушмағы, бө-
јүк инсан адынын тәсдиги кими баша дүшүр, «һагга, кер-
чәклијә ујгун мәнәм, пуч дејиләм, һаггам» демәклә өзүнү
танрысы илә вәһдәтдә алырды. Буна көрә дә бу ифадәни
«мәнәм аллаһ» мә'насында баша дүшмәк доғру дејилдир.

Бүтүн бунлара көрә дә Нәсими ше'риндәки ашиг һаггы
өзүндә тапан вә дујан бир инсандыр. Һаггы өзүндә тапмаг
исә һәгигәти, керчәклији дујмаг демәкдир. Ән бөјүк һәги-
гәт дә өз варлығында али бир гүввәнин әбәди вә әзәли
кејфијјәтләрини дујмагдыр. Һәгигәти, учалығы вә үлвијјә-

ти көрән көзә малик олмагдыр. Шаирә көрә һәгигәти кө-
рән бәсирәт көзү дә инсан үзүндә аллаһы көрән, сезән көз-
дүр.

Нәими илә көрүшүндән сонра Нәсими һуруфилик ру-
һунда ше'рләр јазыр. Һуруфилик әсиндә суфизмдән ај-
ры дејил, онун бир голудур. Онун әсасында ағыл, идрик
фәлсәфәси дурурса да ешг, мәһәббәт идеалы да бу тәри-
гәтә јад дејилдир. Буна көрәдир ки, Нәсими јарадычылы-
ғында ағыл илә севки фәлсәфәси аһәнкдар бир шәкилдә
бирләшир, ваһид бир дүнјакөрүшү вә бир үрәјин сәси ки-
ми учалыр. Бу гәһрәманын гәлби ичтимаи гәјғи вә дүшүн-
чәләрдән дә хали дејилдир. Әјри нәзәр заһидләр, фәғиһләр,
залым һакимләр, дардүшүнчәли шејхләр, ваизләр онун
дүшмәнләридир.

Һуруфилијә көрә бүтүн варлыг сәсдән јаранмышдыр.
Сәс дә һәрф вә сөзләрдә әксини тапыр. Бу да анчаг инса-
на мәхсус бир хүсусијјәтдир. Сөз дә һәрфләр үзәриндә гу-
рулур. Каинатын јаранмасы һәрфләрлә бағлыдыр. Аллаһ
куја ки, «күн» (ол, јаран) әмри илә варлығы јаратмыш-
дыр. Бу әмр дә сөздән, сөз исә һәрфләрдән ибарәтдир. Һә-
белә һәјатын бүтүн сирләри һәрфләрдә бирләшир. Һәрф-
ләрин дахили рәмз вә мә'наларыны өјрәнмәк илаһи әл-
мин сирләрини өјрәнмәк демәкдир.

Нәсими сөзү, дирилик руһу вә чан сајырды, чаһанын
јарадычысы кими мә'наландырырды. Шаирә көрә сөз өз-
өзүнүн тәрчүманыдыр, сөзүн ени, дәринлији тапылмаз,
сөз сонсуз вә битмәз-түкәнмәздир. Көнүлдә хәзинә олан
сөз илаһи көјләрин ән уча гатыдыр, сөз дәнизи учсуз-
бучагсыздыр. Бүтүн бунларла јанашы, «агил исән сөзүнү
мүхтәсәр ет»—дејән сәнәткар ше'рдә јығчамлығы әсас мә-
зијјәт кими јүксәк гијмәтләндиридир.

Һуруфиләр кими Нәсими дә һәрф вә рәгәмләр нәзәриј-
јәсини јени бир бахымдан шәрһ едирди. Шаирә көрә, Гүр'-
ан 28 һәрфлә, Нәсиминин «Чавиданнамә»си исә 32 һәрфлә
јазылмышдыр. Она көрә дә бу һәрфләр мүгәддәс сајылыр.

Инсанын үзүндө 1 сач, 2 гаиш, 4 киприк олмага 7 түк чизкиси вардыр. Инсанларын бу хэтлери анаданкэлмәдир. Бу хэтт чизкиларинин өзү вә јери 14-ә бәрабәрдир. Кишиләрдә сонрадан 7 хэтт чизкиси дә јараныр. Бунлар да јерлери илә 14 едәр вә 14-ү икијә вуранда 28-ә бәрабәр олар. Гур'анын 28 һәрфи дә елә бу гәдәрдир.

Инсанын сачларла чәнә алтындакы хэтләринин истива чизкиси илә ики јерә бөлүнмәси, бүтүн хэтләрин өзү вә јери илә чәмнинин насили 32-јә чатыр ки, бу да «Чавиданна-мә» әсәриндәки 32 һәрфин топлусудур.

Фатиһә сурәси 7 әјәттир вә сурәнин дә 7 ады вардыр. - әјәт вә 7 ад, өзләри илә јерләринин топлусу 28-дир. Хабелә фатиһәдә әрәб һәрфләринин једдисе чатышмыр. Гадын үзүндә дә кишиләрә мәхсус 7 хэтт чизкиси јохдур. Буна көрә дә фатиһә сурәсинә «үммүл китаб» (китабын анасы, өзүлү) дејилдирди.

Гур'анын сирри 29 сурәнин башында сајлары 42 шури сурәсиндәки 2 олдугуна көрә 30-а бәрабәр олан «һуруфимүгәтта»—сөз һалына кәлмәдән кәсилмиш һәрфләрәдәдир. Бу 14 һәрфин өзү вә јери 28-ин чәмидир. Хабелә күндә ва-чиб олан намазын сајы 17-дир, чүмә күнү исә 15 рүкәт намаз гылмаг кәрәкдир. Онларын топлусу да 32-јә јетәр. Јолчулар исә 11 рүкәт намаз гыла биләр, 11 илә 17-нин чәми дә 28-ә бәрабәрдир.

Инсан үзүндәки хэтт чизкиларинин, Гур'ан әјәлләри вә намаз рүкәтләринин һуруфилик тә'лиминдә рәмзи мә'налар дашымасы тәсадуфи дејилдир. Һуруфиләрә көрә бу әлагә илаһи бир вәһдәтлә бағлыдыр. Хабелә һәрф вә рәгәмләр нәзәријјәсини тәбиәтә, каината белә тәтбиғ едәрәк онларын арасында да вәһдәт вә ујғунлуғ арајыб тапырдылар.

Һуруфиләр һәтта инсан үзүнү «аллаһ күзкүсү» санырды. Куја ки, аллаһын өзү инсан үзүндә көрүнмәкдәдир, инсан үзүндә аллаһ сөзү јазылыб. Буна көрә дә инсана сәчдә едилмәлидир. Инсан үзүндә көрүнән Фәзлин елә өзүдүр. Инсан үзүндәки шәкил вә рәсмләр дә елә буну

көстәрмәкдәдир. Даша, торпаға көвһәр дејән, Муса пеј-ғәмбәр кими гуру ағачы аллаһ сананлар инсанын бу көзәллик вә ләтафәтини нә үчүн көрмүрләр:

Еј дашәвү түрабә дејән гижәтин көвһәр,
Инсан бу һүснү лүтф илә көвһәр дејилмидир?

Нәсиминин инсанлығ һаггында тәсәвүрләри чох јүксәк иди. «Булунмаз» рәдифли гәзәлиндә кишилик, икидлик иддиасында оланларын сөзү илә иши арасында бөјүк ајрылығ көрән шаир һәр чалма гојаны киши сајмыр, өз зәманәсиндә һүнәрсизләрин мәнсәб башында, һүнәр саһибләринин исә мәнсәб вә јардымдан узаг галмасыны, көнүл гуранын аз, көнүл јыханын чох олмасыны, халгын өз әмәлини азмасыны үрәк јанғысы илә билдирдирди:

Һәр биһүнәр инсафы јох, уш мәнсәби тутду,
Саһиб һүнәрә мәнсәбү идрар булунмаз,
Халгын әмәли азды, көнүл јыхычы өкүш,
Бир хәстә көнүл јапычы ме'мар булунмаз.

Шаирин «сығмазам» рәдифли ше'ри онун јарадычылыгынын зирвәсидир. Бу ше'рдә ики чаһан дејән Нәсими инсан варлығынын әсасы олан чисм вә чаны, мадди вә мә'нәви аләми нәзәрдә тутурду. Шаирә көрә јерсиз көвһәр олан инсан аллаһ кими варлыға вә јерә сыға билмәз. Хабелә ики дүнјанын бир дүнјаја сығмасы да мәнтигә ујғун дејилдир. Инсанын дүнјаја сыған чисми, бәдәни, сығмајан кејфијјәти ағлы вә хәјалыдыр. Инсан хәјалы аллаһ кими мәкан, јер мәфһуму танымыр, һәр јердә мөвчуд ола биләр, мәһдудийјәт билмир.

Нәсими бу гәзәли икилик нисбәти вә тәзадлары үзәриндә гурмушидур. Ше'рин бүтүн мисра вә бејтләри рәмзи-символик мә'на дашыјан икиликләрдән ибарәттир. Шаирин фикринчә дүнја вә каинат, тәбиәт, инсан нәсли икиликләрин тәзадларына әсасланыр, зиддијјәтли икиликләр-

сиз чанлы вэ чансыз дүнја јохдур. Инсаны јер вэ көј илэ баглајан, алагэлэндирэн тэзадлы икиликләрди.

Икиликләрин бирлијэ чеврилдији варлыг анчаг танрыдыр. Өзүнү руһан аллаһ илэ говушдурмаг истэјән инсан дүнја вэ һәјатла бүтүн алагэләрини кәсәрәк икилијэ јох, бирлијэ көнүл вермәлидир. Варлыгында олан ики чаһандан бирини-чисм вэ бәдәнини дири икән өлдүрмәли, анчаг өз руһуну јашатмалыдыр. Әбәди олмајан маддилији әри-дәрәк әбәди олан руһи-мә'нәви аләми илэ парламалыдыр. Руһ әбәди дири, бәдән исә руһ үчүн гәфәсдир, әбәди јашаја билмәз. Руһ илэ бәдәнин даима бир јердә јашамасы да мүмкүн дејилдир. Ағач илэ мејвә кими, руһ илэ чисмин дә сону ажрылыгдыр. Инсан өз руһу илэ заман вэ чаһандыр вэ она көрә дә чисмән јашадығы дүнјаја мә'нән-руһән сығмыр.

Шаир белә һесаб едирди ки, нәфси өлдүрмәк камил инсана мәхсус ән бөјүк бир мә'нәви гәһрәманлыгдыр. «Нәфсә галиб кәлмәк Хејбәр галасыны алмагдан чәтиндир». Нәфс дүшкүнү ади бир һејвандан сечилмир. Ешг јолуну тутан исә руһуна гида верән, өз көнлүндә илаһи нуру кәздирән, севкилисинин үзүндә өз идеалыны ахтарыб арајан инсандыр. Икилик пәрдәсини арадан галдыран инсан кизли сирләри дуја биләр, кизли сирләри дујмаг исә һагга говушмагдыр. Јерлә көј белә камил инсанда тәзаһүр едир. Сурәт илэ мә'на онун әләмәтидир. Ај, улдуз, күнәш ишығыны ондан алыр, о, көвһәр мә'дәни, кизли бир хәзинә, ба вэ шәкәрди.

Гәзәлдә Нәсиминин тэзадлары сөз вэ ифадәләрдә дә мә'налы сәсләнир. «Сығар» вэ «сығмаз» сөзләриндәки тәсдиг вэ инкарлыг, дејилиш гәтијјәти вэ мәнтиги пафос чох әзәмәтлидир. Рәчәз-һәрбә зорба тә'сири бағышлајыр. Шаир санки өз һөкмү илэ мүхатибини, динләјичисини лал едир, сусдуруп. Ону көнлүнә ајдынлыг кәтирир, өз танрылыгыны дујмаға чағырыр. Јерсиз дејил ки, гәзәл елә әрузун рәчәз бәһриндә јазылмышдыр. Рәчәз сөзүнүн мә'

насы да дәјүш шәрғиси, һәрбә-зорба, һәрби марш демәкдир.

Нәсиминин фарс диванындакы гәзәлләрдән дә бири «сығмазам» рәдифлидир. Һәр ики гәзәл мә'на-мәзмунча бир-биринә јахындыр. Бу гәзәлиндә дә шаир инсаны чисм вэ чан мүчәссәмәси сајыр, онун варлыға сығмамадығынын сәбәбини мә'нәви бөјүклүк вэ әзәмәтиндә көрүр.

Нәсиминин фәлсәфи ше'рләри илэ јанашы дүнјәви ше'рләри дә вардыр. Онун бу ше'рләриндә сәмимијјәт вэ тәбилик даһа габарыгдыр, һәр ше'ри хәгилији, дил-ифадә вә үслуб көзәллији илэ фәргләнир. Шаир бурада инсан сәәдәтини, онун көнүл сәрбәстлији вэ ирадә азадлыгыны өн планда алыр. Нәсиминин бу сәпкидә јаздығы әсәрләриндә зәманәсиндән шикајәт мотивләри даһа гүввәтлидир. Чағдашлары арасында сөзү бүтөв, дилиндә доғрулуғ олан, һаггы таныјан керчәк бир јар, әр, севкили тапа билмир:

Ганы бир әһдү пејманы бүтүн јар,
Ганы бир гөвлү керчәк, доғру дилдар,
Ганы һагги билән бир керчәк әр ким,
• Ола доғру анын дилиндә көфтар?

Гоча бир гарыја бәнзәтдији дүнјада дүзлүк, доғрулуғ, сәдагәт, көзәллик көрә билмәјән Нәсимијә көрә бу дүнјанын шәкәри ағы, балы ачы, дүзү јалан, көзәли чиркинликдир. «Залымын зүлмү шәриндән тарлада үсјән битәр»— дејән шаир хејури јох, шәри чох олан орта әсрләр һәјатыны нисләјир, она лә'нәтләр јағдырыр. Бу һәјаты мејвә кәтирмәјән бир ағача, гара бир тикана, бүлбүлүн вүсал јолуну кәсән хара, зүлмәтлә долу бир зиндана бәнзәдир.

Нәсими јерин, көјүн сирләрини ахтаран, дүшүнән вэ дүшүндүрән бир шаирдир. «Нәдир» рәдифли ше'риндә бүтүн варлыға суал долу бахышларла нәзәр салыр, һејрәтә дүшүр, сарсылыр, суалларына чаваб тапа билмәдијиндән кәдәрләнир:

Дуну күн мунтэзирмэ мэн ки, бу паркар нэбир,
Кунбэди-чэрхи-фэлэк, кэрдиши-дэввар нэбир?
Фалэжин эсли нэдэндир, мэлэжин нэсли нэдэн,
Адэмин сурэтинэ, бунча тэлэбкар нэбир?
Оду су, торпагу жел адлы нэднэбир алэм,
Ана сачдэ нэ үчүн, цблисэ инкар нэбир?
Бир чибин тэ'бинэ бах, бал нэдэн, зэһр нэдэн,
Јенэ бир јердэ эчэб кэнч нэбир, мар нэбир?

Бу мисраларда тэбиэтдэ, јердэ, көјдэ зиддијјэт вэ экс-
ликлар көрэн Нэсими од, су, торпаг вэ нава үзэриндэ гуру-
лан алэмэ, зэһэр илэ бал јетирэн арыја, хэзинэ илэ ила-
нын бир јердэ ујумасына ибрэтлэ бахыр, дүшүнүр, товһид
елмини охујан мэдрэсэлэри бу сирлэри арајыб тапмага
сэслэјир. Сирлэрлэ долу дүнја гаршысында сусан, анлама-
јан, дүшүнмэјэн инсанларын корлуғуна, чаһиллијинэ ачы-
јыр, чалма вэ чүббэси илэ өзүнү нумајиш етдирэнлэрин
бошлуғуна, биликсизлијинэ күлүрдү:

Вары мөһнэтдир чаһанын, нэ улурсан, еј көнүл,
Лэ'нэт олсун бу чаһана, һэм чаһанын варына.

— дејэн шаир эјридил дил базарчысынын сөзүнэ инанмыр,
дүнјаны севэнлэрин өз истэјинэ јетмэмэсинэ, өмрүнүн бош,
мэ'насыз кечмэсинэ ганунаујғун бир һал кими бахыр.

Бэди сөз сэнэтинин көзэл, солмаз инчилэрини јарадан
Нэсими, Азэрбајчан ше'ринэ јени дејим вэ сөз дүзүмэ,
ифадэ—услуг көзэлликлэри кэтирмишидир. Оуну бэнзэтмэ
вэ мэ'чазлары элван вэ тэравэтлидир. «Түрк ше'ри илэ эн
эввэл Нэсими шөһрэт тапмышдыр». (Лэтифи).

«XIV эср азэри лэһчэси эдэбијјатынын бир јүксэк зүм-
рэ олараг јетишидирдији эн бөјүк вэ эн кениш тэ'сирли
шаир Сејид Имадэддин Нэсимидир. Вэчдли шаир инан-
дығыны вэ дујдугуну тэрэннүм етмэкэ јолундакы чэсур вэ
атэшли сөзлэри илэ мүнһитиндэки инсанлар үзэриндэ бө-
јүк бир һэјачан ојандырмыш, фэгэт бу сэрбэст сөјлэјиш-

лэриндэки мэ'најы һэзм едэ билмэјэнлэр тэрэфиндэн һэ-
зин бир агибэтэ уграмышдыр» (Н. С. Банарлы).

Нэсиминин дүнјакөрүшүнүн камала чатмасы, һэсэног-
лу, Шејхоғлу, Шэјјад һэмзэ, Ашыг Паша, Гази Бүрһанэд-
дин, Эвһэди, Эһмэди башга сэнэткарларын ады илэ бағ-
лыдыр. Оуну бу шаирлэрин эсэрлэри илэ сэслэшэн чаваб
вэ нэзирэлэри дэ буну ајдын көстэрир.

Түрк халғларынын эрдэмли вэ улу шаирлэриндэн Лүг-
фи, Нэваи, Фүзули, Шејхи, Нијази, Бэјази вэ башгалары
да Нэсими сэнэтинин ше'р күлүстанындан илһам алмыш,
өјрэнмиш, она јаздығлары нэзирэ вэ игтибасларда өз сэ-
лэфлэринэ рэгбэт вэ мэхэббэтини билдирмишлэр. Бундан
башга Һэбиби, Кишвэри, Һэгиги, Хэтаји, Мисали, Гејби,
Мүнһити, Эриши, Чэфэри кими шаирлэрин јарадычылығында
эксини тапан суфи-һуруфи инам вэ дүшүнчэлэри дэ Нэ-
симинин тэ'сири илэ элағадардыр.

«Сејид Нэсими Фүзулидэн эввэл јашамыш азэри лэһ-
чэли бир түрк шаиридир ки, ше'рлэриндэки ахычылыг вэ
гүввэт нэ гэдэр риггэтэ вэ һејрэтэ шајанса, ејни сэласэт
вэ гүввэтин өзүндэн сонра кэлэнлэр үстүндэки тэ'сири дэ о
дэрэчэдэ мүнүмдүр» (Эли Чаниб Јөнтэм).

Түркдилли шаирлэрдэн Гул Нэсими, Һүсејни вэ башга
сэнэткарлар исэ Нэсими давамчыларыдыр. Онларын бү-
түн ше'рлэри Нэсими күнэшиндэн нур алыр, Нэсими јара-
дычылығындан су ичир. Хүсусилэ Гул Нэсиминин бөјүк
шаир Нэсиминин ше'рлэринэ јаздығы нэзирэлэр даһа чох
сэчијјэвидир.

Нэсими ирси оуну јарадычылығы, ше'рлэринин идеја-
бэди көзэлликлэринин инчэлэнмэси вэ нэшинин тарихи
чох да узаг дејилдир. Буна бахмјараг арашдырычылардан
С. Мүмтаз, Һ. Араслы, М. Гулузадэ, И. Олғун, Х. Э. Күрк-
чуоғлу, З. Гулузадэ, Р. Азадэ вэ башгаларынын гијмэтли
мэгалэ вэ эсэрлэри Нэсимишүнаслығын угурлары кими дэ-
јэрлидир вэ бу күн дэ өз елми эһмијјэтини сахлајыр. Бү-
түн бунларла јанашы Нэсиминин дүнјакөрүшү, сэнэткар-

лығы, әдәби тә'сир даирәси, әсәрләринин идеја-мөвзу гайнаглары, дил-үслуб хусусијјәтләри кими проблемләр һәләлик өз елми һәллини көзләмәкдәдир.

Мәһәббәт вә көзәллик, ағыл вә идрәк нүмунәси олан Нәсими поезијасы, түрк халгларынын әдәбијјатында бөјүк әкс-сәда доғурмушдур. Онын өлүмсүз ше'рләри бу күн дә өз тәрәвәт вә рајиһәси илә рәғбәт доғурур, үрәкләрә јол тапарәг севилип. Нәсими ше'ри охучуја мүдриклик ашылајыр, ону мәнән јүксәлдир, көјләрә учалдыр, әгидә вә мәсләк дөјүшләринә сәсләјир.

«Күнәш батанда саралар», анчаг Нәсими сәнәти саралмыр, солмур, әксинә күндән-күнә парлајараг јени-јени үфүгләрә шыыг сачыр. Зәманәсинин ешг күнәши кими парлајан шаир орта чағларын поезија көјләринә бир ајдынлыз, шәфғәт кәтирмиш, ана дилимизи вә бәдиш сөзүмүзү јени-јени зирвәләрә галдырмышдыр.

Тәзәмләр

Мәрһәба, хош кәлдин, еј руһи-рәваным, мәрһәба!
Еј шәкәрләб јари-ширин ламәканым, мәрһәба!¹

Чүн ләбин чами-Чәм олду нәфхеји-руһулгүдүс,
Еј чәмилим, еј чәмалим, бәһрү каным, мәрһәба!²

Көнлүмә һеч сәндән өзкә нәснә лајиг көрмәдим,
Сурәтим, әглим, үгулим, чисмү чаным, мәрһәба!³

Еј мәләк сурәтли дилбәр, чан фәдадыр јолуна,
Чүн дедин ләһмикә ләһми, ганә ганым, мәрһәба!⁴

Кәлди јарым наз илә, сорду, Нәсимн, нечәсэн?
Мәрһәба, хош кәлдин, еј хырда дәһаным, мәрһәба!

¹ Мәрһәба, еј чаным, хош кәлдин, мәрһәба! Еј шәкәр додаглы ширин јар, мәкансыз оланым, әһсэн!

² Додагын Чәмшидин чамы вә Иса пејгәмбәрин өлүләри дирилдән үфүрмәси олду. Еј көзәлим, көзәллијим, дәннзим, гајнагым, әһсэн!

³ Көнлүмә сәндән өзкә һеч нәји лајиг көрмәдим, сурәтим, ағлым, идракым, бәдәним вә чаным, әһсэн!

⁴ Еј мәләк сурәтли дилбәр, чан сәнин јолунда гурбандыр. Дедин ки, әтин әтим, ганын ганымдыр, әһсэн сәнә!

Чами-сәфаји бизә сун, сагија
Ким сусамыш ол мејә әһли-сәфа.¹

Шол меји ким чәмидир анын күнәш,
Шол ки, бујурмуш: «Вә сәкаһүм», нидә.²

Шол ким, анын шанына итмиш нүзул:
Чами-ә'лал-әрши-меји-истәва.³

Ким ки бу мејханәјә басды гәдәм,
Бисәру па олду, нә сәр, ја нә па?⁴

Шаһиди-гејби илә олду һәриф,
Та әбәд олду икиликдән чүдә.⁵

Һур илә чәннәтдә мәгам ејләди,
Өмри-әбәд булдадувү көрдү лига.⁶

¹ Еј саги, саф үрәкли адамлар о шәраба сусадыгы үчүн саф шәрабы бизә вер.

² Гәдәһи күнәш олан шәрабы төк. Аллаһын бујурдуғу шәрабы.

³ Шанында истәва шәрабы вә ә'лал-әрш гәдәһи олан ичкини төк (ә'лал-әрш истәва — аллаһ әзәмәт вә гүдрәти илә көј үзәриндә көрүндү).

⁴ Бу мејханәјә ајаг басан башсыз, ајагсыз галды. Нә баш, нә ајаг (Башсыз, ајагсыз суфизмдә әлагәләри кәсмәк демәкдир)?

⁵ Мејханәјә кәлән көрүмәзлик аләмнинн көзәли илә дост олду. Әбәди сурәтдә икиликдән узаглашды.

⁶ Чәннәтдә һури илә бир арада јашады, әбәди өмүр газанды, аллаһы көј үзүндә ајы көрән кими көрдү.

Хызр киби ичди һәјат абыны,
Чанү тәни чүмләси олду бәга.⁷

Еј чәмәни-рөвзә бојун сидрәси,
Һүснү мәлаһәтдә руһун мүнтәһа.⁸

Мәскәни-әрваһ сачундур, сачун,
Лә'ли-ләбин чанлара дарүш-шәфа.⁹

Зүлфүнү вә'л-лејл охурам һәр кечә,
Јүзүнү һәр иртәдә шәмсүз-зүһа.¹⁰

Көр бу нәсимин нәфәсин ким нечә,
Буји-Мәсиһа кибидүр чанфәза.¹¹

Нәзми-Нәсими ки, дүрәрдүр ады,
Халга сатар анивү алмаз бәһа.¹²

⁷ Хызр кими дирилик сујуну ичди. Чаны вә бәдәни әбәдијјәтә го-вушду.

⁸ Еј боју чәннәт чәмәниннин сидрәси (килас ағачы), руһу көзәллик вә мәлаһәтин нәһәјәти олан (ән јүксәк дәрәчәси олан).

⁹ Руһларын јери сачындыр, сачын. Лә'л додағын чанлара шәфа евидир.

¹⁰ Зүлфүнү һәр кечә «анд олсун кечәјә» дејә анырам, үзүнү дә ертәдән күнәш кими көзләјирәм.

¹¹ Көр бу сәһәр јелининн нәфәси Исанын әтри кими нечә өмүр ар-тырандыр.

¹² Нәсиминин ше'рләриннин ады инчидир, ону чамаата сатыр, анчаг баһасыны алмыр.

Чанымы гылдым фәда шол дилбәрин дидарына,
Ашиг олдур чаныны гылды фәда дилдарына.¹

Чунки Мәчнун көрдү ол үзүндә һәггин сурәтин,
Ашигин мә'шугәси Лејли олур дидарына.

Кәл асыл бәрдар чүн Мәнсурләјин, Мәнсурвар,
Агибәт мәнсурини Мәнсур асар дарына.

Дүнјанын назу нәими лашеји-мурдар имиш,
Ассиғи јохмуш анын, сән кирмәкил базарына,²

Шәм'и-әнвари-тәчәллидир чамалы дилбәрин,
Еј көнүл, пәрванә тәк кәл јан бу шәм'ин нарына.³

Хош кечир өмрүн, Нәсимн, сән чаһанда јар илән,
Агил исән тәкјә гылма дүнјанын динарына.

¹ О севкилинин көрүшүнә чанымы фәда етдим, һәгиги ашиг одур ки, чаныны севкилисинә фәда едир.

² Дүнјанын назы, боллуғу мурдар леш имиш. Онун фәјдасы јохдур, базарына кирмә.

³ Севкилинин үзү тәчәллә (*әјан олма, көрүнмә*) ишыгынын шамыдыр. Еј көнүл, пәрванә кими кәл бу шамын одуна јан.

Башыны топ ејләкил, кир вәһдәтин мејданына,
Еј көнүл, мүштаг исән кәр зүлфүнүн човканына.

Ашигин ганилә ојнар дилбәрин симин әли,
Еј јаланчы ашиг, әбсәм, кирмә чанын ганына.¹

Чәкмәјән ешгин бәласын, көрмәјән һичрин гәмин
Дәрди дәрмансыздыр анын, чарә јох дәрманына.

Чаныны гурбан едәндир јар ичүн керчәк шәһид,
Сәд һәзаран рәһмәт олсун ол шәһидин чанына.

Зүлфүнүн сиррин нә билсин заһид, аны сор мана,
Кәр әсир олмаг диләрсән зүлфи-чанәфшанына,²

Кәл ниґабын тәрфини күлкүн јанағындан көтүр,
Та күлүстан күлмәсин ајруг күли-хәнданына.

Хубларын бағында чохдур фитнәли нәркис, вәли
Фитнәлик хәтм олду анын нәркиси-фәттанына.

¹ Севкилинин күмүш әлләри ашигин ганы илә ојнар. Еј јаланчы ашиг, лал ол, чанын ганына кирмә.

² Сачынын сиррини заһид нә билсин? Әкәр онун чан бағышлајан сачына әсир олмаг истәјирсәнсә, ону (*сачын сиррини*) мәнән соруш.

Лә'лү мәрчандыр додағын, лә'лөи-дүрдүр дишин,
Афәрин шол бәһри-канын лә'лөи-мәрчанына.³

Қирпијин навәк охудар, гашларын Чачы каман,
Уғрамаз ашигдән өзкә шол охун пејканына.

Еј Нәсими, кәр сөзүн мә'наси бипајан дејил,
Нәчин ирмәз кимсәнин фикри онун пајанына.

³ Додағын лә'л вә мәрчандыр, дишин дүрр инчисидир, Афәрин о мә'дән дәнизинин мәрчан инчисинә.

Јохдур вәфасы дүнјанын, алданма анын алына,
Рәнкиндән олду мүнфәил¹ һәр ким бојанды алына.

Нәгди дәғәлдир дүнјанын, анынла базар ејләмә,
Ничүн ки, һәр ким гәлб илә ејләрсә базар алына.

Чүн чүмлә гијлү гал имиш дарүл-гүрурун һасили,
Шол бисәбатын дүшмәкил биһудә гијлү галына.

Арысы јаландыр, сағын, дадлусына алданма ким,
Ачыдыр анын шәккәри, агу гатылмыш балына.

Әсли дәнидир дүнјанын, затында јохдур бир әлиф,
Тәркибинә кәл бах анын, шол јаву нуну далына.²

Фани чаһанын севкиси таму одудар јандырыр,³
Гач ол гарыдан, еј көнүл, алданма зүлфү халына.

Мөһнәтдир анын дөвләти, зәһмәтдир анын һәшмәти,
Мүдбирдир ол ким, бағлады гәлбин анын игбалына.⁴

Тәзвирү бөһтандыр иши, һәм гөвлү фе'ли мүхтәлиф⁵
Ҳалин сана шәрһ ејләдим, фикр ејлә анын һалына.

¹ Мүнфәил — утанан, хәчаләтли.

² Дүнјанын әсли дәнидир (алчаг, рәзилдир), затында әлиф (а), учалыг јохдур. Онун ја, нун, дал һәрфләри илә јазылышына бах. («Дүнја» сөзүнү әрәб әлифбасы илә јазанда әлифи (а һәрфини) ихти-сара салсан, «дәни» сөзү алынар.)

³ Бош дүнјанын севкиси чәһәннәм одудар, јандырыр.

⁴ Онун дөвләти әзијјәт әзәмәти зәһмәтдир. Онун тәлејинә көнлүнү бағлајан дүшкүндүр, бәдбәхтдир.

⁵ Иши сахта вә бөһтан, сөзү вә даврашы ујғун дејил.

Диви-рәчимин атыдыр әммарә нәфсин мәркәби,⁶
Тәрк ејлә дивин атыны, јапышма анын јалына!

Мөһкәм ојунчудур фәләк, мәнсубәсиндән кәл сагын,
Еј бибәсирәт, бах анын шол сурәти-әһвалына.

Шол бимисалын ешгинә верди Нәсими көнлүнү,
Дүнја нола, ја ахирәт, ким гала мүлкү малына.

Ашиг бәла јолунда кәрәк ким, һәмул ола,
Мә'шугәдән ана нә ки кәлсә, гәбул ола.¹

Керчәк мүһиббә чөврү чәфа чүнки јар едәр,
Нечүн чәфадан инчинә, гәмдән мәлул ола?²

Назү нә'имү чәннәти-чавид ичиндәдир,
Дилбәр әлиндә ол ки, мурады һүсул ола.³

Һәр ашигин ки, јар илә олду чәрәвү чүн,
Ариф гатында ады анын бүлфүзул ола.⁴

Јохдур нәсиби ешги-һәгигидән, еј көнүл,
Шол кимсәнин ки, мүршиди нагисүгул ола.⁵

Еј халигин әманәтини заје ејләјән,
Лајигдир адын ки, залимү чаһил ола.⁶

¹ Ашиг бәла јолунда кәрәк дөзүмлү ола, севкилисиндән һәр нә (бәла) кәлсә, кәрәк гәбул едә.

² Керчәк ашигә, бир һалда ки, зүлмү вә чәфаны јар едир, чәфадан нијә инчисин, гәмдән нијә кәдәрләнсин.

³ Һәр ким дилбәрин (севкилинин) әли илә мурада јетсә, о, наз-не'мәт вә әбәди чәннәт ичиндә олар.

⁴ Бир ашигин ки, јар илә арасында нечә вә нәдән мүбәһисәси ола, ариф јанында онун ады бошбоғаз олар.

⁵ Еј көнүл, мүршидинин (јол кәстәрәнинин) ағлы аз олан кимсәнин һәгиги севкидән нәсиби (пајы) јохдур.

⁶ Еј јарадычынын әманәтини пуч едән, адының залым вә чаһил олмасы лајигдир.

⁶ Ијрәнч дивин аты алчаг нәфсин минијидир.

Кэр шәрһ едәрсәм ајәти-һүснүн китабыны,
Һәр баб ичиндә фәслинә јүз мин фүсул ола.⁷

Ме'рачә чыхды руһи-Нәсими Бураг илән,
Шол лашәдән нә фәидә ким, ла-зәлул ола?⁸

⁷ Әкәр јараданын көзәллик ајәләрини изаһ етсәм, кәрәк онда һәр бөлмәсиндәки фәсилләр јүз мин фәсилдән ибарәт ола.

⁸ Нәсиминин руһу Бураг илә көјләрә чыхды, о әт јығынындан нә фәјда ки, рам олмаја.

Јарын кәрәк ки, меһри-рүһи дилнәзир ола,
Та һүсн ичиндә хәлги-чаһана әмир ола.¹

Һәр ким ки, гылмаја нәзәр ол һүсни-сурәтә
Јохдур бәсирәт анда ки, ады бәсир ола.²

Хубан ичиндә көрмәмишәм бән нәзирини,
Аләмдә ола јеканә мәкәр бинәзир ола.³

Бичарә ашигин нола тәдбирү чарәси?
Мә'шуг шаһи-аләмү ашиг фәгир ола.⁴

Төвһид ичиндә нөгтеји-әсрары булмушам,
Саһиби-нәзәр кәрәк ки, бу һалә хәбир ола.⁵

Мәнсури-ешг олуб верир исә Нәсими чан,
Анын мујини ајәти «нимән-нәсир» ола.⁶

¹ Кәрәк севкилинин күнәш үзү үрәјә хош кәлән ола ки, көзәллији илә дунјанын инсанларынын әмири ола.

² Һәр ким о сурәтин көзәллијинә бахмаса, ады көрән олса да, онда көрмә габилијјәти јохдур.

³ Мән көзәлләр ичиндә онун бәнзәрини көрмәмишәм, о бирчә севкили аләмдә бәнзәрсиз олмалыдыр.

⁴ Севкили дунја шаһы, севәнсә јохсул олса, бичарә ашигин тәдбир вә чарәси нә олар?

⁵ Сирләрин инчә мә'насыны төвһид (*бирлик*) ичиндә булмушам. Дүшүнчә саһиби кәрәкдир ки, бу вәзијјәтдән хәбәрдар ола.

⁶ Нәсими Мәнсур кими ешг јолунда чан верирсә, кәрәк онун јардымчысы «нә көзәл јардымчыдыр» дејилән силаһ ола.

◆ ◆ ◆
Жандырычы фиргәти јахды бәни нарына,
Көнлүм улашмаг диләр јари-вәфадарына.¹

Олду көзүмдән ираг ол сәнәмин сурәти,
Ја рәб, иришдир бәни дөвләти-дидарына.²

Ешгә әсир ејләди чанымы шол назы чох
Лүтф илә бир бахмады јари-кирифттарына.³

Көр ки, сүзүлмүш көзү ејләди сајру бәни,
Һаны анын рәһмәти ашиги-бимарына?⁴

Јүрәкими јаралы ејләди гәмзән, ириш,
Јарасына бах бу күн, гојма аны јарына.⁵

Мүлк илә мал, еј мәлик, кимсәјә чүн галмамыш,
Јох тут аны, һичә сај, бахма анын варына.⁶

¹ Жандырычы арылығы мәни ода јахды. Көнлүм вәфалы јарыма говушмаг диләр.

² О көзәлин сурәти көзүмдән узаг олду. Еј танры, мәни ону көрмәк сәадәтинә чатдыр.

³ О назы чох олан чанымы ешгә әсир ејләди. Әсир олмуш јарына бир дәфә лүтф илә бахмады.

⁴ Сүзүлмүш көзү мәни көр нечә хәстә етди. Онун хәстә ашигинә ачыماسы һаны?

⁵ Сәнин гәмзән үрәјими јаралады, кәл чат, онун јарасына бу күн бах, ону сабаһа гојма.

⁶ Еј һөкмдар, мүлк илә мал кимсәјә галмамышдыр. Ону јох бил, һеч сај, онун варына бахма,

Чанымы пәрванә тәк јандырарам шәмә ким,
Јанар имиш јар үчүн васил олан јарына.⁷

Јара, Нәсими, бу күн чаныны гурбан гылан,
Мәһрәм олур та әбәд мәхзәни әсрарына.⁸

⁷ Чанымы пәрванә кими шама јандырарам. Јарына говушан јары үчүн јанармыш.

⁸ Еј Нәсими, бу күн чаныны јара гурбан едән әбәдлик онун сирләр хәзинәсинә мәһрәм олар.

Начинс сөһбәти декил илла таму оду,
Фәзл ејлә, ја илаһи, эчирна минәл-әзаб.¹

Диви-рәчими адәмә һәмсөһбәт ејләмәк,
Саһиб нәзәр билир ки, хәтадыр, декил сәваб.²

Һәмдәм нә рәсм илән ола Чәбрајылү Әһримән,
Мунис нә төвр илән ола тути илә гүраб?³

¹ Сојсузла сөһбәт етмәк, чәһәннәм одундан башга бир шеј дејил. Еј танры, лүтф ет, бизи о әзабдан мұһафизә ет.
² Дәрһн көрүшлү билир ки, говулмуш шејтаны адама һәмсөһбәт етмәк доғру дејил, хәтадыр. (Бурада шејтанын чәннәтдә Адәми алдатмасы һадисәсинә ишарә олунур.)

³ Чәбрајылла шејтан нечә һәмдәм олур? Тути илә гарға нечә иснишиәр? (Әһримән фарс мифолокијасында шәр аллаһыдыр.)

Еј үзүн «нәсрүн-минәллаһ», веј сачын «фәтһүн-гәриб»
Еј бәшәр сурәтли рәһман, веј мәләксима һәбиб.¹

Валәһәм һүснүнә, еј мишкин сачындан мүнфәил,
Чәннәтин бағында рејһан, сүнбүлүн чининдә тиб!²

Зүлфү рүхсарындыр әррәһман-әләл-әрш-истива,
Кә'бәнин меһрабы гашын, фитнәли ејнин хәтиб.³

Әнбәрәфшан сүнбүлүн әсрары олду ашикар,
Кәлди рүһуллаһү мәнсух олду зүннарү сәлиб.⁴

Сурәтин лөвһиндә ендирди кәламы Чәбрәил,
Еј чамалын һәг китабы, иннәһү-шеј'үн-әчиб.⁵

Ашигин әсрарыны, һәгги билән ариф биляр,
Ашина һалын нә билсин, кәнди́ни билмәз гәриб.⁶

¹ Еј үзү жардым аллаһдандыр», сачы «фәтһ чөх јахшыдыр» әјәсп олан көзәл, еј инсан сурәтли илаһи, еј мәләк көрүнүшлү севкили!

² Еј мүшк гоһулу сачындан чәннәт бағындакы рејһан, сүнбүлүн чинләриндәки әтир хәчил олан, мән сәнин көзәллижинә валәһәм.

³ Сачын вә үзүн «рәһмәти һәдсиз олан, учалығы вә улулуғу илә көјү тутан» (Гур'андан сурә), сәнин гашын Кә'бәнин меһрабы, фитнәли сөзүн исә хәтибдир.

⁴ Әнбәр сачан сүнбүлүнүн (сачынын) сирләри ашкар олду. Аллаһын бәхш етдији руһ кәлди, зүннар вә хач арадан гаяхды,

⁵ Чәбрајил кәламы (һәгг кәламыны) үзүнүн лөвһәсиндә көјдән ендирди. Еј көзәллији һәгг китабы олан, «доғрудан да о, гәрибә бир шејдир».

⁶ Ашигин сирләрини һәггы таныжан ариф биләр, өзүнү танымајан гәриб достун һалыны нә билсин?!

Ким ки севдасындан олду сажру шәһла көзләрин,
Шәрбәти ширин ләбиндир, Исәви нитгин тәбиб.¹

Хубларын ешгиндән, еј заһид, мәни мән, ејләмә,
Чүнки мана ешг олду гисмәт күнү һәгдән нәсиб.²

Еј әдиб, өк вермә адабындан әһли-вәһдәтә,
Әбсәм ол, ничүн ки, ешг адабыны билмәз әдиб.³

Чәннәти-әднин күлүстаны рүхүндүр, шәк дејил,
Еј күлүстанында рүһуллаһү ризван әндәлиб.⁴

Еј Нәсими, чүн рәфигин Фәзл имиш, јә'ни илаһ,
Лүтф илә гәһр олду ваһид һәм һәбиб олду рәгиб.⁵

¹ Шәһла көзләринин севдасындан хәстәләнәннин шәрбәти ширин до-
дағын, һәкими Иса нитгинә бәнзәр данышығындыр.

² Еј заһид, көзәлләри севмәји мәнә гадаған етмә, чүнки гисмәт кү-
нү һагдан мәнә ешг нәсиб олду.

³ Еј әдиб, вәһдәт әһлине әдәбләрдән өјүд вермә, лал ол, чүнки
әдиб ешгин гајда-ғанунуну билмәз.

⁴ Чәннәтин күлүстаны үзүндүр, бу шүбһәсиздир, еј күлүстанында
Рүһуллаһ (Иса) вә Ризван бүлбүл олан.

⁵ Еј Нәсими, сәнин достун Фәзл, јә'ни таңры олдуғуна көрә лүтф
илә гәһр бир олду, рәгиб дә севкили олду.

Чананә мәним севдијими чан билир анчаг,
Көнлүм диләјин дүнјада чанан билир анчаг.

Билдим, таныдым елмдә мә'буду¹, јәгин ки,
Шөјлә билирәм ким, аны Гур'ан билир анчаг.

Абдал² олубан бәјлик едән арифи көр ким
Бу сәлтәнәтин гәдрини султан билир анчаг.

Суфимидир ол чами-мүсәффасына мәшғул,
Пүнһани ичәр ејлә ки, шејтан билир анчаг.³

Еј саги, кәтир дөвр әјағын, дөвр елә, сун ким,
Бу дөвр әјағын дөврүнү дөвран билир анчаг.⁴

Көнлүм кәмиси гәрг едә көр ешг дәнизинә
Ким, бу дәнизин бәһрини үмман билир анчаг.

Һеч кимсә Нәсими сөзүнү кәшф едә билмәз,
Бу гуш дилидир, буну Сүлејман билир анчаг.

¹ Мә'буд — аллаһ бүт, ибадәт едилән.

² Абдал — дәрвиш.

³ Саф шәраб ичмәклә мәшғул олан о адам мәкәр суфидирми?
Елә кизли ичир ки, анчаг шејтан билир.

⁴ Еј саги, дөвр гәдәһини долдуруб дөвр елә, вер. Бу дөвр гәдәһи-
нин дөвр етмәсини анчаг дөвран билир.

◆ ◆ ◆
Көнлүмүн шәһрини чүн ким, ејләди јәғмаји-ешг,
Салды аләм мүлкинә шуру шәру говғаји-ешг.¹

Чыхды сиррим аләмә, әсрарымы фаш ејләди,
Һалыма һәмдәм оландан дүнјада севдији-ешг.²

Нитг имиш аләмдә мөвчуд, ешг имиш гаим мәгам,
Бизә билдирди әзәлдән рәһбәри-мовлаји ешг.

Сән һүмаји-ламәкансан, кәндөзүндән бихәбәр,
Кәлмәдин та ким, көрәсән мәнзили-ә'лаји-ешг.³

Чых гәфәсдән, кәлкил, еј бүлбүл, күлүстан сејрин ет,
Бас гәдәм мејдани-ешгә көрәсән мә'ваји-ешг.⁴

Ешг илә һәр дәм, Нәсими, сејр едәрсән Куһи-Гаф,
Сәнсән ол али мәгамда шәһпәри-әнгаји-ешг.⁵

¹ Елә ки ешг көнлүмүн шәһрини гарәт етди, ешг говғасы дүнја мүлкүнә һај-күј салды.

² Ешг севдасы дүнјада һалыма һәмдәм оландан бәри сирләрим аләмә чыхды, ачылды.

³ Сән мөкансыз һүмасан, өзүн өзүндән хәбәрсизсән. Ешгин уча мәнзилини көрмәк үчүн кәлмәдинми?

⁴ Еј бүлбүл, гәфәсдән чых, күл бағчасыны кәз. Ешг мејданына ајаг гој ки, севки јурдуну көрәсән.

⁵ Ш ә һ п ә р и - ә н г а ј и - е ш г — ешг әнгасынын (әфсанәви гуш) ләләји.

◆ ◆ ◆
Накаһан көнлүмә дүшдү шуриши-говғаји-ешг,
Агили диванә гылды агибәт севдаји-ешг.¹

Ешгә дүшәнләр билир һәм јенә ешгин гәдрини,
Ашиг ол ашигимидир ким, олмады рүсваји-ешг.

Ешг ичиндә динү дилдән кәл кеч имди, еј фәғиһ,
Шејхи-Сән'ан кими ол кәл сән дәхи тәрсаји-ешг.

Ким ки истәр дилбәрнин хәлвәтинә јол була,
Чан фәда гылмаг кәрәкдир мин кәрә дәр паји-ешг.

Севкилимин севкисиндән өзкә сығмаз көнлүмә,
Севкилимдән өзкәјә гылмаз бу күн пәрваји-ешг.

Көнлүмүн виранәсин мә'мур гылды ешги-јар,
Чанымын хәлвәтсәрасын гылмышам мә'ваји-ешг.²

Ашиги-чанан олубсан, еј Нәсими, сән бу күн,
Көнлүнү алдурдун олдун ахәрин јәғмаји-ешг.

¹ Бирдән көнлүмә ешг говғасынын һәјәчаны дүшдү. Ешг севдасы нәтичәдә ағыллыны дәли еләди.

² Јарын ешги көнлүмүн харабалығыны абад етди. Көнлүмүн хәлвәт евини севки јурду етмишәм.

◆ ◆ ◆
Бу нэ адэтдир, еј түрки-пәризад,
Гәмнидән олмадым бир ләһзә азад.¹

Сијаһ дил көзләрнн ган төкмәк үчүн
Чәкүбдүр тигини манәнди-пулад.²

Рәвамы көнлүмүн шәһриндә сәнсиз
Гарангу гүссәвү гәм тутду бунјад.³

Бу бидады бәнә һичринн гылыбдыр,
Чаһанда гылмады Нәмрудү Шәддад.⁴

Кәл еј ширин дәһан, ешгинн јолунда
Мәнәм ол күһкән бичарә Фәрһад.⁵

Нәзәр гыл бу виран көнлүмә шаһа,
Гылыр султан олан вираны абад.⁶

Нәсимниннн кәламындан ешит ким,
Вәфасыздыр чаһан, сүкканы һәп јад.⁷

¹ Еј пәридән догулан көзәл, бу нэ адэтдир? Гәмнидән бир ан азад олмадым.

² Ичи гара көзләрнн ган төкмәк үчүн полад кими гылынчыны чәкибдир.

³ Рәвадырмы ки, сәнсиз олдугумдан көнлүмүн евиндә гара гүссә вә гәм көк тутду.

⁴ Бу зүлмү ки мәнә сәннин ажрылыгын едиб, ону һеч дүнјаја Нәмруд вә Шәддад да етмәмишдир.

⁵ Еј ширин ағызлы, кәл, ешгинн јолунда дағ чапан бичарә Фәрһад мәнәм.

⁶ Еј шаһ, бу виран көнлүмә бир бах. Султан олан харабалыглары абад едәр.

⁷ Нәсимниннн сөзүнү ешит ки, дүнја вәфасыздыр, сүкканчысы да тамам јаддыр.

◆ ◆ ◆
Һәгигәт һәгги биләндир, верән варыны јәгмајә,
Тәраш олуб нәмәд¹ кејән долашмады бу севдајә.

Сәфасыз суфији көр ким, һарам дер динләмәз сазы,
Ки, әһли-һәг олан киши, нә гәм, кирсә кәлисајә.

Тәкәббүр олма, еј мүнкир, вүчудун бәһринә гәрг ол.
Һәзаран² мә'ни иссидир³ ки, гәрг олан бу дәрјајә.

Чыхыб минбәрдә, еј ваиз, јејин кәрм олма, әбсәм дур,
Даһа мәшгул иди шејтан ки, сәндән зөһдү тәгвајә.

Нәсими, гәлбини пак ет, чаһан севдаларындан ке'
Ки, әбдәм⁴ вә ол мөвла⁵ ки, нәснә кирмәз арајә.

¹ Нәмәд — кечә

² Һәзар — мин

³ Исси — јијә, саһиб

⁴ Әбд — көлә, гул

⁵ Мөвла — аға, саһиб

◆ ◆ ◆
Һәр ким ки, баха бир дәм дилбәр гашы јасинә,
Навәкләринә¹ гаршу ја чан тута, ја синә.

Дедим сәнә, ја насеһ², јар тәркин едә билмән,
Бил доғру бу сөзүмнү, синәмәвү ја синә.

Бимари-гәми-ешгин³ тимар⁴ илә өнүлмәз,
Јарәб, нола бир сорсан бу һаләти-јасинә.

Даш алубани дилбәр, көнлүм шишәсин атар,
Гаршу тутарам, шишә билмәм гала, ја синә.

Гашы јајыны гурмуш, ганымы төкәр биллаһ,
Инанмаз исән бахкил голлары бојасинә.

Мәһбуби-диларамсан⁵, бир бах мана сән, јарәб,
Јарәб, диләрәм сәндән бу суреји-јасинә.

Хәстә Нәсими, јарын әһвалыны һеч сормаз,
Сормағына чүн кәлмәз, бары кәлә јасинә.⁶

¹ Н а в ә к — ох, кирпик
² Н а с е һ — нәсиһәт едән
³ Б и м а р и - г ә м и - е ш г — ешг гәминин хәстәси
⁴ Т и м а р — хәстәјә гуллуғ етмәк, тумарлама
⁵ М ә һ б у б и - д и л а р а м — көзәл севкили
⁶ Ш е ' р и н гафијәсини нәзәрә аларағ јасына (*гашынын јајына*),
сына (*имтаһан ејлә*), сына (*гырыла*), јасына (*матәминә*) кими сөзләр
дә јасинә, синәсинә јасинә шәклиндә јазылмышдыр.

◆ ◆ ◆
Еј Мәсиһадәм,¹ нишә чан вермәдин чансызлара,
Ол ки, һәр дәм чан илә ајдыр ки, чанан сизләрә.

Ләбләрин абин мәни-дилтәшнәдән² гылма дириғ,
Нола дәрман ејләсән бу дәрди дәрмансызлара.

Аби-һејван гијмәтин һејвана сорма, Хызра сор,
Чүнки идрак ејләмәз һәр дәкмә һејван сизләрә.

Һүсн ичиндә Јусифи-Кән'ана тәһсил етмәзәм,
Онларын дөвраны кечди, кәлди дөвран сизләрә.

Бармағ илән көстәрәрләр ким, үзүндүр гибләкаһ,
Ол шәһадәтдән³ дөнүбдүр күффри-иман сизләрә.

Дилбәра, көнлүндә јохдур ашигә гылмағ вәфа
Хејри гојмаз мискинә гылмаға шејтан сизләрә.

Чүн Сүлејман мүлкүнү гојдивү кетди дүнјадан,
Галды андан сонра бу мүлки-Сүлејман сизләрә.

Ешг ичиндә бинәва галдым, һәгә чәһд ејләрәм
Һалымы әрз едә билмән, шаһи-хубан, сизләрә.

Әһли-аләм илдә бир гурбан едәрләр ејд⁴ ичүн,
Һәр заман гурбанинәм, еј чүмлә гурбан сизләрә.

¹ М ә с и һ а д ә м — Иса нәфәсли
² Д и л т ә ш н ә — үрәји јанан
³ Ш ә һ а д ә т — шаһидлик, дәләләт
⁴ Е ј д — бајрам

Лүтфү еһсан вахтыдыр, шаһа, мәнә еһсан кәрәк,
Чүн эзәлдән гисмәт олмуш лүтфү еһсан сизләрә.

Еј Нәсими, хубларын⁵ бир башы вардыр, мин дили,
Ешгилә бел бағлама бу әһдү пејмансызлара.⁶

⁵ Хублар — көзәлләр
⁶ Пејман — әһд, сөз вермә

Мөвсими-новрузу нејсан¹ ашикар олду јенә,
Шәһримиз шејхи бу күн хош бадәхар² олду јенә.

Гөнчәдән күл баш чыхарды, алды үзүндән нигаб³
Бүлбүли-шејда⁴ хәтиби-лаләзар⁵ олду јенә.

Әски дүнја јенки хәл'әт кејди бу мөвсимдә уш,
Чөһрәмиз дүрлү бу күн нәгши-никар олду јенә.

Нәркиси көр чам әлиндә меј сунар арифләрә,
Чүмләсин мәст ејләди, кәнди хумар олду јенә.

Сагија, чамы кәтир ким, мән ушатдым⁶ төвбәми,
Әски тәғвимим мәним бие'тибар олду јенә.

Сән Нәсими разыны⁷, еј дан јели, јарә јетир:
Сәнсизин һалым пәришан, бигәрар олду јенә.

¹ Нејсан — јазда јаған јағыш, рум тәғвиминдә апрел ајына үј-
гун кәлән ај

² Бадәхар — ички ичән, чыхыр ичән

³ Нигаб — өртүк

⁴ Бүлбүли-шејда — ашиг бүлбүл

⁵ Хәтиби-лаләзар — лаләлијин ванзи, хүтбә охујаны.

⁶ Ушатмаг — әл чәкмәк, сындырмаг

⁷ Раз — сирр

Афэрин олсун никарын зүлфү илэ гашина,
Кэр мачал булсам һәбибин чевриләјдим башинә.

Мәнзилә ирмәк¹ диләрсән ешги јолдаш ејләкил,
Ирмәди мәнзилинә ким бахмады јолдашинә.

Кә'бәнин еһрамына ирмәз һачынын дәмәси,
Чизкинир² дәр кирдинә, сүртәр үзүнү дашинә.

Шол рәгиби көрә идим чаһ ичиндә бир кәрә,
Киллијәјдим башына шол сәд һәзаран даш јинә.³

Еј рәгиб, бир јердә өлкил ки, булунмас ашу су.
Јығылсын гарғаву гузгун лешинә, һеј лешинә.

Будуна чыхсын уфалар⁴, көзүнә һәм гара су,
Тутулсун дилү гулағын, бир нечә даш дишинә.

Дедиләр, мискин Нәсими доғруја јохдур завал,
Мүддәиләр галиб олду һазир олкил башинә.⁵

¹ Ирмәк — чатмаг, јетмәк.

² Чизкинмәк — дәнмәк, доланмаг.

³ О рәгиби гују ичиндә бир кәрә көрсәјдим, башына јенә јүз мин-
ләрлә даш килләјәрдим.

⁴ Уфа — јара

⁵ Мүддәи — иддиачы, рәгиб.

Дәрдә мүштаг олмајан кимдир ки, дәрман истәјә?
Гәбләлмөвти¹ билмәјән, сән санма ки, чан истәјә.

Чөвһәри олмаг кәрәкдир, чөвһәри булмаг кәрәк,
Һәр кимин көнлүндә вардыр вара ол кан² истәјә.

Чан илэ дүнјаву үгба³ һәр ким ол тәрк етмәди,
Мүддәидир, санма ким, ол вара чанан истәјә.

Хизрлә зүлматыны танымајан һејван кими,
Нә билә ким, ганда вара, аби-һејван⁴ истәјә?

Ким әввәл танымады кәнди вүчуди шәһрини,
Ол кәдаһиммәт нә јолдан варә султан истәјә?

Әнбәрин зүлфү анын ким ки, долашды бојнуна
Башы топ олсун анын кәр өзкә чөвкан истәјә.

Зүлфүнүн күфрүн⁵ әкәрчи әһли-фәзл иман билир,
Еј Нәсими, санма сән ким, кафәр иман истәјә.

¹ Гәбләлмөвт — өлүмдән габаг

² Кан — мө'дән

³ Үгба — ахирәт, о бири дүнја, әбәди аләм

⁴ Аби-һејван — дирилик сују

⁵ Күфр — кафирлик, инамсызлыг

Кэлкил ки, мүштаг олмушам ширин ләбин күл
гәндинә,
Кэлкил ләбин гәндин илэт¹, күл анларын күлгәндинә.

Һәр ганда ким, шәрһ ејләсәм ширин додағын гәндини,
Әрвах ушәр тути кими ол дадлы шәккәр гәндинә².

Шәһла көзүн мәнән көнүл алдывү анд ичәр ки, бу
Кәффәрәт³ олсун чанү дил ол керчәкин совкәндинә.⁴

Мишкин сачын мәнән мәни кәсдивү пејвәнд ејләди,
Тәһсин анын тәгти'нә,⁵ рәһмәт анын пејвәндинә.⁶

Зүлф илә гашы гарәдир, сәрви хураман дилбәрин,
Гашларына гурбан олам, ја түрреји-дилбәндинә?⁷

Еј ваиз, әбсәм ол мәнә таматыны әрз ејләмә,
Мән ашиг олдум, кирмәзәм һәр гиссәханын пәндинә.⁸

¹ И л ә т — јетир, чатдыр

² Һәр јанда ки ширин додағын гәндини аялатсам, руһлар тути кими о дадлы шәкәрин ширәсинә топлашарлар.

³ Кә ф ф а р ә т — бағышланма, күнаһыны јума.

⁴ Совкәнд — анд, анд ичмә

⁵ Тәгти' — қәсмә, парчалама.

⁶ Пејвәнд — бирләшмә, бирләшдирмә

⁷ Түрреји-дилбәнд — үрәји әсир едән сач гыврымы

⁸ Еј ваиз, лал ол, мәнә чәрән-пәрән сөзләрини сөјләмә. Мән ашигәм, һәр нағылчынын нәсиһәтинә гулаг асарам.

Еј ешгә инкар ејләјән, чунү чәрәвү чәнди гој,?
Ничин дүшәрсән ашигин чунү чәрәвү чәндинә?⁹

Зүлфү кәмәндиндән көнүл гуртулмаз ајруг шојлә бил,
Севдасинә бел бағламыш, һәм көз гаратмыш бәндинә.

Чүн шәһријарын шәһринә бу күн Нәсимидир мәлик,
Бүјруг аяндыр, һөкм анын һәм шәһринә, һәм кәндинә.

⁹ Ч ү н, ч ә р а, ч ә н д, — чүнки, нијә, нечә

◆ ◆ ◆
Баһар олду, кәл, еј дилбәр, тамаша гыл бу күлзарә,
Бурахды гөнчәләр пәрдә бәшарәт¹ бүлбүли-зарә.

Шәгајиг² пәрдәдән чыхды, бојанды бағ илә бостан,
Иришди күлшәнин һүснү, бојанды рәнки әзһарә.³

Мәни мән етмә, еј заһид, күвәнмә зикрә, еј суфи,
Ки сән мәғрурсән зикрә, мәнәм мүштағ дидарә.⁴

Ки һәр бәлһүм әзәл билмәз нәдир ким, ешгин әһвалы,
Иришмәз гасирин әгли бу мүғләг сирри-әсрарә.⁵

Әбирү мүшкү әнбәр тәк рәјаһиндән чәмән долду,
Сәһәрдә тә'н едәр сачын нәсими мүшки-татарә.

Ки, чыхды гөнчәдән сүнбүл, кирибан чак едәр мән тәк,
Дәлинди гүссәдән бағрым, сән етмә жүрәким јарә.

Чәмәнләр мүхтәлиф олду, һәзәр әлван чичәкләрдән,
Ачылды лаләвү нәсрин, шүкуфә кәлди әшчарә.

Ачылды нәркисү лалә, тутубдур јасәмән чадир,
Сөјүтләр, әргәван титрәр, гамышлар минди әһһарә.⁶

Бәнөвшә, күл тамашасы гәнимәт бил ки, беш күндүр,
Сатар мә'шугә күл һүснүн, хәридар ол бу базарә.

Јахылды чанына чаны дәми-Иса Нәсиминин
Вүсали-дәрдинә дәрман иришди чани-бимарә.⁷

¹ Бәш а р ә т — көзәдһынлығы, шадлыг.

² Шә г а и г — лаләкүлү.

³ Ә з һ а р — чичәкләр, күлләр.

⁴ Еј заһид, мәнә гадаған етмә. Еј суфи, зикрә күвәнмә, сән зикрә лагејдсән, үзүнүн һәсрәтини чәкән мәнәм. (Зикр — дәрвишләрин чәзб олуб етдији һәрәкәтләр.)

⁵ Һәр ағылсыз билмәз ки, ешгин әһвалы нәдир. Бачарыгсы ын ағылы бу анлашылмаз сирләрә јетмәз.

⁶ Ә һ һ а р — чајлар, архлар.

⁷ Нәсиминин чаны Иса нәфәси кими чанына јахылды. Хәстәнин чанына вүсал дәрдинә дәрман јетишди.

Дунја дурачаг јер дејил, еј чан, сәфәр ејлә!
Алданма анын алына, андан нәзәр ејлә!

Бир һалә гәрар ејләмә әјјам, кечәр өмр,
Еј әһли-нәзәр, бахма бу һалә, нәзәр ејлә!

Пајәндә декил дөвләти, еј хачә, чаһанын,
Әсбабинә алданма, кәл андан күзәр ејлә!¹

Кәр ашиг исән сидг илә шол дилбәр үчүн, кәл,
Чан илә чаһан ортаја гој, тәрки-сәр ејлә!

Душдү сачынын зүлмәтинә көнлүм, илаһи!,
Шол һали-пәришанә бу шами сәһәр ејлә.

Чүн һүснүнә хәтм олду бу күн дөври-мәлаһәт,
Еј фитнәләрин хатәми,² шәггүл-гәмәр³ ејлә!

Кәр Мусији-Имран кими шол нарә саташды,
Кәл, табишини көстәрү шәрһи-шәчәр ејлә!⁴

¹ Еј хачә, дунјанын дөвләти даими дејил. Васитәләринә (сәбәблә-ринә) алданма, ондан кәл гач.

² Хатәм — сон, ән сонракы, үзүк, сон пејгәмбәр.

³ Шәггүл-гәмәр — ајы ики јерә бөлмә. Дини рәвајәтә кәрә, Мәһәммедин көстәрдији мө'чүзәләрдән бири.

⁴ Әкәр Муса—Имран кими о, ода саташды (гаршылашды), кәл, онун парламасыны көстәр, ағачы шәрһ ејлә,

Дунја евинин сәлтәнәти беш күн имиш чүн,
Бунјадыны⁵ јых, әр кими, зиру зәбәр ејлә!

Шол пүстәдәһанын хәбәрин билди Нәсими,
Ширинләрә шол түнки-шәкәрдән хәбәр ејлә!⁶

⁵ Бунјад — өзүл, тәмәл

⁶ О пүстә ағызлынын хәбәрини Нәсими билди, ширинләрә о шәкәр гәдәһиндән хәбәр вер.

Чанда ки ешг олмады, дилдә хәбәр нә фәйдә?
Көздә ки көрмәк олмады, нури-бәсәр¹ нә фәйдә?

Һәр киши ким, эзәлдә ол бинәсиб олду мә'нидән,
Ајәтү тәфсирү кәлам, ана хәбәр нә фәйдә?²

Көвһәрин үштә гижмәтин сәрраф олан ариф билир,
Ол ки мүбәссир³ олмады, көрә көһәр нә фәйдә?

Тутидүрүр бу шәккәрин дадыны, ләззәтин билән,
Гарға недир бу күлшәни, зағә шәкәр нә фәйдә?

Дәрд илә сән Нәсиминин көвһәрини кәл алмағыл,
Ашиг олан кишиләрә ешгә сипәр нә фәйдә?

¹ Нури-бәсәр — көз ишығы
² Эзәлдән мә'надан мәһрум олан кишијә ајәт, тәфсир вә кәламдан хәбәр вермәјин фәјдасы нәдир? (Ајәт — Гур'ан чүмләләри, әләмәт; тәфсир — изаһ, шәрһ, кәлам — сөз, данышыг.)
³ Мүбәссир — узагкөрән, итикөзлү

Бу нечә гәддү гамәтдир ки, бәнзәр сәрви-балајә,
Бу нечә һүснү сурәтдир ки, нур еһсан едәр ајә.¹

Чәмалындан мүнәввәр ај илә хуршид, еј дилбәр,
Мәләкдир валеһү һејран бу күн бу һүсни-зибајә.²

Гашындыр габ илә гөвсеји ки, әсрарына әгл ирмәз
Вәли бу сирри ол билди ки, гурбан олду ол јајә.

Ләбин шол лә'ли-әһмәрдир, дишин ол дүрри-көвһәрдир,
Ки, лә'ли торпаға салды, бурахды дүрри дәрјајә.³

Рүхүн кими мүзәјјәндир күлү лалә, анын шөвги
Јанағын әкси дүшмүшдүр мәкәр ким, вәрди-һәмрајә.⁴

Чаһанын торпағы чүнки, әбирә әнбәр олмушдур,
Сәба мүшкин сачын буји бурахды мүшкү сәһрајә.

Вүсалын истәјән ашиг әчәб севдајә дүшмүшдүр,
Чаһану чаны тәрк ејләр дүшәр һәр ким бу севдајә.

¹ Бу нечә бој-бухундур ки, уча сәрвә бәнзәјир. Бу нечә көзәллик әә сурәтдир ки, аја ишыг бағышлајыр?

² Еј көзәл, ај илә күнәш үзүндән ишыг алыр. Бу күн бу јарашыглы көзәллијинә мәләк дә валеһ вә һејрандыр.

³ Додағын о гырмызы лә'лдир ки, лә'ли торпаға, дишин едә әсл инчидир ки, инчини дәннәзә бурахды.

⁴ Күл вә лалә үзүн кими бәзәнмишдир. Јохса јанағынын әкси гызылкүлә дүшмүшдүр?

Бу күн, еј хубларын шаһы, әмири-дилбәрансан ким,
Хәјалын ләшкәри верди көнүл шәһрини јәғмајә.

Көзүмдән кәрчи пүнһандыр никарын сурәти, амма
Көрүнән вәһидир анын нәзәр гылдыгча һәр чајә.

Өлүрсә иштијағындан, нә гәм, һичран илә Сејјид,
Үзүнү көрдүвү ирди бу күн фирдәвси-ә'лаја.

Бәнөвшә зүлфүнү салмыш күл үзрә әнбәрин сајә,
Көнүл һејрану зар олду бу рејһани-сәмәнсајә.¹

Ләтифәтдән едәр әкси-ләбин лә'ли Бәдәхшанә,
Зәрафәтдән урар тә'нә дишин лә'ләи-лалајә.²

Пәришанһал олмушдур көнүл зүлфүн сәвадындан,
Бу диванә нәдән дүшмүш бу пича-пич севдајә.

Әзәл нәггашы јазар күн чәмалын нәгшини, даммыш
Гәләмдән нөгтеји-әнбәр бу күлбәрки-диларајә.

Нә күл битди күлүстанда ки, бәнзәр уш бу рүхсарә,
Нә бир сәрв ола бостанда ки, һәмта гәдди-балајә.³

Хәти рејһандүрүр көр ким, көјәрмиш көвсәр үстүнә,
Вә ја рүхүндән ајәтдир охунмуш бәдр илә ајә.

Нә ширин шәрһини ејләр Нәсими ләбләрин, јарәб
Ки, мәст олур һәләвәтдән бу тутији-шәкәрхајә.⁴

¹ Рејһани-сәмәнса — јасәмән кими рејһан (сац)

² Лә'ләи-лала — парлаг инчи (диш)

³ Күлүстанда үзүнә бәнзәр бир күл, багда уча бојуна тај олан бир сәрв ағачы да битмәди.

⁴ Еј аллаһ, Нәсими додагларыны елә ширин шәрһ едәр ки, бу ширинликдән көзәл данышан тути мәст олар.

Дүшмүш мүнбәр сүнбүлүн хуршиди-табан үстүнә,
Шол рәсм илә мишкин бәнин күлбәрки-хәндан үстүнә.¹

Көнлүмү виран ејләдим, мейрин јерин чан ејләдим,
Ешгин мана шан ејләдим, дүшдү гәмин чан үстүнә.

Дәрди-мәһәббәт ашигә дәрман јетәр, вар, еј һәким,
Һәрдәм мана бир дәрд илән артырма дәрман үстүнә.

Рүхсарын үзрә зүлфүнү һәр кимсә ким, көрдү деди:
Күфри-сијәһдир, санасан, дағытмыш иман үстүнә.

Јагути-рејһандыр хәтин, еј гути-чан, лә'ли-ләбин,
Шә'лә ки, дүшмүш Хызр тәк ол аби-һејван үстүнә.²

Ешгиндән, еј арами-чан, кәрчи Нәсими хак олур,
Дурмуш сәнинлә та әбәд шол әндү пејман үстүнә.

¹ Әнбәр сүнбүл сачларын парлаг күнәшин (үзүнүн) мүшк халын да о гајда илә ачылмыш күл јарпағынын үстүнә дүшмүшдүр.

² Үзүн рејһан әтирли јагутдур, еј үрәјимин гидасы. Лә'л додагла-рын Хызр кими дирилик сују үстүнә дүшмүш шә'ләдир.

Чарә јохдур јарә, әбсәм,¹ еј көнүл, јар истәмә!
Дәрдә чүн дәрман булунмаз, рәнчә тимар² истәмә!

Дүнјанын јарындан истәрсән вәфа, әглин ганы,
Һасил олмаз нәснәји, фикр ејлә, зинһар, истәмә!

Мүнкирин играры јохдур, һәггә, еј саһибнәзәр,³
Һәггә играр ејлә сән, мүнкирдән играр истәмә

Мөһнәти чохдур чаһанын зүлмәтиндән кен, сағын,
Еј көзүм ајдынлығы, зүлмәтдән әнвар истәмә!

Күзкүнү арытмајынча, еј лигадан бихәбәр,
Сурәтин көрмәк тәмәнна етмә, дидар истәмә!⁴

Дүнјанын мигдары јохдур, кәр билирсән гәдрини,
Гәдринә инанма, андан гәдрү мигдар истәмә.

Дәкмә намәһрәм нә билсин ашигин әсрарини,
Мәһрәм ол, әсрарә кир, ја мәндән әсрар истәмә.

Бунча мөһнәт чәкмәјинчә һәр дикәндән бир заман,
Бүлбүли-ашиг кими чағырма, күлзар истәмә

¹ Әбсәм — лал

² Тимар — гајғы

³ Мүнкир — инкарчы һаггы танымыр

⁴ Күзкүнү тәмизләмәјинчә, еј симадан бихәбәр, әксини көрмәјә чалышма.

Истәјән мурдары кәркәсдир⁵ мүдам, еј түрфә гуш,
Һәзрәтин шәһбазы⁶ ол, јә'ни ки; мурдар истәмә!

Варлығы фанидир, еј гафил, бәгасыз⁷ дүнјанын,
Шол бәгасыздан бәга мүмкүн декил, вар, истәмә!

Кәрчи һәгдән ваһид олду нур илә анәсту нар.⁸
Еј Нәсими, чүн улашдын нуринә, нар истәмә!

⁵ Кәркәс — гузгун
⁶ Шәһбаз — гызыл гуш
⁷ Бәгасыз — әбәди олмајан
⁸ Анәсту-нар — «Оду тапдым».

Салыбдыр данеји-халын көнүлләр гушуна чинә
Хәбәр дүшдү бу мә'нидән Хәтаву Рум илә Чинә.¹

Көнүл лачын дејү дүшдү ки, ала шол көјәрчини,
Көјәрчин бајгуша дүшдү, јазыгдыр имди лачинә.

Чаһанда кимсә көрмәмиш ки, бајгуш ала көјәрчин,
Гәзәји-асиманидир, бәла кәлди көјәрчинә.

Күли-күлзари пүрчиндир² гонубдур зүлфи пүрчинә,
Нә күлдүр билмәзәм, јарәб ки, пүрчин гонду пүрчинә.

Хилафи вә'дә кәр гылса, Нәсими, гәм дејил шајәд
Тәрәһһүм ејләјә бир кәз јаланы дәкширә чинә.

¹ Халынын данәси көнүлләр гушуна гуш дәни салыбдыр. Буна көрә Хәта, Рум вә Чинә хәбәр дүшдү.
² Пүрчин — гыврым

Еј хэстэ көнүл, дәрдинэ дәрман тэлэб ејлә,
Кәр чан диләр исән јери, чанан тэлэб ејлә.¹

Чүн Хызр һәјати-әбәди истәр исән кәл,
Чан тәндә икән чешмеји-һејван тэлэб ејлә.²

Еј бүлбүли-гүдси, нә кирифтари-гәфәссән,
Сындыр гәфәси, тазә күлистан тэлэб ејлә.³

Див илә мүсаһиб оланын дини хәтадыр,
Зинһар, кәл еј адәми, инсан тэлэб ејлә.⁴

Тәһгиг хәбәрدير бу ки, «әл-чинси тәәл-чинс».
Инсана ириш, сөһбәти-үрфан тэлэб ејлә.⁵

Кәр талиб исән булмаға мәтлубу диләрсән,
Фәрмана бојун сун, улу султан тэлэб ејлә.⁶

Әркансыз оланларла рәфиг олма, Нәсими,
Јол әһлинә көзлә әдәб, әркан тэлэб ејлә.⁷

¹ Еј јаралы көнүл, дәрдинэ дәрман ара. Әкәр чан диләјирсәнсә, јүрү, чанан ара.

² Хызр кимн өлүмсүз һәјат истәјирсәнсә, кәл, чан бәдәндә икән дирилик сују ара.

³ Еј мүгәддәс бүлбүл (көнүл), нәдән гәфәсдә галмысан? Гәфәси сындыр, јени күлүстан ара.

⁴ Див илә мүсаһиб оланын дини јанлышдыр. Сагын, кәл, еј адәм оғлу, инсан ара.

⁵ «Чинс чинсиләдир» демишләр ки, бу керчәк хәбәрدير. Инсана чат, достчасына сөһбәт ара.

⁶ Әкәр истәниләни тапмаг диләјирсәнсә, фәрмаја бојун әј, улу султан ара.

⁷ Еј Нәсими, бөјүксүз оланларла јолдаш олма. Јол әһлини көзлә, онларда әдәб, јол ара.

Шол шәми көр ки, нарына пәрванәјәм јенә,
Баш ојнамагда көр нечә мәрданәјәм јенә.¹

Галу бәлада куји-хәрабат иди јерим,
Шол мә'нидән мүчавири-мејханәјәм јенә.²

Бәзми-әзәлдә һәмнәфәсим кәрчи чам иди,
Шүкр ејләрәм ки, һәмдәми-пејманәјәм јенә.³

Еј билмәјән бу чани-әзизин һәгигәтин,
Чаны биләнә сор ки, нә чананәјәм јенә.

Әндишәнин имарәтини гылмышам хараб,
Шол кәнчи-бинәһәјәтә виранәјәм јенә.

Еј көвһәрин бәһасыны, мигдарыны билән,
Әсдаф ичиндә көр ки, нә дүрданәјәм јенә.

Ја рәб, нә сејр едәр шу пәри шәклү шивә ким,
Зәнчири-чә'ди-зүлфүнә диванәјәм јенә.

¹ О шәми көр ки, јенә одуна пәрванәјәм, башымы јахыб өзүмү фәда етмәкдә јенә икидик кәстәрмишәм.

² Лап гәдимдән јерим илаһи фејз мејханәси иди. О мә'надан јенә дә мејханә хидмәтчисижәм.

³ Әзәл мәчлисиндә һәрчәнд јолдашым чам иди. Шүкр ејләрәм ки, јенә достум ички бардагыдыр.

Јүзүндө, еј сәнәм, көрәли зүлфү халыны,
Дами-бәлада данә киби данәјәм јенә.

Саги, ләбиндән әсримишәм шол гэдәһдән уш,
Мәстанә көзләрин киби мәстанәјәм јенә.

Ешгиндә, еј чамал илә әфсанә, фил-мәсәл,
Халгын дилиндә көр ки, нә әфсанәјәм јенә.

Кәшф ејләди Нәсими дәһанын рүмузини,
Мифтәһи-гејбә көр нечә дәнданәјәм јенә.⁴

⁴ Агзын кизли рәмзләрини Нәсими аңлады. Кизли гапыларын ачарына көр нечә дишәм!

Шәнбә күнү мән уғрадым ол сәрви-рәванә,
Шејда гылыбан салды мәни чүмлә чәһанә.¹

Јекшәнбә күнү мәчнун олуб һејраны олдум,
Көрдүм үзүн, охшатдым аны маһи-тәбанә.

Дүшәнбә күнү рази-дилими дедим ахыр,²
Ол көзләри нәркис, үзү күл, гашы кәманә.

Сешәнбә күнү сәјјад олуб сејрана чыхдым,
Мән сејд олубан гурбан олум пүстә дәһанә.³

Чәршәнбә күнү јар көзә кәлди чәмән ичрә,
Бүлбүл дәхи көрдү үзүнү, дүшдү фәганә.

Пәнчшәнбә күнү јарә дедим: пәндим ешиткил,
Фаш етмә бу рази-дилими јахшы-јәманә.⁴

Адинә күнү көрдү чамалыны Нәсими,
Әмди ләби шәккәрин ол ганә-ганә.

¹ Шәнбә күнү о сәрв бојлу көзәлә раст олдум. Мәни ашиг едиб бүтүн чаһана салды.

² Базар ертәси ахыр үрәк сирримн дедим.

³ Чәршәнбә ахшмы овчу олуб кәзмәјә чыхдым. Мән ов олуб пүстә ағыза гурбан олум.

⁴ Чүмә күнү јара дедим: нәсиһәтимн ешит. Бу үрәк сирримн јахшы-јамана сөјләмә.

◆ ◆ ◆
Һәбиба, фиргәтин салды мөлалә,
Гана бојанды үрәк һәм чү лалә.¹

Нәсиб олмуш мәнә һәгдән, никара,
Дилимдә кечә-күндүз аһү налә.²

Гашын меһрабинә гылдым сүчуди,
Вәли мүнкир олан дүшдү зәлалә.³

Рәгибин олмасын мәгсуди һасил,
Әлиф тәк гәддими ол салды далә.⁴

Бојун туба, ләбиндир аби-көвсәр,
Јүзүн тә'нә гылыр шәмсү һилалә.⁵

Мән ол гәввас тәки чан тәркин етдим,
Сәнин чөһрәндәки хәтт илә халә.⁶

Јер илә көј бина олмаздан әгдәм
Нәсимн ашиг иди ол чәмалә.

¹ Еј севкили, ајрылығын мәни сыхынтыја салды, үрәк лалә кими гана бојанды.

² Еј көзәл, кечә-күндүз дилимдә олан аһ вә налә аллаһдан мәнә гисмәт олмушдур.

³ Гашынын меһрабына сәчдә етдим, анчаг инкарчы доғру јолдан азды.

⁴ Рәгибин мәгсәди һасил олмасын, әлиф тәк гәддими дал һәрфинә дөндәрди.

⁵ Бојун туба агачы; додағын көвсәр сујудур. Үзүн күнәшә вә тәзә аја тә'нә едәр.

⁶ Мән о үзкүчү кими чаны тәрк етдим, ону сәнин хәтти-халына бағышладым.

◆ ◆ ◆
Дил базарчысы јаландыр, вармазам базаринә,
Керчәк олмаз әкридил, инанмазам играринә.

Садиг олдур дилини көнлү илә бир ејләјә,
Әкри дилдән нәснә кәлмәз, дурмушам инкаринә.

Вари мөһнәтдир чаһанын, нә умарсан, еј көнүл,
Лә'нәт олсун бу чаһана, һәм чаһанын варинә.

Дилбәри олду кимин ким фани дүнја агибәт,
Кечди өмрү, дојмады, иришмәди дилдаринә.

Тәхтә чыхмаг истәмәз Мәнсур олан, ја минбәрә,
Һәр ким Мәнсур олду, чыхды шаһи-ешгин даринә.

Дүнјанын назү нәими чифәдир, јә'ни нәчис,
Еј көнүл, таһирсән ахыр сунма әл мурдаринә.

Һәг билир ишини, сәбр ет, фариг ол, гүссә јемә,
Вәгти јетсин бу чаһанын гој вә гатлан каринә.

Һич күл олмаз дикәнсиз, һич шади гүссәсиз,
Дәрмә күлүндән анын, чүн күлү дәкмәз харинә.

Чүн Нәсиминин гәминдән Фәзли-һәг вағифдүрүр,
Гәм декил кәр кимсә олмаз мүттәлә» әсраринә.²

¹ Мәнсур олан тахта, ја минбәрә чыхмаг истәмәз. Ким ки Мәнсур олду, ешг шаһлығынын дарына чәкилди.

² Нәсиминин гәминдән һагғын Фәзлинин хәбәри вардыр. Башгасынын онун сиррини билмәмәји гәм дејил.

Бу нә бәркүзидә чандыр ки, кәзәр бу чан ичиндә,
Бу нә гижмәтли көһәрди́р ки, битәр бу кан ичиндә.¹

Сәни кимдир Адәм оғлу дејән, аллаһ, аллаһ,
Бу сифәтдә ким көрүбдүр бәшәри чаһан ичиндә.²

Сәни мәнән, еј никарым, нечә ајыра зәманә,
Ки көзүмлә көрмүшәм мән сәни һәр мәкан ичиндә.

Јенә неј фәганә кәлди, чикәри тутушду јанды,
Нәјә уграды, нә көрдү бу түһи мијан ичиндә.³

Диләрәм заман-заман ким сәни гахајым чаһанә,
Нечә бир јана бу шәмин чикәри дүхан⁴ ичиндә.

Бу дәрин мә'ани көр ки, бәјан гылыр Нәсими,
Фәләјин дили тутулду бу улу бәјан ичиндә.

¹ Бу нә сечмә чандыр ки, бу чан ичиндә кәзәр. Бу нә гижмәтли көһәрди́р ки, бу мәнән ичиндә битәр.

² Аллаһ! Аллаһ! Чаһан ичиндә бу сифәтдә бир бәшәри ким көрүбдүр, сәни кимдир инсан оғлу ады илә анан?!

³ Неј јенә инилдәмәјә башлады, чикәри тутушду јанды, бу баш ичиндә о нәјә уграды вә нә көрдү.

⁴ Дү х а н — түстү

Дүшдү көнүл ала көзүн ағынавү гәрасинә,
Ајрыг анынла кимсәнин ағы нәдир, гәраси нә?

Кәлди фәганә чан јенә, неј кими, сузү дәрди илә,
Ким нә билир бу хәстәнин дәрди нәдир, дәваси нә?

Түррәсинин чәфаләрин сорса бу мүбтәләјә ким,
Ејләмишәм фәда анын чанымы һәр бәласинә.¹

Чүнки чәфасыз, еј көнүл, кимсә мурадә ирмәди,
Чөврә тәһәммүл ејлә, дур шол сәнәмин чәфасинә.

Нурү сәфа ичиндәјәм гәргә, вәли, бу һаләти,
Ол нә билир ки, дүшмәди меһри-рухун һәвасинә.

Јекчәһәт олғыл, еј көнүл, чанү чәһанә ур гәфа,
Јүзүнү доғру дут һәгә, ур гамунун гәфасинә.

Һүснү чәмалә бахмаға ари сәфа нәзәр кәрәк,
Дүшмәсин арисиз нәзәр ајинәнин сәфасинә.²

Дилбәр әлиндә ашигин гәтли нәдән һәрам ола,
Ашигә чүн һәләл едәр вәслини ган бәһасинә.

Чүн бу јаланчы дүнјанын агибәти фәна имиш,
Кеч гамудән Нәсими тәк, бахма анын бәгасинә.³

¹ Бу дәрдә дүшмүшдән гыврым телләринин чәфасыны ким соруша, билсин ки, онун һәр бәласына чанымы гурбан етиншәм.

² Кәзәллијә, сурәтә бахмаг үчүн тәмиз, саф бахыш кәрәкдир, Саф олмајан бахыш күзкүнүн сафлығына дүшмәсин.

³ Бу јаланчы дүнјанын сону пучлуг имиш, Нәсими кими һамыдан кеч, онун әбәдијјәтинә бахма (инанма).

Сән сана кәр јар исән, вар, еј көнүл, јар истәмә!
Јарү дилдар ол сана, сән јарү дилдар истәмә!

Бивәфадыр чүн бу аләм, кимдән истәрсән вәфа?
Бивәфа аләмдә сән јари-вәфадар истәмә!

Күл булунмаз бу дикәнли дүнјанын бағында чүн,
Әбсәм ол, биһудә күлсүз јердә күлзар истәмә!

Мә'рифәтдир халис алтун, сиккәси фәзлү һүнәр,
Алтуну таны, дағәлдән ари динар истәмә!¹

Һәггә мүнқирдир фәғиһ, инанма ол шејтанә ким,
Јохдур ол чинхилгәтин затиндә играр, истәмә!²

Ари көвтар, еј көнүл, керчәкләрин нитгидүрүр,
Һәр дили әкридә јохдур ари көфтар, истәмә!

Чифәдир дүнја, анын талибләри ады кәлаб,
Олма кәлб, анын ким олду ады мурдар, истәмә!³

Шәрбәти ағулудур фани чаһанын, сән анын
Шәрбәтиндән нушдару умма, зинһар, истәмә!⁴

¹ Мә'рифәт саф гызылдыр, сиккәси фәзиләт вә һүнәрдир. Гызылы таны, сахта сиккәдән саф динар истәмә.

² Фәғиһ (*fiğh alimi*) һаггы данандыр, о шејтана инанма ки, о чин табиятлинин затында играр јохдур.

³ Дүнја чәмдәкдир, ону истәјәнин ады итдир. Ит олма, ады мурдар олан шеји истәмә.

⁴ Фани дүнјанын шәрбәти зәһәрлидир. Сән онун шәрбәтиндән мәлһәм умма, амандыр, истәмә.

Дүнјанын севкиси ағыр јүк имиш, мөндөн ешит,
Нәфсини јүк етмә ана, еј сәбүкбар, истәмә!

Бир әмин мәһрәм булунмаз, еј Нәсимн. чүн бу күн,
Хәлгә фаш етмә бу рәмзи, кәшфи-әсрар истәмә!

Динләкил бу сөзү ки, чандыр сөз,
Алијү асиман мөкандыр сөз.¹

Шеш чәһәтдән мүнәззәһ анлаву бах,
Шојлә ким халиги-чаһандыр сөз.²

Назилү мүнзил анла ким, бирдир,
Кәнди кәндүјә тәрчүмандыр сөз.³

Тулү әрз илә үнгү булунмаз
Јә'ни биһәддү бинишандыр сөз.⁴

Бу һәдисә нәзәр гыл, еј агил,
Анлајасан ки, бикүмандыр сөз.⁵

Әрши-рәһман деди, нәби, көнүлә,
Чүнки көрдү көнүлдә кандыр сөз.⁶

¹ Бу сөзү динлә ки, сөз чандыр. Сөз учадыр вә јерн көјләрди
² Ону алты јөндән тәмиз анла вә бах, бил ки, сөз чаһанын јарады-
чысыдыр. (Бурада аллаһын «күн» — «вар ол» әмри илә дүңјаны јарат-
масы нәзәрда тутулур.)

³ Енән (аллаһ тәрәфиндән көндәрилән) илә ендирән, анла ки, бир-
дир. Сөз өз-өзүнүн тәрчүманыдыр.

⁴ Узунлуғу, ени вә дәринлији тапылмаз. Јә'ни сөз сонсуз вә ниша-
сыздыр.

⁵ Еј ағыллы киши, бу кәлама бах, сөзүн шүбһәдән узаг олдуғуну
анла.

⁶ Пејғәмбәр сөзүн көнүлдә хәзинә олдуғуну көрүнчә деди ки, көнүл
аллаһ көјүнүн ән-уча гатыдыр.

Деди ја кафүһа, әуза-бикә,
Чүн Әли билди мүстәандыр сөз.⁷

Гејри-мәхлуғдур, нә демәк олур,
Анла ким, имди рајикандыр сөз.⁸

Әгли-күлл, әршү күрси, лөвһү гәләм,
Чар үнсүр, нөһ асимандыр сөз.⁹

Заһирү батин әввәлү ахир,
Ашикарәвү һәм ниһандыр сөз.¹⁰

Еј үғулү нүфус едән идрак
Гамуја сөз де ким, һамандыр сөз.¹¹

Кафү нундан вүчуда кәлди чаһан,
Әкәр анлар исән әјандыр сөз.¹²

⁷ Әли дә сөзүн өзүндән јардым көзләјән варлыг олдуғуну билдији
үчүн, «Еј кафү каф, еј һадн (јол көстәрән) демәк олан һа, сәнә сығы-
нырам», — деди.

⁸ Сөз јарадылмыш дејилдир, нә демәк олар. Баша дүш ки, сөз инди
учуздур.

⁹ Сөз јарадычы, көј вә сәма, лөвһә вә гәләм, дөрд үнсүр, доғгуз
көјдур. (Әгли-күлл—аллаһ, әрш—илаһи бөјүклүјүн тәһәлләкаһыдыр.
Тәсәввүфдә әрш—көнүл, фәрш—јер үзү, лөвһ—илаһи кәламын муһафи-
зә олундуғу мәкансыз мәкан, гәләм—каламын сүбүт васитәси демәкдир.
Чар үнсүр—дөрд үнсүр (су, од, күләк, торпаг), нөһ асиман—доғгуз көј
(зөһрә, мәррих, үтарид, мүштәри, зүһәл, күнәш, бүрчләр вә атлас көј-
ләри).

¹⁰ Заһир, батин, әввәл, ахыр, ашкар вә кизли олан сөздур. (За-
һир, батин, әввәл, ахыр «әсмаји һүснә»дәндир. Әјән—илаһинин тәчөл-
лиси, сир—аллаһын сирләри мә'насында ишләнир.)

¹¹ Еј ағыллары вә нәфсләри (әһалини) идрак едән инсан, һамыја
сөз де, сөз елә одур.

¹² Чаһан кафү вә нундан (К вә Н һәрфләриндән) вүчуда кәлди,
әкәр анласан, сөз ачыг-ашкардыр. (Суфизмә көрә, дүңја аллаһын
«күн» — «ол» әмри илә јаранмышдыр.)

Исији-пак, Адәмү Әһмәд,
Меһдији-саһибүз-зәмандыр сөз.¹³

Бу бәјани диләрсән анлајасан
Ким нечәси филан-филандыр сөз.¹⁴

«Чавиданнамә»ји кәтиркил әлә,
Та биләсэн ки, нәснә чандыр сөз.¹⁵

Сөзә бу иззү чаһ јетмәзми,
Кә'ајдалар Фәзли-гејбдандыр сөз.¹⁶

Агил исән сөзүнү мүхтәсәр ет,
Еј Нәсими, чү бикәрандыр сөз.¹⁷

¹³ Сөз тәргәмиз Иса, Адәм, Әһмәд (*Мәһәммәд*), заманын саһиби Меһдидир (Меһди 12-чи имамдыр).

¹⁴ Бу дејиләни анламаг истәрсән ки, сөз нечә бир филан филандыр.

¹⁵ «Чавиданнамә»ни әлә кәтир ки, сөзүн нечә бир чан олдуғуну биләсэн.

¹⁶ Бу һөрмәт, иззәт, бәс дејилми ки, десинләр сөз гејби билән фәзл-дир.

¹⁷ Еј Нәсими, сөз дәнизинин һүдуду јохдур. Ағыллысанса, сөзүнү ғыса ет.

Дүшдү јенә дәли көнүл көзләринин хәјалинә,
Ким нә билир бу көнлүмүн фикри нәдир, хәјали нә?

Ал илә ала көзләрин алдады алды көнлүмү,
Алыны көр нә ал едәр, кимсә иришмәз алинә.¹

Гијмәтини додағынын дәкмә хәсисә сорма ким,
Мән билирәм ки, чан илә сусамышам зүлалинә.

Көзләринә әсир олан һалымы, олдур анлајан,
Ким ки, бу һалә дүшмәди, гој вара кәндү һалинә.

Сиррини шол гара бәнин чүнки јанағы шәрһ едәр,
Чан нә олар нисар едәм јанағынавү халинә?

Дадлы сөзүндән утаныр аби-һәјат, мәһв олур,
Күлбәшәкәр нә нәснәдир ким, иришә мәғалинә?²

Һүснү чамалү сурәтин мәчлисн бәркамалдыр,
Шәрһү бәјанү вәсфинә әгл ирәмәз кәмалинә.

Үзүнү, гашыны көрән гаршубәгаршу, көзбәкөз,
Санма ки, баха ол көкүн бәдринә ја һилалинә.

¹ Ала көзләрин һижлә илә алдадараг көнлүмү алды. Һижләсинә бах ки, нечә һижләләр ишләдир, һеч кәс онун һижләсинә чата билмәз.

² Дирилик сују дадлы сөзүндән утаныр, мәһв олур. Күл мүрәббәси нәдир ки, онун сөзүнә јетә билә?!

Ашиги-садигин ганы јарэ һәләл имиш, вәли,
Кирсә әкәр рәва декил дилбәр анын вәбалинә.

Ај илә күн сүчуд едәр сурәтини көричәкиз,
Бу нә чамалү һүсн олур сәлли-әла чәмалинә.³

Булду Нәсими чүн сәни, кечди гамудан, еј сәнәм,
Гојду һәрирү әтләси, кирди әбавү шалинә.

³ Ај илә күн сурәтини көрчәк сәчдә едәр. Бу үз вә көзәллик онун кезәллижинә тај ола билмәз.

Дәрдү гәм илә јанды көнүл, јар булунмаз,
Чох дарү дијар истәди, дәјјар булунмаз.¹

Јарәм дејичи чохдурур амма бәһәгигәт,
Фүрсәт кәличәк јари-вәфадар булунмаз.²

Адәт будурур ким, дили дилдарә верәрләр,
Дил кетди әлимиздән, дилдар булунмаз.³

Нечә кишиләр дә вији-ислам едәр, амма,
Тәк арадә бир хач илә зуннар булунмаз,⁴

Һәр биһүнәр инсафы јох уш мәнсәби тутду,
Саһибһүнәрә мәнсәбү идрар булунмаз,⁵

Һәр кишидә бир чүббәвү дәстар олур, амма,
Мин башдан бири лајиги-дәстар булунмаз.⁶

¹ Көнүл дәрд илә, гәмлә јанды, гәми бөлүшәчәк јар тапылмаз. Чох ев, чох өлкә арашдырды, дәрдә јанан бир кимсә тапылмаз.

² Мән сәнин јарынам дејән чохурса да, һәгигәтдир ки, јери жә-линчә вәфалы јар тапылмаз.

³ Адәт будур ки, көнлү, көнүл охшајан доста верәрләр. Көнүл әлимиздән кетди, анчаг дилдар (көнүл охшајан дост) тапылмыр.

⁴ Чох кишиләр мүсәлманлыг идднәсы едәрләр, анчаг арада бирчә хач вә зуннар тапылмаз (јә'ни хач вә зуннарлары олмаса да кафир-дирләр — р е д.).

⁵ Һәр инсафы олмајан һүнәрсиз мәнсәби тутду. Һүнәри олана исә мәнсәб вә мадди јардым тапылмаз.

⁶ Һәр кишидә бир узун әтәкли үст палтары вә чалма олса да, мин башдан бири белә чалмаја лајиг чыхмаз.

Чүн чәрхи-фәлэк чаһилү надан севәр олду,
Пәс лачәрәм уш фәзлә хәридар булунмаз.⁷

Тәррар кәр апарса гаму рәхти рәвадыр,
Чүн гафиләдә бир киши бидар булунмаз.⁸

Хәлгин әмәли азды көнүл јыхычы өкүш,
Бир хәстә көнүл јапычы ме'мар булунмаз.⁹

Вар дәрдә тәһәммүл гылү сәбр ејлә чәфајә,
Чүн дил диләји әндәкү бүсјар булунмаз.¹⁰

Зәрг иши, рија үштә кәсад ејләди фәзли,
Елм әһлинә бир рөвнәги-базар булунмаз.¹¹

Вар разыны фаш етмә, Нәсими, бу авама,
Аләмдә бу күн мәһрәми-әсрар булунмаз.¹²

⁷ Фәләјин чәрхи чаһили вә наданы севәр олду, шүбһәсиз, артыг фәзиләтә алычы тапылмаз.

⁸ Әкәр оғру бүтүн јүкү апарса, јеридир. Чүнки карванда бир ојаг киши тапылмаз.

⁹ Халгын әмәли аздыр, көнүл јыхан чохдур, бир јаралы көнүл тикәчәк ме'мар тапылмаз.

¹⁰ Кет дәрдә гатлан, чәфаја сәбр ејлә. Чүнки көнүл диләјинин һеч бири аз-чох јеринә јетмәз.

¹¹ Икиүзлүлүк, рија фәзиләти касад ејләди. Елм әһлинин базары рәвач олмаз.

¹² Еј Нәсими, кет, сиррини бу гара чамаата ачма, әләмдә бу күн сирләрә мәһрәм олачаг бир кимсә тапылмаз.

Аләмдә бу күн әһди бүтүн јар әлә кирмәз,
Јандырды тикән бағрымы, күлзар әлә кирмәз.¹

Еј хәстә көнүл, көр нә дерәм, мәнән ешит пәнд,
Дилдарә һәрис олма ки, дилдар әлә кирмәз.²

Нагис мәһәк олду гамунун гәлби дәғәлдир,
Бир сиккә дүрүст, аричә динар әлә кирмәз,³

Тимарә көнүл вермәкил, еј сајру, һәким ол,
Дәрманыны дәрд ејлә ки, тимар әлә кирмәз.⁴

Еј ашиг, анын зүлфүнә јапыш бу чаһанда,
Бир анчылајын дилбәри-әјјар әлә кирмәз.⁵

Чүн гәм јејирәм гәм декил, еј ашиг, әкәр ким,
Гәм јүрәкә кар ејләди, гәмхар әлә кирмәз.⁶

¹ Бу күн әләмдә әһди бүтүн јар тапылмаз. Тикән бағрымы јандырды, күл бағчасы әлә дүшмәз.

² Еј јаралы көнүл, көр нә дејирәм, өјүдүмә гулаг ас. Дилдара (көнүл охшајан доста) чан атма, чүнки дилдар әлә дүшмәз.

³ Намынын гәлби сахтадыр, гәлп мәһәклидир. Дүрүст бир сиккә, саф бир динар әлә кечмәз.

⁴ Еј хәстә, һәким ол, сағалмаға үмид бағлама. Дәрманыны дәрд ејлә, сағалма әлә кәлмәз.

⁵ Еј ашиг, бу чаһанда онун зүлфүндән јапыш. Онун кими бир чевик кәзәл әлә кәлмәз.

⁶ Еј ашиг, гәм једијим гәм дејил. Гәм үрәјә кечсә дә, гәмдағыдан тапылмаз.

Күл чөһрәсинин шә'минә пәрванә кими јан,
Анын кими чан јандырычы нар әлә кирмәз.⁷

Муса кими кәр ашиг исән көнлүнү арыт,
Саф олмајачаг ајинә, дидар әлә кирмәз.⁸

Еј ахирәтин даринә ашиг, бу сәрадән
Кеч ким, бу кечәр әрсәдә шол дар әлә кирмәз.⁹

Әлфази-Нәсими бу күн ол мө'чүзәдир ким,
Бәнзәр ана бир лә'ләји-шәһвар әлә кирмәз.¹⁰

⁷ Севкилинин күл чөһрәсинин шамина пәрванә кими јан ки, онун кими чан јандырычы од тапылмаз.

⁸ Әкәр сән керчәкдән Муса кими ашигсәнсә, көнүл күзкүнү тәмизлә. Күзкү саф олмајынча истәнилән үзү көрмәк олмаз.

⁹ Еј ахирәт евини севән, бу дүнја сарајындан кеч. Чүнки бу кечәр мејданда о ев әлә кечмәз.

¹⁰ Нәсиминин сөзләри бу күн елә бир мө'чүзәдир ки, она бәнзәр бир шаһанә инчи тапылмаз.

Вар бу чаһандан өзкә бизим бир чәһанымыз,
Сурәт бу аләм олду бизә, ол мәканымыз.¹

Затинә һејјү баги демишләр бу чөвһәрин,
Шол ким, бизим чәһанымыз олмуш бу чанымыз.²

Еј дә'вәт ејләјән бизи фирдөвсә, ејлә бил,
Чәннәтдән өзкә вардурур ә'ла мәканымыз.³

Чөвһәр ки, дутду аләми рөвшән күнәш кими,
Андандыр ашикарә бу кәнчи-ниһанымыз.⁴

Чөвһәрләри зүһурә кәтирди чү нитги-һәг,
Көр ким, нә фејзә кәлди јенә бәһрү канымыз.⁵

Ол ким, бизим һәгигәтимиздир хәјалымыз,
Јохдур нишаны гылча, нә билсин нишанымыз.⁶

Сән бу Нәсиминин дилини анла, бил сөзүн
Ким, вар бу дилдән өзкә бизим бир лисанымыз.⁷

¹ Бизим бу чаһандан өзкә бир чәһанымыз вар. Бу аләм сурәт, о аләм исә јеримиз олду.

² Бу чөвһәрин затына өлмәз, әбәди демишләр. Бу чанымыз бизим чаһанымыз олмушдур.

³ Еј бизи чәннәтә чағыран, бил ки, бизим чәннәтдән башга бир уча мәканымыз, јеримиз вардыр.

⁴ О чөвһәр ки, ишыглы күнәш кими дүнјаны тутмушдур, бу кизли хәзинәмиз онунла ашкар олмушдур.

⁵ Һаггын кәламы чөвһәрләри ашқара чыхартды, сән көр ки, дәннзимиз вә мө'дәнимиз нә боллуға кәлиб чыхды.

⁶ Бизим хәјалымызын һәгигәтимиз олдуғуна гылча нишан јохдур, нишанымызы нә билсин?

⁷ Сән бу Нәсиминин дилини анла, сөјләдијинин нә олдуғуну бил ки, бизим һәр биримизин данышдығымыз дилдән ајры бир дилимиз вардыр.

◆ ◆ ◆
Эндә вәфа ејләди јари-вәфадарымыз,
Јар илә көр ким, нечә дүшдү әчәб карымыз.¹

Ешги-чәмални мәни кәндүдә мәһв ејләди,
Олду тамам уш бу күн ешг илә базарымыз.²

Гәмзәләрин сиррини чанда дедим сахлајым,
Дафра бурахды көнүл пәрдәдән әсрарымыз.³

Ешгә әлач истәмә, дәрдинә сәбр ејлә, дур,
Көр ки, нә дәрман гылыр јари-дилазарымыз.⁴

Ким ки сәни севмәди, ешгинә чан вермәди,
Јохдур анын һәггинә зәррәчә играрымыз.⁵

Заһид әкәр ашигә мүнкир олур, гәм декил,
Һәг бизә олду әјан, галмады инкарымыз.⁶

¹ Вәфалы достумуз әрдинә вәфа ејләди. Дост илә, көр ки, ишимиз нечә кәтирди.

² Сәнини көзәллијинини ешги мәни өзүмдә јох етди. Бу күн ешг илә алыш-вершимиз баша чатды. (*Тасәввүфдә мәһв олма инсанын уча варлыгыда өз варлығыны фани етмәсидир.*)

³ Дедим ки, сүзкүн бахышларынын сиррини чанда сахлајым. Анчаг үрәк пәрдәдәки сирләримизи чөлә төкдү.

⁴ Ешг дәрдинә сәбр ет, дур, әлач истәмә. Көнүл ичидән јарымызын нә дәрман едәчәјини көр.

⁵ Сәни севмәјәнини, ешгин јолунда чан вермәјәнини һаглы олдуғуна әсла шаһидлијимиз јохдур.

⁶ Заһид әкәр ашиги данырса, она инанмырса, гәм дејил, һәг бизә ајдын олду, инкарымыз галмады.

Эндә вәфа ејләкил, та демәсин мүддән,
Гөвлү гәрар үстүнә дурмады дилдарымыз.⁷

Кәрчи Нәсимми сөзүн дадыны верди, вәли,
Дада кәтирди аны ләфзи-шәкәрбарымыз.⁸

⁷ Әрдини јеринә јетир, та иддиачы (*дүшмән*) демәсин ки, дилдарымыз (*көнүл охшајанымыз*) сөзүнүн вә әрдинин үстүндә дурмады.

⁸ Һәрчәнд Нәсимми ән камил сөзләр деди, анчаг шәкәр сачан сөзләримиз ону (*Нәсиминин ше'рини*) дада кәтирди.

Кә'бә үзүндүр, еј сәнәм, үзүнадир сүчудумуз,
Та ки, көрә бу сәчдәји нарә јана һәсудумуз.¹

Шәми-рүхүн һәрарәти јандырыр, еј гәмәр, бизи,
Ушбу чәһәтдән олду кәм, көјләрә чыхды дудумуз.²

Чанымызы бурахмышыз атәши-ешгә уд тәк,
Та ки, сәфавү зөвг илә ешгинә јанә удумуз.³

Зүлфү гашынла кирпикин мүсһәфимиздир охуруз,
Еј дилимиздә чүмлә сән, көфтүмүзү шәнудумуз.⁴

Зүлфү рүхүн һесабинә дүшмүшүз үштә сајыруз,
Ким нә билир бу үгдәји ким, нечәдир үгудумуз.⁵

Мәһәббәтимиз сифати чүн зати-гәдими фәрд имиш,
Ваһиди бизәваләдир мәрчи илән сүүдумуз.⁶

¹ Еј көзәл, Кә'бә үзүндүр, биз сәнин үзүнә сәчдә едирик, Бу сәчдә-
ши көрән һәсәд апарараг гысганчылыг одуна јанар.

² Гој ај үзлү көзәл бизи јандыран, шам кими ишыг сачан јанағынын
һәстисидир. Түстүмүз буна көрә көјләрә чыхды.

³ Вүчүд ағачымыз сәфа илә, зөвг илә ешгинә јансын дејә чанымы-
аы уд ағачы кими ешг одуна атмышыг.

⁴ Еј затыны бизим сөјләдјимиз вә сифәтләрини башгаларындан
ешитдјимиз, ады дилимиздән дүшмәјән севкили, сәнин зүлфүн, гашын,
кирпијин бизим китабымыздыр, ону охујарыг.

⁵ Биз сачынын, үзүнүн һесабына дүшмүшүк, сајыб дурарыг. Дүш-
дүјүмүз чәтинликләрин нечә дүјүнләр олдуғуну ким билир.

⁶ Сифәтләр сәбәби илә ениш јеримиз гәдим вә тәк олан зат имиш.
Дөнүшүмүз вә јүксәлишимиз завалсыз олан бирә, бир тәкә доғрудур.

Газијә нәснә вермәриз рүшвәт ичүн бу дә'видә,
Газији-һәгг гатында чүн адил имиш шүһудумуз.⁷

Кафилә нун әзәлдә чүн илләтимиздир, еј бәшәр,
Көвһәри-ләмәкан бизиз, ким билисәр һүдудумуз.⁸

Сурәти-хәттү халинә сачидү абид олмајан,
Милләтимиздә олдурур, мүшрикүмүз, јәһудумуз.⁹

Маи-мәиндән, еј фәғиһ, әсрәјүбән ики демә,
Чүнки јеканәдәндүрүр варид илә вүрудумуз.¹⁰

Дүшмән ичүн Нәсимија, олма мөлүл, гәм јемә,
Олду әзәл күнүндә чүн Фәзл әбәд вүдудумуз.¹¹

Чанә сән чандан нә ким кәлсә, чикәрләр ағрымаз,
Һәг билир, бир зәррә нештәрдән дамарлар ағрымаз.

Шаһа, мөһриндәнмидир, ја ашиналыгданмыдыр,
Чисмими сәр та гәдәм минкәз јарарлар ағрымаз.

Фитвасындан заһидин наһәг мәни кәр сојалар,
Гәм декил сәндән, шәһа, көрчәк дамарлар ағрымаз.

⁷ Биз бу давада газијә рүшвәт үчүн һеч бир шеј вермәрик. Чүнки
һәгг газы јанында шаһидләримиз әдаләтли имиш. (Гур'анда: һесап
күнүндә мәләкләрин, гулагын, көзүн, дәринин шаһид бурачагы доғру
сөзлү шаһидләргә ишарә олунур.)

⁸ Еј инсан, варлыг сәбәбимиз әзәлдәки каф вә нундур. Елә исә
мәкансыз көвһәр бизик, уч-бучағымызы ким биләчәкдир?

⁹ Бизим инанч јолумузда аллаһа ортаг гошанымыз јарын үзүндә-
ки хәтләрлә халын көрүнүшүнә инанмајан, сәчдә етмәјән инсандыр.

¹⁰ Су кәтирәнимиз дә, кәлән сујумуз да о јеканәдән (аллаһдан)
олдуғу үчүн, еј фәғиһ, чәннәтдәки илаһи ахар судан сәрхош олуб ики
демә.

¹¹ Еј Нәсими, үшмән үчүн гәм јемә, үзүлмә, чүнки әзәл күнүндә
Фәзл әбәди достумуз олду.

Заһидин әфсанәсиндән сојдулар наһаг мәни,
Һәг билир сәндән, шәһа, саһиб нәзәрләр ағрымаз.

Шишәми чүн дашә чалдым, һәгги изһар ејләдим,
Чешми әһвал ағрыдан ариф бәсәрләр ағрымаз.

Заһидин бир бармағын кәссән дөнәр һәгдән гачар,
Көр бу керчәк ашиги сәр-па сојарлар ағрымаз.

Чәһли-намәрдин гачан мејдан күнүндә јери вар,
Әр билир мејдан гәдрин ким, гәдәрләр ағрымаз.

Сојун, еј мурдар саллахлар, Нәсиминин тәнин,
Бунча намәрди көрүн бир әр ғыјарлар ағрымаз.

Мана сәнсиз чаһану чан кәрәкмәз,
Вүсалын вар икән һичран кәрәкмәз.

Ләби-лә'лин зүлал абиндән ајру,
Шәраби-чешмәји-һејван кәрәкмәз.¹

Гәминдир көнлүмүн тәхтиндә султан,
Бир иглимә² ики султан кәрәкмәз.

Јетәр дәрдин дәва мүштагә, нечүн
Ки, дәрдин биләнә дәрман кәрәкмәз.³

Күлүстанын күлү сәнсиз тикандыр,
Мана сәнсиз күлү рејһан кәрәкмәз.

Кәл, еј ашигләрин ризвани һүснүн
Ки, сәнсиз ашигә ризван кәрәкмәз.⁴

Ики аләмдә дидарындан өзкә,
Мана, еј сурәти-рәһман, кәрәкмәз.⁵

¹ Лә'л додағынын саф сујундан (о додағын көзәл сөзләриндән) ајры дүшсәм, дирилик булағынын шәрабы кәрәк дејил.

² И г л и м — өлкә

³ Сәни-чандан истәјәнә дава (дәрман) олараг дәрдин јетәр. Чүнки дәрдини биләнә дәрман кәрәк дејил.

⁴ Еј көзәллији ашигләрин чәннәти олан, кәл. Сәнсиз ашигә чәннәт кәрәк дејил.

⁵ Мәнә, еј аллаһын сурәти, ики аләмдә сәнә тамаша етмәкдән башта һеч нә кәрәк дејил.

Вүсалин шәрбәтин ичән мүһиббә
Фәрагын ағусу чәндән кәрәкмәз.⁶

Мана сәбр ејләмәк сәнсиз, никара,
Әкәр мүшкил, әкәр асан кәрәкмәз.⁷

Әзәлдә гылмышам ешгинлә пејман,
Бүтүн пејман, сыныг пејман кәрәкмәз.⁸

Кәсилмәз кәрчи вәслиндән Нәсими,
Көзүндән олдуғун пүнһан кәрәкмәз.⁹

⁶ Сәнә говушмаг шәрбәтини ичән ашигә ајрылыг зәһәри о гәдәр кәрәк дејил.

⁷ Еј севкили, асан да олса, чәтин дә олса, сәнсиз мәнә сәбр ејләмәк кәрәк дејил.

⁸ Әзәлдә ешгин илә әһд етмишәм. Мәнә нә бүтүн, нә дә сыныг әһд кәрәкдир.

⁹ Нәсими вүсалиндан әл үзмәз, ондан кизләнмәјин кәрәк дејил,

Сән мана јар ол ки, көнлүм бир дәхи јар истәмәз,
Көнлүмүн дилдары сәнсэн, өзкә дилдар истәмәз.

Чәннәти-әднин тамашасы рүхүн күлзарыдыр,
Ким ки шол күлзары булду, өзкә күлзар истәмәз.¹

Та әбәд һирман имиш һәгдән нәсиби һәр ким ол
Сәндән, еј дилбәр, ики аләмдә дидар истәмәз.

Көнлүмүн мәгсуди сәнсэн, һачәти һәгдән будур,
Һачәтиндән ајру көнлүм нәснә, зинһар истәмәз.

Кәл ки, сәнсиз көнлүм, еј чану чаһанын һасили,
Күнфәканын һасилиндән олду бизар, истәмәз.

Сорма, еј дилбәр, мана ким, һачәтин мәнән нәдир,
Чүнки мә'шугиндән ајру ашиги-зар истәмәз.

Ким ки зүлфүнүн хәјалы бағлады көнлүндә ол,
Раһиби-дејр олду, ондан өзкә зүннар истәмәз.²

Истәрәм аләмдә јарын сиррини фаш ејләјим,
Мүддәнин чаны јанар гәмдән, әғјар истәмәз.

Јүзүнү бипәрдә көрмәк истәрәм даим, вәли
Мүнкирин көрмәз көзү чүн кәшфи-әсрар истәмәз.

Истәди һәгдән Нәсими вәслини, булду мурад,
Малики-дидар олубдур, кәнчү динар истәмәз.

¹ Чәннәт багынын тамашасы үзүнүн күлзарыдыр. Ким ки о күлзары тапды, башга күлзар истәмәз.

² Сачынын хәјалыны үрәјиндә кәздирән монастыр раһиби олду, ондан башга зүннар истәмәз.

Көнүл сараына меһри бурахды та таби,
Көзүмдән оғру хәјалын оғурлады хаби.¹

Чикәр дамары көзүндән јол ејләмиш чешмә,
Бу бабдән чикәридир² бу чешмәни аби.³

Мүдам чами-ләбин⁴ һәсрәтиндән ахар јаш,
Бәбәкләри гәдәһиндән шәраби-иннаби.

Көзүм сәвадинә⁵ кирмиш бәнин⁶ кими нәгшин,
Гарангудан нечә булмуш бу оғру ол-баби?

Чәмалыны диләјән ајә илтифат етмәз,
Қим, арзулаја күнәшин гатында меһтаби?⁷

Шәраби-лә'линә саги әчәб нә гатмышдыр
Ки, бихуд едәрү мәдһуш шејх илә шаби?⁸

Көтүр нигаби, чаһани чәмали-һүсн илә дут
Ки, бәјлик етмәјә чәм ејләмишдир әсбаби.⁹

¹ Ха б — јуху

² Ба б — хүсүс, барә

³ Аб — су

⁴ Ча ми-лә б — додағынын шәрабы

⁵ Сә в а д — бәбәк

⁶ Бән — хал

⁷ Ме һ та б — ај ишығы

⁸ Ша б — чаван, икид

⁹ Ә с ба б — аләтләр

Тәбәссүмә кәличәк күл кими додагларын,
Зијафәтиндә гылыр гәргә шәккәри-наби.

Фәрағи-чөврүнә гатлан, Нәсими, кәл сәбр ет,
Ола ки, ачыла бир күн вүсал әббаби.¹⁰

¹⁰ Ә б в а б — гапылар

◆ ◆ ◆
Энбэрин зүлфүн никара бағлады диванэни,¹
Шә'ми вәһдәтдир² чәмалын јандырар пәрванэни.

Еј үзүн гәдрү чәмалын рәһмәтән лил аләмин,³
Мәсчидә вармән бу күн, арзуламан мејханэни.

Аби-көвсәрдир⁴ додағын, мә'дәни руһүлгүдс,⁵
Ашигә сун⁶ арифанә, сағија, пејманэни.⁷

Заһиди-зәррағи⁸ һәр дәм ода јандырмаг кәрәк,
Кәрчи мәнән ешидәрсән Шејх һәм Мөвланэни.

Еј Нәсими, сатмакил сән чаһилә дүррү-Әдән,⁹
Чаһилү надан нә билсин гијмәти-дүрданэни.

¹ Диванә — дәли

² Шә'ми-вәһдәт — бирлик шәмә

³ Рәһмәтән лил аләмин — һәр ики дүнианын чаныјананы, мәр-
һәмәтлисә

⁴ Аби-көвсәр — көвсәр сују (*Дини рәвајәтә кәрә, бейшһтдә олан бир чајын сују*)

⁵ Мә'дәни-руһүлгүдс — мүгәддәс руһларын мә'дәни (*Руһүл-гүдс — Иса вә Чабрајылын ләғәбләриндән биридир.*)

⁶ Сун — төк, вер

⁷ Пејманә — чам, гәдәһ, пијалә

⁸ Заһиди-зәррағ — икиүзлү заһид

⁹ Дүрри-Әдән — Әдән инчиси (*Әдән, Јәмәнин ән бөјүк шәһәри-дир*)

◆ ◆ ◆
Фиргәтин дәрди, никара, бағрымы ган ејләди,
Рузикар олду мүхалиф, вәсли һичран ејләди.¹

Чанымы, јә'ни вүсәлындан ким, ајырды фәләк,
Кәл бу чансуз² ашиги көр ким, нә бичан ејләди.

Бағрымын ганын көзүмдән ахыдар һәр дәм гәмин
Еј сәнәм, шөвгүн мәни көр ким, нә кирјан ејләди?!

Дәрдимин дәрманыны фәзлиндән аллаһ ејләјә,
Һәр дәвәсыз дәрдә чүн олдур ки, дәрман ејләди.

Сирри-ешгин кәнч имиш, анын јери виранәдир,
Јыхды ешгин көнлүмү, ол кәнчи³ виран ејләди.

Сәнән ајру дүшдүкүм мәнән декил, тәгдир имиш,
Һәгдир, еј чан, һәр нә ким, тәгдири-јәздан⁴ ејләди.

Чаныны верди Нәсими чүн сачын зәнчириңә,
Нечин анын мәскәнин зәнчиру зиндан ејләди?

¹ Еј көзәл, ајрылығын дәрди бағрымы ган ејләди. Заман мәнә гар-шы олду, вүсәлы һичрана чевирди.

² Чансуз — гәлби јанмыш, үрәјә тә'сир едән

³ Кәнч — хәзинә

⁴ Тәгдири-јәздан — аллаһ јазысы, алын јазысы, гиәмәт.

Шәрбәтнин ачы фиргәтин нуш едәрәм шәкәр кими,
Чанымы дутмушам гәмин гаршысына сипәр¹ кими.

Јахма мәни фәрагилән, чүнки мән, еј үзү гәмәр
Халисү мүхлис олмушам ешги-рүхүндә зәр кими.²

Гурмаға гојма јајыны, салма мәни фәрагә ким,
Доғрамыш охлары анын үрәкими зәһәр кими.

Та биләләр ки, мәғрибин күнәши доғду, еј гәмәр,
Түрфә нигабыны көтүр, хәлгә көрүн гәмәр кими.³

Кәрчи һидајәт ејләди Мусајы нарә ол шәчәр,
Ашигә һадидир үзүн, нуринә ол шәчәр кими.⁴

Сидгү сәфавү зөвгилән һәггә улаш вә васил ол,
Зәннү күманә мөһтәмил олма әкәр-мәкәр кими.⁵

Сәндән әзәлдә, еј гәмәр, ашигә кәлди бир хәбәр,
Бир дәхи сәндән истәрәм анчылајын хәбәр кими.

Халү хәтин Нәсимии ода бурахды, јандырыр,
Көр нечә хош јанар, түтәр, мишк илә үди-тәр⁶ кими.

¹ Сипәр — галхан

² Ајрылыг илә мәни јахма, чүнки мән, еј үзү ај, үзүнүн ешги илә
гызыл кими халис вә саф олмушам,

³ Еј ајүзлү көзәл, күнбатанын күнәшинин доғдуғуну билмәк үчүн
гәрибә өртүјүнү көтүр, ај кими халга көрүн.

⁴ О ағач Мусаны ода чатдырдығы кими, ашигә дә јол көстәрән
үзүндүр, үзүнүн ишығы о ағач кимидир.

⁵ Сәнимиијәт, сафлыг вә зөвг илә һагга јетиш, она говуш. Зәнн вә
күмана шүбһә кими дөзмә.

⁶ Уди-тәр — тәзә уд (Уд — һиндистанда битән вә јандырыланда
хош гоху верән ағач)

Чәмалын рөвзеји-ризван¹ дејилми?
Додағын чешмеји-һејван² дејилми?

Сәгаһүм рәббихүм³ хәмри⁴ ләбиндән,
Бәјанү ајәти-Гур'ан дејилми?

Рүхү зүлфүн бәјаз илә сәвады,
Бири күфрү, бири иман дејилми?⁵

Сәнин мәстанә ејнин сағәриндән
Чәһан сәртасәри мәстан дејилми?⁶

Шәһа, ешгин јолунда чаны гурбан
Бујурсан, гылмағы асан дејилми?

Дили-сәркәштә⁷, еј султани-аләм,
Сәнинчүн та әбәд һејран дејилми?

Нәсими кәшфи-әсрарини⁸ билди,
Аны фәһм етмәјән надан дејилми?

¹ Рөвзеји-ризван — беһишт бағы

² Чешмеји-һејван — дирилик булағы

³ Сәгаһүм рәббихүм — Танрылары онлара ичиртмишдир.
(Нәсими бу ифадәни Гур'андан игтибас етмишдир. Бурада нәзәрдә ту-
тулан шәраб саф вә рәмзи шәрабдыр.)

⁴ Хәмри — шәраб

⁵ Үз вә сачынын ағы илә гарасынын бири күфр, бири иман дејилми?

⁶ Сәнин сәрхош көзләринин пијаләсиндән дүнја башдан-баша сәр-
хош дејилми?

⁷ Дили-сәркәштә — гәлби чашмыш

⁸ Кәшфи-әсрар — сирләрин кәшфи

Мәрһәба, хош кәлдин, еј дилдар, хош көрдүк сәни
Хошмусан, еј бәркүзидә¹ јар, хош көрдүк сәни.

Доғрусу, мүштаг² идик чана, бәси дидаринә,³
Еј көзү нәркис, үзү күлнар, хош көрдүк сәни.

Кәлмәјә чүн афитаб,⁴ кетмәјә чүн маһитаб,⁵
Ҳалија,⁶ еј көвкәби-сәјјар,⁷ хош көрдүк сәни.

Мүддәиләр тә'н урарлар фиргәтиндән һалыма,
Бир дәхи бу көрәли әғјар, хош көрдүк сәни.

Дәрдимәнд олмуш иди мискин Нәсими сәнсизин,
Еј вүсалын дәрдимә тимар, хош көрдүк сәни.

1 Бәркүзидә—сечилмиш, бәјәнилмиш
2 Мүштаг—һәсрәт чәкән, арзулајан
3 Дидар—үз, көрмә
4 Афитаб—күнәш
5 Маһитаб—ајын ајдынлығы
6 Ҳалија—инди
7 Көвкәби-сәјјар—кәзән улдуз

Апарды көнлүмү мәнән бу күн ол чәннәтин нури,
Көтүр пәрдә чәмалындан ки, сәнсэн ејнимин нури.¹

Бу күн јовмилһесаб² олду үзүн дөврүндә, еј мәһру,³
Мәкәр гопду гијамәтләр, көрә билмән бу мәнзури.⁴

Мүначат⁵ ејләрем дүн-күн сәнин дөвләтли кујиндә,⁶
Үзүн нури-тәчәллидир⁷, дәхи мән нејләрем Тури.

Сачын һәблүл-мәтининдән⁸ нә гәмдир бојнума тахсан,
Вәли ме'рачи-зүлфүндә⁹ асылды, көр бу Мәнсури.

Фәраги-мөһнәтү һичрин јыхыбдыр көнлүмүн шәһрин,
Нола бир кәз вүсалында јапасан Бејти-мә'мури.¹⁰

Шәһа, лә'лин шәрабиндән Нәсими шојлә сәрхошдур,
Олубдур вәләһү һејран, диләмәз аби-әнкуру.¹¹

1 Ејнимин нури—көзүмүн ишығы
2 Јовмилһесаб—һесаб күнү (*гијамәт күнү*)
3 Мәһру—ај үзлү
4 Мәнизур—бахылан, мәгсәд, нијјәт
5 Мүначат—кизли сөһбәт, кизли мүсаһибә
6 Куј—кечиләчәк јер
7 Нури-тәчәлли—көрүнән ишыг (*аллаһ нуру*)
8 Һәблүл-мәтин—давамлы ип, мөһкәм бағ (*сәмими достлуг*)
9 Ме'рачи-зүлф—сачынын нәрдиваны (*Ме'рач—дини рәвајәтә көрә Мәһәмәдин көјә чыхыб сәјаһәт етмәси*)
10 Бејти-мә'мур—тикилмиш абәд ев (*Дини мә'наја көрә Кә'ба еви дәмәкдир.*)
11 Аби-әнкур—үзүм сују (*шәраб*)

Жарыны сатдын бәһасыз, билмәдин мигдарини,
Ничә дәкмәз шол киши ким, ничә сатар жарини.

Чөвһәрин надан элиндән мүштәри алур учуз,
Чөвһәри билмәз нә билсин көвһәрин мигдарини

Ким ки жарындан бәгасыз чаныны көрдү әзиз,
Жарыны итүрди надан, булмады дилдарини.

Ашигин әсрарини ашиг кәрәкдир ким билә,
Олмажан ашиг нә билсин ашигин әсрарини.

Ким ки гурбан олмады јолунда шол мә'шугәнин,
Чин декил дә'васы анын, нејләрәм, көвтарини.¹

Һәр кимин фе'ли ријадыр,² ја сөзү керчәк декил,
Гөвлүнә³ инанма анын, һечә сај играрини.

Нејләсин жарын чәфасын чәкмәјән ашиг мүдам,
Чүнки јар истәр һәмишә ашигин азарини.

Дарә чых, јан, еј «әнәлһәг» сөјләјән Мәнсур, әкәр
Ахирәт дариндән⁴ истәрсән сәләмәт дарини.

¹ Көфтар—данышыг

² Фе'ли рија—иши икиүзлү

³ Гөвл—сөз, данышыг

⁴ Ахирәт дары—ахирәт еви

Ким ки жарын зүлфүн әлдән гојду јүз мин чан илә,
Бибәсәр⁵ торпаға салды нафеји-татарини.⁶

Еј Нәсими, инчуји дүрри билән сәррафә сат,
Чөвһәри надана сатма лә'ләи-шәһварини.⁷

⁵ Бибәсәр—анламаз, узағы көрмәјән

⁶ Нафеји-татар—татар әтри, татар мүшкү

⁷ Лә'ләи-шәһвар—шаһлара лајиг инчи

◆ ◆ ◆
Киши ким, хачәси бирлә гәнимәт тутса хәлвәтни,
Гылыр хадим ешикиндә сәадәтбәхт дөвләтни.

Кәсилкил масиваллаһдан,¹ өзүнү бағлакил һәггә,
Диләр исән гијамәтдә, улу һәзрәтдә иззәтни.

Бу ил бөjlә гылам дерсән, кәлән ил дәхи һәм бөjlә,
Кәл еjlә бөjlәни тәрк ет, гәнимәт тут бу фүрсәтни.

Тәмә² адәм вүчудунда бегајәт³ зишт⁴ илләтдир,
Гәнаәт нушидарудур⁵ ки, дәф' еjlәр бу илләтни.

Сәнин вар исә кәр башиндә мәнлик дашлакил ираг
Ки, мәнликдән иди шејтан башына кәлди лә'нәтни.

Гәминдән кејдики шалдыр, көр ахир ашигин һалын
Ки, дидар арзусун едәр диләмәз һурү чәннәтни.

Јаман јахшы илә јахшы мүдара еjlәсә, јахшы
Киши јетмәз мурадына бүләнд⁶ дутмазса һүммәтни.

Рәван дүш мәнбәр үстүндән, узатма сөзү, мөвланә,
Әкәр әглин кәмал олса, кәл ичкил, гој бу һөччәтни.

Нәсими лаубалидир,⁷ ана ејб етмә, еј суфи,
Нәчүн тәбдил⁸ гылым дерсән әзәл күндәнки гисмәтни.

¹ Масиваллаһ—танрыдан савајы

² Тәмә—ачкөзлүк

³ Бегајәт—олдугча, сон дәрәчәдә

⁴ Зишт—чиркин, јарашыгсыз

⁵ Нушдару—дава, мөлһәм

⁶ Бүләнд—уча, јүксәк

⁷ Лаубали—сәһләнкар, гајғысыз

⁸ Тәбдил—дәјиширмә

◆ ◆ ◆
Мәрһәба, инсани-камил, чанымын чананәси,
Аләмин чисми сәдәфдир, сәнмисән дүрданәси?

Вәчһини¹ сәб'үл-мәсани охујан күндән бәри,
Көр ки, нә диванә дүшмүш ашигин диванәси.

Та сәгаһум шәрбәтиндән² ичди бу хәстә көнүл,
Сејри-ов әднаји булду, гајнады хүмханәси.³

Чүн бизә мә'лум олубдур мә'нији-үммүл-китаб,⁴
Арифәм, сәм'имә сығмаз заһидин әфсанәси.

Шол Хызр бичарә ичмиш аби-һејван дедиләр.
Та ләбин ејнинә ирмәз јохдур онун ханәси.

Әһсәни-тәгвим билән нәчүк әнәлһәг демәсин?
Бәс нәдән бәрдар олубдур Мәнсурун диванәси.

Кафирин пүтханәси⁵ вар, мә'минин Бејтүл-һәрам,⁶
Ашигин јар ешикидир Кә'бәвү бүтханәси.

Шәм'и-вәһдәтдир чәмалын сөһбәти рөвшән гылыр,
Гаршыда хош-хош јанадыр Сејјидин пәрванәси.

¹ Вәчһ—үз, сима, ад, шөһрәт, дәјәр

² Сәгаһум шәрбәти—танрынын ичиртдији шәрбәт

³ Хүмханә—мејханә, чахыр анбары

⁴ Үммүл-китаб—китабын анасы (*Гур'анда фатиһә сурәси белә адланыр. Нәсими инсанда олан једди хәтти—ики гаиш, дөрд кирпик, бир сачы да нәзәрдә тутур.*)

⁵ Пүтханә—мә'бәд, бүтханә

⁶ Бејтүл-һәрам—гадаған олунмуш ев. (*Дини рәвајәтә көрә, Кә'бәдә дүнјәви ишләрлә мәшгул олмаг гадагандыр.*)

Дүн кечә бир дилбәр илә ејишимиз мә'мур иди,
Лејкин ол хунхарә¹ көзләр ујхудан мәхмур² иди.

Көзләрин сүзмүш вә үзмүш чаныны ашигләрин
Асылы зүлфүндә јүз мин Шибливү Мәнсур иди.

Сөзләриндән заһир олду шол Мәсиһи мө'чүзат,
Додағындан бир ишарәт ашигә пәк дур³ иди.

Һүсни лөвһиндә јазылмыш хубларын шаһы, дејү,
Сүммә әншә'наһу хәлгән ахәрин⁴ мәшһур иди.

¹ Хун харә—ганичән

² Мә х м у р—хумар

³ Д у р—узаг

⁴ «Сүммә әншә'наһу хәлгән ахәрин»—Сонра исә ону бир ајры халг јаратдыг (Гур'анда көстәрилир ки, бир чох кәнд вә шәһәрләрин әһалиси зүлмкар олдуғларындан онлары мәһв едиб јериндә башга халг јаратдыг. Нәсими бу ше'риндә Нәими илә сөһбәт етдијинә ишарә едир вә бу ајәнин Фәзлин үзүндә јазылдығыны көстәрилр. Һүруфиләрә көрә, һәр бир пейғәмбәрин кәлиши илә јени дөвр башлајыр, онун јени мүгәддәс китабы јараныр. Фәзлуллаһын «Чавиданнамә»си дә бу дөврүн Гур'аны сајылырды.)

Зүлфү сүбһан-әлләзи әсра биәбди⁵ ајәти,
Јанағы үзрә мүсәлсәл хәтт илә мәстур иди.⁶

Боју туба, үзү чәннәт, адә кәлүрчүн гашы,
Көзләри вәннәчм,⁷ анын синәси вәттур⁸ иди.

Һәмнишин иди Нәсими дүн кечә бир јар илә,
Көнлү шадү вәхти хүррәм, мәчлиси пүрнур⁹ иди.

⁵ «Сүбһан-әлләзи әсра биәбдини»—өз бәндәсини кәздирән адам мүгәддәсдир. (Нәсими инсан сачында (чәд) әбчәдә көрә 17 рәғәм олдуғуну нәзәрә алараг, сачы Гур'андан кәтирдији 17-чи сурәнин башланғычына бәнзәдир. Белә ки, бу ајәдә дә 17 әрәб һәрфи **вар.**)

⁶ Гур'анын бу ајәси битишик хәтт илә јанағы үзрә јазылмышды. (Һүруфиләрә көрә, әрәб һәрфләри инсан үзүндә јазылмышдыр, буна да ме'рач дејилир. Нәсими дә бу бејтдә белә гәнаәтә кәлир ки, Гур'анда ме'рачы андыран ајә инсанын јанағлары үзәриндәки зүлфдүр вә силсилә хәтт илә бура јазылмышдыр.)

⁷ Вәннәчм—Анд олсун улдуза. (Гур'анда бу ифадә илә бир сирә башланыр.)

⁸ Вәттур—Анд олсун Тур дағына.

⁹ Пүрнур—ишығлы

◆ ◆ ◆
Чандан чыхармазам сәнин, еј чан, хәјалыны,
Чан тәндә галмаз анда ки, көрсәм чамалыны,¹

Елмү һәдисү ајәти-фүрган² сорар зе мән³
Ағ үзүн үстә көрмүшәм ол хәттү халыны.

Чәһд ет мәчалын әлдә икән јарә јарә ким,
Бир кәз әчәл ирәр, дәхи вермәз мәчалыны.

Еј дүнја, мән јенә сәни билдим, јаланчысан,
Алданмазам сәнә дәхи чүн билдим һалыны.

Вәһдәт дәминдә⁴ дәрвишү султан чү бир имиш,
Кәл хәстәдил Нәсими, гәбул ејлә шалыны.

¹ Еј чан кими севкили, сәнин хәјалыны көнлүмдән чыхармарам.
Сәнин үзүнү көрсәм, руһ бәдәндә галмаз.

² Ајәти-фүрган—Гур'ан ајәләри (Гур'анын икинчи ады фүргандыр.)

³ Зе мән—мәндән

⁴ Вәһдәт дәми—бирлик аны, вәһдәт чағы

◆ ◆ ◆
Кәл кәл ки, гапды шөвги-чәмалын гәрарими,
Зар ејләди фәраги-рүхүн һали-зарими.¹

Јарәб, зәманә һәггинә мән нејләдим ким, ол
Мәндән чәфавү чөвр илә ајырды јарими?²

Јахды фәрагин, еј күли-хәндан, мәни ода,
Кәл кәл, сөндүр аби-вүсалинлә нарими.³

Вәслин шикарым олмуш икән бәхти-сә'д илән,
Гачырды һасидин көзү мәндән шикарим.⁴

Нәгшү никары көр фәләкин ким нә нәгш илә
Нәгш ејләдивү алды әлимдән никарим.⁵

Еј латә тапычы, сәни ејб етмәзәм, нәдән
Ким, көрмәмишсән ол сәнәми-күлүзарими⁶

¹ Кәл, кәл ки, көзәллијинин шөвги мәни јеримдән ојнатды.
Үзүнүн ајрылығы ағламалы һалымы билдирди.

² Еј таңры, зәманәјә мән нә етдим ки, о зүлм илә јарымы мәндән ајырды.

³ Еј ачылмыш күл, ајрылығын мәни ода јахды, кәл, кәл вүсалынла одуму сөндүр.

⁴ Уғурлу бәхт илә сәнә говушма фүрсәти дүшдү, анчаг һәсәд чәкәнин көзү овуму гачырды.

⁵ Зәманәнин һијләсини көр ки, кәләк кәлиб севкилими әлимдән алды.

⁶ Еј латә тапынаң, сәни ғынамарам. Чүнки о күлјанаглы көзәли көрмәмишсән. (Латә—исламијәтдән габаг күнәш илаһәсини тәмсил едән бүтүн адыдыр.)

Мэн јари гылмышам ики аләмдә ихтијар,
Мәндән ким ајруг ала билүр ихтијарими.⁷

Халү хәтин шүмарини кәл сор Нәсимијә,
Та сән һесабыны биләсән, мән шүмарими.⁸

⁷ Мән ики аләмдә јары сечмишәм. Артыг ким мәндән ихтијарымы ала биләр?!

⁸ Хал вә хәттин һесабыны Нәсимидән соруш ки, сән өз һесабыны биләсән, мән өз сајымы.

Ајрылыгдан јар мәним бағрымы бүрјан ејләди,
Өзүнү бир јана салды, мәни бир јан ејләди.

Зә'фәранә бәнзими дөндәрди ол бирәһм јар,
Дүшмәни хәндан¹ едиб, достуну кирјан² ејләди.

Алды көнлүм, гылмады ол бивәфа бир кәз вәфа,
Јыхды мә'мур³ шәһрини, көр нечә виран ејләди.

Чанымын зәхминдән, еј чан, хаб кәлмәз ејнимә,
Чикәримдә зәхми-пејкан, тири-мүжкан ејләди.⁴

Ешидәрсә даш әрир һәсрәтдә аһу зарымы,
Ол күләндам јары көр көнлүмү зиндан ејләди.

Чәһд гылдым чох, вүсәлә јетмәдим, чәкдим фәраг,
Тәдбир ана нејләсин, тәгдири јәздан⁵ ејләди.

Еј Нәсими, сүбһдәм вар, әрз гыл дилдарә сән,
Гәмзәјә версин нәсирәт, јохса чох ган ејләди.

¹ Хәндан — күләр, шад

² Кирјан — ағлар

³ Мә'мур — абад

⁴ Еј көнүл, чанымын јарасындан көзүмә јуху кәлмәди. Чүнки чә-
јәримә ох јарасы, кирпик оху вурмушду.

⁵ Јәздан — аллаһ

Чамалындыр бу рэнчурун шифаси,
Шифаул-гэлб мәнбубун лигаси.¹

Гашындыр вәһј, ејнин ајәтүллаһ,
Нәһарү лејл анын ағы, гараси.²

Вүсалын зөвгүнү шол чан билир ким,
Анын чанындадыр ешгин бәласи.³

Чәм ол арифдир, еј дилбәр ким олду,
Јүзүн ајинеји-китинүмаси.⁴

Кәл, еј ашиг, шәһид ол ешг ичиндә
Ки, һәгдир ол шәһидин ган бәһаси.⁵

Ријаји заһид ејләр ешгә инкар,
Ријадыр заһидин зәргү ријаси.⁶

¹ Бу хәстәнин шәфасы сәнин чамалындадыр. үрәјинин шәфасы севкили илә гаршылашмасыдыр.

² Гашын вәһј, көзүн аллаһын нишанәсидир. Күндүз илә кечә онун ағ вә гарасыдыр. (*Вәһј—бир фикир вә һөкмүн аллаһдан пејғәмбәрә верилмәси.*)

³ Чанында ешг бәласы олан јара говушмағын зөвгүнү билир.

⁴ Еј көзәл севкили, Чәм о арифдир ки, онун дүнјаны көстәрән күз-күсү сәнин үзүн олду.

⁵ Еј ашиг, кәл ешг ичиндә шәһид ол ки, о шәһидин ган баһасы һагдыр.

⁶ Икиүзлү заһид ешги инкар едәр. Заһидин икиүзлүлүјү дә, һијләси дә ријадыр.

Гијамәт гопду, еј тачир, «зәрил-беј»
Ки, јохдур ол күнүн беј'ү шираси.⁷

Нәсиминин вүчуди фәрди-мүтләг,
Бу төвһидин әһәддәндир әсаси.⁸

⁷ Еј тачир, гијамәт гопду, сатышы бурах, о күнүн сатышы, алышы јохдур.

⁸ Нәсиминин варлығы тәк мүтләг варлыгдыр. Бу бирлијин әсасы бир тәк олан аллаһдандыр.

Дэрдмэнд етдин мәни, еј дэрдэ дэрман, ермәни
Олмушам ешгин јолунда бэндэфэран, ермәни.

Нә пәри, нә адәми бу шәкл илә мән көрмәдим,
Чәннәти һуримисән, јохса ки, ризван, ермәни?

Анча ким сә'ј ејләдим назик чамалын көрмәјә,
Зэртчә јумшалмадын, еј көнлү зиндан ермәни.¹

Өрткил ол ај үзүнү ким, чешми-намәһрәм көрәр,
Јохса ки, диндән дөнәр чох-чох мүсәлман, ермәни.

Исији-Мәрјәм һәгичүн һеч гәрарым галмады,
Дидәми кирјан едәрсән, бағрымы ган, ермәни.

Горхурам мән дәрвишә сән дејәсэн дин тәркин ет,
Нечә ки, бағлады зуннар Шејх Сән'ан, ермәни.

Ханда бир хач әһли варса, гамусун сејр ејләдим,
Булмадым мән сән тәки бир чани-чанан, ермәни.

Бир суал етди Нәсими сән бүти-мәһпарәдән,
Лүтфилә сөјләшә кәр, еј лә'ли-хәндан, ермәни.²

¹ Елә ки назик чамалыны көрмәјә сә'ј ејләдим, зэртчә јумшалмадын, еј көнлү гара ермәни.

² Нәсими ај парчасы олан сән көзәлдән бир хаһиш етди. Мәрһәмәтлә бир диллән, еј күләр додаглы ермәни.

Әчәба бу һури үзлү мәһи-бәдр, ја пәрими?
Боју сәрви-бустани, јанағы күли-тәрими?¹

Ләби-лә'ли-чанфәзасы урар аби-Хызра тә'нә,
Бу шәкәр додаглы, јә'ни сөзү шәһди-шәккәрими?²

Дүшәрәм ода көричәк бу мәләкнижад һури,
Әчәба бу Чин бүтинин үзи нәгши-азәрими?³

Кечәләр көзү хәјалы кәтирәр көзүмә шәбхун,
Бу көзү һәрами чаду, гашы јажлы чәрими?⁴

Көзү, гашы, зүлфү хали ки, ики чаһаны алды,
Гаму бир әмири-һүснүн сипәһивү ләшкәрими?⁵

Төкүлүр сөзә кәличәк дүрү лә'л ләбләриндән,
Бу сәдәф ағызлы јарын диши нәзми-көвһәрими?⁶

Сачы илә һәмдәм олмуш бу шикәстәдил Нәсими,
Кәл инанмаз исән уш көр дәми мишки-әнбәрими.⁷

¹ Әчәба, бу һури үзлү көзәл бүтөв ајмы, пәрими, боју бостан сәрви, јанағы тәзә күлмү?!

² Гырмызы вә чан верән додағы Хызрын ичдији суја тә'нә едәр, бу шәкәр додаглынын сөзү шан балыдырмы?!

³ Бу мәләк сојлу һурини көрчәк ода дүшәрәм, бу Чин көзәлинин үзү оддан ишләнмә рәсмдирми?!

⁴ Көзүнүн хәјалы кечәләр мәни басгына уградыр, јухуму гачырыр. Бу көзү јолкәсэн көзәл гашы јаж шәклиндә көзәллик әскәридирми?!

⁵ Көзү, гашы, сачы вә халы ики чаһаны алды. һамысы бир көзәлик әмиринин ордусу вә әскәридирми?

⁶ Данышмаға башлајынча додагларындан саф инчи төкүлүр. Бу сәдәф ағызлы јарын дишләри көвһәр дүзүмлүдүрмү?

⁷ Бу көнлү гырыг Нәсими севкилинин сачы илә һәмдәм олмушдур. Кәл, инанмазсанса, сачынын әнбәр гоһулу олмасыны көр.

Чәмалин фитнәси тутду чаһаны,
Чыхарды пәрдәдән рази-ниһаны.¹

Недәр ашиг чәһанү чаны сәнсиз
Ки, сәнсэн ашигин чанү чәһаны.

Ләбиндир чешмеји-һејванү шәккәр
Ки, һәр һејван тәбиәт билмәз аны.²

Ләби-лә'лин шәрабын ичәнә сор
Ки, кимдир ичән аби-зиндәканы.³

Сусамыш ганимә лә'лин ешитдим,
Бу дәвләт ашиги-мискинә ганы?⁴

Көрүн ким, гәмзәсилә ујхусундан
Ојарды фитнеји ахырзаманы⁵

¹ Сәнин. көзәллијинин фитнәси чаһаны тутду кизли сирри пәрдәдән чыхарды.

² Додағын дирилик булағы вә шәкәрдир ки, һәр һејван тәбиәт ону билмәз.

³ Дирилик сују ичәнин кимлијини лә'л додағынын шәрабыны ичән-дән соруш.

⁴ Додағынын ганыма сусамыш олдуғуну ешитдим, бу бәхт јохсул ашигә һардандыр?!

⁵ Көр сүзкүн бахышлары илә гијамәт күнү фитнәсини нечә јуху-сундан ојатды.

Әкәрчи бинишансан, кимсә һәркиз
Нишансыз булмамышдыр бинишаны.⁶

Нәсиминин мәканы ламәкандыр,
Мәкансыз ашигин һәгдир мәканы.⁷

⁶ Бахма ки, нишансызсан. Нишансыздын да бир нишаны вар.

⁷ Л а м ә к а н—мәкансыз

◆ ◆ ◆
Еј нафеји-Чин сачын сијаһы,
Һүснүн дәлү гылды меһрү маһы.¹

Шәггүлгәмәр олду истивадән,
Шәрһ ејлә бу сиррини кәмаһы.²

Еј ешгә әдүввү, һүснә мүнкир,
Тәзвир илә чәкмә бунча аһы!³

Кәр не'мәти-чавидан диләрсән,
Һејванлара гој бу абү каһы.⁴

Еј ешгә күнаһ дејән күнаһкар,
Тәрк ејләмәзәм мән ол күнаһы.

Чүн вәһдәтә булду јол мүвәһһид,
Чәрһ олду бу мүшрикин күваһи.⁵

Мәгсудинә булмады һидајәт,
Һәр кимсә ки, билмәди бу раһы.⁶

¹ Еј сачынын гаралығы Чин мүшкүнә бәнзәјән севкили, көзәлли-
јин күнәши вә ајы дәли еләди.

² Ај таразлашмадан ики јерә парчаланды, бу сиррини олдуғу кими
анлат.

³ Еј ешгә дүшмән, көзәллији инкар едән, һијлә илә (*кизлиндә*)
бунча аһ чәкмә.

⁴ Сән әкәр әбәди не'мәт истәјирсәнсә, бу сују вә саманы һејванла-
ра сахла.

⁵ Аллаһын бирлијинә инанан вәһдәтә јол тапды, мүшрикин шаһи-
ди сынды. (*Динә көрә, аллаһдан башга аллаһ олдуғуна инанана мүш-
рик дејилир.*)

⁶ Ким ки, бу јолу билмәди, диләјинә чатмаға јол тапмады.

Мисливү нәзири јохдур анын,
Вәсфиндә нә ејләјим, илаһи?!⁷

Шол баша ки, тачи-дөвләт енди,
Нејләр кәмәри, недәр күлаһы?⁸

Султандыр ики чаһанда шол ким,
Фәзли-һәг ола анын пәнаһы.⁹

Мәһв олду Нәсими ешг ичиндә,
Дәрјаи-мүһитә дүшдү маһы.¹⁰

⁷ Онун ошары вә бәнзәри јохдур. Еј танры, ону нечә тә'риф едим,
нә дејим?

⁸ Башына дөвләт тачы гонан кимсәјә кәмәр вә папаг нәјә кәрәк-
дир? (*Мүхтәлиф тәригәтләрә мәнсуб оланлар башларына гојдуғлары
мә'нәви тачы падшаһларын' тачындан үстүн сајырдылар.*)

⁹ Һаггын Фәзли пәнаһы олан шәхс ики дүнјада султандыр.

¹⁰ Нәсими ешг ичиндә мәһв олду, балыг мүһит дәнизинә (*јә'ни
дәрјаја*) дүшдү.

Ләбләрин шәрбәтинә чешмеји-һејван сусады,
Сулу инчуларына тәшнә киби чан сусады.¹

Шәккәрин, пүстеји-дәнданына ким сусамаја,
Санма ким, јалныз она пүстеји-хәндан сусады.²

Афәрин сүнбүлүнә ким сәмәни јасданмыш,
Вәслинә лаләји-сирабла рејһан сусады.³

Сөзләрин дадына ширу шәкәр олду тәшнә,
Нә шәкәрдир бу ким ана шәкәристан сусады.⁴

Чөврү бидад илә төкдү чикәрим ганыны јар,
Шөјлә бәнзәр ки, чикәр ганына чанан сусады.⁵

Нечә гәһр ејләјәсән, ашигинә лүтф ејлә
Ки, сәнин рәһмәтинә ашиги-һејран сусады⁶

¹ Дирилик сују додагларынын шәрбәтинә, сусузлугдан јанан чан парлаг инчиләринә сусады.

² Сәнин шәкәр, пүстәјә бәнзәјән ағзынын һәсрәтинә дүшмәјән вармы? Она анчаг ағзы ачыг пүстәнин сусадығыны санма.

³ Јасәмән үзүнә төкүлүб сәнә говушан сүнбүл сачын јашасын. Тәзә лалә илә рејһан сәнә говушмаға сусады.

⁴ Сөзләринин дадына сүд илә шәкәр сусады. Нә шәкәрдир ки, шәкәристан она сусады.

⁵ Јар чижәримин ганыны чәфа вә зүлм илә төкдү. Буна бәнзәјир ки, чанан чижәр ганына сусамышдыр.

⁶ Ашигинә јахшылыг ејлә, она гәзәбләнмә. Һејранын олан ашиг сәнин лүтфүнә сусады.

Сајру олдум, кәрәм ет, ашигин сормаға кәл,
Ки, көнүл вәслинә еј дәрдимә дәрман сусады.⁷

Салланыб наз илә кәл-кәл ки, бәним дидәләрим
Ајағын тозуна, еј сәрви-хураман, сусады.⁸

Күл киби күлә-күлә кәл арадан пәрдә көтүр,
Ки, јүзүн көрмәјинә дидеји-кирјан сусады.⁹

Сусадым вәслинә ирмәклијә, еј чани-сијаһ,
Нитә ким, Јусифә Јә'губ илә Кән'ан сусады.¹⁰

Еј Нәсими сөзүнү төһфә үчүн бәһрә иләт
Ким, анын диггәтинә дүрр илә мәрчан сусады.¹¹

⁷ Хәстә олдум, кәрәм ет, ашигинин һалыны сорушмаға кәл. Еј дәрдинин дәрманы, көнүл сәнә говушмаға сусады.

⁸ Мәним көзләрим ајағынын тозуна һәсрәт чәкәр. Еј назлы көзәл, салланыб наз илә кәл, кәл!

⁹ Арадан пәрдәни көтүр, күл кими күлә-күлә кәл, аглајан көз үзүнү көрмәјә сусады.

¹⁰ Јә'губ илә Кән'ан Јусифи көрмәјә сусадығы кими мән дә сәнә говушмаға сусадым.

¹¹ Еј Нәсими, сөзүнү төһфә кими дәннәзә көндәр, ондакы инчәлијә инчи дә, мәрчан да сусады.

◆ ◆ ◆
Сәнәма, үзүн күлүндән күлә-күлә күл утанды,
Хәчил ејләди додағын шәкәри, нәбатү гәнди.

Гара гашларын јајындан мана кирпик охун атар,
Ала көзләрин мәкәр ким, јенә ганимә сусанды.

Ситәм етмәк илә һашә ки, көнүл усана сәндән,
Кимә ајдајим ки, анын ситәминдә чан усанды.

Көзүнү дүзүб сүзәрсән, дилү чанә гәсд едәрсән,
Бу нәдир ки, сән гылырсан, чәләби, бәким, әфәнди?!

Нә бәһајә гијмәт етсәм, сәни, еј шикари-дөвләт
Ки, чаһан мәтан дәјмәз гылына сачын кәмәнди.¹

Дүнү күн ики көзүмдән ахыдым әнар данә,²
Чикәрим ганилә көр ким, бу үзүјүм нә хош бојанды.

Гара сүнбүлүн ниғабы ки, һичабы дүшмүш ајә,³
Көтүр, еј сәнәм, үзүндән ки, Нәсими ода јанды.

◆ ◆ ◆
Һүснүнә һејрандуруп һүрү мәләк,
Ешгинә сәркәштәдир даим фәләк.¹

Мән гула рәһм ет, шәһа, чох көз дедим,
Кечмәди тапын гатында бир диләк.²

Һәсрәтиндән гәм јерисәм мән нола,
Ашигин даим ишидир гәм јемәк.³

Шол шәкәрдилдән рәвамыдыр, шәһа,
Мән мүһүббә сән ачы сөз сөјләмәк.⁴

Көзләримин бәһринә гәрг олмушам,
Нетәким сејр едәрәм мисли-сәмәк.⁵

Еј Нәсими, агибәт варыр јелә,
Бивәфа илә јејән нанү нәмәк.⁶

¹ Һури вә мәләк сәнин көзәллијинә һејрандыр. Фәләк ешгинлә ба-
шыны итирмишдир.

² Дәфәләрлә дедим ки, мән гула рәһм ет, сәнин јанында һеч бир
диләјим кечмәди.

³ Һәсрәтиндән гәм јејирәмсә, нә олар? Ашигин даим иши гәм је-
мәкдир.

⁴ Еј көзәлләр шаһы, сәни севәнә о шәкәр дилдән ачы сөз сөјлә-
мәк инсафдырмы?

⁵ Көз јашымын дәнзинә батмышам, балыг кими көр нечә доланы-
рам.

⁶ Еј Нәсими, вәфасызла јејилән дуз-чәрәк ахырда јелә кедәр (һеч
олар).

¹ Еј дөвләт ову, сәни нә баһаја гијмәт едим ки, дүнјанын малы сә-
нин сачына кәмәнд олмаға дәјмәз.

² Кечә-күндүз ики көзүмдән нар дәнәләри (ганлы јаш) ахыр.

³ Гара сүнбүл сачларынын өртүјү аја (үзә) дүшмүшдүр. Еј севки-
ли, ону үзүндән көтүр ки, Нәсими ода јанды.

Чэкэли эјнимэ бу сиккеји-мэрдан кэпэнэк.¹
Билэсэн гылды мэним дэрдимэ дэрман кэпэнэк.

Кэпэнэк кејдијимэ кимсэлэр ејб ејлэмэсин,
Ким ки, халыма мэним гылмады нөгсан кэпэнэк.

Кэпэнэк кејмишэм, эндишэдэн² азад олубам,
Үшүмэк мүшкилини ејлэди асан кэпэнэк.

Мэ'рифэт эһлинэ кэлди кэпэнэк этлэси-хас,
Нэ рэвадыр ки, кејэ чаһилу надан кэпэнэк.

Еј Нэсими, јери кеј, хиргэ эрэнлэр донудур,
Кејмэди мүнкир аны санды ки, зиндан кэпэнэк.³

¹ Кэпэнэк — јапынчы

² Эндишэ — гајгы

³ Еј Нэсими, јапынчы икидлэр донудур, јери кеј, Инкарчы адам ону кејмэди, санды ки, јапынчы чансыхычыдыр.

Јандырды ешгин бағрымы сэндэн мана дэрман кэрэк,
Кэрчи јолунда ашигин чану дили сузан кэрэк.¹

Дүшдүм јенэ ешг одуна бүрјан јүрэк, кирјан көзүм,
Һэр ким ки дүшдү ешгинэ, бүрјану һәм кирјан кэрэк.²

Сун, сагија, касэн рәһиг, чал мүтриба, ешг эзкүсүн
Ким, мәст олан бу бадэдэн гэлтану һәм һејран кэрэк.³

Галү бәладэ чан сана гылмышды играр, еј сәнәм,
Имди арамызда бизим шол әһдү шол пејман кэрэк.⁴

Көнлүм гушу эсфәлдәдир, вәгт олду пәрваз ејләјә,
Симурғи-Гафә гүрб олан әрш үстүнә чөвлан кэрэк.⁵

Мән гул оланын гулујам, алтун оланын пулујам,
Һэр ким бу јолда гулдүрүр аләмдә ол султан кэрэк.

Көрсәт үзүнү бир кэрә, та ким, Нэсими чан верә,⁶
Чүн ејди-әкбәрдир үзү, јүз чан она гурбан кэрэк.

¹ Ешгин бағрымы јандырды, сэндэн мәнә дэрман кэрәкдир. Буна бахмајараг ашигин чаны вә көнлү сәнин јолунда јанмалыдыр.

² Јенә ешг одуна дүшдүм, үрәјим јанмыш, көзүм ағлајыр. Ким ки ешгинэ дүшдү, јанмалы вә ағламалыдыр.

³ Еј саги, бир дурулмуш саф шәраб төк, еј чалгычы, чал вә нәг-мәнә ешги дә тат ки, бу шәрабдан сәрхош олан шашгын олсун вә јердә јуварлансын.

⁴ Еј көзәл, сәнә чан руһларын аллаһа «әлбәттә» дедикләри анда верилмишди, инди дә бизим арамызда о сөзләшмә вә бағлашма олмалыдыр.

⁵ Көнлүм гушунун алчагдан учачағы ан кәлди. Гаф дағынын симурғуна јахын олан көјүн ән јүксәк гатында учмалыдыр.

⁶ Бир дәфә үзүнү көстәр ки, Нэсими чан версин. Чүнки үзүнү көр-мәк ән бөјүк бајрамдыр. Она јүз чан гурбан олмалыдыр.

Кэл бу дэми хош көрөлим, ол кечэн дэм, дэм декил,
Ким бу дэм гэдрина билмэз ејлэ бил адэм декил.

Гафил олма дэм узат, вермэ дэми өзкэ дэмэ,
Ол кечэн дэмдэн нэ насил чүн бизэ һәмдэм декил.

Адэм исэн дэм бу дэмдир, гојма бу дэм. фовт ола,
Насили-өмри-чавани бадэ кечэр дэм декил.¹

Јар илэн һәмдэм оланлар һеч дэм урмаз өзкэјэ,
Талиби-јар олмајанлар дүнјаја мährэм декил.

Дүнјаја арха дутурсан малу мүлкү дөвлэтэ,
Бибэга бүнјады јохдур, ол гэдэр мөһкэм декил.²

Дэм кечэрми ким, Нәсими, ол фэраги дэрд илэ
Налиши эфлакэ чыхмаз, көз јашы Зэмзэм декил.³

¹ Инсансан, күн бу күндүр, гојма бу ан мөһв ола. Чаванлыг чагларынын насил бош кечэрсэ, һәјат дејил.

² Дүнјаја, мала, мүлкэ вэ дөвлэтэ архаланма, әбәди бүнөврәси јохдур, о гэдэр мөһкэм дејил.

³ Нәсими, о ајрылыг дәрди илэ күн кечәрми ки, инилтиси көјләрэ чыхмаз, көз јашы Зэмзэм гүјусунун сују дејил.

Фиргәтин дәрдиндән, еј чан, јүрәким ган олду, кәл!
Көзләрим јашы чаһаны дутду, туфан олду, кәл!

Чанымын вәслиндә һәгдән иттисалы вар икән,
Дөвләти-вәслиндән ајру дүшдү, һичран олду, кәл!

Чәкди мишкин зүлфүнү, алды әлимдән рүзикар,
Шол сәбәбдән көнлүмүн һалы пәришан олду, кәл!

Кәрчи мәнән сурәтин гаибдир, еј һуричәмал,
Санма ким, көздән чамалын нәгши пүнһан олду, кәл!

Фиргәтин шол дәрд имиш чанымда ким, һәр кимсә ким,
Фикринә дүшдү бу дәрдин, әгли һејран олду, кәл!

Сәнән ајру дүшдүкүн ағуләр ичирди мана,
Висләтин тирјакы ганы, вәгти-һәсан олду, кәл!

Хызр әкәр зүлмәтдә истәр чешмеји-һејваныны,
Сусамыш мүштагә лә'лин аби-һејван олду, кәл!¹

Кәрчи хәндандыр фәрәһдән ағзы ачылмыш күлүн,
Әндәлибин көзләри көр ким, нә кирјан олду, кәл!²

Јар чөвр етмиш Нәсимијә, рәвадыр кәр ана,
Өз никарындан чүда зәнчирү зиндан олду, кәл!³

¹ Хызр гаранлыг дүнјада нечә дирилик сујуну истәрсә, сусамыш ашигә дә лә'лин (досагыи) дирилик сују олду, кәл.

² Ачылмыш күлүн ағзы севинчдән күлүрсә дә, көр бүлбүлүн көзләри нечә аглајыр, кәл.

³ Јар Нәсимијә зүлм етмишдир. Өз көзәлиндән ајры она зәнчир вә зиндан гиәмәт олдуса да, о, буна лајигдир.

Фиргәтин яндырды бағрым, жүрәжим ган олду, кәл!
Кәл ки, дидарын бу сәјру чанә дәрман олду, кәл!¹

Дүнјанын назү нәми, бағү бустаны мана
Сәнсиз еј султани-хубан, бәндү зиндан олду, кәл!²

Истәди лә'лин фәраги чанымы јахмаг, вәли,
Шөвгә јанмыш чанә вәслин аби-һејван олду, кәл.³

Ол көнүл ким, даима иши сәнинлә вәсл иди,
Јанды шөвгүндән әсири-дәрдү һичран олду, кәл!

Чанымын чаны вүсалындыр, вүсалындан аны,
Та ким ајырды фәләк, бичарә бичан олду, кәл!

Ашигин бағү күлүстаны үзүн күлзарыдыр,
Гангы күлзарын ады күлсүз күлүстан олду, кәл!

Ма'чүзатындан јанағун, мөһкәматындан сачын,
Харү хашақы чананын вәрдү рејһан олду, кәл!⁴

Бәһри-бипајанә шөвгүн чанымы гәрг ејләди,
Көр нә бидад ејләди һичрин, нә туфан олду, кәл!

¹ Ајрылығын бағрымы яндырды, үрәжим ган олду, кәл. Сәни көр-мәк бу хәстә чана дәрман олду, кәл.

² Еј көзәлләр султаны, дүнјанын назы вә боллуғу, бағ вә бостаны сәнсиз бухов вә зиндан олду, кәл.

³ Гырмызы додағындан ајрылма чанымы јахмаг истәди, анчаг сәнә говушмаг истәкдән јанмыш чана дирилик сују олду, кәл.

⁴ Јанағынын мө'чүзәсиндән, сачынын ајәләриндән кол-көс күл вә рејһан олду, кәл.

Чәннәтин сәһниндә туба вәлеһү ашүфтәһал,
Гамәтин һүсн илә еј сәрвим, хураман олду, кәл!

Та мәни тәғдири-јәздан ејләди сәндән чуда,
Көнлүмүн һали пәришан, дидә кирјан олду, кәл!

Чүн Нәсими сәндән ајры билди ким, јохдур вүчуд,
Дәрдү дәрман вәслү һичран, чүмлә јексан олду, кәл!⁵

⁵ Кәл артыг, Нәсими билди ки, сәндән ајры варлыг јохдур. Дәрд вә дәрман, говушмаг вә ајрылыг һамысы бир олду, кәл.

Фүргэт ичиндэ жанырам, дәрдимә ејлә чарә кәл,
Жаралу олду, үштә көр, бағрым ичиндә јарә кәл.¹

Сәбрими гарәт ејләди, гапды гәрарымы гәмин,
Нечә чәфаји көр гәмин гылды бу бигәрара кәл.

Гәмдән әкәрчи фиргәтин мин чәри чәкди үстүмә,
Сән мана бәссән, еј сәнәм, горхмаву јек сүварә кәл.²

Дүшдүкүм ајру сәндән уш јанар од олду чаныма,
Еј көзүмүн чырағы, сән јахма мәни бу нарә кәл.

Зүлфү рүхун вүсалинә сусамыш, еј гәмәр, көзүм,
Еј гәмәрин гатында јүз ај илә күн, ситарә кәл.

Мөһнәт ичиндә гәргәјәм фиргәтинә улашалы,
Чәк сәнәма, бу вәртәдән зоврәгими кәнара кәл.

Мәндән ајырма вәслини нечә ки, шад олур әду,
Јүрәкини әдуләрин јаралу ејлә, јарә кәл.

Дүшмүшәм аһу наләјә сәндән олалы ајры мән,
Көрмә рәва бу һалымы, гојма бу рәсмү карә кәл.

Мүнтәзир олду вәслинә һәсрәтү дәрди чох көнүл,
Хош декил, аны јандырыб вә'дәвү интизарә кәл.

¹ Ајрылыг ичиндә жанырам, дәрдимә әлач ет, кәл. Бағрымн ичиндәки јаралар јараланды, кәл көр.

² Ајрылыгын үстүмә мин гәм әскәри салды. Сән мәнә бәссән, еј көзәл, горхма, тәкчә атлан кәл.

Чаным ичиндә кизләрем, мөһрини ол сачын кими,
Шөвги-рүхүндән, еј пәри, пәрдәси олду парә кәл.

Чану тәни Нәсимнин сәнсәнү сәндән өзкә јох,
Вар исә сәндән өзкә көр, чан илә тәндә арә кәл.³

³ Нәсимнин чаны вә чисми сәнсән, сәндән өзкә һеч кәс дејил. Сәндән өзкә варса, кәл чанда вә чисмидә ара. (Онда нә варса, сән-сән!)

Сусадым вәслинә, еј чешмеји-һејван, бәри кәл,
Јахма һичриндә мәни бунча, кәл, еј чан, бәри кәл.

Фиргәтин шәрбәти ачыдыр ани ичәмәјәм,
Еј ләбин күл шәкәри дәрдимә дәрман, бәри кәл.

Ашигин тамуси јарындан ираг олдуғудур,
Еј чамалын ирәми рөвзеји-ризван, бәри кәл.¹

Әнбәрин сүнбүл зүлфүн дүшәли мәнән ираг,
Гәти ашүфтәјәм, еј зүлфи-пәришан, бәри кәл.

Көнлүмүн һәсрәти көз јашына гәрг етди мәни,
Бунча ағлатма мәни, еј күли-хәндан бәри кәл.

Көзүмүн јашы ахар, башыма туфан кәтирир,
Еј пәри чөһрә, боју сәрви-хураман, бәри кәл.

Кирпикин шөвги охун бағрыма, еј чан, уралы,
Јүрәјимдән көзүмә һәр дәм ичәр ган бәри кәл.

Фиргәтин гәһри мәни јахды, көјүндүрдү әзим.
Мәдәдин гандаыр, еј рәһмәти-рәһман, бәри кәл.²

¹ Ашигин чәһәннәми јарындан ираг олдуғудур. Еј көзәллијинин чәннәти беһишт бағы олан көзәл, бәри кәл.

² Ајрылығынын ачысы мәни јахды, чох көјнәтди. Јардымын һардадыр, еј аллаһын мүчәссәмәси көзәл, бәри кәл.

Аләми тутду бу күн һүсни-рүхүн дастаны,
Афәрин һүснүнә, еј фитнеји-дөвран, бәри кәл.³

Зүлфү рүхсарины көрмәклик үчүн лејлү һаһар,
Охурам сәб'и мәсани илә Гур'ан, бәри кәл.⁴

Ејләмиш чаныны чүн ешгә Нәсими тәслим,
Нә зијан ејләр ана гејд илә зиндан, бәри кәл.

³ Сәнин үзүнү көзәллијинин дастаны аләми тутду. Еј зәманәнин фитнәси, афәрин көзәллијинә, бәри кәл.

⁴ Сачыны вә үзүнү көрмәк үчүн кечә-күндүз фатиһә илә Гур'ан охујурам, бәри кәл. (Сәб'үл-мәсани Гур'анын илк сурәси олан једди ајәли фатиһә сурәсидир.)

◆ ◆ ◆
Кәрчи ејнимдән, никара, сурәтин пүнһан декил,
Фиргәтиндән јанарам, ким вәсл илән һәмсан декил.¹

Әгл илән чан јохдур ол бимә'рифәт һејванда ким,
Сурәтин нәгшиндә даим вәлһү һејран декил.²

Кәрчи асан саныр, еј чан, ешгини һәр биһүнәр,
Һәр ки, ол севдаја дүшдү, билди ким асан декил.

Һәг севәр хуби, нә мә'нидән мән ани севмәјәм,
Севмәјән ол нәснәји ким севди һәг, инсан декил.³

Еј дејән һәр дәм мәнә ким, бахма хубин јүзүнә.
Ашигин ахир көзү вар, ол гәдәр надан декил.⁴

Ешг илән мејдана мөһкәм әр кәрәкдир ким кирә,
Һәр һүнәрсиз һиммәти-сүстин јери мејдан декил.

Еј ки, султан олмаг истәрсән фәгир ол ким, јахын
Ким ки султан олду, дәрвиш олмады, султан декил.

Еј Нәсими, һәг гатында чүн јәгин иман имиш,
Һәр шәһадәт ким јахындан тишрәдир, иман декил.⁵

¹ Еј севкили, сурәтин көзүмүн өнүндәдир, амма, бу сәнә говушмаг-ла бир олмадығындан ажрылығындан јанырам.

² Үзүнүн көрүнүшү гаршысында чашмајан вә һејран галмајанда ағыл вә руһ јохдур, о, мә'рифәтсиз бир варлыгдыр.

³ Һагг көзәли севәр, мән ону нијә севмәјим. Һаггын севдијини сев-мәјән инсан дејил!

⁴ Еј һәр ан мәнә көзәлин үзүнә бахма дејән, ашигин дә көзү вар, о, сандығын кими чаһил дејил.

⁵ Еј Нәсими, аллаһын јанында иман анчаг сағлам билки олдуғуна көрә, бундан харицдә олан («аллаһдан башга тапыначаг јохдур») иман дејил.

◆ ◆ ◆
Јарын чәфасы чүмлә вәфадыр, чәфа декил,
Јарым чәфа гылур дејән әһли-вәфа декил.

Мә'шуги һәр нә гылса рәвадыр мүһиббинә,
Илла фәраг одуна јахмаг рәва декил.¹

Һәр кимсәнин ки гибләси, еј чан, сән олмадын,
Ирағә дүшдү Кә'бәдән, әһли-сәфа декил.

Ешгин әкәрчи адыны агил бәла гомуш,
Не'мәл бә'ладыр әһлинә бисәл-бәла декил.²

Ганы чаһанда, еј көнүл, ол вәһдәт әһли ким,
Јүз мин бәлавү мөһнәт илә мүбтәла декил.

Сәбрин шәраби кәрчи мүфәррәһдир, еј һәким,
Ашигләрин дәвасы бу ачы дәва декил.³

Еј севмә әһли-һүсн чәмалын дејән мана,
Көрмәз көзүн бу дүзү әчәб рушәна декил.⁴

¹ Севилән көзәл севәнинә нә етсә, јарашар. Анчаг ажрылыг одуна јахмасы јарашамаз.

² Ағыллы адам ешгин адыны бәла гојмушса, әһлинә (анлајана) ән көзәл бәладыр, ән пис бәла дејил.

³ Сәбрин ичкиси севинчдәндирсә дә, еј һәким, ашигләрин дава-сы бу ачы дава дејил.

⁴ Еј мәнә көзәллик әһлинин көзәллијини севмә дејән, көзүн бу үзү көрмәз, чүнки көзүн ишыглы дејил.

Сурәтдә адәм оғлуву, мә'нидә див олан,
Олдур ки, һәгги танымамыш, ашина декил.

Сурәтдә кәрчи бәнзиши чохдур Нәсиминин
Мә'нидә ады һәр һәчәрин кимија декил.⁵

⁵ Нәсиминин заһирдә һәрчәнд бәнзәри чохдур, һәгигәтдә һәр дашын ады кимија дежил.

Кәрчи ејнимдән, никара, сурәтин пүнһан декил,
Фиргәтиндән јанарам мән, вәслилә һәмсан декил.¹

Еј көнүл, надан гатында разыны фаш ејләмә,
Әһли-ирфандыр бу разы мәһрәми, надан декил.²

Чәһлини рә'ф ејлә, еј заһид, аллаһы таны ким,
Чәһл имиш чәһл ол мәрәз ким, габили-дәрман декил.³

Нәфсини өлдүрмәјән кәр Бижәнү Сөрһаб исә,
Пәһләван олмаз ады, һәм Рүстәми-дәстан декил.⁴

Еј көнүл, даруссәлами дүнјанын ләззәтинә
Сатма ким, шол бисәбатын дөври чавидан декил.⁵

Хызр илә Иса, никара, булду вәслиндән һәјат,
Лә'лини кимдир дејән ким, чешмеји-һејван декил?⁶

¹ Еј севкили, сурәтин һәр ан көзүмүн өнүндә олса да, ајрылығын-дан јанарам, чүнки бу, вәсл илә бир дејил.

² Еј көнүл, анламаз јанында сиррини сөјләмә. Бу сиррин мәһрәми анламаз јох, билик әһлидир.

³ Еј заһид, тәрслијини арадан галдыр, аллаһы таны. Билмәмәзлик елә хәстәликдир ки, дәрманы тапылмыр.

⁴ Нәфсини өлдүрмәјән Бижән вә Сөрһаб да олса, ады пәһләван олмаз, һәм дә Рүстәм кими мәшһур дејил.

⁵ Еј көнүл, чәннәти дүнјанын ләззәтинә сатма ки, о сәбатсызын дөвру әбәди дејил.

⁶ Еј көзәл, Хызр илә Иса сәнә говушмағ илә һәјат тапды. Қимдир дејән ки лә'л додағларын дирилик булағы дејил?

Һэг севәр хуби, нә мә'нидән мән аны севмәјим,
Севмәјән шол нәснәји ким, һэг деди, инсан декил.⁷

Сурәтин ешги кимин ким, гылмады чанында кар,
Шол кәзән чисминдәки мә'нидә чиндир, чан декил.⁸

Кәрчи асандыр дер, еј чан, ешгини һәр бихәбәр,
Ким ки, шол севдајә дүшдү, билди ким, асан декил.⁹

Аризумәнд олду көнлүм вәслинә жарын, вәли,
Бужруғу тәгдирә кечмәз, һөкмүнә фәрман декил.¹⁰

Ешг илә мејданә мөһкәм әр кәрәкдир ким, кирә,
Һәр һүнәрсиз, һүммәти сүстүн јери мејдан декил.¹¹

Еј ки, султан олмаг истәрсән фәгир ол ким, јәгин,
Ким ки, султан олду дәрвиш олмады, султан декил.¹²

Кәрчи јекрәкдир вәфадан сәндән, еј дилбәр, чәфа,
Сән вәфалисән, вәфа гыл ким, чәфа чәндан декил.¹³

⁷ Һаг көзәли севәр, нә үчүн мән ону севмәјим? Һаггын севдијини севмәјән инсан дејил.

⁸ Сурәтин ешги кимин ки чанына тә'сир етмәди, онун чисминдә (бәдәниндә) олан чан дејил, чиндир.

⁹ Еј чан кими әзиз олан көзәл, һәр хәбәрсиз сәнин ешгини асан саныр. Анчаг о севдаја дүшән билди ки, ешг асан дејил.

¹⁰ Көнлүм јара говушмаг истәјинә дүшдү. Анчаг бужруғу ишә кечмәз. Һөкмүнә фәрман јохдур.

¹¹ Ешг үчүн мејдана атыланын мөһкәм әр олмасы кәрәкдир, һәр һүнәрсиз, әлиндән иш кәлмәјәнин јери мејдан дејил.

¹² Еф султн олмаг истәјән, дәрвиш ол. Султан олуб дәрвиш олмајан султан дејил.

¹³ Еј көзәл, сәнлән кәлән чәфа вәфадан јахшы олса да, сән вәфалысан, вәфа ет ки, чәфа о гәдәр (јахшы) дејил.

Еј мәнә һәрдәм дејән ким, бахма хубин үзүнә,
Ашигин ахыр көзү вар, ол гәдәр надан декил.¹⁴

Тутма шејтани-рәчимин говлини, рәһманә уј,
Ким, ујан шејтанә чиндир, табеи-рәһман декил.¹⁵

Ешгилә чан јохдур ол бимә'рифәт һејванда ким,
Сурәтин нәгшиндә даим вәләһү һејран декил.¹⁶

Еј Нәсими, чүн јәгин иманымыш, иман јәгин
Һәр шәһадәт ким, јәгиндән тышрадыр, иман декил.¹⁷

¹⁴ Еј мәнә көзәлин үзүнә бахма дејиб дуран, севәнин дә көзү вар, о, сән дејән гәдәр дә надан дејил.

¹⁵ Говулмуш шејтанын сөзүнә гулаг асма, аллаһы динлә. Шејтана ујан чиндир, аллаһа итаәт едән дејил.

¹⁶ О мә'рифәтсиз һејванда ешг илә руһ јохдур. Көзәллик расминә даим вәләһ вә һејран дејил.

¹⁷ Еј Нәсими, иман анчаг јәгин иман имиш, шүбһәсиз, јәгиндән кәнар олан һеч бир шәһадәт иман дејил.

Фиргәтиндән,¹ дилбәра, көнлүм пәришан олду, кәл!
Гыл кими чисмим мәним эз дәрди-һичран² олду, кәл!

Таки сән кетдин, мән олдум дәрдемәнди-мүстәмәнд,³
Дәрдимә көрклү⁴ чамалын, чана, дәрман олду, кәл!

Галмады чешмимдә нәм эзбәс ки,⁵ ағлар мән мүдам,
Дидәмин јашы гурумаз, бәһри-үмман олду, кәл!

Јолуна баш гојмушам зарү⁶ низарү⁷ хәстәдил,⁸
Еј тәбибим, кәл ки, чисмимдә чүда чан олду, кәл!

Фиргәтиндән уш Нәсими дәмбәдәм гылыр фәган,
Өлүрәм һичран гәминдән, чикәрим ган олду, кәл!

1 Фиргәт — ажрылыг
2 Эз дәрди-һичран — һичран дәрдиндән
3 Дәрдемәнди-мүстәмәнд — јазыг дәрдли
4 Көрклү — көзәд, гәшәнк
5 Эзбәс — о гәдәр ки
6 Зар — ағлајан, ағлар
7 Низар — арыг, зәиф
8 Хәстәдил — үрәји јаралы, инчик

Үзүнү мәндән ниһан,¹ етмәк диләрсән, етмәкил!
Көзләрим јашын рәван етмәк диләрсән, етмәкил!

Бәрки-нәсрин² үзрә мишкин зүлфүнү сән дағыдыб,
Ашиги биханиман³ етмәк диләрсән, етмәкил!

Гашларын гөвсиндә мүжканын хәдәнкин кизләјиб,
Еј көзү мәстанә, ган етмәк диләрсән, етмәкил!⁴

Чанымы вәслин шәрабындан ажырдан, еј көзүм,
Ејними көвһәрфәшан⁵ етмәк диләрсән, етмәкил!

Гојмушам ешгиндә мән көвнү мөканын варыны,
Чан нәдир ки, гәсди-чан етмәк диләрсән, етмәкил!

Бүргәи⁶ үзүндән ачарсан мәкәр намәһрәмә,
Кизли әсрари әјан етмәк диләрсән, етмәкил!

Доғрујам ешгиндә ох тәк, кирпикин таныг⁷ дурур,
Гәддими нејчүн кәман етмәк диләрсән, етмәкил!

1 Ниһан — кизләтмәк
2 Бәрки-нәсрин — нәстәрән јарпағы (үз)
3 Биханиман — јурдсуз-јувасыз
4 Еј көзләри хумар, гашларынын јайында кирпикләринин охуну кизләјиб ган етмәк диләјирсән, етмә.
5 Көвһәрфәшан — көвһәрсачан
6 Бүргә — үз өртүјү, рүбәнд
7 Таныг — шаһид

Чүнки ешгин мәскәнидир көнлүмүн виранәси,
Һәсрәтә ани мәкан етмәк диләрсән, етмәжил!

Чүн јәгин билди Нәсими ағзынын вар олдуғун,
Ол јәгини сән күман етмәк диләрсән, етмәжил!

Дилбәра, мән сәндән ајру өмрү чаны нејләрәм?
Тачү тәхтү мүлкү малү ханиманы нејләрәм?

Истәрәм вәсли-чәмалын та гылам дәрдә дәва,
Мән сәнин бимарынам, өзкә дәваны нејләрәм?¹

Еј мүсәлманлар, билин ким, јар илә хошдур чаһан,
Чүнки јардан ајру дүшдүм, бу чаһаны нејләрәм?

Чох дуалар гылмышам мән халигин дәркаһына,
Чүн мурадым һасил олмаз, мән дуаны нејләрәм?

Дилбәр ајдыр, еј Нәсими, сабир ол, гылма фәған,
Мән бу күн сәбр ејләсәм, данла фәғаны нејләрәм?²

¹ Сәнә говушмаг истәрәм ки, дәрдимә дәрман едәм. Мән сәнин хәстәнәм, башга дәваны нејләрәм?

² Севкили деди, еј Нәсими, сәбирли ол, налә етмә. Мән бу күн сәбр ејләсәм, сабаһ фәғаны нејләрәм?

◆ ◆ ◆
Бәри кәл, суфија ки, мәст олалым,
Мәсти-чами-меји-«әләст олалым».¹

Верәлим ихтијары раһ әлине,
Нечә бир нәфсә зирдәст олалым.²

Аләми-гүдсә едәлим пәрваз,
Нә үчүн бунда пәјбәст олалым.³

Нәфсимиз бүтләрини сындыралым,
Сидг илән биз худапәрәст олалым.⁴

Бизи дилбәр шикәстә истәр имиш,
Ешг илән чүмләтән шикәст олалым.⁵

Гылалым нисти јолуна сәфәр,
Варалым куји-јарә, һәст олалым.⁶

Еј Нәсими, көзәтмә чаји-бүләнд,
Мәскәнәт кушәсиндә пәст олалым.⁷

¹ Еј суфи, бәри кәл, бирликдә мәст олаг, әләст мејиндән ичиб өзү-мүздән, мәнлијимиздән кечәк.

² Ихтијарымызы шәрабын әлине тәслим едәк. Даһа нә гәдәр нәфсин әли алтында галаг?

³ Ән мүгәддәс јерә (*ахирәт дунјасына*) учуб кедәк. Нә үчүн бура-да ајағыбағлы галаг?

⁴ Нәфсимизин бүтләрини сындыраг, көнүл сафлығы илә аллаһсә-вәр олаг.

⁵ Севкили бизи гырылмыш көрмәк истәјирмиш. Ешг илә бүсбүтүн гырыг олаг.

⁶ Јохлуг јолуна сәфәр едәк, јарын олдуғу јерә кедәк, вар олаг.

⁷ Еј Нәсими, јүксәк јерә көз тикмә, кәл мискинлик бучағында ал-чаг бир кәс олаг.

◆ ◆ ◆
Сәндән ираг, еј сәнәм, шамү сәһәр јанарам,
Вәслини арзуларам, дәхи бетәр јанарам.

Ешг илә шөвгин оду чанимә кар ејләди,
Көр нечә табәндә, еј шәмсү гәмәр, јанарам,¹

Мәндән ираг олдуғун бағрымы ган ејләди,
Олду көзүмдән рәван хуни-чнкәр, јанарам.

Шәм'и-рүхүн сурәти гаршыма кәлмишдүрүр,
Шә'шәәсиндән мана шә'лә дүшәр, јанарам.²

Сәбр илә арамымы гапды әлимдән гәмин,
Бади-һәвадән декил, гәмдән әкәр јанарам.³

Чыхды ичимдән түтүн, чәрхи бојады бүтүн,
Көр ки, нә атәшдәјәм, көр нә гәдәр јанарам.

Јандығым ол јара үчүн, кизли декил, мән дәхи
Һәр нә гәдәр ким, анын көнлү диләр, јанарам.

Мүддәи јанар демиш гәмдә, Нәсими ичүн,
Гәмдә јанан јары чүн јар севәр, јанарам.⁴

¹ Ешг илә шөвгүн оду чаныма тә'сир етди, еј күнәш, ај, көр нечә парлаг јанарам.

² Шамү андыран үзүнүн сурәти гаршыма кәлмишди, парлаглығын-дан мәнә шә'лә дүшәр, јанарам.

³ Сәнин гәмин сәбр илә арамымы әлимдән гапды, һәвәс јелиндән (*бош-бошуна*) јох, гәмдән јанарам.

⁴ Иддиачы Нәсими гәмдә јанар демишдир. Мән јанан јары јар севдијү үчүн јанарам.

Гәбибим, иззәтим, чаным, чаһаным,
Рәфигим, мунисим, арами-чаным.¹

Сәнубәргәдли² дилдарым,³ тәбибим
Јетир дидаринә руһи-рәваным.⁴

Қи, чан гушу учар бир күн гәфәсдән,
Гылыр фиргәт ичиндә мейри-чаным.

Фәрагын дәрди чохдур, дејә билмән,
Әкәр десәм галыр һейран чөваным.

Гатымдан кетмәз олду нари-һичран,⁵
Чәкә билмәм недим, арами-чаным.

Хумари-мейриниз⁶ көјдүрдү чаны,
Јетир шәрбәт вүсалындан нәһаным

Нәсиме чәкди гәм анәстү нарән,
Оду исси нә гылсын натәваным?

-
- 1 Арами-чан—үрәк динчлији
2 Сәнубәргәдли—шам ағачы бојлу
3 Дилдар—көнүл охшајан севкили, көзәл
4 Руһи-рәван—чан
5 Нар-һичран—ајрылыг оду
6 Хумари-мейр—мәһәббәт хумары, ешг сәрхошлуғу

Бир чәфакеш ашигәм, еј јар, сәндән дөнмәзәм,
Хәнчәр илә јүрәкимни јар, сәндән дөнмәзәм.

Еј сәнәм, ешгин јолунда гамәтин тәк доғрујам,
Чәксәләр Мәнсурләјин бәр-дар, сәндән дөнмәзәм.

Мүшәфи-һүснүн һәгичүн, еј диларамым мәнним,
Анча ким, бу тәндә чаным вар, сәндән дөнмәзәм.

Кәр Зәкәрја тәк мәни башдан ајаға јаралар,
Башыма гојакил әррә¹ нәччар,² сәндән дөнмәзәм.

Лејлији-шејда идим, сејдинә дүшдүм, еј никар,
Јанарам Мәчнун кими мән зар, сәндән дөнмәзәм.

Ринди-рүсвајәм, башымда вардыр севдаји-ешг,
Гојмушам бу намү нәк³ јар, сәндән дөнмәзәм.

Һүснүнә мән ашигәм, еј дилбәр, әкәр сән мана,
Гылсан мин кәз чәфа, дилдар, сәндән дөнмәзәм.

Кә'бәдә истәр идим, бүтханәдә булдум сәни,
Бағладым уш белимә зүннар, сәндән дөнмәзәм.

-
- 1 Әррә—рәндә
2 Нәччар—харрат
3 Намү нәнк—ад вә ар

Мөһнәтиндән, еј пәри, һаша ки, мән үз дөндәрәм,
Јанарам пәрванә тәк бәр-нар, сәндән дөнмәзәм.

Һәр рәғибин күндә мин кәз⁴ тә'нәсин нуш ејләрәм,
Мән Нәсими, сән пәри, зинһар,⁵ сәндән дөнмәзәм.

⁴ Кәз—дәфә

⁵ Зинһар—ај аман, чәкин, сағын

Та үзүн көрдүм, никара, гәмдәм азад олмушам,
Гуллуғунда, падишаһим, һүснүнә шад олмушам.

Кәлмишәм дидаринә та чанымы гурбан едәм,
Еј додағы чани-Ширин, көр нә Фәрһад олмушам.

Та чәмалын мүсһәфиндән¹ охурам сәб'үлмәсан,²
Сәб'әханәм, һафизәм, тәфсирдә уstad олмушам.

Ламәканын³ ејни-мә'мурундан олдун, еј һәбиб,
Ламәкан әсасына көр ким, нә бүнјад⁴ олмушам.

Гамәтиндән та ираг етди мәни дөври-фәләк,
Һәсрәтиндән мән гулами-сәрви-азад олмушам.

Нил ирмағы дашды, тутду Мисрин чеврәсин,
Уш һәләб, Бағдады булдум көр нечә шад олмушам

Та Ирагистаны кәздим, бир мүвәһһид⁵ булмадым,
Ашиги-Мисрәм, јенә мүштаги-Бағдад олмушам.

Чүн сәни көрдү Нәсими дер беавазин-бүләнд,⁶
Ешг илә мән ашинајәм, әгл илә јад олмушам.

¹ Мүсһәф—јазылы сәһифәләрдән ибарәт олан шеј (*Гур'ан, ки таб*)

² Сәб'үлмәсани—Гур'анын фатиһә сурәсивин әјәләри (*једди го-шалар*)

³ Л а м ә к а н—мәкансыз, јерсиз

⁴ Б ү н ј а д—өзүл, көк

⁵ М ү в ә һ һ и д—аллаһын бирлијинә инанан

⁶ Б е а в а з и н - б ү л ә н д—уча сәс илә

Мишкин сачын һәр тарэсин¹ ики чаһана вермэзэм,
Лә'ли вүсалин бир нәфәс мин дадлу чана вермэзэм.

Шәһла көзүн севдалары әһдү әманәтдир мана,
Нур-әл-јәгинин² сиррини олмаз күмана вермэзэм.

Ајдыр мана, вер мүддәи, јары бу күн јарын күнә,
Бир саәт анын вәслини дәһрү зәманә вермэзэм.

Зүлфүндә чан гылды вәтән, һүббүлвәтән³ шәрти илән,
Мән мәскәнүл-әрваһими көвнү мәкана вермэзэм.⁴

Назү нәими дүнјанын билхатимә⁵ кәр суд⁶ исә,
Күлли зијандыр ашигә, суди зијана вермэзэм.

Олду кәламиндән јәгин канын дәһаны вар имиш,
Ејнәлјәгинин⁷ рә'јәтин гејбү күмана вермэзэм.

Еј бәнзәдән гәддим анын сәрвү чинарү әр'әрә,⁸
Мән сидрәвү туба адын һәр бирәвана вермэзэм!

¹ Тарә—түк, башын ортасы

² Нур-әл-јәгин—дәрин инам, јәгин нур

³ Һүббүлвәтән—вәтән севкиси.

⁴ Мән руһумун мәскәнини каината вә дүнјаја вермәрәм.

⁵ Билхатимә—сонда, нәтичәдә

⁶ Суд—фајда

⁷ Ејнәлјәгин—көзлә көрүб инанма

⁸ Әр'әр—ардыч ағачы

Еј инчуји мәдһ ејләјән, јагутуну чөвһәр билән,
Мән булдугум дүрданәји јүз бәһрү кана вермэзэм!

Ешги-мәчази саликә зәргү ријадән јекдүрүр,
Һәг бил буну ким, кимсәји судү зијана вермэзэм.

Јарын додағы вәсфини, еј заһид, әбсәм, сорма ким,
Нитгин Мәсиһү Мәрјәмин һәр бизәбана вермэзэм.

Чүнки Мәсиһанын дәми нитги Нәсимидир бу күн,
Аны баһасыз санма ким, чан рајикана⁹ вермэзэм.

⁹ Рајикан—мүфтә

Та ким ,үзүнү көрмүшәм, хүснүндө һејран олмушам,
Дүшдүм сачын севдасына, көр нә пәришан олмушам.

Кәл көр мәни батиндә ким, нә кизли кәнчәм фанисиз,
Заһирдә көр бу сурәти, аләмдә виран олмушам.

Лә'лин Мәсиһа мө'чүзүн аләмдә әһја¹ ејләди;
Уш мән вүсалындан анин сәр-та-гәдәм чан олмушам.

Һәггин кәламы мәндәдир, санма мәни һәгдән ираг,
Чүнки көнүлдүр әрши-һәг, бәс әрши-рәһман олмушам.

Анәстунарын² сирринә Муса кими ирсәм дејән.
Кәлсин мәни көрсүн ки, уш аләмдә дәстан олмушам.

Кәнчи-ниһанын³ сирријәм, һәм күнтү кәнзин⁴ мәһәри,⁵
Һәм чөвһәрәм, һәм чөвһәри, һәм чөвһәрә чан олмушам.

Уштә Нәсимијәм бу күн кәнди вүчудим шәһринә,
Фәтһ ејләдим, һәгдән бу күн хагану султан олмушам.

Адым Нәсимидир ,бу күн олдум кәлами-натиг уш,
Һәм ајинә, һәм нури-һәг, һәм Фәзли-јәздан⁶ олмушам.

¹ Ә һ ја—дирилмә

² Анәстунаран—Оду көрдүм. (Муса пејғәмбәр рәвајәтә көрә гаран-
лығда узағдан бир ишыг кәлдијини көрүр. Одун јанына кедир вә көрүр
ки, ағачдан ишыг кәлир. Гачмаг истәјәндә ағачдан сәс кәлир ки, еј
Муса, горхма, мән аллаһам.)

³ Кәнчи-ниһан—кизли хәзинә

⁴ Күнтү кәнзән—Мән бир хәзинә идим.

⁵ Мәзһәр—тәзаһүр, заһир олма

⁶ Фәзли-јәздан—аллаһын Фәзли

Чаныма дүшдү фиргәтин, көр ки, нә вар ичиндәјәм,
Күлдән ираг, күл кими, мөһнәти-хар ичиндәјәм.

Көнлүмү вүсләти-ләбин һичрә мүбәддәл ејләди,
Көр нә меју пијаләдән рәнчи-хумар ичиндәјәм.¹

Зүлфү рүхүн шүмарыны шамү сәһәрдә сајарам,
Ким билир ол шүмари ким, мән нә шүмар² ичиндәјәм?

Лә'лү әгигү инчији сачарам алтун үстүнә,
Көр ки, көзүмдән уш нечә бәзлү³ нисар⁴ ичиндәјәм.

Еј гаму хубларын шәһи, лүтфү инајәт ејләкил,
Дут әлими ки, дүшмүшәм әгрәбү мар⁵ ичиндәјәм.

Зүлфү рүхүн һәдисини нечә унудам, еј пәри,
Чүн дүнү күн анынла мән лејлү нәһар⁶ ичиндәјәм.

Чанымы әнбәрин сачын сејд едәли кәмәндиңә,
Румү Хәтаји дутмушам, Чинү Татар ичиндәјәм.

¹ Додағларына говушмағы көнлүм үчүн ајрылығла әвәз етди. Көр
ки, шәраб вә пијаләдән нечә хумарлыг әзијјәти ичиндәјәм.

² Шүмар—һесаб, јара

³ Бәзл—бағышлама, һәдијјә, сәхавәт

⁴ Нисар—сәпмә, дағытма, бәхшиш

⁵ Мар—алан

⁶ Лејлү нәһар—кечә-күндүз

Нэгши никарыны үзүн мэндэ мүсэввэр⁷ ејлэди,
Мэн бу никари-нэгш илэ нэгшү никар ичиндэјэм

Фээли-илаһэ чаныны ејлэ фэда, Нэсими, сэн
Олма мэлул, ајытма ким, бэндү һасар ичиндэјэм.

Үзүн күнүндэн, еј гэмэр, энварэ дүшмүшэм,
Анэстү нарэн олмушам, ол нарэ дүшмүшэм.¹

Дарүс-сэлами-һүснүнэ, еј чэннэтин күлү,
Дүшдүм эзэлдэ, көр ки, нэ күлзарэ дүшмүшэм.²

Дүшдүм хэјали-зүлфүнэ, еј мүттэги мэни,
Тэсбиһэ дэ вэт етмэ ки, зүннарэ дүшмүшэм.³

Фикримдэдир хэјалы көзүнлэ лэбин мүдам,
Јарэб, нэ рэсм хэмрөвү хэммарэ дүшмүшэм?⁴

Чанү чаһани вэсли-чэмалын бэһасына
Вердим эзэлдэ көр ки, нэ базарэ дүшмүшэм.⁵

Шејтандыр ол ки, сурэтинэ гылмады сүчүд,
Шејтанэ мүнкир олмушам, инкарэ дүшмүшэм.⁶

¹ Еј ај, үзүнүн күнэшиндэн ишыгыла дүшмүшэм. «Бир атэшэ ја-хынлашдым», о атэшэ дүшмүшэм («Анэстү нарэн»—Муса пөј-ғәмбарин Сина дағында узагдан бир ишыг көрдүјү вэ атэш сандығы илаһи тэчэлли нурудур).

² Еј чэннэтин күлү, мэн эзэлдэ дарүссэламы андыран көзэлліјинэ дүшдүм, көр нечэ бир күл бағчасына дүшмүшэм (Чэннэтин бир ады дарүссэламдыр).

³ Еј диндар, севкилимин сачынын хэјалына дүшдүм, мэни тэсбиһэ (дуаја) чағырма ки, мэн зүннар бағламышам.

⁴ Көзүнлэ додағынын хэјалы һэмншэ фикримдэдир. Еј аллаһ, нечэ бир шэраба вэ шэраб сатана дүшмүшэм?! (Тэсэвүфдэ шэраб—илаһи ешг, шэрабчы—илаһи ешгин гајнағы, саги—мүршидин рэмзидир)

⁵ Эзэлдэ чаны да, чаһаны да чэмалына говушмаг эвэзинэ вердим, көр нечэ базара дүшмүшэм.

⁶ Сурэтинэ сөчдэ етмэјэн шејтандыр, мэн исэ шејтаны инкар етмиш вэ инкара дүшмүшэм.

Бу вәһдәтин шәрабына мүштаг едән бәни
Мәсти-әләстә сор ки, нә әсрарә дүшмүшәм.⁷

Фаш ејләдим чаһанда әнәлһәг рүмузини,
Доғру хәбәрди, анын ичүн дарә дүшмүшәм.⁸

Кән'ани Јусифин ләби-ширини булдум уш,
Фикр ејлә ким, нә мүнки-шәкәрбарә дүшмүшәм.⁹

Ешгин гәдимү зүлфү рүхүн даимүләбәд,
Јарәб, нә инчә ишү узун карә дүшмүшәм.¹⁰

Еј сүбһдәм јели, нә өкәрсән татарыны,
Мишкин сачында көр ки, нә татарә дүшмүшәм.¹¹

Һүснүн һуруфини мана верди сәбәг рүхүн,
Дәрсим бу әбчәд олдувү тәкрарә дүшмүшәм.¹²

Көрдү Нәсими мә'шугинин үзүнү бу күн,
Һәгги билән билир ки, нә дидарә дүшмүшәм.¹³

⁷ Еј вәһдәт шәрабына мәни мүштаг едән, нә сирләрә дүшдүјүмү аллаһын руһлара хитаб етдији күн о хитабын һәззијлә мәст оландан соруш.

⁸ Әнәлһәггин кизли рәмзләрини дүнјаја јәјдым, доғру хәбәрди. Она көрә дә дара дүшмүшәм. (*Бурада дара сөзү «дара дүшмәк» вә «дар ағачы» кими аңлашыла биләр.*)

⁹ Кән'анлы Јусифин додағынын сиррини билдим артыг. Дүшүн көр нечә бир шәкәр јандыран түнкә дүшмүшәм.

¹⁰ Ешгин гәдим, зүлф вә јанағын даими вә әбәдидир Ја рәб, нә инчә вә узун ишә дүшмүшәм.

¹¹ Еј сүбһ чағынын јели, татарыны нә өјәрсән? Севкилинин мүшк гохулу сачында вә татара дүшдүјүмү көр (*татар сөзү бурада татар мүшки мә'насында ишләнмишидир.*)

¹² Үзүнүн һәрфләрини јанағын дәрс олараг мәнә верди. Дәрсим бу әбчәд олду вә ону тәкрар едирәм.

¹³ Бу күн Нәсими севкилиснин үзүнү көрдү, һәгги билән билир ки, нечә бир чамал көрмүшәм.

Һәг та ки, јар олду мәнә, сәр та гәдәм јар олмушам,
Та көрмүшәм дидарыны, мүштаги-дидар олмушам.¹

Анәстүнарә сиррини Муса нә билсин, ја шәчәр,
Аны мана сорсун ки, мән ол нур илә нар олмушам.²

Зикрим әнәлһәгдир мәним, доғру сөзүм һәгдир мәним,
Дарын ичиндә гејрүһү һәм лејсә-фиддар олмушам.³

Ариф гатында мәдһү зәмм бир әсл имиш, сән ариф ол,
Кәр ким, нечә һәр нәтигин дилиндә көфтар олмушам.⁴

Маил-әнәбдәндир әкәр һәр сәрхошун сәрхошлуғу,
Мән ичмишәм ешгин мејин, сәрмәстү хумар олмушам.⁵

¹ Һәгг мәнә јар оландан башли ајағачан јар олмушам. Онун симасыны көрәндән бәри симасынын арзусундајам.

² «Бир атәшә јахынлашдым»—дејән Муса онун сиррини нә билсин, о ағач нә аңласын?! Ону мәнән сорушсун ки, мән о ишыг илә о олмушам.

³ Мәним зикрим әнәл-һәгдир, доғру сөзүм һәгдыр. Евин ичиндә «евдә ондан башга ев саһибн јохдур» сирринә чатмышам. (*Вәһдәти-вүчуд инамына көрә бу ифадә «евдә (вүчуд евиндә) ондан гејри ев саһибн јохдур» демәкдир.*)

⁴ Ариф јанһыда өјмәк дә, данлаг да бир имиш, сән ариф ол, көр ки, нечә һәр данышанын дилинә дүшмүшәм.

⁵ Әкәр һәр кәсин сәрхошлуғу үзүм сујундандырса, мән ешг шәрабыны ичиб сәрхош вә хумар олмушам,

Хүлдүн күли-хэнданыдыр күлкүн жанағын, еј күнәш,
Бүлбүл кими мәстәм анын ешгиндән уш зар олмушам.⁶

Күлшән кими ачылмышам буји-күлүндән аризин,
Көр ким, чәмалындан нечә фәхрәндә күлзар олмушам.⁷

Мишкин сачындан булмушам шол буји-чанәфзаји ким,
Тибиндән анын санасан тибивү эттар олмушам.⁸

Ширин додағын вәсфини та сөјләр олду мәнтигим,
Еј Мисри-һүснүн Јусифи гәндү шәкәрбар олмушам.⁹

Јарәб нә табан ај имиш табәндә јүзүн бәдри ким,
Әнвар-табындан анын табәндә әнвар олмушам.¹⁰

Севда мејиндән сәрхошам мәстанә ејнин тәк, вәли,
Гәфләт мејиндән таибәм, ничүн ки, һүшјар олмушам.¹¹

Булду Нәсими та сәни затында шәкәсиз, шүбһәсиз
Олмуш Нәсимидән бәри, ејдүр ки, бизар олмушам.¹²

⁶ Еј күнәш үзлү көзәл, сәнин күл рәнкли жанағын чәннәтин күлән, ачылмыш күлүдүр. Онун ешгиндән бүлбүл кими мәст олдуғум үчүн ағларам.

⁷ Күлү андыран жанағынын хош гохусундан күл бағчасы кими ачылмышам. Сәнин көзәллигинә нечә мүбарәк күлзар олдуғуму көр.

⁸ Мишк гохулу сачындан о ләззәт верән го уну тапмышам, онун әтриндән санасан әтирсатан олмушам.

⁹ Еј кәзәллик Мисринин Јусифи, дилим ширин додағынын тәрифини сөјләјәндән бәри гәнд вә шәкәр жағдыран олмушдур.

¹⁰ Танры сахласын, сәнин бүтөв аја бәнзәјән парлаг үзүн нә парлаг ај имиш. Онун јаылаи ишығынын парылтысындан парлаг нур олмушам.

¹¹ Мәстанә көзүн кими севда шәрбәтиндән сәрхош олсам да, гәфләт мејиндән төвбәлијәм, чүнки ағлым башымдадыр.

¹² Нәсими сәни өзүндә тапалы, шәкәсиз-шүбһәсиз, Нәсимидән узаг олмушдур, дејир ки, ондан усанмышам.

Мүшкин сачын сәвадына мишки-Хәта дерәм.
Мишки-Хәта нә нәснәдир, аны хәта дерәм.¹

Ол ким һәгги таныр јүзүнә Кә'бәдир демиш,
Мә'нидә һачы олдурур, әһли-сәфа дерәм.²

Еш и билладурур дејәнә е'тиһад едән
Һәгдәл һәмишә башына кәлсин бәла дерәм.

Сәнсиз мүһибби-садигә назу нәими-хүлд,
Дәрдү әзабү мөһнәтү рәнчү әна дерәм.³

Чами-чаһаннума дедиләр кәрчи үзүнә,
Һәгдән мән аны ајинеји-һәгнума дерәм.⁴

¹ Мишк гохулу сачын гаранлығына Хәта мишки дејәрәм. Хәта мишки нәдир ки, ону мән сәһз сөјләрәм. (Хәта Чинин шималында јерләшир вә оранын мишки та гәдимдән таныныр. Нәсими Хәта вә хәта (сәһз) сөзләри арасында чинас јаратмышдыр.)

² Һаггы таныјән үзүнә Кә'бә демишдир. Керчәкдән һачы одур, она сәфа әһли дејәрәм. (Тәсәввүфдә үз, жанаг вә бунларла бағлы сөзләр илаһи тәчәлли илә әлағадар ишләнир. Кә'бә ашигин севкилисинә говушмаг мәғамы сајылыр. Сәфа исә һәм Кә'бәдә јер ады, һәм дә сафлыг, дурулуғ демәкдир. Һачы—севкилијә говушан хәбәрсиз ашиг кими дә анлашылыр.)

³ Сәнсиз сәдагәтли доста чәннәтин назы, боллуғу дәрд, әзаб, әзијәт вә јорғунлуғдур дејәрәм.

⁴ Үзүнә дүнјаны көстәрән чам дедиләр, һәгигәтдә мән она һаггы көстәрән күзкү дејәрәм. (Классик әдәбијатда јарын үзү вә устадын гәлби бу күзкүјә бәнзәдилир.)

Јохдур вѣфасы зѣррѣчѣ кѣнлүндѣ шаһымын,
Ол бивѣфаја анын ичин бивѣфа дерѣм.⁵

Кѣнлүн мѣнѣ нѣ дүрлү чѣфајы дилѣрсѣ гыл,
Сѣндѣн кѣлѣн чѣфаја хачан мѣн чѣфа дерѣм.

Дѣрдин дѣвасын етмѣкил, еј мүнкир, ѣбсѣм ол,
Шол мѣ'нидѣн ки, дѣрдинѣ јохдур дѣва дерѣм.

Еј рѣнчи-ешгѣ дүшмѣ дѣјѣн доғру ашигѣ,
Ол рѣнчѣ дүшмѣсин ки, ана мѣн шѣфа дерѣм?

Ол ѣмри ким вүсал илѣ кечмѣз Нѣсиминин,
Кечмиш нѣваву нѣрзејѣ, бадѣ-нѣва дерѣм.⁶

⁵ Кѣзѣллѣр шаһы севкилимин кѣнлүндѣ зѣррѣ гѣдѣр вѣфасы јохдур.
О вѣфасыза она кѣрѣ дѣ вѣфасыз дѣјѣрѣм.

⁶ Нѣсиминин јар илѣ бирликдѣ кечмѣјѣн ѣмрү бош истѣк вѣ нѣрзе
илѣ кечмишдир, мѣн она ѣн јол дѣјѣрѣм.

Еј нури-дилү дидѣ, дидарына мүштагѣм,
Веј јари-пѣсѣндидѣ, дидарына мүштагѣм.¹

Еј маһи-пѣри пејкѣр, веј нури-мѣлѣк мѣнзѣр,
Еј лѣ'ли-лѣби шѣккѣр, дидарына мүштагѣм.²

Еј дилбѣри-дилдарым, сѣнсѣн ѣбѣди варым,
Веј јари-вѣфакарым, дидарына мүштагѣм.³

Еј саһибѣ-тѣхтү тач, чанлар сѣнѣдир мѣнтач,
Еј кѣрклү үзү мѣ'рач, дидарына мүштагѣм...

¹ Еј үрѣјимин вѣ кѣзүмүн ишығы, үзүнүн нѣсрѣтини чѣкирѣм. Ве еј
бѣјѣнилѣн јар, чамалына нѣсрѣтѣм.

² Еј пѣри үзлү ај, еј мѣлѣк кѣрүнүшлү нури, еј лѣ'л додағы шѣкѣр,
үзүнүн арзусундајам.

³ Еј кѣнүлалан, үрѣк охшајаным, ѣбѣди варым сѣнсѣн. Еј вѣфалы
јарым үзүнү кѣрмѣк истѣјирѣм.

Элминнэтиллилаһ ки, бу күн жарымы булдум,
Көнлүмдә дуран дилбәру дилдарымы булдум.¹

Дәкмәз мана бир пула чаһан варлығы илә,
Нечүн ки, көзәл сиккәли динарымы булдум.²

Торпаг икән ол Зөһрә мана Мүштәри олду,
Дәллалә чағыркил де ки, базарымы булдум.³

Мән гәм јемәзәм, гәм нә гәдәр ким, чох олурса,
Шадлыг илә мән чүн гәмү гәмхарымы булдум.

Фирдовсә мәни дә'вәт едән заһидә сөјлә,
Ол тикәнә көз дикмә ки, күлзарымы булдум.

Јусиф јеридир ким, мана гул јазыла, чүнким
Мисриндә ләби түнки-шәкәрбарымы булдум.

Фаш ејләмәзәм разими намәһрәмә, чүнким:
Мәһбуби-әмин, мәһрәми-әсарымы булдум.

¹ Миннәт аллаһа ки, бу күн жарымы тапдым. Көнлүмдә олан көзәлими, севкилими тапдым.

² Артыг көзәл сиккәли динарымы (дәјәрли севкилими) тапдығым үчүн дүнја варлығы мәнә бир пула дәјмәз.

³ Торпаг олдуғум һалда, о Зөһрә мәнә Мүштәри олду. мән артыг **керчәк** дәјәрими тапдым, дәллалә сәслә кәлсин. (Бурада Мүштәри һәм улдуз, һәм дә алыб-сатан, Зөһрә исә мәһәббәт вә көзәллик рәғзи олан улдузду.)

Бәхтим күнәши доғдувү ујхудан ојанды,
Мә'нисси бу ким, дәвләти-бидарымы булдум.

Бағдада кәл, еј гасид, иләт шол хәбәри ким,
Шол шә'бәдәчи дилбәри-әјјарымы булдум.⁴

Чаны недәрәм, нејләрәм ахыр бу чаһаны,
Чүн тәфригәсиз јари-вәфадарымы булдум.

Еј нәгдини тәррарә верән, ујхулу гафил,
Шол үзүгәмәр түрреји-тәррарымы булдум.⁵

Мәнсур кими мәндән әкәр чыхды әнәлһәг,
Еј хачә, итаб ејләмә ким, дарымы булдум.⁶

Кәр Муса кими ашиг исән үзүнә анын,
Көр сәндә сәни, сөјлә ки, дидарымы булдум.

Верди сачынын күфринә иманы Нәсимми,
Еј хиргә кејән, мән дәхи зүннарымы булдум.⁷

⁴ Еј хәбәр кәтирән, Бағдада кәл, о хәбәри јетир ки, о маһир вә һижләкәр көзәлими тапдым.

⁵ Еј нәгдини оғруја верән јухулу гафил, о ај үзлү, алнындан сачы салланан севкилими тапдым.

⁶ Мәнсур кими дилимдән «әнәлһәг» сөзү чыхды. Еј хачә, нәсиһәт етмә, мән өз дар ағачымы тапдым.

⁷ Нәсимми иманы сәнин сачынын күфрүнә (гаранлығына) верди. Еј дәрвиш палтары кејән, мән дә зүннарымы тапдым.

Мәнәм ол тилисми-пүнһан ки, бу күн чаһана кәлдим,
Эзәли чү сирр идим мән, эбәди нишана кәлдим.¹

Бу тилисми чүн ки, ачдым,, зүлматә нур сачдым,
Бу гәдәр мәгамы кечдим ки, бу чисм чана кәлдим.²

Охудум бир исми-ә'зәм ки, вүчудә кәлди аләм,
Гојун адымы адәм ки, бу күн чаһана кәлдим.³

Көрән уш мәним көзүмдүр, сөзү сөјләјән өзүмдүр
Гаму јерләри доландым, дөнүб аситанә кәлдим.⁴

Нә кишидүрүр Нәсими ки, бәјан едәр бу рази,
Дүзүбән бу сөзү сази мәнәм уш зәбанә кәлдим.⁵

¹ Мән бу күн чаһана кәлән кизли тилсимәм. Эзәли сирр идим вә эбәди көрүнүшә кәлдим.

² Бу тилсими елә ки ачдым, гаранлыгларә ишыг сачдым. Бу гәдәр мәгамы кечәрәк бу чисм вә чана кәлдим.

³ Бир исми-ә'зәм охујар-охумаз аләм вар олду. Адымы адәм гојун ки ,бу күн чаһана кәлдим (Исми-ә'зәм—аллаһын асмаи-һүснә дејилән адларындан биридир. Бу адларын 300-ү төвратда, 300-ү зәбурда, 300-ү инҗилдә вә 99-чу да Гур'андадыр.)

⁴ Көрән мәним көзүм, сөз сөјләјән өзүмдүр. Бүтүн јерләри доландым ,ән сонда дүнја гапысына кәлдим.

⁵ Нәсими нечә кишидир ки, бу сирри сөјләр. Бу сөзү, сази дүзәрәк дилә кәлдим.

Дилбәрин ләбләринә чешмеји-һејван демишәм,
Мә'дәни-руһә, эчәб, мән нә ичүн чан демишәм?¹

Хәчил олдум бу еабәбдән ки, никарын үзүнә,
Ирәмин күлшәнивү рөвзеји-ризван демишәм.²

Сәнсэн, еј сурәти-аллаһ илә рәһман, мәсчид,
Гылмајан сәчдә сана, див илә шејтан демишәм.³

Сурәтин әһсәни-тәгвимү үзүн гиллә имиш,
Бу сөзә јох дејәнин адыны һејван демишәм.⁴

Сурәтин мүнкиринә кафирү мәл'ун деди һәг,
Нә ки, ана деди һәг, мән дәхи чәндан демишәм.⁵

Күли-хәндан демәзәм гөнчәјә ајрух, нә үчүн
Ки, јанағын күли-хәнданына хәндан демишәм.⁶

¹ Дилбәрин додагларына дирлилик булағы демишәм. Руһ гајнағына нә үчүн чан демишәм?

² Көзәлин үзүнә чәннәтин күлшәни вә бағчасы дедијимә керә утаньрам.

³ Еј рәһмли аллаһын сурәти, мәсчид сәнсэн. Сәнә баш әјмәјәнә див вә шејтан демишәм.

⁴ Көрүнүшүн «әндамын ән көзәли», үзүн гиллә имиш, бу сөзә «јох» дејәнин адыны һејван демишәм.

⁵ Сәнин көзәллијини инкар едәнә һәг кафир вә мәл'ун деди. Һәг она нә дедисә, мән дә о гәдәр демишәм.

⁶ Јанағынын күләр (атылмыш) күлүнә күләр демиш олдуғумдан гөнчәјә күләр күл демәрәм.

Сәдәфин ичинә кар ејләди инчу әриди
Ки, ләбин чөвһәринә лә'ли-Бәдәхшан демишәм.⁷

Демә һәр тикәнә сән бағу күлүстан, әбсәм,
Ки, мән ол аризиди-күлкунә күлүстан демишәм.

Зүлфүнү нафеји-татарә бәһа гылма ки, мән
Гијмәтин һәр гылынын мүлки-Сүлејман демишәм.⁸

Еј Нәсими, сана чүн Фәзли-илаһ олду мүн,
Мәни ејб ејләмә ким, тапуна султан демишәм.⁹

⁷ Додағынын чөвһәринә Бәдәхшан инчиси демәјим сәдәфә елә тә'сир еләди ки, инчи әриди.

⁸ Сачыны татар мишкинә гијмәт етмә. Мән һәр телини Сүлејман мүлкү дәјериндә демишәм.

⁹ Еј Нәсими, сәнә аллаһын кәрәми ярдымчы олду, сәнин затына султан дедијим үчүн мәни күнаһландырма. (Нәсиминин һуруфи ше'р-ләриндә «фәзли-илаһ» сөзү һәм аллаһын еһсаны, кәрәми, һәм дә танры олач «Фәзл» мә'наларында ишләнир.)

Сағија, маһи-сәјам олду тамам,
Кәл бәри, сун сағәри-меј вәссәлам.¹

Ашигин бајрамы јүзүн ајыдыр,
Еј сачын мәһшәр, руһун бејтүл-һәрам.²

Төвбәдән кич суфи, уј ринданә ким,
Бадә саф олдувү кәлди дөври-чам.³

Данеји-халын чаһаны тутду чүн
Түррәдән ничүн дүзәрсән бунча дәм?⁴

Арифин куји-муған олду јери,
Афәрин она, зиһи али мәрам.⁵

Кушварә гыл Нәсиминин сөзүн,
Ким анын күфтарыдыр хејрул-кәлам.⁶

¹ Еј сағи, оруч ајы сона јетди, сөзүн гысасы, бәри кәл, шәраб пијаләсини долдур.

² Еј сачы мәһшәр, үзү Мәккә олан кәзәл, ашигин бајрамы үзүнүн ајыны көрмәкдир.

³ Өј суфи, төвбәдән кеч, риндләрә уј, бил ки, бадә дурулду, чамын заманы кәлди.

⁴ Бир халын бүтүн чаһаны тутду, даһа гыврым телиндән нә үчүн төлә гурурсан?!

⁵ Арифин јери мејханә олду, афәрин она, јери али мәгамдыр.

⁶ Нәсиминин сөзүнү гулағында сырға ет, хејирли сөз онун данышығыдыр.

◆ ◆ ◆
Мөндә сығар ики чаһан, мән бу чаһанә сығмазам,
Көвһәри-ламәкан мәнәм, көвнү мәканә сығмазам.¹

Әршлә фәршү кафү нун мөндә булунду чүмлә чүн,
Кәс сөзүнүвү әбсәм ол, шәрһү бәжанә сығмазам.²

Көвнү мәкандыр әјәтим, зати дүрүр бидајәтим,
Сән бу нишанла бил мәни, бил ки, нишанә сығмазам.³

Кимсә күманү зәнн илә олмады һәгг илә билиш,
Һәгги билән билир ки, мән зәннү күманә сығмазам.⁴

Сурәтә бахү мә'нини сурәт ичиндә таны ким,
Чисм илә чан мәнәм, вәли чисм илә чанә сығмазам.⁵

¹ Ики чаһан (*мадди вә мә'нәви*) ичимә сығмыш, мән исә бу дүнја-
ја сығмарам. Мәкансыз көвһәр мәнәм, варлыға вә мәкана сығмарам.

² Көј вә јер, каф вә нун һамысы мөндә тапылды. Сөзүнү кәс, лал
ол, шәрһ вә бәјана сығмарам. (*Каф вә нун «күн» (вар ол) сөзүнү әм-
лә кәтирир.*)

³ Варлыг вә јер әләмәтимдир, башлангычым варлыгын саһиби,
олан зат илә башлар. Сән мәни бу нишанла таны вә бил ки, бу ниша-
на сығмарам.

⁴ Һеч кимсә күман вә зәнн илә һаггы билиб танымады. Һаггы (*Һа-
гигәти, мәним һәгигәтими*) билән мәним күман вә зәннә сығмајачағымы
билир.

⁵ Сурәтә бах вә мә'наны (*ич, көрүнүшү*) таны, чүнки чисм илә
чан мәнәм, амма чисм вә чана сығмарам.

Һәм сәдәфәм, һәм инчијәм, һәшрү сират әсәнчијәм,
Бунча гумашү рәхт илә мән бу дүканә сығмазам.⁶

Кәнчи-ниһан мәнәм мән уш, ејни-әјан мәнәм мән уш,
Көвһәри-кан мәнәм мән уш, бәһрәвү канә сығмазам.⁷

Кәрчи мүһити-ә'зәмәм, адым адәмдир, адәмәм,
Дар илә күнфәкан мәнәм, мән бу мәканә сығмазам.⁸

Чан илә һәм чаһан мәнәм, дәһрилә һәм заман мәнәм,
Көр бу ләтифеји ки, мән дәһрү зәманә сығмазам.⁹

Әнчүм илә фәләк мәнәм, вәһј илә һәм мәләк мәнәм,
Чәк дилиниву әбсәм ол, мән бу лисанә сығмазам.¹⁰

Зәррә мәнәм, күнәш мәнәм, чар илә пәнчү шеш мәнәм,
Сурәти көр бәјан илә, чүнки бәјанә сығмазам.¹¹

⁶ Һәм инчијәм, һәм сәдәфәм (*иңчи габығыјам*), һәширин (*өлдүк-
сән сонра дирилмә јығынчағынын*) вә сиратын (*һәшрдән сонра кеди-
ләчәк илаһи аләмин јолунун*) башында бујругчујам. Үстүмдәки гумаш
вә алтымдаки јатачагла бу һәјәт дүканына сығмарам. (*Кәрчәклијә
говушмаг үчүн мадди либасы сојунмаг лазымдыр.*)

⁷ Кизли хәзинә мәнәм артыг, көрүнәнни көзү мәнәм артыг. Мә'лә-
нин көвһәри мәнәм артыг, дәннзә вә мә'ләнә сығмарам.

⁸ Һәр јаны тутан улу варлыг олдуғум һалда, адым адәмдир. Ев
дә мәнәм, дүнја да мәнәм вә буна көрә дә бу мәкана сығмарам.

⁹ Руһ илә чаһан мәнәм, аләмлә заман мәнәм, гәрибәлији көр ки,
нә аләмә, нә замана сығмарам.

¹⁰ Улдузларла фәләк мәнәм, вәһји (*аллаһын мәләк вәситәси илә
көндәрдији сифариши*) билән мәләк мәнәм. Дилини чәк, лал ол, мән бу
дилә сығмарам. (*Мә'нәви анлајышлар аяладылмагла битмәз.*)

¹¹ Зәррә мәнәм, күнәш мәнәм, дөрд илә беш, алты мәнәм. (*Дөрд:
торпаг, су, һава, од; беш: беш дүјгү; алты: алты тәрәф.*) Анладылан
илә сурәти көр, чүнки бәјана сығмарам.

Зат илэжэм сифат илэ, гэдр илэжэм бэрат илэ,
Күлшәкәрәм нәбат илэ, бәстә дәнәнә сығмазам.¹²

Нар мәнәм, шәчәр мәнәм, әршә чыхан һәчәр мәнәм,
Көр бу одун зәбанәсин, мән бу зәбанә сығмазам.¹³

Шәмс мәнәм, гәмәр мәнәм, шәһд мәнәм, шәкәр мәнәм,
Руһи-рәван бағышларам, руһи-рәванә сығмазам.¹⁴

Кәрчи бу күн Нәсимијәм, һашимијәм, гурәјшијәм,
Бундан улудур ајәтим, ајәтү шанә сығмазам.¹⁵

Демәзәм дил дәрдини, дилдар һаггичүн, инан,
Јуммазам көз кечәләр, дидар һаггичүн, инан.¹

Шәм' кими кәр гылыч, миграз кәсә башымы,
Сөзүмү фаш етмәзәм, әнвар һаггичүн, инан.²

Јараланса јүрәким, гәмзән охундан јарылыб,
Кимсәјә билдирмәзәм, сән јар һаггичүн, инан.³

Чәбр едәрләрсә мәнә јүз јил сәнинчүн кимсәјә,
Чәбр гылыр демәзәм, Чаббар һаггичүн, инан.⁴

Күфри-зүлфин ешгинә иман кәтирди чанү дил,
Мө'чүзати-Әһмәди-Мухтар һаггичүн, инан.⁵

Наләми билдирмәзәм неј киби дәлсән бағрымы,
Һәсрәтиндән галдығым бу зар һаггичүн, инан.

Бу Нәсими налә ејләр сүбһәдәк бүлбүл кими,
Күл үзүн јадына, ол күлзар һаггичүн, инан.⁶

¹² Сифәтләрлә бирликдә зат илэжәм. Бэрат кечәси илэ бирликдә гэдр кечәси илэжәм. Шәкәр биткис илэ күл мүрәббәсијәм, гапалы ағыза сығмарам. (Рамазан ајындан әввәлки шабан ајынын 15-чи кечәси бэрат—күнаһлардан арынма кечәси, рамазан ајынын 27-чи кечәси дә Гур'анын көјдән јерә енлә кечәси олдуғу үчүн гэдр кечәси сајылыр.)

¹³ Тури-Сина дағында Муса пејғәмбәрә узагдан көрүнән од мәнәм. Мәрјәмин алтында доғдуғу ағач мәнәм. Көјә чыхан даш мәнәм. Бу одун узанан дилини көр, мән бу јанар дилә сығмарам.

¹⁴ Күнәш мәнәм, ај мәнәм, бал мәнәм, шәкәр мәнәм. Ахычы руһ бағышларам, ахычы руһа сығмарам.

¹⁵ Бу күн Нәсимијәм, һашимијәм, Гурәјш ојағынданам. Әләмәтим бундан улудур, әләмәтә, шанә сығмарам.

¹ Көнүлалан севкили һаггы үчүн, инан ки, көнүл дәрдини демәрәм. Үз һаггы үчүн, инан, кечәләр көз јуммарам.

² Нурлар һаггы үчүн, инан ки, гылынч, гајчы шам кими башымы кәссә дә, сөзүмү јажмарам.

³ Ох кими сүзкүн бахышындан үрәјим јараланса, севкилимин һаггы үчүн буну кимсәјә билдирмәрәм.

⁴ Сәнин үзүндән мәнә јүз ил чәбр етсәләр, бир ады да Чаббар олан аллаһ һаггы үчүн чәбр едәр демәрәм.

⁵ Әһмәди-Мухтарын мө'чүзәләри һаггы үчүн, инан, сачынын гаралығы ешгинә руһ вә үрәк иман кәтирди. (Әһмәди-Мухтар пејғәмбәрдир)

⁶ Күлзары андыран симаһ һаггы үчүн, инан, күл үзүнү ана-ана бу Нәсими бүлбүл кими сәһәрәдәк ағлајыр.

Бу чаны тэрк едиб кечдим чаһандан,
Чаһан олдум, чаһан олдум бу чандан.¹

Әкәр мәһбубә истәрсән улашмаг,
Кәлиб кечмәк кәрәкдир күн фәкандан.²

Чаһанын сәһл имиш суду зијани,
Ки, анын судини гуртул зијандан.³

Әкәр чинни дежилсән, адәми бил,
Канын әсли нәдәндир сөjlә андан.⁴

Күмандан булмамышдыр кимсә һәggi,
Јахындыр ким јахын битмәз күмандан.

Күли битмәз тикәнсиз аләмин чүн,
Күлүм тәрк еjlә кеч сәрви-рәвандан.

Додағы чандыр ол ширин дәһанын,
Мәкәр гафилсән ол ширин дәһандан.

¹ Бу чаны арадан чыхарыб чаһандан кечдим, бу чандан долајы чаһанлар чаһаны олдум.

² Әкәр севкилијә говушмаг истәсән, «ол» әмри илә вар олан аләмдән кәлиб кечмәк кәрәкдир.

³ Чаһанын газанчы да, зәрәри дә асан имиш, онун газанчыны зәрәрдән гуртар.

⁴ Әкәр сән дә шејтан кими чин нәслиндән дежилсәнсә, адәмин әслинин нәдән олдуғуну бил вә ондан сөз ач.

Әјан олду јүзү, ја рәб, сагынсын,
Чамалын фитнеји-ахирзамандан.

Гамудан кечмишәм лиллаһ филлаһ,
Мәкәр ол түрреји-әнбәрфәшандан...⁵

Нәсиминин мурады чүн сән олдун,
Нәзәр гәт еjlәди көвнү мәкандан.⁶

⁵ Аллаһ үчүн, аллаһ јолунда һәр шејдән ваз кечмишәм, јалныз о әнбәр сачан гыврым телләрдән башга.

⁶ Нәсиминин истәји сән оландан варлыгдан да, варлыг аләминдән дә көзләрини чәкди.

Дәми-Иса кәлир додағындан,
Ај кими нур ахар јанағындан.¹

Зүлфүнүн тејләсини шол кечәдир,
Ки күнәш нур алыр чырағындан.²

Јанисәр дағи-дәрди-һәсрәт илә,
Ким ки, јанмаз бу ешг дағындан.³

Гамәти шол шәчәр декил ки, јана
Һәр кишинин чырағы јағындан.⁴

Ешг әлиндән долу әјаг ичәрәм,
Һәм будур умдуғум әјағындан.

Саға дәјиширди солуну һәгга,
Солуну ким ки, билди сағындан.⁵

¹ Севкилимин додағындан Исанын өлу дирилдән нәфәси кәлир, јанағындан ај кими нур ахар.

² Сачынын учлары о кечәдир ки, күнәш чырағындан ишыг алыр.

³ Бу ешг јанғысындан јанмајан һәсрәт дәрдинин јанғысы илә јана чагадыр.

⁴ Севкилинин боју һәр кишинин көнүл чырағынын јағындан јана чаг бир ағач дејил.

⁵ Солуну сағындан ајырды едән (*хејир илә шәрики*) әдәб илә солуну сагла дәјишдирди. (*Гур'анда солчулар чәһәннәмлик, сәгчылар чәһнәтлик сајылыр.*)

Кәлди Мусаја «ләнтәрани» чаваб,
Әрини вәхти Тур дағындан.⁶

Чан нә гушдур ки, гуртула дејәсэн
Әнбәрин зүлфүнүн дузағындан.⁷

Көзләринин гарасы, һәм ағы,
Фәрг едилмәз гарасы ағындан,

Зүлфүнүн хошнәфәс Нәсимми кими
Кәлмәди бир гүбар ајағындан.

⁶ Сина дағында аллаһ илә сәһбәт едәркән «еј аллаһ, мәнә көрүн, өзүнү мәнә көстәр» дејә сорушан Мусаја «мәни сән бу көзләрлә көрә билмәзсән» чавабы кәлди.

⁷ Чан нә гушдур ки, әнбәр сачынын чәһәннәмидәк гуртулмағыны иләјәсэн.

Чан һәмишә ол күнәш рүхсарә¹ дөндәрмиш үзүн,
Шеш чәһәтдән шол бүти-әјјарә дөндәрмиш үзүн.²

Кә'бәдән дөндәрди үзүн ким ки, көрдү үзүнү,
Көр нә көјчәк гиблеји-дидарә дөндәрмиш үзүн.

Та вүчуд ол ким, төкәр ганымны чешми-мәст илә,
Кечә-күндүз нәркиси-хунхарә³ дөндәрмиш үзүн.

Ашигин үзү һәмишә дилбәрә гаршы дөнәр,
Абиди көр ким, нечә диварә дөндәрмиш үзүн.

Инчә зүлфүн бәндинә көнлүн долашмышдыр, вәли,
Кәһи-кәһ шол түрреји-тәррарә⁴ дөндәрмиш үзүн.

Чан гушуну учуранда булду иман һәр ким ол,
Чану дилдән ол пәрирүхсарә⁵ дөндәрмиш үзүн.

Еј Нәсими, кәинатын һалына сән бахма ким,
Чүнки чанан даима дилдарә дөндәрмиш үзүн.

¹ Рүхсар — үз
² О һијләкәр кезелә алты тәрәфдән үзүнү дөндәрмишдир.
³ Нәркиси-хунхар — гәничән көз
⁴ Түрреји-тәррар — алдадычы зүлф
⁵ Пәрирүхсар — пәриүзлү

Кәлкил ки, нури-дидә¹ чәмалындадыр сәнин,
Дөври-гәмәрдә² фитнә һилалындадыр³ сәнин.

Ағзын чү мим, зүлфү ғашын нуну дал имиш,
Көнлүм һәмишә мим илә далындадыр сәнин.⁴

Зүлмәт ичиндә чешмеји-һејван⁵ имиш ләбин,
Хызрын һәјаты аби-зүлалындадыр⁶ сәнин.

Афагы дутду ишвеји-һүснүн мәләһәти,
Шол фитнәдән ки, мәрдуми-алындадыр сәнин,⁷

Та рузи-һәшр нури-һидајәтдир, еј сәнәм,
Мүшәфи-ләмјезәл ки, чәмалындадыр сәнин.⁸

Хәттин һесабыны билән әһли-кәләмә сор,
Шол әјәтин⁹ ки, нөгтеји-халындадыр сәнин.

Истәр Нәсими вәслини һәгдән көнүл илә,
Онун мурадү ками вүсалындадыр сәнин.

¹ Нури-дидә — көз ишығы
² Дөври-гәмәр — ајын дөвру
³ Һилал — ајпара, тәзә ај (көзәлин ғашы)
⁴ Бу бейтдә көзәлин ағзы мим (м), сачы нун (н), ғашы дал (д) һәрфләринә бәһзәдилдир.
⁵ Чешмеји-һејван — дирилик булағы
⁶ Аби-зүлал — дуру су
⁷ Көзәллијинин ишвә вә мәләһәти үфүгләри тутду. Онун сәбәби о һијләкәр көзләриндир.
⁸ Еј көзәл, сәнин чәмалындакы елмәз китаб гијамәт күнүнә гәдәр доғру јола чағыран ишыгдыр.
⁹ Ајәт — әләмәт, нишан

◆ ◆ ◆
Шәһа, көнлүн һәмишә бигәм олсун,
Әлиндә даима чами-Чәм¹ олсун.

Күлү лалә чамалындан хәчилдир,
Үзүн јазы һәмишә хүррәм² олсун.

Сана ејшү нишатү камирани,
Һәсудун дәрди чох, өмрү кәм олсун.³

Дәфү чәнкү чәғанә најү тәнбур,
Дүзүлсүн даима зилү бәм олсун.

Сәни севәнләрә ејшү тамаша,
Сәни севмәјәнә гәм һәмдәм олсун.

Мәни кәр чөври-һүснүн өлдүрүрсә,
Сәнин өмрүн тәнабы мөһкәм олсун.⁴

Рәгиб мәнән сорар нәндир сәнин јар,
—Әзизимдир, үмидимдир, нәм олсун?

Кәтир ол бадәни һәмдәм олдуг,
Ичәлим таким, ол сүбһи-дәм олсун.

Нәсими хәстәдил һичриндән өлдү,
Гој ол бичарәни та мәһрәм олсун.

¹ Ч а м и-Ч ә м — Чәмшидин чамы (Әфсанәјә кәрә Иран шаһы Чәмшидин дунјада бүтүн әшја вә һадисәләри кәстәрән чамы вәр имши.)

² Хүррәм — севинч, шад

³ Сәнә ејш, кеф вә хошбәхтлиқ, һәсәд апаранын исә дәрди чох, өмрү аз олсун.

⁴ Мәни сәнин көзәлдијинин әзијјәти өлдүрсә дә, сәнин өмрүнүн ипи мөһкәм олсун.

◆ ◆ ◆
Ганы ол күнләр ки, кечди дилбәри-әјјар илән,
Дилбәри кафирнәһадү¹ көзләри хунхар илән?

Лоуһәшәллаһ² шол заман јарым чыха бимүддән,
Һәр заман көнлүмү ала шәккәрин көфтар³ илән.

Та мәни тәгдири-јәздән⁴ ејләди сәндән чүдә,⁵
Дидә кирјан,⁶ синә бүрјан, мән бу аһү зар илән.

Бари һагга, бир дәхи кәстәр мәнә дидарини,
Јохса кафир олубан бел бағларам зүннар илән.

Јар јолунда кәр өлүрсәм, һәг билир, гајытмазам,
Горхурам мәнән дөнүбән јар ола әғјар илән.

Еј пәрипејкәр,⁷ сәнин ешгин мана олсун һарам,
Кәр дәхи сөһбәт дутарсам сәнсин дәјјар⁸ илән.

Еј Нәсими, сән фәләкин кәрдишиндән гәм јемә,
Шадлыг әндуһ иләндир-⁹ һәм гызыл күл хар илән.

¹ Кафирнәһад—кафир тәбиәтли

² Лоуһәшәллаһ—вар ол, афарин, јаша.

³ Көфтар—данышыг, сөһбәт

⁴ Тәгдири-јәздән—аллаһын гисмәти

⁵ Чүдә—ајры

⁶ Дидә кирјан—көзү ағлар

⁷ Пәрипејкәр—бәдәни пәри кими, көзәл бәдәнли

⁸ Дәјјар—бурада дунја, јашајыш јери

⁹ Әндуһ—кәдәр

Дүнја чүн мурдардыр, икрэн көнүл, мурдардэн!
Күл декил дүнја тикандыр, нэ умарсан хардэн?

Дүнјада бир жар вэфалы кимсэнэ көрмүш декил,
Фариг¹ ол бары, нэ насил шол вэфасыз жардэн?

Ахирэт дариндэн истэ һэр нэ мэгсудун ки, вар,
Дүнжанын мигдары жохдур, кеч бу бимигдардэн!

Мүддэи чөврү чэфасын һэддэн ашырды, вэли,²
Жар экэр жари гылырса, гэм декил, эҗардэн!

Чүн Нәсими заһидин һалыны билди ким, нәдир,
Мејдэн икраһ ејләмэз, гафил декил хүммардэн.³

¹ Фариг — асудэ
² Вэли — анчаг, лакин
³ Хүммар — мәст, хумар, сәрхош

Еј көнүл, шад ол ким, ол мәһбуби-зибадыр¹ кәлән,
Меһр² илә чан вердиким, маһи-диларадыр³ кәлән.

Долду көнлүм Кә'бәси нури-сәфа⁴ илә јәгин,
Һүснү Јусиф, хүлги⁵ Әһмәд, ийтги Исадыр кәлән.

Нечә кетмәсин башымдан әгл, көнлүмдән гәрар,
Көзләри нәркис, ләби лә'ли-мүсәффадыр⁶ кәлән.

Елләр ујар кечәләр, мән сүбһәдәк аһ ејләрәм,
Һәмдүлиллаһ⁷ ким, бу күн шол маһсимадыр⁸ кәлән.

Күлјанағын үзрә о, сәб'үлмәсани⁹ зүлфдән,
Билмәзәм башыма ол дәмдән нә севдадыр кәлән.

Дер Нәсимини көрәнләр јолларына пәјимал,
Јенә ол шуридәвү¹⁰ сәрмәстү шејдадыр¹¹ кәлән?

¹ Мәһбуби-зиба — көзәл севкили
² Меһр — севки
³ Маһи-дилдар — көнүлалаң көзәл, көнүлалан ај (севкили)
⁴ Нури-сәфа — сафлыг ишығы
⁵ Хүлг — табият, хасијјәт
⁶ Лә'ли-мүсәффа — сафлашдырылмыш лә'л
⁷ Һәмдүлиллаһ — аллаһа шүкүр олсун
⁸ Маһсима — ајүзлү, ајсималы
⁹ Сәб'үлмәсани — једди гошалар, фатихә сурәси
¹⁰ Шуридәвү — вургун
¹¹ Шејда — дәличәсинә вургун

Күлли мəkанын көвһәри, көвһәри-канмысан,¹ нәсэн?
Уш бу сүфати-һүснилә чану чаһанмысан, нәсэн?

Әршлә фәршү кафү нун сәндәдир, еј мөләк, бу күн,
Кимсә бу сиррә ирмәди шәрһү бәјанмысан, нәсэн?

Көвнү мəkанә бахмазам, чүн сәни булдум, еј сәнәм,
Ики чаһан ичиндә сән көвнү мəkанмысан, нәсэн?

Дәһри-заман ичиндә һеч булмады кимсә бир дәһи
Сәнчиләјин, бу лүтф илә дәһри-зәманмысан, нәсэн?

Сәндә булунду, көвһәрин мә'дәни сәнсэн, еј сәнәм,
Уш бу чаһан ичиндә сән кәнчи-ниһанмысан, нәсэн?

Ғашларын илә киприкин ғәсд едәр үшдә² чанимә,
Бағрымы дәлди навәкин,³ тирү⁴ кәманмысан, нәсэн?

Бојуну тубаја сәнин нисбәт едән нә дил ола,
Уш бу ғәрар илә әчәб сәрви-рәванмысан, нәсэн?

Дүшдү Нәсимми ешгинә сәјрувү хәстә нејләсин,
Кәнди һәјаты кәндүдән-чисми-рәванмысан, нәсэн?

¹ Көвһәри-кан—мә'дән көвһәри

² Үшдә—бу, бах бу

³ Навәк—кичик ох

⁴ Тир—ох

Жәл, еј көнлүмдә чан, чанда бәдәнсэн,
Нә чандасан, әчәб ким, чану тәнсэн.¹

Сәни дил нечә шәрһ етсин, а чан, ким,
Нә билсинләр сәни ким, чан, нәдәнсэн?

Үзүн чүн гул-һүвәллаһүәһәддир,²
Һәгигәт мө'чүзәси, һәгдән кәләнсэн.

Вүҷудун зати-мүтләгдир мәкәр ким,
Нәјә ким, бахар исәм анда сәнсэн.

Нә јердәнсэн, сәни һеч кимсә билмәз
Мәжәр чәннәт тәки һүббүлвәтәнсэн?³

Әләл'әрш истивадән⁴ дәм урарсан,
Бу мә'нидән ки, сәндән олду, сәнсэн.

Нәсимми чүнки булду хош мәләһәт,
Шириндир һәр сөзү, шириндәһәнсэн.⁵

¹ Чану тән—көнүл вә бәдән

² Гул-һүвәллаһү әһәд—де ки, аллаһ бирдир

³ Һүббүлвәтән—вәтәни севмә, вәтәнпәрвәрлик

⁴ Әләләрш истәва—тахтын (кәјүм) үзәриндә отуруб

⁵ Шириндәһәи—ширин ағызлы (сөзлү)

◆ ◆ ◆
Кәл ,еј дилбәр ки, ган олду көнүл ешгин бәласиндән,
Кәрәм гыл, вәсл илә гуртар мәни һичран чәфасиндән

Тәалаллаһ,¹ нә дилбәрсән бу һүсн илә, бу лүтф илә
Ки, дидарын нечә көрсәм көзүм дојмаз лигасиндән.²

Мәни ешг одуна атан көнүлдүр, еј никара ким,
Јанар бағрым, ахар јашым көзүмүн маңәрасиндән.

Бу көнлүм дәрдинә, јарәб нә дәрман ејләјим чүнким,
Гаты һејрандурур һәр дәм тәбиб анын дәвасиндән.

Ләби-лә'лин фәрагиндән, мәним һалымы сор андан,
Нәзәр гыл үзүмә көр ким, әјандыр кәһрүбасиндән.³

Мәнә сүрмә кими көздә ајағын тозу јарашыр
Ки, јекрәкдир анын тозу һәкимин тутијасиндән.

Сачын чининдә Чин мишки нечә үзүнү өртмүшдүр,
Көрәндән әнбәрин хәттин гәләм чәкмиш хәтасиндән.

Чәфадан һәр нә ким көнлүм ризасыдыр, шәһа, ејлә
Ки, ашиг чөврилә дәнмәз диларамын чәфасиндән.

Нәсиминин тәнин⁴ шол күн ки, торпаг ејләјә ешгин,
Сининдән кеч, нијаз ешит һәзаран⁵ мәрһәбасиндән.

¹ Тәалаллаһ—аллаһ јүксәкдир (Нә көзәл, нә јахшы)

² Лига—үз, сима

³ Кәһрүба—кәһрәба, сары

⁴ Тән—бәдән

⁵ Һәзаран—минләрчә

◆ ◆ ◆
Сән мана, дилбәр, јетәрсән, өзкәләр јар олмасун,
Бир олур јар, ики олмаз, ики зинһар олмасун.

Бағрымы доғрар фәрагин хари, еј чәннәт күлү,
Новбаһар олсун, күл олсун, арада хар олмасун.

Доғрудур ,јарын јолу, доғру гајырма јарәдән,
Ким ки доғру јол верәр, анын јери дар олмасун.

Еј сәкиз чәннәти-әднин бағу бостаны үзүн,
Күлдән анын күлшәни бибәркү¹ бибар² олмасун!

Ким ки дидарындан өзкә нәснә истәр, еј сәнәм,
Јетмәсин һәгдән нәсиби, әһли-дидар олмасун!

Фиргәтин дәрди мәни бихабү кирјан ејләди,
Дүшмәнин өмрү түкәнсин, бәхти бидар олмасун!³

Тутмушам ешгинлә пејман, гылмышам һүснүнә әһд,
Андан өзкә әһдү пејман, гөвлү⁴ играр олмасун.

Зүлфүнүн дариндә, шаһа, асылан Мәнсур иди,
Һәр ки Мәнсур олмады, зүлфүндә бәр-дар олмасун.

¹ Бибәрк—јарпагсыз

² Бибар—барсыз, бәһрәсин

³ Ајрылыг дәрди мәни јухусуз вә ағлар гојду, Дүшмәнин өмрү түкәнсин, бахты ојаг олмасын.

⁴ Гөвл—сөз, данышыг

Имди ки, ејниндән⁵ ајру кимсә хош бимар⁶ икән,
Јарәб, ол нәркисдән өзкә кимсә бимар олмасун.

Еј Нәсими, гылма јарын сиррини әғјарә фаш
Та ки, јар олсун бу сиррә мәһрәм, әғјар олмасун.

Еј јанағындан хәчил күл лалеји-һәмра¹ илән,
Ганымы төкдү көзүн, һәр ләһзә бир севда илән.

Көнлүмү ал илән алды, шимди чан истәр көзүн,
Бунча шилтағы нәдәндир ашиги-шејда илән?

Дишләри әкси дүшәли көзләрим севдасинә,
Лә'л дүшмүшдүр көзүмдән лә'ләи-лала илән.

Та әбәд севдајә верди чан илә дүнјаву дин,
Һәр ки, базар ејләди шол нәркиси-шәһла илән.

Әнбәри-зүлфүн нәсими фаш олалы аләмә,
Ода дүшмүш нафеји-Чин,² әнбәри-сара³ илән.

Чешмеји-һејван⁴ сујундан олмады чаны дири,
Һәр ки ,вүсләт⁵ булмады шол лә'ли-руһәфза⁶ илән.

Сәрв илә шүмшадү туба олмасун шимдән керү,
Чүн Нәсими гане олду шол гәди-бала⁷ илән.

- 1 Лалеји-һәмра—гырмызы лалә
- 2 Нафеји-Чин—Чин чејранынын көбәји
- 3 Әнбәри-сара—саф әнбәр, халис әтир
- 4 Чешмеји-һејван—дирилик булағы
- 5 Вүсләт—ашигин севкилиснә говушмасы
- 6 Ләли-руһәфза—көнүлачан лә'л (дәдаг)
- 7 Гәди-бала—уча 'бој

⁵ Ејн—көз

⁶ Бимар—хәстә

Яндырды шөвгүн чанымы, еј дэрдэ дэрман, гандасан?
Чанымда чан сэнсэн, вэли, истэр сэни чан, гандасан?

Вэслин шэрабындан мэни салдын хумарын рэнчинэ,
Янды һэрарэтдэн ичим, еј аби-һејван, гандасан?¹

Еј лүтфи-һүснүн кишвэри, јандым, иришдир вэслинэ,²
Чүн сөндөн артыг кимсэдэ јохдур бу еһсан, гандасан?

Гапды элимдэн зүлфүнү чөврү чөфасы чох фэлэк,
Ашүфтэјэм,³ Мэчнун кими зарү परिшан гандасан?

Рә'на⁴ бојун шөвгүндэн уш һэсрэтдэ јанар көзләрим,
Ган аглашырлар сэнсизин, сэрви-хураман, гандасан?

Еј гөнчө ағызлы, мэни јандырды һичрин тикэни,
Кэлкил ки, сэнсиз гөнчө тэк долду ичим ган, гандасан?

Ејнимдэ сэнсэн рөвшэни, көнлүм дилэр көрмэк сэни,
Еј һурнејн⁵ Ризван илә һүснүндэ һејран, гандасан?

Чөври-чөфасы чох фэлэк туфан кәтирди башыма,
Андан мэни гуртармаға, еј фэзли-рәһман, гандасан?

Мүшкин сачын зәнчиринэ верди Нәсими көнлүнү,
Ајрух нә һачәтдир ана зәнчирү зиндан, гандасан?

¹ Сәнэ говушмаг шэрабындан мэни мәстлик әвијјәтинэ салдын.
Ичым истиликдән јанды, еј дирилик сујум, һардасан?

² Еј көзәллик лүтфүнүн өлкәси, јандым, вүсәлына чатдыр.

³ Ашүфтэ—вурғун

⁴ Рә'на—көзәл

⁵ Һурнејн—һури көзлү

Олмаја, еј нәфси-залим, дүнјаја алданасан,
Шол сәбәбдән дүшәсэн әндәр чәһәннәм јанасан.¹

Пирэ зән мәккарәдир, алдар сэни, алданмакил,
Кәр ана алданасан, алданасан шејтанэ сән.²

Мәркәби-нәфсә ујуб һәр дағу даша чапмакил,
Сән бу мејдандан гачарсан, кәл бәри мејданэ сән.³

Јолдашын күмраһ олубдур, биндики шејтан аты,
Нолди, еј залим, сана ким дил илә һәмханәсэн?!⁴

Һагдүрүр, батил декил ким көкдән енди дөрд китаб,
Үчү мәнсуһ олду, шимди һәг декил фүрганэ сән.⁵

Ган төкүб зүлм ејләмәкдир ишләрин, еј нәфси-шум,
Танрыдан бир горх ахы, нечүн бу гана ганәсэн?⁶

¹ Еј зәлим нәфс, олмаја ки, дүнјаја аяданасан. О сәбәбдән дүшүб чәһәннәмдә јанасан.

² Һијләкәр бир гоча гарыдыр, сэни алдадар, алданма. Әкәр она алдансан, шејтана алданырсан.

³ Нәфс минижинэ ујуб һәр даға вә даша чапма. Бу мејдандан бери мејдана кәл. (*Мадди мејдандан мә'на мејданына кәл.*)

⁴ Јолдашын јолуну азыбдыр, миндији дә шејтан атыдыр. Еј өзүнә зүлм едән нәфс, сәнэ нә олду ки, шејтанла бир евдәсэн?!

⁵ Көјдән дөрд китаб енди, һагдыр, јалан дејил. Үчү гүввәдән дүшдү, аичаг Гур'ан һагдыр.

⁶ Еј уғурсуз нәфс, ишләрин зүлм едиб, ган төкмәкдир. Танрыдан горх, ахы, нәдән бу гана ганәсэн?

Бу эрусидунја ким каһ ал кејэр, каһ јашыл,
Ал илән алдар сәни, олмаја ким алданасан?⁷

Бу эчәл мејданына һеч кимсә галмаз кирмәдин,
Башыны гәбр ичрә даша урубән ујанәсэн.⁸

Һәр нә көрсән бахмакил, һәр нә ешитсән дујмакил,
Өзүнү јөн тутмакил бу гијбәтү бөһтанә сән.⁹

Тәндә чан бил ким, гонугдур, мә'сијәтдән гыл һәзәр,
Окрәмү зә'фән деди ким, иззәт ет меһманә сән.¹⁰

Сәндән, еј дунјаји-фани, кимсә һеч көрмәз бәга,
Һәм бәга көстәрмәдин ол иззәти-султанә сән.¹¹

Гәфләт илән дунјанын эшғалына бел бағладың,
Нола аллаһ јолуна сән бир дәхи гуршанәсэн.¹²

Ејләдин Јә'губа чөври, Јусифи көстәрмәдин,
Һәм бәга көстәрмәдин ол Јусифи-Кән'анә сән.¹³

⁷ Бу дунја кәлини каһ ал, каһ јашыл кејэр. Сәни һилә илә алдар, олмаја ки, алданасан.

⁸ Бу эчәл мејданына кирмәјән кимсә галмаз. Гәбриң ичиндә башыны дашдан даша вуруб ојанарсан.

⁹ Һәр көрдүјүнә бахма, һәр ешитдијинә гулаг асма. Өзүнү гара јахмаға, бөһтана јөнәлтмә.

¹⁰ Бил ки, чан бәдәндә чанагдыр, күнаһ етмәкдән сағын. Сән гонаға һөрмәт ет дејәнин ким олдуғуну дүшүн. (*Динә көрә, гонаға һөрмәт ет дејән пејғәмбар олмушдур.*)

¹¹ Сәндә, еј көнүллү дунја, кимсә әбәди дејил. О һөрмәтли султана да галымлыг үзү көстәрмәдин.

¹² Дунја ишинә гәфләт илә бел бағладың. Аллаһ јолуна да гуршансан нә олар?

¹³ Еј дунја, Јә'губа чәфа едиб, Јусифи көстәрмәдин. О кән'анлы Јусифә дә галымлыг көстәрмәдин.

О дежилмисән ки, һәм өз дәсти-фир'өвнү чүһуд,
Нејләдин Исији-Мәрјәм Мусәји-Имранә сән.¹⁴

Дунјанын мурдарына сән чох узатдын әлини,
Ел сәнә верир танығлыг, олмаја ким танәсэн.¹⁵

Дунја кәнчинин иланы вардурур, ады эчәл,
Горх иланьндан анын кәл варма кәнчү канә сән.¹⁶

Дунјанын балы бәладыр, шәһдү гәнди зәһри-мар,
Олмаја балына һәркиз бармағыны банәсэн.¹⁷

Таәтү зикр илә чанын зәврағын чәк бәркәнар,
Јохса гәрг олдун күнаһын бәһринә үмманә сән.¹⁸

Зүлмәти-нәфс ичрә иманын чәрағын пиш гыл,
Даласан јол Хызр киби чешмеји-һејванә сән.¹⁹

¹⁴ Сән фир'он вә чүһудлар әли илә Имран оғлу Мусәја, Мәрјәм оғлу Исаја нәләр чәкдирән о залым дејилмисән?

¹⁵ Дунјанын кирли ишинә сән чох гарышдын, әл узатдын. Сонундә ел сәнә шаһидлик едәр. Олмаја ки, чәшыб дунјанын чиркли ишләринә әл узадасан.

¹⁶ Дунја хәзинәсинин эчәл әдлы иланы вардыр. Онуң иланьндан горх, хәзинә вә мә'дәнинә варма. (*Һәр хәзинәнин үстүндә бир илач јетдигына ишарә едилир.*)

¹⁷ Дунјанын сүзмә балы бәладыр, пәтәкли балы, шәкәри дә илан зәһеридир. Олмаја ки, балына бармағыны батырасан.

¹⁸ Аллаһын бујругларыны јеринә јетирмә, ону анмағ јолу илә өз чанынын гаығыны бир јөнә чәк. Јохса күнаһ дәнизинә дүшүб учсуз-бучагсыз үмманә батарсан.

¹⁹ Нәфс гаранлығында иман чырағыны өчүнә әл ки, Хызр әбәди әбәди һәјат булагына даласан.

Тахмакил шејтан киби бојнуна төвги-лә'нәти,
Кәл, мүти ол чан илән һагдан кәлән фәрманә сән.²⁰

Өкрәдир ол дәм сана шејтан гаму батил чаваб,
Ујма ол шејтан сөзинә, васил ол, рәһманә сән.²¹

Од ола гәбрин долу, та рузи-мәһшәр дәрәзаб,
Јем оласан муру марә ,әгрәбү су'банә сән.²²

Һәг тәрәзынын көзүндән зәррә нөгсан олмаја,
Хејрү шәр, никү бәдинлә кәләсэн мизанә сән.²³

Үч мин ил јолу кечәрсән гылдан инчә көрпүдән,
Кәр дүшәрсән та әбәд әндәр чәһәннәм јанәсэн.²⁴

Гафилә кетди, ујурсан, кәлмәз авази-чәрәс,
Нолди, еј гафил, сәнә бир вагт илә ојанәсэн.²⁵

²⁰ Шејтан кими бојнуна лә'нәт бојндурүгү тахма. Һагдан кәлән бујуруға чан илә баш әј. (*Дини рәвајәтә көрә аллаһын әмри илә Адә-мә һамы сәчдә едир, анчаг шејтан бундан бојун гачырыр. Һүруфиләр дә инсан үзүнә сәчдә етмәјә чағырыр.*)

²¹ О заман шејтан сәнә јалан чаваб өјрәдәр, о шејтан сөзүнә уј-ма, доғру чавабынла аллаһа говуш.

²² Јохса гәбрин од илә долар, мәһшәр күнүнә гәдрә әзабда галар-сан. Гарышгја, илана, әгрәбә, корамала јем оларсан.

²³ Һаг тәрәзисинин көзүндән зәррә әксилмәз (*нөгсан олмаз*). Хејрү, шәр, јахшы вә писинлә өлчүјә кәләрсән, чәкиләрсән. (*Дини рәвајәтә көрә, гијамәтдә һәр бир адамын јахшы вә пис ишләрини, саваб вә кү-наһыны јохламағ үчүн тәрәзи гурулуру.*)

²⁴ Гылдан инчә көрпүдән үч мин иллик јолу кечәрсән. Әкәр дүш-сән чәһәннәмдә әбәди јанарсан.

²⁵ Гафилә кетди, сән һәлә јатарсан, Ојаг чанынын сәси дә кәл-мәз. Еј гафил, сәнә нә олду, вахт олар ојанарсан.

Шәб гаранғуда јүрирсән, кетди еркән јолдашын,
Јолу азарсан, дүшәрсән наләвү әфганә сән.²⁶

Ујма гәфләт ујғусунда, гыл намаз илә нијаз,
Әлини галдыр, јүзүн дут рәһмәти-рәһманә сән.²⁷

Кәсмә рәһмәтдән үмидин кәр күнаһын Гаф ола,
Ирә һаггын рәһмәти, бир дәмдә јарлыганәсэн.²⁸

Еј Нәсими, ду чаһан әндишәсиндән фариг ол,
Сидг илә бел бағла даим, һәзрәти-сүһбанә сән.²⁹

²⁶ Кечәнин гаранлығында јүјүрүрсән, јолдашын сәндән габағ кет-чи. Јолу азсан, инләмәјә, ағламаға башларсан.

²⁷ Гәфләт јухусунда јатма, намаз гыл, нијаз ет. Әлини галдыр, үзүнү аллаһын рәһмәтинә дөндәр.

²⁸ Күнаһын Гаф дағы гәдәр дә олса рәһмәтдән үмидини кәсмә ки, һаггын рәһмәтинә чатасан, бир анда јарлыганәсэн.

²⁹ Еј Нәсими, ики чаһанын гајғысындан азад ол. Сағ үрәклә һагга бел бағла.

Еј түрфә шәм'и көр ки, ахар шәкәр додағындан,
Әчәб ки, мүнфәил олмаз гәмәр јанағындан!¹

Бәнөвшә зүлфүнә батил тәшәббүһ етди өзүн,
Сәба, чыхар бу хәјалы анын дәмағындан!²

Һәмишә сәрви-сәһинин будағы бибәр олур,
Көрүн бу сәрви ки, сусән битәр будағындан.³

Зәманә зүлфү рүхүндән бәләјә салды мәни,
Һәм ол заман ки, сечилди гарасы ағындан...⁴

Гәриғи-бәһри-гәм етди мәни бу шивә илә,
Кәлир тәфәррүч едәр һәр заман ғырағындан.⁵

Әкәр ајағына дүшмәк мәчалым олсајды,
Дәхи көтүрмәз идим баш анын ајағындан.

Зәманә чешми-чырағы, Нәсими, јарындыр,
Кәтир чырағын јандыр анын чырағындан.

¹ Додағындан шәкәр ахан бу јенијетмә көзәлә бах. Ајын јанағындан мүтәәссир олмамасы чох тәәччүблүдүр.

² Бәнөвшә сачына бош-бошуна бәнзәмәк истәрмиш. Еј сәһәр јели, бу хәјалы онун бејниндән чыхар.

³ Узун сәрв агачынын будағы мејвәсиз олур. Бу сәрв бојлу көзәли көрүн ки, будағындан сүсән битәр. (*Көзәлин үзүнә ишарәдир.*)

⁴ Гарасы ағындан сечилдији чағда зәманә сачын вә јанағындан мәни бәләја салды.

⁵ Бу гајда илә мәни гәм дәнизиндә батырды, кәлир һәр заман сәһилдән тамаша едир.

Шикајәт ејләмәнәм дилбәрин чәфасиндән,
Конун чәфасы мана јекдүрүр вәфасиндән.

Әзәлдә чанымы ешгин јолунда чүн гомушам,
Бәласыны чәкәрәм, дәнмәзәм бәласиндән.

Нә дәрд имиш әчәб, еј көнлүмү алан, ешгин
Ки, ачиз ејләди хәлги анын дәвасиндән.

Гәминдән, еј сәнәм, олду көнүл гаты сајру,
Ганы ана шәкәрин шәрбәти шәфасиндән.

Бәһанәсиз сана чүн олмушам гул, еј дилбәр,
Бу бәндәји, кәрәм ет, сатма, кеч бәһасиндән.

Мүнәввәр ејлә вүсалинлә, еј гәмәр, көзүмү
Ки, фиргәтин аны ачытды тутијасиндән.¹

Гара бәнин кими дүшдүм од үстүнә, јанарам
Бу атәши ана сор ким, јанар һәчасиндән.²

¹ Еј ај, вәслинлә (*көрүнүшүнлә*) көзүмү ишыгландыр. Чүнки ајрылығын ону көз отундан да чох ачытды.

² Гара халын кими бир од үстүнә дүшүб јанарам. Сән бу оду өз истәји илә јанандан соруш.

Кимин ки, көнлү долашды сачынла галудә,
Ајырмаз аны сачын зүлфи-дилрүбасиндән.³

Нәсиминин сининә, кәл, гәминдән өлөчәкин,
Хош амәди ешит, еј дост, мәрһәбасиндән.⁴

Һилалә дөндү гәмәр гашларын һилалындан,
Бојанды ганә гызыл күл јанағын алындан.¹

Чәләб сәни нечә шириндодаглу јаратмыш,
Ки, сәлсәбил утаныр ләбләрин зүлалындан.²

Ајын һилалы әкәрчи күнәшдән алыр нур,
Бу ајы көр ки, күнәш нур алыр һилалындан.³

Гара бәнин нә әчәб түрфә һалә дүшмүшдүр,
Бу һалы билмәјәнин һич сорма һалындан.⁴

Тәвилдир сачынын гиссәсивү сирри дәгиг,
Әкәр инанмаз исән сор бу нүктә халындан.⁵

Нә һүсн олур бу, нә сурәт әлејкә ејнүллаһ
Ки, мәст олур көрәчәк әгл анын кәмалындан.⁶

³ Әзәлдән руһларын аллаһа играр кәтириб «Әлбәттә, сән бизим аллаһымызсан» дедији анда көнлү сачынла доланды, о көнүлачан зүлфүндән сачы ајырмаз.

⁴ Гәминдән өлүнчә Нәсиминин гәбри үстүнә кәл, мәрһәбасындан онун «хош кәлдин» дедијини ешит.

¹ Ај гашларынын һилалыны көрүб һилала дөндү, ичәлдә, гызыл-күл јанағынын ал рәнжиндән гана бојанды.

² Аллаһ сәни нечә ширин додаглы јаратмышдыр ки, ичмәли сују андыран додагларындан чәһнәт сују белә утаныр.

³ Ајын һилалы күнәшдән ишыг алыр. Бу аја бәһзәјән үзү көр ки, күнәш онун һилалындан ишыг алыр.

⁴ Сәнин гара халың әчәб гәрибә һала дүшмүшдүр. Бу һалы билмәјәнин һеч һалыны сорушма.

⁵ Сачынын һекајәси вә сирри узундур, әкәр инанмырсан, бу ичә мәнәны халындан соруш.

⁶ Аллаһын јардымы илә бу нә көзәллик, бу нә сурәт ичмәш ки, ағыл ону көрүнчә камалындан мәст олду.

Чэфада јана-јана көр ки, мән нэләр чәкирәм,
Бу ејни фитнәли јарын чэфавү алындан.⁷

Чэфаләри нә гәдәр ачы исә јејрәкдир,
Анын ачысы рәгибин јағилә балындан.⁸

Чәләб Нәсимијә чүн әскик ејләмәз бир шал,
Нә әтләсиндән умар кимсәнин, нә шалындан.⁹

⁷ Бу көзү фитнәли јарын чәфа вә һиләсиндән мән јана-јана көр нэләр чәкирәм.

⁸ Севклинин чәфасы нә гәдәр ачы олса да, онун ачысы рәгибин јағ вә балындан јахшыдыр.

⁹ Аллаһ Нәсимијә бир шалы әсиркәмәз вә о да һеч кәсин атлаз вә шалындан пәј уммаз,

Мәндән сәни кимдир ајыран, сән
Заһирдәвү батинимдә сәнсэн.¹

Һәг ваһиди-лашәрикә-ләһдир,
Сәнлик арадан көтүр ки, мәнсэн.²

Еј ашиги садиг, ејлә бил ки,
Мә'шугә рәванү сән бәдәнсэн.³

Чүн заһирү батин олду ваһид,
Һәм чөвһәри-чанү ејни тәнсэн.⁴

Бил көвһәринивү чөвһәри ол
Көр нә һәчәри-күһәршикәнсэн.⁵

Јарын әтәјин гачырдын әлдән,
Дүшдүн бу чәзајә көр нәдән сән?

Фәрһад илә Хосров, еј Нәсими,
Ширин кәличи, шәкәрдәһәнсэн.⁶

¹ Ичимдә, чөлүмдә олан сәнсэн, сәни мәндән ким ајырап?
² Һәг ортағы олмајан бир тәк затдыр. Сәнлији ортадан көтүр, сән мәнсэн.

³ Еј керчәк ашиг олан, елә бил ки, севдијин чан, сән дә она бәдәнсэн.

⁴ Ичим, бајырым бир олунча чанын чөвһәри вә бәдәнин көзү сән олду.

⁵ Әкәр көвһәр јонан даш дејилсәнсә, көвһәрини бил чөвһәрчи ол.

⁶ Еј Нәсими, Фәрһад илә Хосров бир ширин сөздүр, данышыгдыр. Сәнсә шәкәр ағызлысан.

Аллаһ-аллаһ, нә чан, нә дилбәрсән?!
Аллаһ-аллаһ, нә бәһрү көвһәрсән?!¹

Јерү көк рәвшән олду үзүндән,
Еј уча ај, нә шәмси-хавәрсән?!²

Сәлсәбил әсримеш додағындан,
Әчәб, еј чан, нә аби-көвсәрсән?!³

Мүшки әнбәр сачындан утанды,
Чанфәза мүшк, тазә әнбәрсән!

Сурәтин һүсн ичиндә ваһиддир,
Сән бу төвһид ичүн мүгәррәрсән!⁴

Күнәш ејләр үзүн гатында сүчуд,
Шол сәбәбдән ким, андан әнвәрсән!⁵

Күнү, ајы кәтирди чәрхә рүхун
Еј ојунчу гәмәр, хош ојнәрсән!⁶

1 Аллаһ, аллаһ, сән нечә бир чан нә дилбәрсән?! Нечә бир дәннәз вә чөвһәрсән?!

2 Јер вә көј үзүндән ишыгланды. Еј уча ај, сән шәрг күнәшисән.

3 Чәннәтин сәлсәбил булағы сәнин додағындан мәст олмушдур. Әчәба, еј севкили, сән дирилик сујусанмы?!

4 Үзүн көзәлликдә тәкдир, сән бу бирлик үчүн јаранмысан.

5 Күнәш үзүнүн гаршысында баш әјәр, она көрә ки, ондан ишыг-лысан.

6 Үзүн күнәшлә ајы јериндән ојнатды, дөнүшә башлатды, Еј аја бәнзәјән ојунчу, хош ојнарсан.

Гамәтиндән гијамәт олду зиһур
Еј һесабын күнү, нә мәншәрсән?!⁷

Гаим олду сәнинлә ләмјазәли,
Ким ки, билди ки, сән дә чөвһәрсән!⁸

Еј сијам әһлинә үзүн олду ејд,
Әрши-рәһманү ејди-әкбәрсән!⁹

Мүшәфин ајәти отуз икидир,
Чавиданнамә сән нә дәфтәрсән?!¹⁰

Шәкәрин дадыны кәтирди ләбин,
Аллаһ-аллаһ, нә дадлу шәккәрсән?!¹¹

Еј Нәсими, чаһаны тутду сөзүн,
Өзнәкәллаһ ки, шаһи-кишвәрсән!¹²

7 Бојун, әндамын мејлана чыхынча гијамәт голду. Еј һесаб күнү-нү дүнјада башладан, сән нә мәншәрсән?!

8 Сәнин нә чөвһәр олдуғуну билән сәнинлә өлмәзлик газанды.

9 Еј оруч тутанлара үзү бајрам олан көзәл, сән рәһман олан аллаһын әрши, ән бәјүк бајраммысан.

10 Китабынын ајәти (*нишаны, гләмәти*) отуз икидир. Еј «Чавиданнамә», сән нә дәфтәрсән?!

11 Аллаһ-аллаһ, сән нә дадлы шәкәрсән ки, додағын шәкәрни дадыны һечә ендирди.

12 Еј Нәсими, сөзүн чаһаны тутду, өлкә шаһысан, аллаһ көмәјин олсун.

Экэрчи чандасан, чандан ниһансан,
Декилсэн чандан ажры, бэлкэ чансан.¹

Киши вермэз нишан сэндэн экэрчи,
Жерү көк допдолу күлли нишансан.²

Нечэ кизлэдэжим мэндэн сэни ким,
Нэжэ ким бахырам андан эжансан.³

Хэчил ејлэр рүхүн хүсн илэ аји,
Мэкэр сэн фитнеји-ахирзэмансан?⁴

Эрэб нитги дутулмушдур дилиндэн,
Сэни кимдир дејэн ким, түркмансан?⁵

Чаны тэрк ејлэдим, бездим чаһандан,
Сэни билдим ки, чан илэ чаһансан.⁶

¹ Чанда олсан да, чандан кизлисэн. Чандан ажры дејил, бэлкэ чансан.

² Кимсэ сэндэн нишан вермэсэ дэ, јер вэ көј допдолу бүтүн сэнсэн.

³ Сэнин мэндэн кизли олдуғуну нечэ сөјлэјим? Нэжэ бахырам онда көрүнүрсэн.

⁴ Үзүн көзэлликдэ ајы утандырап, јохса гијамэт күнүнүн фитнесисэн?

⁵ Эрэбин нитги дилиндэн тутулмушдур, кимдир сэнэ дејэн ки, түркмансан?

⁶ Сэни чан илэ чаһан билдијим үчүн чаны тэрк ејдим, чаһандан бездим.

Көрэн сэнсэн, көрүнэн сэн көзүмдэ,
Нэ вар сөјлэмисэн, күлли лисансан.⁷

Һэгигэт, вәһји-мүтлэгдир бу сөзлэр,
Бу сөзү бил ким, андан тәрчүмансан.⁸

Этэкин силк, элин чэк күн-фәкандан,
Нэ ахыр зүбдеји-көвнү мәкансан.⁹

Нәсими, чүн бу күн дөвран сэниндир,
Чаһанда хосрови-саһибзэмансан.¹⁰

⁷ Көзүмдэ көрэн дэ сэнсэн, көрүнэн дэ. Нэ вар сөјлэмисэн, башдан-баша дилсэн.

⁸ Һэгигәтдә, бу сөзләр илаһни илһамдыр тәрчүманы олдуғун сөзү бил.

⁹ Ол әмри илэ һәмән оландан әлини чэк, әтәјини силк. Нәһәјәт, әләмин вә јерин өзү дејилмисәнми?!

¹⁰ Нәсими, бу күн дөвран сэниндир, чаһанда заманын саһиби олан һөкмдар сәнсэн.

Чанымы јандырды шөвгүн, еј никарым, гандасан?
Көзләрим нури, ики аләмдә варым, гандасан?¹

Бағрымы ган ејләди ачы фәрағын, кәл ириш,
Еј ләби вүсләт шәраби-хошкүварым, гандасан?²

Фиргәтин хари мәни көр ким, нә мәчруһ ејләди,
Еј көзү нәркис һәбиби күлзарым, гандасан?³

Сәбрими јағмалады шөвгүн, гәрарым галмады,
Еј мәним арамым, еј сәбрү гәрарым гандасан?

Ејләди ешгин мәни галхан мәламәт тиринә,
Еј көзү, гашы јелкәли шәһријарым, гандасан?⁴

Та үзүн шәминдән ираг дүшмүшәм пәрванә тәк,
Јанарам лејлү нәһар, еј нуру нарым, гандасан?⁵

¹ Еј көзәл, истәјин чанымы јандырды, һардасан, көзләримин ишығы, ики аләмдә варым, һардасан?

² Сәнин ачы ајрылығын бағрымы ган ејләди, кәл јетиш. Еј додағы вүсәлын хош ичимли шәрабы олан севкилим, һардасан?

³ Ајрылығынын тиканы көр мәни нечә јаралады. Еј көзү нәркиз, күлјанаглы севкилим, һардасан?

⁴ Ешгин мәни данлаг охуна галхан етди. Еј көзү, гашы јеләкли көзәллик шаһым, һардасан?

⁵ Шам кими парлаг үзүндән пәрванә тәк узаг дүшмүшәм, кечә вә күндүз јанарам, еј ишығым, одум, һардасан?

Сәндән ајру көнлүмә јохдур вәфалы јару дуст,
Еј вәфасыз һүснү-камил јари-ғарым, гандасан?⁶

Дәлди һичранын оху ешгиндә јанан бағрымы,
Сурәтү мә'нидә, еј чапиксуварым, гандасан?⁷

Зүлфүнә вермиш әманәт һаг әзәлдә сиррини,
Еј әманәтдар, әмини-кирдикарым, гандасан?⁸

Гаты мүштаг олмушам зүлфү үзарын бујинә,
Еј үзү күлшән, сачы мишки-татарым, гандасан?⁹

Бадилән көндәр сачын бујин мана һәр сүбһдәм,
Та ки јандым, кечди һәддән интизарым, гандасан?¹⁰

Ашигин чәннәти-әдни шол чәмалин вәслидир,
Еј шәраби-көвсәрим, кетмәз хумарым, гандасан?¹¹

Јар ичүн һәр кушәдә мин див олур дүшмән мана,
Еј сәвади-ә'зәмү мөһкәм һәсарым, гандасан?¹²

Чүн Нәсимидир бү күн әјјами-ешгин хосрови,
Еј шәкәрләб, јари-ширин рузикарым, гандасан?¹³

⁶ Сәндән ајры көнлүмүн вәфалы јары вә досту јохдур. Еј вәфасыз, јеткин көзәл, садиг севкилим, һардасан? (*Јаригар—мағара досту дәмәкдир. Мәһәмәд пејғәмбәрин Әбу Бәкр илә достлуғуна ишарә едилдир.*)

⁷ Ајрылығынын оху ешгинлә јанан бағрымы дәлди. Еј сурәт вә мә'нада ити кедән атлым, һардасан?

⁸ Һаг әзәлдә сиррини зүлфүнә әманәт вермишдир. Еј аллаһын күвәндији әманәт саһибим һардасан?

⁹ Зүлф вә јанағынын гоһусуну чоһ севирәм. Еј үзү күлшән, сачы татар мүшкүнү андыран көзәл, һардасан?

¹⁰ Јел илә сачынын гоһусуну һәр сәһәр чағы көндәр. Интизарын һәддән ашды, јандым, һардасан?

¹¹ Ашигин чәннәти о көзәллијинә говушмагдыр. Еј көвсәр шәрабым, кетмәз сәрхошлуғум, һардасан?

¹² Јар үчүн һәр кушәдә мин див мәнә дүшмән олур. Еј мәним бәјүк јазым, мөһкәм һәсарым һардасан?

¹³ Бу күн севки чағынын Хосрову Нәсимидир. Еј шәкәр додаглы, хош күнүмүн вары, һардасан?

◆ ◆ ◆
Еј мана наһаг дејәнләр, гандадыр бәс јарадан?
Кәл кәтир исбатыны кимдир бу шејни јарадан?

Оду су, торпағу јелдән бөјлә сурәт бағлајан,
Белә дүккан јасыјан кәнди чыхармы арадан?

Кәл мана бир сөјләкил, кимдир сәнин нитгиндә ким?
Сөјләјән, сөјләтдирән, ешитдирән һәр јанадан?

Чүнки бир шәһрин ичиндә мәсчидү мејханә вар,
Әһли-һәг фәрг ејләмәз мәсчидләрин мејханәдән.

Ол ким ,өзүн билмәди, дүшдү чәһанә дәрбәдәр,
Варлығын һәг билмәди, гуртармады әммарәдән.

Авара тәк нә кәзирсән ,еј өзүндән бихәбәр,
Кәл һәгин сиррини истә ашиги-бичарәдән.

Ојнарам рәггас олуб чәнкү дәфү тәнбур илән,
Чүнки мәндә шеш чәһәт вар, дәнмәзәм чарпарәдән.¹

Чүн Нәсими он сәкиз мин аләмин мәгсудудур.
Ким бу дөврү билмәди сүр та чыха дәвварәдән.²

¹ Рәггас кими чәнк, дәф вә тәнбур илә ојнајарам. Чүнки мәндә алты чәһәт вар, чарпарәдән дәнмәрәм. (*Чарпарә—дөрд парча етмәк, рәгс заманы әлдә олан чүт пуллар.*)

² Нәсими он сәккиз мин аләмин мәгсәдидир. Ким бу дөврү билмәди, сүр, дөвр едән дүнјадан чыхсын.

◆ ◆ ◆
Шол пәридән вәсл умарсан ,еј көнүл, диванәсән,
Шәм'ә јахылмаг диләрсән ,нә әчәб пәрванәсән?¹

Күнтү кәнзин көвһәриндән хәрч едәрсән арифә,
Еј бу кәнчин нәгди, һеј-һеј бүләчәб виранәсән?²

Зүлфү чөвкан јар илә дүшмәз ниһан ешг ојнамаг,
Башыны топ ејләкил мејданә кир мәрданә сән.³

Кәр Хәлил олмаг диләрсән јар илә керчәклијин,
Дилбәрин јолунда шәрт әввәл будур ким, јанәсән.⁴

Ашинаји билмәмишсән ,еј билишдән јад олан,
Мә'рифәтдән дәм урарсан, нејләјим, биканәсән.⁵

Чанларын чананә сәнсән, еј чаһанын сәрвәри,
Доғрусу, пакизә чевһәр, назәнин чананәсән.

¹ О пәридән вүсал умарсан, еј көнүл, дәлисән. Шәмә јахылмаг диләрсән, әчәб пәрванәсән.

² «Мән кизли бир хәзинә идим» бәјанынын сирр хәзинәсиндән арифә хәрч едәрсән, һеј-һеј, еј бу хәзинәнин нағды, әчәб виранәсән.

³ Зүлфү чөвкан кими гыврым севкили илә кизли-кизли ешг ојунуна киришмәк олмаз. Әкәр икидәнсә, башыны о чөвканә топ едиб мејдана мәрданә кир.

⁴ Әкәр керчәкдән јар илә дост олмаг диләрсән, бунун илк шәрти севклинин јолунда јанмагдыр. (*Бурада Хәлил сөзү ода атылыб јанмаг истәјән Ибраһимә ишарәдир.*)

⁵ Еј биликсиз, достуну танымамышсан. Мә'рифәтдән дәм вурурсан, нејләјим кә, јадсан.

Гэмзэсіндэн фитнэлэр дурду, ојанды ујхудан,
Сэн бу ујхудан гачан, еј бихэбэр, ојанэсэн?

Еј Сүлејман мэнтигиндэн гуш дилин өкрэнмэјэн,
Дивэ ујмушсан, аунучүн табеи-эфсанэсэн.⁶

Кэл энэлһэг сиррини мејханэдэ мејдэн ешит,
Еј дүшэн инкарэ ничүн мүнкири-мејханэсэн?⁷

Еј Нэсими, шол хумари көзлэри фэттан кими,
Даим эсрүксэн, мэкэр ким, нэркиси-мэстанэсэн?⁸

⁶ Еј Сүлејман пејгэмбэрин билдији диллэрдэн гуш дилини өјрэн-мэјэн, сэн дивэ ујмушсан, она көрэ эфсанэјэ табе олубсан.

⁷ Сэн «мэн һэгигэтэм» (*јахуд «мэнэм аллаһ»—Ред.*) сөзүндэки сирри мејханэдэ мејдэн ешит. Еј инкара дүшэн, нэ үчүн мејханэни инкар едирсэн?

⁸ Еј Нэсими, о хумар вэ фитнэли көзлэр кими даим сэрхошсан, јохса сэрхош нэркизсэн?

Алинэ вермишэм көнүл, али чох алэ дүшмэсин,
Јанагынын гызыл күлү үстүнэ жалэ дүшмэсин.¹

Зүлфү узун гэсидедир, кимсэ иришмэз учуна,
Фикри хэта, дили гыса гијл илэ галэ дүшмэсин.²

Кирпикинин эсиријэм шол ала көзлү фитнэнин,
Кимсэ анын хэјалинин алына алэ дүшмэсин.

Сачы гарасынын гэмин ол нэ билир ки, чэкмэди,
Сирр билэнэ јетэр бу сөз, анча суалэ дүшмэсин.

Мүнкирин экри көзлэри үзүнэ бахмасын анын,
Кэмнэзэрин јавуз көзү һүснү-чэмалэ дүшмэсин.³

Ешгилэ чүнки кэлмишэм алэмэ, гојмазам аны,
Тэркини ур дејэн мана чүрмү вэбалэ дүшмэсин.

Хэлвэту эрбэин илэ кимсэ иришмэди һэгэ,
Зөһду сөлаһэ мејл едэн фикри-мөһалэ дүшмэсин.⁴

¹ Севкилинин ал рэкинэ көнүл вермишэм, нэсли һијлэјэ дүшмэсин. Оун гызыл күлэ бэнзэјэн јанагынын үстүнэ шөһ дүшмэсин. (*Аг-лајыб үзүнэ көз јашы дүшмэсин.*)

² Сачы узун бир гэсидедир, һеч кэс оун учуна јетмэз. Фикри јаплыш, дили гыса олан кимсэ деди-годуја галхмасын.

³ Инкарчынын эјри көзлэри оун үзүнэ бахмасын. Бахышы гүсүр-лу оланын пис көзү көзэлэ вэ көзэллија бахмаг фикринэ дүшмэсин.

⁴ Төнһа јашамагла (*хэлвэтлэ*), гырх күнлүк чиллэ илэ кимсэ һаг-га јетмэди. Ибадэт вэ асајишэ мејл едэн баш тутмаз фикрэ дүшмэсин.

Һүсндә һәгг анын кими бир дәхи чан јаратмады,
Һуријә бәнзәдән аны вәһмү хәјалә дүшмәсин.⁵

Дүшдү кәмәнди-зүлфүнә көнлү Нәсиминин, нечә
Чаны бу рәсмә јанмасын, кимсә бу һалә дүшмәсин.

⁵ Аллаһ онун кими бир чаны бу көзәлликдә јаратмады. Ону һуријә бәнзәдән әсассыз фикрә вә хәјалә дүшмәсин.

Еј гәфләтин мејиндән мәстү хәрабү һејран,
Көр һәгги танымышсан, гани дәлилү бүрһан.¹

Нәфси-хәбисә ујмаг наданларын ишидир,
Ишин нәдир көр ахыр, фикр ејлә, олма надан.

Чүн һәр нә ким әкәрсән, аны бичәрсән ахыр,
Дүнјада әкмә аны ким, ады олду үсјан.

Тәрк ејлә сәјјиаги, салеһ әмәл газан ким,
Анын чәзасы һәгдән һәм лүтф имиш, һәм еһсан.

Әјјамыны һәјатын бади-һәвајә вермә
Ким, итирән һәјаты үгбадәдир пешиман.²

Мүфлис тичарәт ејләр сәрмајәсиз вә лејкин,
Сә'ји әбәсдир анын, севдасы чүмлә хүсран.

Нагис вүчудә чүн ким, нөгсан кәлир һәмишә,
Чәһд ејлә камил ол ким, кәлмәз кәмалә нөгсан.

Дүнјаји-дун гәминдән сәјру олуб сарарма,
Аләмдә кимсә чүн ким ,булмаз бу дәрлә дәрман.

¹ Еј гәфләт шәрабындан мәст олан, јыхылан, һејрәтә дүшән, һаггы танымышсан, һаны дәлил вә сүбут?!
² Һәјат күнләрини јелә вермә, бош кечирмә, бу дүнјада һәјаты итирән о бири дүнјада пешиман олачагдыр.

Нирсү һәсәд сифатин тәрк ејлә ,ајрыл андан
Нечин ким, ол сифәтдән начидир ајрылан чан.³

Чүн әсчәдү бујурду адәм гатында һәг кәл,
Һәггин хитабинә уј, гыл сәчдә, олма шејтан!⁴

Дивин либасыны гәј, Хызр илә јолдаш ол ким,
Зүлмәтдә заһир олмаз һејванә аби-һејван.

Һәггин ризасин истә гүфранә габил ол ким,
Шол учу гәдрү бәхтин кәсби декилдир асан.

Әбд олма, еј Нәсими, фани чаһанә чүн ким,
Иману дин ичиндә сәнсэн әмиру султан.⁵

Олмазса мүлкү малын, андан нә гәм, нә гүссә,
Евлади-тејјибинсэн, һәм адәмү һәм инсан.⁶

³ Нирс вә һәсәд сифәтини тәрк ет, ондан ајрыл. Ондан узаглашан чан гуртулар, ничат тапар.

⁴ Һәг адәм һаггында бујурду ки, сәчдә един, сајгы көстәрин. Сән дә шејтан олма, һаггын бујурдуғуна уј, сәчдә елә.

⁵ Еј Нәсими, кечичи дүнјаја гул олма, чүнки сән иман вә дин ичиндә әмир вә султансан.

⁶ Мүлк вә малын олмаса, нә гәм, јахшы сојлуларын нәслиндәнсэн, һәм адам, һәм инсансан.

Ајры тапундан, еј һәбиб, аһ нидәм, нидәм, нидәм?
Башыма кәл де ол тәбиб, аһ нидәм, нидәм, нидәм?¹

Сәндән олалы ајры мән, һалымы көр, шикәстәјәм,
Гүрбәтә дүшмүшәм гәриб, аһ нидәм, нидәм, нидәм?

Лә'ли ләбинә, еј сәнәм, тәшнә диләм, вәли мәнә
Олмады бир гәдәһ нәсиб, аһ нидәм, нидәм, нидәм?²

Гөнчә ләбин бәјаныны күлшән ичиндә чан илә,
Нәзм едәрәм чу әндәлиб, аһ нидәм, нидәм, нидәм?³

Көнлү диләр Нәсиминин јар илә сөһбәт ејләмәк,
Лејк чәфа гылыр рәгиб, аһ нидәм, нидәм, нидәм?⁴

¹ Еј севкили, сәндән ајры нә едим, башым үстүнә кәл, сағалт, аһ, нә едим?

² Лә'л додағына, еј көзәл, үрәкдән сусадым, анчаг бир гәдәһ мәнә нәсиб олмады, аһ нә едим?

³ Гөнчә додағынын аңлатмасыны күлшәндә бүлбүл кими үрәкдән охујарам, аһ нә едим?

⁴ Нәсиминин көнлү јар илә сөһбәт етмәк истәр, анчаг рәгиб она чәфа едир, нә едим?

Зүлфүнү сорсалар, шаһа; сүнбүли-мүшкбу дерәм,
 Јуча бојун көричәкиз «чәллә чәлалүһу» дерәм.¹

Гиблә оалалы гашларын та ки бәсирәт әһлине,
 Чанү көнүл жүзүн шамү сәһәрдә һу дерәм.²

Халү хәттинә ким Хәта сөјләр исә хәта гылыр,
 Чан илә севмәјән сәни мүнкири-һәг әду дерәм.³

Инчә белинлә ағзынын сиррини сорсалар мәнә
 Бир гылы ики јарубән шәрһини мубему дерәм.⁴

Тәшнә гылалы ләбләрин әкси илә Нәсимини
 Көзләримә шәраб илә ган көрүнүрсә су дерәм.⁵

¹ Еј көзәлләр шаһы, сачыны сорушсалар мүшк гоһулу сүнбүл дејәрәм. Уча бојуну көрәндә уча заты учалыгларла анылсын дејәрәм. (Аллаһ ады чәкиләндә «Чәллә Чәлалүһу» демәк исламда бир гәјдә-дыр.)

² Гашларын сезичи көрүш саһибләринә гиблә оалалы, чан вә көнүл үзүнү көрүб ахшам-сәһәр һу дејәрәм. (Һу—«о» мә'насында ишләнсә дә, әслиндә аллаһ нәзәрдә тутулур.)

³ Үзүнүн халына вә хәттинә хәта сөјләјән хәта едәр. Сәни чан-дан севмәјәнә һаггы инкар едән дејәрәм.

⁴ Мәндән инчә белинлә ағзынын сиррини сорушсалар, бир түкү ики јерә јарараг шәрһини инчәдән инчәјә сөјләрәм.

⁵ Додагларынын әкси Нәсимини сусуз едәндә көзләремә шәраб илә ган көрүнсә, онлара су дејәрәм.

Баһар олдувү ачылды үзүндән пәрдә күлзарын,
 Иришди гөнчәнин дөврү; заманы галмады харын.¹

Күлүстан Тури-гүдә баһарын нуру нариндән,
 Кәл ,еј Муса, көр асарин чәмәндә нур илә нарын!²

Фәрәһдән гөнчәнин күлкүн јанғы күлдү, ачылды
 Ки, мәнзури јенә күлдүр чәмәндә бүлбүли-зарын.³

Чичәкләр мүхтәлиф әлван, нә мә'нидир, аны бил ким,
 Бојагчысы бир имиш чүн бу әшчарын, бу әһарын.⁴

Әбириндән чәмәк, көр ким, нә тиб афага көндәрмиш
 Ким, олмуш буји-әтриндән мәшами тазә әттарын.⁵

Нә әнбәрдир түтән, јарәб, шәгајиг мәчмәриндән ким,
 Ки, бујиндән анын гәдри сыныгмыш мишки-татарын.⁶

¹ Баһар кәлди, күллүјүн үзүндән пәрдә ачылды. Гөнчә дөврү је-тишди, тиканын заманы кечди.

² Күл бағчасы баһарын ишығы вә одундан Тур вадисинә дөндү. Кәл, еј Муса, чәмәндә ишыг вә одун әсәрләрини көр.

³ Гөнчәнин күл јанағы севинчдән күлдү, ачылды. Инләјән бүл-бүлүн чәмәндә көрәчәји јенә күл олачагдыр.

⁴ Бу ағачларын, бу чичәкләрин бојагчысы бир олдуғу һалда чи-чәкләрин ајры-ајры рәнкләрдә олмасынын мә'насыны бил.

⁵ Чәмәнин өз әтриндән үфүгләрә нә гәдәр гоһу јаймыш олдуғуну көр. Әтринин гоһусундан әттарын (әтир сатанын) бурну тазә бир гоһу алмышдыр.

⁶ Шәгаиг (лалә) мангалындан түстүләнән нә әнбәрдир, еј аллаһ, горхусундан татар мүшкү дәјәрдән дүшмүшдүр.

Кәл, еј снмнбәдән саги, мәнә сун чами-сәһбаји,
Ки, дөври-рөвнәги кәлди меји-күлрәнки-хуммарын.⁷

Әчәрчи сүнбүлү нәркис бәјани-күнтү кәнз ејләр,
Гачан бәлһүмәзәл билсин ишаратын бу әсрарын.⁸

Бу күн кәр аләмид-гејбан вүчудин көрмәк истәрсән,
Ријанин уш бәјан ејләр зүһурин чәрхи-сәјјарын.⁹

Бу мисигидән, еј сәма, сана көр нәснә кәшф олду,
Мәғаматын бәјан ејлә, үсулун көстәр әдварын.¹⁰

Әкәр сусәнләјин әбкәм дејилсән нитгә кәл, сөјлә
Ки, һәрфү ләфзү тәркиби нә јердәндир бу көфтарын.¹¹

Чаһан чәннәти-әди олмуш чәмән сәһниндә һуриләр,
Бәзәнмиш һүлләдән бустан, ачылмыш көзү әшчарын.¹²

⁷ Еј күмүш бәдәли саги, шәр б гәдәһини мәнә вер шәрбәт дү-
зәлдиб сатанын күл рәнкли ичкисинин дәврү кәлди.

⁸ Сүнбүл вә нәркиз (*сач вә көз*) һаггыи «мән кизли бир хәзинә
ндим» бәјаныны дилә кәтирирсә, бу сирләрин ишарәтләрини «бунлар
онлардан да азгындыр» дејәнләр нечә билсин?

⁹ Бу күн әкәр гејб (*көрүнмәзлик*) аләмийини аламәтини көрмәк
истәсән, рејһанлар дөнүб доланан фәләјин үз көстәрдијини ачыг-ашкар
анладар (*Суфиликдә рејһан көнлү сафлашдырдан сонра һасил олан
нур вә ајдынлығын рәмзидир.*)

¹⁰ Еј динләјичи, бу тәбиәт аһәнкиндән әкәр сәнә бир сирри ан-
латмаг имканы јарандыса, әдварын мәғамларыны сөјлә, үсулуну көс-
тәр (*суфиликдә мусиси, шәрги мәһәббәт ајини сајылыр. Әдвар (дәвр-
ләр) классик мусиги истилаһыдыр. Нәсими бурада тәсәвзүфүн 10 үсу-
луна ишарә едир: төвбә, зәһд, тәвәккүл, гәнаәт, үзләт, зикр, тәвәзүчү,
мүрәкәбә, риза, тәгва.*)

¹¹ Әкәр сусән күлү кими лал дејилсәнсә, давышыға кәл, һәрф, сөз
вә тәркибин һарадан олмасы сөһбәгини сөјлә.

¹² Дүнија чәннәт бағларына дөнмүш, кенш гучағында һуриләр
долашмагдадыр, бәзәкли палтардан бостан-бәстән, ағачларын көзү
ачылмышдыр.

Бу күн базар едәр күлшән сәмәндән лаләвү күлдән.
Гәнимәт көр ки, беш күндүр тамашасы бу базарын.¹³

Нәсиминин сөзү кәрчи дәми-Исадыр, еј мүнкир,
Сәнә кар ејләмәз аичүн ки, јохдур һәггә играрын.¹⁴

¹³ Бу күн күлшәндә јасәмән, лалә вә күлдән бир сәрки ачылмыш-
дыр. Бу сәркинни тамашасы беш күндүр, ону гәнимәт бил. (*Бурада
базар һәјат базары демәкдир.*)

¹⁴ Нәсиминин сөзү, еј инкарчы, Исанын нәфәсидир. Анчаг сәнә тә-
сир етмәз, она көрә ки, һагга играрын јохдур.

Вәслинә ким ки ирмәди, дәрду эзаб ичиндәдир,
Лә'лини ким ки сормады, тәшнә сәраб ичиндәдир.¹

Көнлүм ичиндә сурәтин чан кими гылмышам јерин,
Көвһәри-күнтү кәнзи көр ким, нә хәраб ичиндәдир.²

Шәм'и-рүхүн һәрарәти чушә кәтирди ганымы,
Көр нечә јанар од имиш ким, бу кәбаб ичиндәдир.³

Гәндү нәбатү шәккәрин ләззәтини унутмушам,
Та ки, бәнимлә ләбләрин назу итаб ичиндәдир.⁴

Ким ки, гашыла олмады сүбһи-әзәлдә ашина,
Та әбәд ол гаракүнүн бәхти сәһаб ичиндәдир.⁵

Сирри-сәгаһүм, еј көнүл, заһидә сорма ким, аны,
Арифи-рәббихүм билир ким, бу шәраб ичиндәдир.⁶

¹ Сәнә говушмајан дәрду вә эзаб ичиндәдир. Лә'л додағыны ким ки сормады, сусуз илғым ичиндәдир.

² Сәнин сурәтинә руһ кими көнлүмдә јер ајырмашам. «Мән бир кизли хәзинә идим» көвһәрини көр ки, нә хараба ичиндәдир.

³ Еј севқили, сәнин шам кими үзүнүн истилији чанымы гәјнатды. Кабаб олмуш көнлүмүн ичиндәкинин нә јанар од олдуғуну көр.

⁴ Додағларын мәнимлә наза вә данлаға башлајалы гәнд, набат вә шәкәрин ләззәтини унутмушам.

⁵ Әзәл күндә гашыла таныш. олмајан о гара үзлүкүн бахты гәранлыг ичиндәдир.

⁶ Еј көнүл, «аллаһлары онларын сусузлуғларыны арадан галдырды» ајәсинин сиррини заһиддән сорушма, Рәббиләри сөзүнүн инчә мәнасыны билән алајыр ки, о сирр һансы шәраб ичиндәдир.

Зәһдә дәләләт ејләрәм, ешгә һәрис олур көнүл,
Мән нә шүмарә дүшмүшәм, ол нә һесаб ичиндәдир.⁷

Дүшдү чаһанә гүлгүлә фитнәли нәркисиндән уш,
Фитнәләрин көр, ани сән санма ки, хаб ичиндәдир.⁸

Шәмсү гәмәр әкәр үзүн тәбинә дүшмәди, нәдән,
Ешгә әсир олан киши атәшү таб ичиндәдир.⁹

Сурәтинин сифатинә валәһү һејран олмушам,
Көздән әкәрчи сурәтин зәрфү нигаб ичиндәдир.¹⁰

Зүлфү гашын Нәсимижә вәһни-һәсәндир, еј сәнәм,
Чим илә нун бу һүсн илә һансы китаб ичиндәдир?¹¹

⁷ Мән заһидлији истәрәм, көнүл ешг дүшкүнүдүр. Мән нә саја дүшмүшәм, о һансы һесаба далмышдыр.

⁸ Нәркизә бәнзәјән јухулу көзүн аләмә гүлгүлә салды. Ону јухула санма, фитнәләрини көр.

⁹ Күнәш вә ајын үзүнүн тә'сириндә галмамағы, јанмамағы нәдәндир? Ешгә тутулан киши од вә истилик ичиндәдир.

¹⁰ Сурәтин көрүнмәсин дејә өртүк вә нигаб ичиндә олса да, көрмәдијим һалда онун вәсфләри гаршысында ешгә дүшмүшәм, һејран галмышам.

¹¹ Еј көзәл, сачын вә гашын Нәсимижә аллаһын бәхш етдији симадыр. Сачынын чими, гашынын нуну һансы китабда вар? (Классик әдәбијатда сач чим, гаш да нун һәрфинә бәнзәдилер.)

Зүлфү-сијаһ шаһимин һәлгәси маһ ичиндәдир,
Шол гәмәрин мәнәзили әбри-сијаһ ичиндәдир.¹

Дүшдү кәмәнди-зүлфүнә әглү рәван гушу, вәли,
Зилли-илаһә јапышан зилли-илаһ ичиндәдир.²

Кә'беји-ешгә варанын сидгү нијаз олур јолу,
Мәнзилә агибәт ирәр, ким ки, бу раһ ичиндәдир.³

Чанымы бир никаһ илән алды һәрами көзләрин,
Көр ки, нә дүрлү фитнәләр ушбу никаһ ичиндәдир.⁴

Аләм ичиндә бикүман, сәнсэн әмири-дилбәран,
Көр ки, бу рәсмә падишаһ ганғы сипаһ ичиндәдир?⁵

¹ Шаһанә севкилимин гара сачлары ај һаләси ичиндәдир. О а'ын мәнзилләри гара булуд ичиндәдир. (*Шаһир, севкилинин гара сачлары арасындан ај кими парлаг үзүнүн көрүндүјүнү анладыр.*)

² Ағыл вә чан гушу сачынын илмәјинә дүшдү, анчаг аллаһ көлкәсинә јапышан аллаһ көлкәсиндәдир. (*Аллаһ һимајәсинә сығынач аллаһ һимајәсиндәдир. Севкилинин сачы исә аллаһ көлкәси кими мә'наландырылыр.*)

³ Ешг Кә'бәсинә варанын иши сәдагәт вә јалварыб-јахармагдыр. Бу јола дүшән ахырда мәнзилинә чатыр.

⁴ Сәнин јөлкәсэн көзләрин бир бахышла чанымы алды. О бахыш ичиндә нә фитнәләр олдуғуну көр.

⁵ Бу әләм ичиндә шүбһәсиз, көзәлләрин башчысы сәнсэн. Беләликлә, падишаһын һансы орду ичиндә олдуғуну көр.

Сәрви гәбадә ја мәһи кимсә күлаһдә көрмәди,
Шол боју сәрви көр нечә маһи күлаһ ичиндәдир.⁶

Сурәти-хубә мүддәи, бахма демиш Нәсимијә,
Үзи гәраји көр нечә күфрү күнаһ ичиндәдир.⁷

⁶ Сәрви кејимли ајы өртүклү көрән олмады. Сән дә о сәрв боју, ај сымасы өртүк ичиндә оланы көр.

⁷ Рәғиб Нәсимијә демишдир ки, көзәлин үзүнә бахма. Үзүгаранын нечә кафирлик вә күнаһ ичиндә олдуғуну көр.

◆ ◆ ◆
Һәр ким ирэр вүсәлына, ејши-нәим ичиндәдир,
Вәслинә ирмәјән киши бил ки, чәһим ичиндәдир.¹

Зүлмәти-һичрү фиргәтин мисли-чәһәннәм атәши,
Мәнзәри-али вүсләтин нури-әзим ичиндәдир.²

Аби-һәјата иришән булду һәјати- чавидан,
Зүлмәт ичиндә галаны әзми-рәмим ичиндәдир.³

Чүн кедә ортадан һичаб ејнә мүбәддәл ола елм,
Билинә анда ким, кимин гәлби-сәлим ичиндәдир.⁴

Булду сәламәт ол киши ким, тәләби вүсал иди,
Истәмәјән сәламәти рәнчү әлим ичиндәдир.⁵

¹ Сәнә говушан чәннәт јашајышы ичиндәдир. Сәнә говушмајән киши дә, бил ки, чәһәннәм ичиндәдир.

² Сәннин ајрылығын чәһәннәм оду кимидир. Сәнә говушмаг бөјүк ајдынлыг ичиндә олмагдыр.

³ Дирилик сујуна чатан әбәди һәјат газанды. Гаранлыгга галаны чүрүмүш сүмүк ичиндә галды.

⁴ Ортадан пәрдә галхынча көзүн јерини елм алачаг вә о заман саф гәлбин кимин ичиндә олмасы анлашылачагдыр. (Бурада һагга говушмагын үч јолундан (елмүл-јәгин, ејнүл-јәгин, һәггүл-јәгин) икиси көстәрилди. Пејгәмбәрларин билдирмәси илә, гәлб көзү илә вә бирлик аләмдә һагга говушмаг.)

⁵ Јара говушмагы истәјән киши сағламлыг тапды. Сағламлығы истәмәјән әзијјәт вә дәрд ичиндәдир.

Сурәти-хуба мүддәи бахма дејиб һәрам едәр,
Үзүгараны көр, нечә күфи-сәгим ичиндәдир.⁶

Булду бу күн вүсәлыны ешг илә уш Нәсими ким,
Вәслинә васил оланын ејши мүгим ичиндәдир.⁷

⁶ Рәгиб көзәл үзә бахмагы һарам бујуруп. Үзүгаранын нечә ин-карчылыг хәстәлији ичиндә олдуғуну көр.

⁷ Севки илә бу күн Нәсими сәнә говушду. Сәннин вүсәлына говушанын севинчи һәјат ичиндәдир,

Дәрди-фәрагә дүшдү чан, аһү фәган ичиндәдир,
Сән бу азабу атәши көр ки, бу чан ичиндәдир.¹

Шөвгә бурахма көнлүмү, чүн сана рөвшан олду ким:
Нечә гәм илә, һүзнлә дәрди-ниһан ичиндәдир.²

Вәсли-рүхүндән өзкә мән көвнү мөканә бахмазам,
Кәрчи хочәстә вүеләтин көвнү мөкан ичиндәдир.³

Ејним ичиндә гәматин сидрәси мәскән ејләди,
Сидрә һәм анда јарашыр каби-рөван ичиндәдир.⁴

Чәрхә чыхарды аһими, чанымы јандырыр гәмин,
Көр нечә нар имиш гәмин ким, бу дүхан ичиндәдир.⁵

Јарими мәнән ајыран һачәти һасил олмасын,
Ассы санан бу иши көр ким, нә зијан ичиндәдир.⁶

¹ Чан ајрылыг дәрдинә дүшдүјү үчүн аһ вә инилти ичиндәдир. Сән чанын ичиндә олан бу азабы вә оду көр.

² Нечә гәм, үзүнтү илә кигли дәрд ичиндә олдуғуну ачыг-ајдын билдијинә көрә көнүлүмү һәвәсә салма.

³ Сәнин угурлу үзүн, варлығын вә варлыг јеринин ичиндә олса да, мән бурада јанағына чатмагдан башга һеч шејә бахмарам.

⁴ Сидрәни андыран әндамын мәним көзүмдә јер тутду. Сидрә дә елә бил ки, ахар су ичиндәдир (*Сидрә—Әрәбистан киласыдыр.*)

⁵ Гәмин чанымы јандырыр, аһымы көјә чыхарды. Гәмин бу түстү ичиндә нечә бир од олдуғуну көр.

⁶ Јарымы мәнән ајыранын диләји јеринә јетмәсин. Бу иши хејир санан көр нә зијан ичиндәдир.

Сәндән әкәрчи дүшмүшәм ајру, сәнинләјәм јәгин,
Ол нә билир бу рәмзи ким, зәннү күман ичиндәдир.⁷

Һалими сәнсиз, еј сәнәм, билмәз исән, кәл үштә көр,
Көнлүмә бах вә бағрымы көр ки, нә ган ичиндәдир.⁸

Вәсли-рүхүн бәһасына версәм әкәр учуз ола!
Ики чаһанү һәр нә ким, ики чаһан ичиндәдир.⁹

Силсиләсиндә зүлфүнүн чан вәтән ејләди нечүн,
Јә'ни ки, чанымын јери сәһни-чинан ичиндәдир.¹⁰

Олду Нәсими, еј гәмәр, һүснүнә фитнә, нејләсин
Фитнеји-ахирәззаман чүн бу заман ичиндәдир.¹¹

⁷ Сәндән ајры дүшсәм дә, шүбһәсиз, јенә сәнинләјәм. Зәнн вә күман ичиндә олан бу сирли анлајышы нә билир?!

⁸ Еј көзәл, сәнсиз һалымы билмәзсән, кәл көр. Көнлүмә бах вә бағрымы көр ки, нә ган ичиндәдир.

⁹ Ики чаһаны вә онлардакы һәр шеји јанағына говушмағын әвәзинә версәм, учуз олар.

¹⁰ Сачларынын гыврымларында руһ вә вәтән ејләди. Бу демәкдир ки, руһумун јери чәннәт бучағындадыр.

¹¹ Еј ај үзлү көзәл, Нәсими сәнин көзәллијинә мәфтун олду, нејләсин? Гијамәт күнү гопачаг фитнә заман ичиндәдир.

Ганы бир әндү пейманы бүтүн јар?
Ганы бир гөвлү керчәк, доғру дилдар?¹

Ганы һәгги билән бир керчәк әр ким,
Ола доғру анын дилиндә көфтар?²

Ганы дөвранда бир гәлби дәғәлсиз,
Ганы аләмдә бир аричә динар?³

Ганы дил илә играр ејләјән ким,
Һәгә јохдур анын көнлүндә инкар?⁴

Ганы бир инчили ари сәдәф ким,
Булуна анда бир лә'ләи-шәһвар?⁵

Ганы Мәнсурләјин бир әһли-һәг ким
Асыла ешг ичиндә башы бәр-дар?⁶

1 Әнди вә сөзү бүтүн јер һардадыр? Сөзү керчәк, доғру севкили һардадыр?
2 Һаггы таныјан бир керчәк әр һардадыр ки, онун данышығы доғру ола?!
3 Бу дөвранда гәлби һијләсиз бир инсан һардадыр? Бу аләмдә бир саф динар һардадыр?!
4 Көнлүндә һаггы инкар дүјгусу олмајан бир играр әһли һардадыр.
5 Ичиндә шаһлара јарашан инчи олан инчили саф сәдәф һардадыр?
6 Мәнсур кими ешг ичиндә башы дар ағачындан асылачаг бир һаг әһли һардадыр?!

Ганы керчәклијин бир һәггә ашиг,
Ганы көрмүш һәги бир әһли-дидар?⁷

Ганы гәфләт шәрабындан бир ајыг,
Ганы әсрүкләрин чәм'индә һушјар?⁸

Ганы әһдиндә бир сабитгәдәм ким,
Гојам адын анын доғру вәфадар?⁹

Ганы садигләрин разинә мәһрәм,
Ганы ашигләрин рәнчинә тимар?¹⁰

Ганы дүнјада, јарәб, шол әмин ким,
Ким, анда кизләнә мин дүрлү әсрар?¹¹

Јар илә чүнки бир олду Нәсими,
Нә гәм, кәр чүмлә аләм олса әғјар?¹²

7 Һаны һагга керчәкдән ашиг олан? Һаггы көрмүш бир көрүш әһли һардадыр?!
8 Гәфләт шәрабындан бир ајыг һардадыр? Сәрхошларын јығнағында бир ајыг һаны?
9 Әһдиндә дуран бир инсан һаны ки, онун адыны доғрудан да вәфадар гојам?!
10 Садигләрин сирринә сирдаш һаны?! Ашигләрин гајғысына галан һаны?!
11 Өзүндә мин дүрлү сирләр кизләдә билән күвәниләчәк бир адам дүнјада һаны?!
12 Нәсими јар илә бир олду, бүтүн аләм она дүи'мән олса да нә гәм?

Гамәтинә әлиф дејән, көр нә узун хәјал едәр,
Һәр ки диләр үсалини, арзүји-мәһәл едәр.¹

Шол ала көздән, еј көнүл, сана дерәм ки, уш сагын,
Ујхуда санма ани ким, ујхусу јохдур, ал едәр.²

Зүлфүнү хаки-рәһ кими салды ајағы алтына,
Көр нечә хәлги-аләмнин өмрүнү пәјимал едәр.³

Үзүнү көстәр, еј сәнәм, хәлги-чаһанә пәрдәсиз,
Та көрәләр ки, һәг нечә сүн'ини бәркәмал едәр.⁴

Мүлк илә малү сәлтәнәт бир чәпә сәјмаз, еј сәнәм,
Ким ки, диләр үсалини, ја тәләби-чәмал едәр.⁵

Үзүнә-гашына анын өзүмү бәнзәдәм дејиб,
Каһ дөнәр ај бәдр олур, каһ өзүнү һиләл едәр.⁶

Шәрһи-гәми Нәсиминин шол көзү гашу сача сор,
Көр нечә һәр бири сана шәрһү бәјани-һал едәр.⁷

¹ Бојуна әлиф дејәнин нә узун хәјала далдығыны көр. Сәнә говушмаг истәјән мүмкүн олмајачаг шеји арзулајыр.

² Еј көнүл, сәнә буну дејирәм ки, о ала көздән сагын. Сән ону јухуда санма, јухусу јохдур, һижлә ишләдир.

³ Јолун торпағы кими сачыны ајағынын алтына салды. Аләмнин инсанын өмрүнү нечә ајаг алтына алдығыны көр.

⁴ Еј көзәл, дүнјанын инсанларына үзүнү өртүксүз көстәр. Та көрәрләр ки, һәг өз шаһ әсәрини нечә мүкәммәл јаратмышдыр.

⁵ Еј көзәл, сәнә гувашмаг истәјән, үзүнү диләјән мүлкү, малы, султанлығы бир чәпә сәјмаз.

⁶ Севкилинин үзүнә, гашына өзүмү бәнзәдәм дејән көјдәки ај каһ бүтөв олур, каһ да ајпара шәклини алыр.

⁷ Нәсиминин гәминин нечәлијини о көз, гаш вә сачдан соруш, һәр бири сәнә вәзијәти көр нечә изаһ едиб билдирир.

Күли-тәрдән күличәк, аризинә ма' төкүлүр,
Бағә кир, көр ки, нечә ләлеји-һәмра төкүлүр.¹

Әнбәрин сүнбүлүнә бади-сәба ким, иричәк,
Гојмағыл титрәмәкә әнбәри-сара төкүлүр.²

Ләбләриндән варалы Мисрә хәбәр, әттарин,
Гутусундан дүнү күн гәнд илә һәлва төкүлүр.³

Аләмин башына һүснүн күнәши табындан,
Халигин рәһмәтидир, нури-тәчәлла төкүлүр.⁴

Сәдәфин кәрчи дәһани долудур инчу илә,
Ачычаг ләбләрини лә'ләи-лала төкүлүр.⁵

¹ Сән күлүнчә јанағына тәзә күлдән сү сәшилр. Баға кир, көр ки, нечә гырмызы ләлә төкүлүр.

² Әнбәр гоухулу сачларына сәһәр јели говушар. Тәрпәнмәјә гојма ки, сачындан саф әнбәр төкүлүр.

³ Сәнин дадлы додагларынын хәбәри Мисрә чатынча, әттарын гутусундан кечә-күндүз һалва төкүлүр. (Әттарын һалвасына алычы тапылмыр.)

⁴ Аләмин башына сәнин көзәллик күнәшинин ишығындан јарадычынын рәһмәт олараг тәчәлла нуру төкүлүр (Нури-тәчәлла—аллаһдан ариф инсанын гәлбинә кәлән мәнәви ишыгдыр.)

⁵ Сәдәфин ағзы инчи илә долу олса да додагларыны ачынча парлаг инчиләр төкүлүр. (Додаглардан инчи төкүлмәси һәм инчи кими дишә ишарәдир, һәм дә данышанда инчи кими дәјәрли сөзләрин ишләдилмәси демәкдир.)

Нүснүнүн вәсфини та јазмаға әзм ејләмишәм,
Гәләмин дили учундан гаму севда төкүлүр.⁶

Та чүда дүшдү Нәсими ләби-хәнданындан
Көзләриндән дүнү күн лә'ли-мүсәффа төкүлүр.⁷

⁶ Көзәллијинин тә'рифини јазмаға башлајанда, гәләмин дили учундан бүтүн севда төкүлүр.

⁷ Нәсими сәнин күлүмсәр додағындан узаг дүшәли, көзләриндән кечә-күндүз ганлы көз јашы төкүлүр.

Ким ајдыр ким, үзүн күлнарә бәнзәр,—
Ки, үзүн нурәвү күл нарә бәнзәр.¹

Јанағын чәннәтин хәндан күлүдүр,
Вәли, анын фәраги харә бәнзәр.²

Сүзүлмүш көзләрин сағу сәламәт,
Вәлејкин бахышы бимарә бәнзәр.³

Нә күндүр, јарәб, еј дилбәр, чамалын,—
Ки, ахшамы анын әкварә бәнзәр.⁴

Сана бәнзәр чаһанда кимсә јохдур,
Мәкәр һури ким, ол бир парә бәнзәр.⁵

Сачын әсрарыны заһид нә билсин,—
Ки, тәсбиһи анын зүннарә бәнзәр.

Әкәрчи гашларындыр фитнә башы,
Һәрами көзләрин әјјарә бәнзәр.⁶

¹ Ким дејир ки, сәнин үзүн нар чичәјинә бәнзәр? Чүнки үзүн нурә, күл исә атәшә бәнзәјир.

² Јанағын чәннәтин ачылымш күлүдүр. Анчаг ондан ајрылыг тикана бәнзәјир.

³ Сүзүлмүш көзләрин сағ-саламатдыр. Анчаг бахышы хәстәјә бәнзәјир.

⁴ Еј дилбәр, сәнин чамалын нечә күнәшдир ки, онун ахшамы да ишыға бәнзәјир.

⁵ Чаһанда сәнә бәнзәр кимсә јохдур. Мәкәр һурими ола? О, бир аз бәнзәјир.

⁶ Гашларын фитнәләрин башыдыр, јол кәсән көзләрин доландырычыја бәнзәјир.

Фәгиһ аләмдән үркәр, сәчдә гылмаз
Бу дивин хилгәти әммарә бәнзәр.⁷

Күнәш бәнзәр дедим, шол ајә, һејһат,
Гачан шол маһә һәр сәјјарә бәнзәр.

Мәһәббәт мөһкәм ишдир, гафил олма,
Бу кари санма ким, һәр карә бәнзәр.⁸

Нәсими күнтә кәнзин көвһәридир,
Һәдиси лә'ләи-шәһварә бәнзәр.⁹

⁷ Фәгиһ (*фигһ алим*) инсандан үркәр сәчдә етмәз. Бу дивин хасијјәти һакимә бәнзәр. (*Әммарә — инсаны писликләрә мәчбур едән мејлә вә һаким мә'насында ишләнир.*)

⁸ Мәһәббәт мөһкәм ишдир, гафил олма. Бу ишин һәр ишә бәнзә-дијини санма.

⁹ Нәсими «Мән кизли бир хәзинә идим» сирришчн көвһәридир. Одур ки, сөзү шаһларә ләјиг инчијә бәнзәјир.

◆ ◆ ◆
Дүнү күн «мүнтәзирәм мән ки, бу пәркар нәдир,
Күнбәди-чәрхи-фәләк, кәрдиши-дәввар нәдир?»¹

Бу доггуз чәгри-мүәлләг нәдән олду тәртиб,
Фәләк алтында гаму көвкәби-сәјјар нәдир?²

Фәләјин әсли нәдәндир, мәләјин нәсли нәдән,
Адәмин сурәтинә буича тәләбкар нәдир?³

Күнәшин гүрсү нәдән јер јүзүнә шә'лә верир:
Јенә бир мәш'әлдә нур нәдир, нар нәдир?⁴

Оду су, торпағу јел адлы нәдәндир адәм,
Ана сәчдә нә үчүн, иблисә инкар нәдир?⁵

Мусәвү Тур нәдир, Шибливү Мәнсур нәдир,
Әждаһа олан ағач риштә илән дар нәдир?⁶

¹ Кечә-күндүз көзләјирәм ки, бу кайнат нәдир? Бу фәләк чәрхини гүббәси нәдир, бу доланан зәманә нәдир?

² Бу доггуз башашағы чадыр нәдән дүзәлди? Бүрчләрдәки бу гәдәр кәзән улдуз нәдир? (*Доггуз чадыра доггуз фәләк дә дејилир. Јә'ни көјүн доггуз гаты.*)

³ Фәләјин вә мәләјин әсли нәдәндир? Инсанын сурәтинә нијә бу гәдәр тәләбкардыр.

⁴ Күнәш јуварлағы јер үзүнә нәдән ишыг верир? Јенә бир очагдан ишыг нәдир, од нәдир?

⁵ Од, су, торпаг вә јелни ады нәдән адәмдир? Она сәчдә нә үчүн, шәјтанын инкары нәдәндир?

⁶ Муса илә Тур нәдир? Шибли илә Мәнсур нәдир? Әждаһа олан ағач нәдир? Иплә дар ағачы нәдир? (*Шибли (861—945) Бағдадда јашамыш суфиләрдәндир. Әсл ады Әбу Бәкрдир. Јатмамаг үчүн көзләринә дуз сүртәр вә кечә-күндүз ибадәт едәрмиш.*)

Кә'бәвү дејр нәдир, гејр нәдир, сејр нәдир,
Мәсчидү бүткәдәвү хиргәвү зүннар нәдир?⁷

Елми-гур'ану һәдисү хәбәрү вә'з илә дәрс,
Гаму бир мә'ни имиш, бунча бу тәкрар нәдир?⁸

Ким ки пәрванә сифәт ешгә јыхылмаз, јанылыр,
Нә билир ол сәма ким, пәртөви-әнвар нәдир?⁹

Ким ки, билмәз өзүнү, билмәјә һәркиз сөзүнү,
Кәндөзүн анламајан билмәди бу кар нәдир.¹⁰

Хызра һәмраһ ола көр, та биләсэн елми-ләдүн
Сана мә'лум ола бу гиссәдән әхбар нәдир?¹¹

Кәр һава бәрзәхинә дүшмәз исән анлајасан
Јолун ичиндә сәнә кәшф ола, әсрар нәдир?¹²

Кә'бә илә дејр (*монастыр*) нәдир? Гејр вә сејр нәдир? Мәсчид, бүткәдә (*бүтханә*), хиргә вә зүннар нәдир? (*Сејр—бир һалдан башга һала кечмәкдир. Хиргә—дәрвишләрин кејдији үст палтарыдыр. Зүннар—христианларын ријазәт (заһидлик) әләмәти олараг бағладығы гуршагдыр.*)

⁸ Гур'ан, һәдис (*пејғәмбәрин кәләмы*), хәбәр, вә'з (*ваизин сөјләдији дини нәсихәт*), дәрс нәдир? Һамысы бир мә'на дашыјырса, бу гәдәр тәкрар нәдир?

⁹ Ким ки пәрванә кими ешгә јыхылмыр, јанылыр. Ишыгларын парлагығыны о көј нә билир ки, нәдир?!

¹⁰ Ким ки өзүнү билмир, сөзүнү дә һеч заман билмәз. Өзүнү анламајан билмәди бу иш нәдир?

¹¹ Хызра јолдаш ол ки, ләдүн елмини биләсэн. Бу һекајәтин хәбәрләрини өјрәнәсэн (*Ләдүн елми—илаһи илһам јолу илә өјрәнилән елмдир. Бурада Муса илә Хызрын јол јолдашығына ишарә олунур.*)

¹² Әкәр һава вә һәвәс бәрзәхинә дүшмәмисәнсә, јолда икән сирләри анлајарсан. (*Бәрзәх—дар кечид демәкдир. Тәсәввүрдә сурәт вә мә'на аләмләри арасында үчүнчү бир аләмдир. Сејр вә ријазәт јолу илә бу аләмдән кечилир.*)

Бир чибин тә'бинә бах, бал нәдән, зәһр нәдән,
Јенә бир јердә әчәб кәнч нәдир, мар нәдир?¹³

Елми-төвһид охујан мәдрәсә елмин охумаз,
Көр ки, бир рөвзәнәдә кар нәдир, бар нәдир?¹⁴

Күлкил, еј дуст, гаму мүддәиләр корлуғуна,
Сәнә асан гылајын бунча бу дүшвәр нәдир?¹⁵

Тәрк евиндә сән әкәр һәмчу Нәсимми оласан,
Бир күн ола дејәләр чүббәвү дәстар нәдир?¹⁶

¹³ Бир чибин хасијјәтинә, бир дә арынын балына, зәһәринә бах. Бунлар бир јердә галсын, илан нәдир, хәзинә нәдир?

¹⁴ Төвһид елмини охујан мәдрәсә елмини охумаз. Көр ки, бир јердә иш нәдир, јүк нәдир?

¹⁵ Еј дуст, бүтүн бу рәгибләрин корлуғуна күл. Бу чәтинлији сәнә асан едән нәдир?

¹⁶ Әкәр тәрк евиндә сән, Нәсимми кими олсан, бир күн олар, дејәрләр бу чүббә вә дәстар нәдир? (*Чүббә—узун әтәкли үст палтары, дәстар—чалма.*)

Еј өзүндөн бихэбэр, кэл һаггы таны, сәндәдир,
Кэл вичдан шәһринә сејр ет, көр аны сәндәдир.¹

Гандадыр дејү нә сәркәрдан кәзәрсән зәнн илән
Кәзмәкил һәр мәнзили чүн чан мөканы сәндәдир.²

Мән нә вәчһ илән дејәм һаггы ки, сәндән ајрыдыр,
Чүн көзүмлә көрмүшәм һаггын нишаны сәндәдир.³

Бүлбүли-гүдси исән ајры күлистан көзләмә,
Сејрә чых ,руһул-әминин күлүстаны сәндәдир.⁴

¹ Еј өзүндөн хәбәрсиз, кэл һаггы таны, сәндәдир. Өз вичданынын шәһринә кириб долаш, сәндә оланы көр.

² Чан һардадыр дејиб зәнн илә авара кәзәрсән. Һәр мәнзили кәзмә, чанын јерн сәндәдир. («Мәнзил» сөзү илә Нәсими «дөвр вә сејр» нәзәријјәсинә ишарә едир. Дөвр нәзәријјәсинә көрә варлыг гејб аләмдән шүһүд аләминә (көзлә көрмә) енарәк әввәлчә чансыз, сонра битки, сонра да инсан шәклинә дүшүр. Гүдрәтин бу сирри беләчә үн-сүрләрдән кечиб инсан мәртәбәсинә јүксәлинчә әсл һәгигәтини билмәк вә әслинә говушмаг еһтијачыны дујур, пиллә-пиллә ән бөјүк һәгигәтә говушур. Гејб аләмдән шүһүд аләминә енмәси гејри-нүзул сајылып, ениш јолудур. Тәкрар јүксәләрәк өз мәнбәјинә гајытмасы сејри-үрүч-дур (јүксәјә учалмаг.)

³ Һаггын нишанынын сәндә олдуғуну көзүмлә көрмүшәм. Һансы үзлә дејим ки, һаг сәндән ајрыдыр.

⁴ Мүгәддәс бүлбүлсән, ајры күл бағчасыны көзләмә, ахтарма. Руһул-әминин (Чәбрајылын, әгли-әввәлин) сәндә олан күл бағчасыны (көнлүнү) сејрә чых.

Једди мүшәфдир јүзүн, иштә гираәтлән тамам
Алим ол ол сәбадан, чүн сәб'акани сәндәдир.⁵

Сурәтү нитгин кәлами-лајәзали та әбәд,
Халга тәфсир ејлә чүн шәрһү бәјаны сәндәдир.⁶

Еј Нәсими, мәнтигүт-тејрин бәјанын ејлә ким
Биләләр симурғи-Гафын ашијаны сәндәдир.⁷

⁵ Үзүн иштә анчаг охумагла анлашылан једди мүшәфдир. Ону једди рәвајәтлә охујан, сәндә олдуғуна көрә, о једдидән хәбәрнә олсун. (Мүс һ ә ф—гур'ан, үзәриндә јазы јасылмыш кағыз демәкдир, Једди мүшәф дејәндә үздә једди хәтти (1 сач, 2 гаш 4 киприк (вә гур'-анын 7 гајдада охунушуну нәзәрдә тутур.)

⁶ Үзүн вә сөзүн сонсуз олараг о завала јетмәзин кәламыдыр. Шәрһи дә, бәјаны да сәндән олдуғуна көрә ону халга аңлат.

⁷ Еј Нәсими, Гаф дағы симурғунун јувасынын сәндә олдуғуну өј-рәнсинләр дејә, гуш дилиндән сөз ач. (Гуш дили әслиндә көнүл гушу кими анлашылмалыдыр. Нәсими бурада өзүнүн мәнәви бөјүклүјүнү нәзәрдә тутур.)

Шәм' олду көнлүм үштө фэрагиндэ жанэdir,
Һәр ким бу рәсм ешгә дүшә, иши ја нэdir?¹

Ешгиндэ һәр оху ки, фэләкдән атар гәза,
Амачәм ол хэдәнкәвү көнлүм нишанэdir.²

Ширин һэдисү дадлу кәламындан өзкә сөз,
Ашигләрин гулағына сығмаз, фәсанэdir.³

Мишкин сачынла галијэдән вәз олан бәнин,
Ол дам ичиндә мән билирәм ким, нә данэdir.⁴

Һүснүн чаһан ичиндә мәлаһәтдә бинэdir,
Кәлкил ки, һүсн ичиндә чәмалын јеканэdir.⁵

Ол јар ичүн әзәлдә гул олдум бәһанәсиз,
Кимdir бәһанәсиз гулу сатан, бәһа нэdir?⁶

¹ Көнлүм ајрылығындан шам кими јаныр, бу шәкилдә ешгә дүшәнин иши нэdir?

² Сәнин ешгин уғрунда гәзанын фәләјин бүрчүндән атдығы һәр оха һәдәфәм, көнлүм дә нишанэdir.

³ Ширин данышығындан, дадлы сөзнүдән өзкә сөз ашигләрин гулағына сығмаз, әфсанэdir.

⁴ Мүшк сачынла, әнбәрдән гојма олан халынын о тәлә ичиндә нечә бир данә олдуғуну мән билирәм. (Галијә—мүшк вә әнбәрдән дүзәлдиллиб сача сүртүлән гара јағ.)

⁵ Көзәллијин өз мәлаһәти илә чаһанда бәнзәрсизdir. Кәл ки, көзәллик ичиндә үзүн јеканэdir.

⁶ Әзәлдә мән о јар үчүн бәһанәсиз гул олдум. Бәһанәсиз гулу сатан ким вә верилән баһа нэdir?

Еј ханәкаһә таәт евидир дејән Фүзул,
Мејханәји һәм аравү көр ким, нә ханэdir.⁷

Еј өмрүнү мурад илә сәрф етмәк истәјән,
Вер дилбәрин вүсалинә ким, чавиданэdir.⁸

Мә'дәнсиз алтун олмазү кансыз декил көһәр,
Еј көвһәри-јеканә, рүчүүн нә канэdir?⁹

Јарин вүсалин истә бу күн гојма јарына,
Јарын вүсалы јарына галмаг күманэdir.¹⁰

Зүлфүндә мәскән ејләди чаны Нәсиминин,
Чанын һәмишә мәскәни шол ашијанэdir.¹¹

⁷ Еј тәкјәә ибадәт евидир дејән бошбоғаз, мејханәни дә ара, көр ки, нә евидир?

⁸ Еј өмрүнү истәдији кими кечирмәк истәјән, ону севкилинин вүсалына вер ки, әбәдидир.

⁹ Мә'дәнсиз алтун вә көвһәр олмаз. Еј јеканә көвһәр, сәнин дөнүшүн һансы мә'дәнэdir?

¹⁰ Јара говушмағы бу күн истә, јарына (сабаһа) гојма. Јара говушмағын јарына галмасы күмандыр.

¹¹ Нәсиминин руһу сәнин сачында јува гурду. Руһун јерләшдији јер һәмишә о јувадыр.

◆ ◆ ◆
Һүснүн, тәбарәкаллаһ, әнвариләмјезәлдир,
Үзүн чаһан ичиндә бимислү бибәдәлдир.¹

Ешгин әсасы, еј чан, габил декил зәвалә,
Нечин ки, мүлки-һүснүн мүлки-билахәләлдир.²

Еј һикмәтин рәиси, мә'лулү илләти гој,
Әввәл бу чөвһәри бил ким, мәбдәи-иләлдир.³

Чәннәтдә кәрчи һәгдән балү меј олду вә'дә,
Лә'лин кәрәк мана ким, һәм мејү һәм әсәлдир.

Еј бадеји-сәгаһүм лә'ли-ләбин шәрабы,
Икраһ едән бу мејдән ичдики әски хәлдир.⁵

Меһрин одунда шол ким, пак олмадывү халис
Ады ики чаһанда үзү гара зәғәлдир.⁶

¹ Аллаһ пис көздән сахласын, сәнин көзәллижин о јеканә өлмәз нурлардыр. Үзүн чаһан ичиндә мисилсиз вә әвәзсиздир.

² Еј чан кими севилән көзәл, ешгин әсасы завала габил дежил. Она кәрә ки, көзәллик мүлкү сарсылмаздыр.

³ Еј һикмәтин башчысы, сәбәбләнмиши вә сәбби бир јана гој. Сән өнчә сәбәбләрин башланғычы олан чөвһәри бил.

⁴ Нагдан чәннәтдә бал вә меј вә'д едилмишсә дә, сәнин меј вә бал олан гырмызы додағын мәнә кәрәкдир.

⁵ Јагута бәнзәјән додағынын шәрабы аллаһын саф ичкисидир. Бу мејдән диксинәнин ичдији әски сиркәдир. (*Сәгаһүм—аллаһын чәннәтә кирәгләрә саф бир ички ичирдији рәвајәт олунур. Шаир севкилинин дә бу ичкини ичирдијини билдирир.*)

⁶ Ешг одунда "б арынмајанын ады ики чаһанда үзүгара вә сахтадыр.

Еј сәндән ајры көнлүм, вәһши ики чаһанда,
Ејнин әчәб гәзалә, һүснүн әчәб гәзәлдир.⁷

Чан илә һәм чаһаны тәрк етмәјән бу јола.
Дүнјавү ахирәтдә биелмү биәмәлдир.⁸

Сән чанү чүмлә аләмишбаһ имиш мәсәлдә:
Чансыз бәдән дирилмәз, көр ким ,бу нә мәсәлдир.⁹

Әнбәрфәшан сачынла шол күнү булмушам ки,
Аләмдә ады анын ла-ибтида әзәлдир.¹⁰

Чүн аләмин Нәсими гуртулду кәсрәтиндән,
Вәһдәтдә көр бәгасын бимүддәти-әчәлдир.¹¹

⁷ Сәндән ајры көнлүмүн ики чаһандан гачдығы севкили, көзүн гәрибә чејран, көзәллижин дә гәзәлдир. (*Гәзәл—һәм ше'р формасы, һәм дә гадынла гаршылыгы севки демәкдир.*)

⁸ Ешг јолунда чан илә чаһаны тәрк етмәјән, дүнјада вә ахирәтдә елмсиз вә әмәлсиздир.

⁹ Сөз кәлиши, сән чансан, аләм дә көвдәдир. Чансыз бәдән дирилмәз мәсәлини көр ки, нә мә'налыдыр.

¹⁰ Әнбәрсачан сачынла елә бир күн тапмышам ки, онун ады аләмдә башланғычы олмајән әзәлдир.

¹¹ Нәсими аләмин басабасындан гуртулду, вәһдәтдә бәгасынын мүддәтсиз әчәл олдуғуну көр. (*Вәһдәт—бирлик, аллаһын бирлији. Бәга—әбәдлик, дәјишмәзлик.*)

Мәним јари-вәфадарым, кәл ахыр,
Мәләк сурәтли дилдарым, кәл ахыр.

Фәрағын чанымы јахды бегајәт,
Ҳәбибим, мунисим, јарым, кәл ахыр.

Мәнәм бүлбүл кими наланү кирјан,
Додағы гөнчә күлзарым, кәл ахыр.

Гашын гаршысына чаным бәрабәр,
Мәним тирү камандарым, кәл ахыр.¹

Фәрағындан гаты диванә олдум,
Кәрәм гыл зүлфү зүннарым, кәл ахыр.

Сәнин тәк көрмәдим бир күл чаһанда,
Бәнөвшә, тазә рүзқарым, кәл ахыр.

Гәрарым галмады, сәбрим түкәнди,
Ләби-лә'ли-шәкәрбарым, кәл ахыр.²

Нәсими натәвандыр чүн гәминдән
Кәл ,еј чаным, кәл еј јарым, кәл ахыр.

¹ Гашын гаршысына чаным бәрабәрدير. Мәним охум вә охатаным, кәл ахыр.

² Сәбрим түкәнди, арамым галмады. Шәкәр сачан лә'я додаглым, кәл ахыр.

Һәр сәһәр вахтында ким, бүлбүл фәғанын башлар,
Аһым артар шөјлә ким, ахар көзүмдән јашлар.

Көр нечә фәрјад едәр бичарә бүлбүл дәрд илән
Ким, анын фәрјадына әфғанә кәлди дашлар.

Һәр фириштә сурәтин јанында јүз мин див олур,
Ханда ким, гәллаш олурса, чох олур гәлмашлар.¹

Бәрәкаллаһ, дәсти-гүдрәт төһфә јазмыш нәгшини,
Афәрин шол нәгшә ким, ачиз галыр нәггашлар.

Билмәзәм зүлфүмүдүр һәр тарәсини дам едән,
Јохса чана гәсд едән көзүмүдүр, ја гашлар?²

Көнлүмүн шишәсинә пәрри-мәкәс дәксә сынар,
Еј һәбибим, бәс нәдәндир сән атарсан дашлар.³

Ханда ким Лејли олурса, анда бир Мәчнун олур,
Ханда ким бир кәнч ачылса, анда итәр башлар.

Тәрки-чан гылды Нәсими, кечди бу башдан дәхи,
Ханда галды ата-ана, говм илә гардашлар.

¹ Һәр пәрисурәтин јанында јүз мин див олур. Һарада һијләкәр олурса, орада јава адамлар да чох олур.

² Билмирәм сачынмы һәр түкүнү тор едир, јохса көзүмү, ја гашларынмы чана гәсд едәр?

³ Көнлүмүн шүшәсинә милчәк ганады дәјсә сынар. Еј достум, бәс сән нә үчүн дашлар атырсан?

Жарымы ажырдын мөндөн чәрхи-гәддар үштә көр!
Жүрәким баш олду гәмдән, кәл ичим жар, үштә көр!¹

Јахды, јандырды мәни јарын фәрагы, нејләјим,
Тагәтим, сәбрим түкәнди, јанырам зар үштә көр!

Чанымы анәстүнарән шөвгинә јандырма ким,
Олмушам Муса кими мүштаги-дидар үштә көр!²

Дәрдимин дәрманы сәнсэн, чәрә кимдән истәјим,
Чарәси сәндәдир анын, чару начар, үштә көр!

Ашигин иманы үзүндүр, сачын һәблүл-мәтин,
Мән бу дини тутмушам белимдә зүннар үштә көр!

Аризин вәрди-чинандыр, бүлбүли-руһүлгүдүс,
Еј бу вәрдин ашиги, ачылды күлзар, үштә көр!³

Доғрады гәмдән фәрагин бағрымы, шол јарәдән,
Үрәким ганы көзүмдән ахар, еј жар, үштә көр!

¹ Иштә көр, гәддар чәрх жарымы мөндән ажырды. Үрәјим гәмдән јара олду, кәл ичим жар, нә һалда олдуғуму көр.

² Чанымы «оду көрдүм» шөвгүнә јандырма. Муса кими үзүнү көр-мәк истәрәм.

³ Јанағын чәннәтләрин күлүдүр, бүлбүлү дә руһлүгүдсүр. Еј бу күлү севән, гаршында күл бағчасы ачылды, иштә көр.

Еј күли-хәнданым, ахыр пәрдәдән чых, гөнчә тәк,
Ким, мәни шөвгүндә мәчруһ ејләди хар, үштә көр!⁴

Та мәни тәғдири-јәздан ејләди сәндән ираг,
Јандырыр шөвгүн мәни, еј үзү күлнар, үштә көр!⁵

Кәр әнәлһәг сөјләмәкдән дарә асылсам нә гәм,
Бунча Мәнсурин асылмыш башы бәр дар, үштә көр!⁶

Та Нәсиминин вүчудин нуринә јандырды јар,
Нарә дүшмүшдүр һәсәддән нечә әғјар, үштә көр!⁷

⁴ Еј күлән күлүм, мәни ешгиндә тиканын јараладығыны көр вә ар-тыг гөнчә кими пәрдәдән чых.

⁵ Еј үзү нар чичәјинә бәнзәр көзәл, аллаһын тәғдири мәни сәндән ажры салалы ичими сәннин шөвгүн јандырыр.

⁶ Әкәр әнәлһәг сөјләмәкдән дара асылсам нә гәм? Мәнсур кими нечәләринин башынын дар ағачындан асылдығыны көр.

⁷ Јар Нәсиминин вүчудуну өз нуруна јахалы, әғјарын һәсәддән нечә јандығыны көр.

Бу күн ол шаһымын һүсни гамудан ихтијарымдыр,
Үмидимдир, үмидкаһым, вәфалы, доғру јарымдыр.¹

Һәбибимдир, тәбибимдир, күлүмдүр, әндәлибимдир,
Рәфигимдир, шәфигимдир, гәмимдир, гәмкүсарымдыр.²

Вүчудумда рәванымдыр, дамарымдакы ганымдыр,
Бу күн шаһи-чаһанымдыр, ләтафәтли никарымдыр.³

Әзизим, нури-дидәмдир, дү аләмдә күзидәмдир,
Күлү рејһанү лаләмдир, мүзәјјән нөвбаһарымдыр.⁴

Көнүл јәғма гыланымдыр, мәни дәрдә саланымдыр,
Кенә дәрман гыланымдыр, дәхи түркү татарымдыр.⁵

Үзү нури-илаһимдир, мүнәввәр шәмсү маһимдир,
Көнүл тәхтиндә шаһимдир, нә зирәк шәһријарымдыр.⁶

¹ Бу күн о шаһымын көзәллијини һәр шејдән јахшы көрүрәм.
Чүнки о, үмидим, үмидкаһымдыр, вәфалы, доғру јарымдыр.

² Севдијимдир, сағалданымдыр, күлүмдүр, бұлбүлүмдүр, јолда-
шымдыр, шәфгәтлимдир, гәмимдир, гәм дағыданымдыр.

³ Бәдәнимдә руһумдур, дамарымда ганымдыр, бу күн дүңја ша-
һымдыр, ләтафәтли севкилимдир.

⁴ Әзизим, көз ишығымдыр, ики аләмдә сечилмишимдир. Күлүм,
рејһаным, лаләмдир, бәзәнмиш илк баһарымдыр.

⁵ Көнүл гарәт едәнимдир, мәни дәрдә саланымдыр, јенә дәрман
едәнимдир, түрк вә татарымдыр.

⁶ Үзү таңры ишығы, ишығлы күнәш вә ајымдыр. Көнүл тахтында
шаһымдыр, нә зирәк падшаһымдыр.

Боју сәрви-чинарымдыр, сачы мишки-татарымдыр,
Әчәб ширин никарымдыр, күлистан-баһарымдыр.⁷

Шәрабымдыр, шәһримдир, бу күн нөврузи-ејдимдир,
Мәним бәхти-сәидимдир, беһишти-күлизарымдыр.⁸

Хәјалымдакы фикримдир, мүдам әврадү зикримдир,
Додағы гәнди-Мисримдир, мүкәррәр шәһд барымдыр.⁹

Нәсимини бу күн, јарәб, әчәб јад ејләмиш дилбәр,
Һәгиримдир, фәгиримдир, гәрибү дилфикарымдыр.¹⁰

⁷ Боју чинар ағачыдыр, сачы татар мүшкүдүр. Әчәб ширин көзә-
лимдир, баһарымын күлүстаныдыр.

⁸ Шәрабым, ајым, бу күн новруз бајрамыдыр, мәним хошбәхт
бахтым, күлзарымын чәннәтидир.

⁹ Хәјалымдакы дүшүнчәмдир, даима дилмдән дүшүрмәдијимдир,
һәр ан андығымдыр. Додағы Мисир шәкәримдир, бал үстә бал јағды-
ранымдыр.

¹⁰ Ја рәб, бу күн о көзәл, Нәсимини әчәб јад етмишдир, демишдир:
кичијим, јохсулум, гәрибим вә көнлү јараланмышымдыр.

Гачан ки, сүнбүли-зүлфүн нигабы ајә дүшәр,
Гэмәр сәһабә кирәр, афитабә сајә дүшәр.¹

Дүшүрмүш ајә сачын зиллинивү көлкәсинә
Дүшүрмәк анчиләјин сајы, шол һумајә дүшәр.²

Гашында көр ки, нә ејнәл-јәгин имиш кизли
Күмана галыр анын ким, көзү бу јајә дүшәр.³

Сәба сачындан утанды ки, нафеји-Чиндир,
Мәкәр ки, силсиләсиндән сәба Хәтајә дүшәр.⁴

Хәтадыр әһсәни-тәғвими севмәк ајдыр див,
Бу һәггә асији көр ким, нечә хәтајә дүшәр.⁵

Әкәрчи зүлфүнә дами-бәлә демиш агил,
Бу дамә ким ки, кәлиб дүшмәди, бәләјә дүшәр.⁶

¹ Сүнбүлә бәнзәр сачынын өртүјү аја дүшүнчә ај булуда кирәр, күнәшә көлкә дүшәр.

² Сачын көлкәсини аја дүшүрмүш, ајы беләчә көлкәсинә дүшүрмәк наһаг о дәвләт гушуна нәсиб олур (*көлкәсини дүшүрмәк—горумаг, һумајә етмәк демәкдир.*)

³ Јајы андыран гашында вәһдәтә јетмә сирринин нечә кизләниш олдуғуну көр. Көзү бу јаја дүшән шүбһәјә дүшәрми?

⁴ Узун сачынын бир учундан о бири учуна кедә-кедә јолу Хәта өлкәсинә дүшүш сәба јели утаныб деди ки, Чин мүшкүдүр. (*Чин сә-зү сач гыврымы мәнасында да ишләнир.*)

⁵ Шейтан дејир: ән көзәл әндамлы нисаны севмәк јанлышдыр. Бу һагга итаәт етмәјәнин нечә бир хәтаја дүшдүјүн көр.

⁶ Ағыллы сәнин сачына бәлә тору демишдир. Бу тора кәлиб дүш-мәјән бәләја дүшәр.

Чаһан мүәттәр олур һәр сәһәр ки, бәди-сәба,
Кәлир бу һәлгеји-зүлфи-әбирсајә дүшәр.⁷

Кәда башына вүсалын сәадәти дүшмәз,
Вә кәр дүшәрсә, мәним тәк гәни кәдајә дүшәр.⁸

Әчәб шәрабмыш, еј сагији-әзәл, ешгин
Ки, чуш едәр ичән ани нә һуји һајә дүшәр.⁹

Нәсими јарә улашды, нә дүшдү мүнкирә ким,
Тутушду јүрәји јанды, јавуз гәзајә дүшәр.¹⁰

⁷ Сәһәр јели сачынын бу әнбәр гыврымына дүшүјү үчүн чаһан һәр сәһәр хош гоһуја бүрүнүр.

⁸ Јохсул, башына сәнә говушмаг сәадәтинин көлкәси дүшмәз. Дүшәрсә, мәним кими көнлү зәнкин јохсула дүшәр.

⁹ Еј әзәл сагиси, сәнин ешгин әчәб шәраб имиш ки, ону ичән чо-шараг һај-һуја дүшәр.

¹⁰ Нәсими јара говушду, инкарчыја нә дүшдү ки, үрәји тутушуб јанды, азғын гәзаја дүшәр.

Еј мүсэлманлар, мэдэд ол јар пүнһан ажрылыр,
Агламајым нејләјим, чүн көвдэдән чан ажрылыр.¹

Еј сәнәм, ничран элиндә налеји-зар ејләрәм,
Көзләримдән санасан дәрјаји-үмман ажрылыр.

Ол сәбәбдәндир ки, мән бимарү рәнчур олмушам,
Хәстә көнлүм мәрһәми шол дәрдә дәрман ажрылыр.

Рәнки-чөһрәм зәрд олубдур, гамәтим һәм чүн һилал,
Ол күнәш үзлү һәбибим, лә'ли-хәндан ажрылыр.²

Тагәтим, сәбрим түкәнди, јарсыз мән нејләрәм?
Әглими шејда гыла нол чешми-фәттан ажрылыр.

Мәһшәри-јовмул-һесаб гопду гијамәт башыма,
Еј Јусиф сурәтли, мәнән пири-Кән'ан ажрылыр.³

Еј чикәрсуз, нари-фиргәтдән, Нәсими, чарә нә?
Һәр кимә «нәһнү гәсәмна» чүн әзәлдән ажрылыр.⁴

¹ Еј мүсэлманлар, көмәк един, о кизли дост ажрылыр. Бәдәндән руһ ажрылыр, агламајым нејләјим?!

² Үзүмүн рәнки сары олуб, бојум да икигат әжилиб. О, үзү күнәш достум, додаглары тәбәссүмлү ажрылыр.

³ Гијамәт башыма гопду, мәһшәр күнүнүн һагг-һесабы башланды. Еј Јусиф кими көзәл, мәнән Кән'анлы гоча ажрылыр.

⁴ Еј чијәр јандыран, ажрылыг одундан Нәсими, әлач нәдир? Һәр кәсә әзәлдән верилән гисмәт («биз бәлдүк, гисмәт етдик») ажрылыр.

Күлкүн рүхүн күлү, сәмәни шәрмисар едәр,
Үзүн хәјали көзләrimi лаләзар едәр.¹

Маһ үзрә зүлфүнү кечә дағытма ким, мәни
Ашүфтә рузкарү пәришанү зар едәр.²

Әғјар элиндән аһ едәрәм һәр нәфәс, вәли,
Чөврү һәмишә ашиги-мискинә јар едәр.³

Зүлфүн нә дамү гәмзә, нә охдур ки, көзләрин
Ашигләри һәмишә анынла шикар едәр.⁴

Зүлфүндә ким ки, көрмәди һүснүн гијамәтин,
Билмәз сачын һесабыны ажруг шүмар едәр.⁵

Мә'нидә кәрчи чаныма лә'лин меј ичирир,
Һүснүн шәрабидир ки, мәни бәргәрар едәр.⁶

¹ Ал үзүнүн күлү јасәмәни утандыар. Үзүнүн хәјалы көзләrimi лаләзара дөндәрәр.

² Ај (үз) үзәриндә сачыны кечә дағытма ки, мәни һалы позғун, дәрдли вә ағлар гојар.

³ Мән һәр ан әғјар элиндән аһ едәрәм, анчаг јазыг ашигә дә зүлмү һәмишә јар едәр.

⁴ Сачын нә тор, гәмзән нә охдур ки, көзләрин һәмишә онунла ашигләри овлајыр.

⁵ Сачында көзәллик гијамәтини көрмәјән сачынын һесабыны билмәз, башга чүр сајар.

⁶ Элиндә чаныма ички ичирән гырмызы додағындыр. Мәни јеримдән ојнадан да көзәлјинини шәрабыдыр.

Кэлкил ки, шәм'э нари-фэрағын һэрарэти,
Кар ејлэмэз бу рэсмэ ки, чанимдэ кар едэр.⁷

Еј Чин никары нэгшинэ һејрану мәст олан,
Кэл шол никары көр ки, нэ нэгшу никар едэр.⁸

Еј ашигин һэјативу өмрү сачы анын,
Чансыздыр ол ки адыны мишки-татар едэр.⁹

Еј дүнјанын мејиндэн улашан хумаринэ,
Ешгин шэрабын истэ ки, дэф'и-хумар едэр.¹⁰

Вэсфиндэ һэр гачан ки, Нэсими ачар ағыз,
Көвсэр лэбиндэн ахару көвһэр нисар едэр.¹¹

⁷ Кэл, кэл ки, ајрылыг одунун истилији чаныма шама етдијиндэн даһа артыг тэсир едэр.

⁸ Еј Чин көзэли сурэтинэ һејран вэ мәст олан, кэл о көзэли көр ки, нэ ојун ојнајыр.

⁹ Еј ашигин һэјаты вэ өмрү олан көзэл, сэннин сачына татар мүш-ки дејэн чансызын биридир.

¹⁰ Еј дүнјанын шэрабындан сэрсэмлијинэ дүшэн, хумарлығын кет-син дејэ ешгин шэрабыны истэ.

¹¹ Нэсими сәни вэсф етмәк үчүн ағыз ачанда дилиндэн көвсэр ахар, һэр јана көвһэр сачар.

Сүбһдәм дилдарымы көрдүм отағындан кәлир,
Ејлә сандым һуридир, фирдөвс бағындан кәлир.

Ја мэкәр нури-тәчәллидир эјан олду јөгин,
Ај илә күн тәл'әти күлкүн јанағындан кәлир.¹

Чешмеји-һејван хәчилдир ләбләриндән даима,
Аби-көвсэр шәрбәти ширин додағындан кәлир.²

Зүлфүнүн чинилэ чүн ким, дәм урар мишки-татар,
Русијәһ билмәз хәта һөрдәм дөмағындан кәлир.

Шаһа, гәддү гамәтин һәр сәрв көрсә дәр чәмән,
Әкиләр, сәчдә едәр, титрәр будағындан кәлир.³

Дилбәра, сән һүснүнә мән" ејләмә мән ашиги,⁴
Ганда ким, бир күл битәр, бүлбүл гырағындан кәлир.

Еј Нэсими, руһпәрвәр кәлди јарындан нәсим,
Исанын әнфасидир јарын бухағындан кәлир.

¹ Ја да тәчәлла нурудур, јөгин ашкара чыхды. Ај илә күнәшин ишығы күл јанаглаарындан кәлир.

² Дирилик булағы додаглаарындан даима утаныр. Көвсәр сујунун шәрбәти ширин додағындан кәлир.

³ Еј көзәл, чәмәндә битән сәрв ағачы бој-бухунуну көрсә, әјлиб сәчдә гылар, будаглаары титрәјәр.

⁴ Еј севкили, мән ашигә сәннин көзәллијинә бахмағы гадаған етмә.

Ешг јолунда ким ки, ол јаринә чанфәшан кедәр,
Әһли-јәгин билир ким, ол чәннәтә бикүман кедәр.¹

Гәддү үзүн һекајәтин ешидәлидән, еј сәнәм,
Сәрв кәлир хәјалыма, чөһрәдән әрғәван кедәр.²

Јар хәјалы дәмбәдәм көзләримин сарајына
Аб кими рәван кәлүр, јаш кими рәван кедәр.³

Еј һәвәс ејләјән киши ешгә, ешит бу нүгтәји,
Хубларын хәјалына вермә көнүл ки, чан кедәр.⁴

Јар илә сөһбәт ејләмәк бир дәм, ики чаһан дәкәр
Дөвләт анын ки, јар илә сөһбәти чавидан кедәр.⁵

Нәркиси-шухи дилбәрин фитнеји заһир ејләди,
Сәрв гәдинә гыл нәзәр, көр нечәси дөван кедәр.⁶

Кирпик охилә јарәлү гылды көзүн Нәсимији
Анын ичүн көзүндән уш ләһзәдә бунча ган кедәр.⁷

¹ Илаһи керчәклији билиб көрәнләр билир ки, ешг јолунда чаныны севкилисиндән әсиркәмәјән, шүбһәсиз, чәннәтә кедәр.

² Еј көзәл, бојнунун вә үзүнүн һекајәтини ешидәли хәјалыма сәрв кәлир, үзүм : саралыр.

³ Јарын хәјалы һәр ан көзләримин сарајына су кими ахыб кәлир, көз јашы кими ахыб кедәр.

⁴ Еј севкијә һәвәс көстәрән киши, бу инчә нөгтәјә гулаг ас, көзәл-ләрин хәјалына көнүл вермә ки, чан кедәр.

⁵ Јар илә бир ан сөһбәт етмәк ики чаһана дәјәр, онунла сөһбәти әбәди олана әлчатмаз хошбәхтлик верилди.

⁶ Көзәлин нәркиз көзү фитнә төрәтди, сәрв бојуна бах, нечә саллана-саллана кетдијини көр.

⁷ Нәсиминин көзүнү кирпик оху илә јаралады, онун үчүн дә көзүндән һәр ан бу гәдәр ган кедәр.

Сүнбүлүн әбриндә үзүн маһини пүнһан едәр,
Кафәри исламә чәкмиш, гарәти-иман едәр.¹

Еј көзүм нуру, көзүмдән кетмә, ираг олма ким,
Чанымы јахды фәрагин, көзүмү кирјан едәр.²

Әнбәрәфшан зүлфүнү дағытма нәсрин үзрә ким,
Ашигин көнлүн пәришан, һалы сәркәрдан едәр.³

Кәрчи лә'лин чан верир ашигләрә Иса кими,
Көзләрин севда мејиндән әсримишдир, ган едәр.⁴

Кәрчи күнәшдәндүрүр табәндә, маһин тәл'әти,
Еј гәмәр, хуршидү маһи тәл'әтин табан едәр.⁵

Кәл мәни гуртар фәрагиндән ки, кафәр чанына,
Даму етмәз шол әзаби ким, мана һичран едәр.⁶

¹ Сүнбүлә бәнзәјән сачын булуд кими сәнин ај үзүнү өртәр. Санки кафири ислама чәкмиш, иманы гарәт етмишдир.

² Еј көзүмүн ишығы, көзүмдән узага кетмә ки, чанымы ајрылығын јахмыш, көзүмү ағлар гојмушдур.

³ Әнбәр гохусу сачан сачыны нәстәрәнә бәнзәјән үзүнә дағытма ки, ашигин көнлүнү вә һалыны позар.

⁴ Гырмызы додағын Иса кими ашигләрә чан верирсә, сөзләрин севда мејиндән сәрхош олмушдур, ган едәр.

⁵ Еј ајүзлү, ајын үзү күнәшдән кәлән ишыгла парласа да, күнәши вә ајы сәнин үзүн парладар.

⁶ Кәл мәни ајрылығындан гуртар. Мәнә ајрылығын чәкдирдији әзабы чәһәннәм кафир чанына етмәз.

Чан илэ ики чаһаны вер, никарын вэслин ал
Ким бу беј'и гылмады, сэрмајэсин хусран едэр.⁷

Лә'лү мәрчанын көзүмдән ахыдар дүрданэләр,
Көр бу ә'намы мана ким, лә'л илэ мәрчан едэр.⁸

Күл јанағын һәсрәтиндән ағласам, ејб етмә ким,
Бүлбүлү шөвгиндә кирјан шол күли-хәндан едэр.⁹

Сорма ешгин дәрдинә дәрман тәбиби-амә ким,
Јарә сор аны ки, ашиг дәрдинә дәрман едэр.¹⁰

Зүлфү халиндән Нәсими әбчәди гылды тамам,
Шимди үзүндән бәјани-сурәти, рәһман едэр.¹¹

⁷ Чан илэ ики чаһаны вер, көзәлә говушмаг сәадәтини ал. Ким бу алвери етмәсә, мајасы әлдән чыхар.

⁸ Инчи вә мәрчаны андыран додағынын һәсрәти көзүмдән инчи дә-нәләри ахыдар. Инчи вә мәрчанын мәнә етдији бу һәдијјәни көр.

⁹ Күл јанағынын һәсрәтиндән ағласам, мәни гынама. Бүлбүлү шөв-гиндә ағладан о күләр күлдүр.

¹⁰ Бүтүн тәбибләрдән ешг дәрдинә дәрман истәмә. Ону јара де ки, анчаг о, ашигин дәрдинә дәрман едэр.

¹¹ Сачы вә халындан Нәсими әбчәди битирди. Инди дә үзүндәки рәһмани көрүнүшү анладар.

Еј дириға ким, чаһанда јарү һәмдәм кәмдүрүр,
Хубларын чөврүндән өзкә ким мәнә һәмдәмдүрүр?¹

Еј күнәш үзлү һәбибим, шад гылғыл сән мәни
Ким, фәрағындан бу чанү дил фәриги-гәмдүрүр?²

Кәр инанмазсан ки, гәмзән јыхды көнлүм шәһрини;
Бәс бу фәрјадым нәдәндир, дидә гандан нәмдүрүр?³

Вә'деји гој, еј көнүл, кәл бу дәми хош көрәлим,
Дүн ки кечди, данла гаиб, бәс бу дәм хош дәмдүрүр.⁴

Кәр десәм вардыр чаһанда, сәнсән, еј көнлүм алан,
Дил сәниндир, чан сәниндир, мән мәним бәс нәмдүрүр?⁵

¹ Әфсус ки, чаһанда јар вә үрәк јолдашы аздыр. Көзәлләрини зүл-мүндән башга ким мәнә сирдашдыр?

² Еј күнәш үзлү севкили, мәни сән севиндир. Чүнки ајрылығын үзүндән бу чан вә көнүл гәмә батмышдыр.

³ Әкәр инанмазсан ки, гәмзән көнүл шәһәрини јыхды, онда фәрја-дым нәдәндир, көзүм нәдән нәмлидир?

⁴ Еј көнүл, вә'дәни гој, кәл бу аны хош кечирәк. Кечә кечди, са-баһ јохдур, онда бу ан хош андыр.

⁵ Еј көнлүмү алан көзәл, чаһанда вар олан десәм бу сәнсән. Кө-нүл сәниндир, чан сәниндир.беләсә мән мәним бәс нәјимдир?

Заһидин меһраб ичиндә зикрү таәтдир иши,
Ашигин мәнбуб өнүндә чәнки зирү бәмдүрүр.⁶

Бир нәзәр гылғыл Нәсими һалына, көр ким, нечә
Сөзләри фәрјадү налиш, көзләри Зәмзәмдүрүр.⁷

⁶ Заһидин меһраб ичиндә иши дуа вә ибадәтдир. Ашигин иши исә севкили өнүндә инчә вә галын пәрдәләрдә чалыб чағырмагдыр.

⁷ Нәсиминин һалына бир көз јетир. Көр ки, сөзләри нечә фәрјад вә налә, көзләри исә зәмзәмдир. (Зәмзәм—Кә'бәдә олан вә сују түкән-мәјән бир гујудур. Ашигин көзләринин сују да бу гујунун сују кими кәсилмир.)

Нејләрәм мән бунда дуруб, чүнки дилдар андадыр
Санма ким, анда дедиким Бурса вә Ларандадыр.¹

Нејләрәм күлзара бахмаг, сәрви сејр етмәк, билин,
Шол боју сәрви-хураман, үзү күлзар андадыр.²

Фиргәтин дәрди мәни торпаг едәрсә, еј сәба,
Јари гыл торпағым, иләт анда ким, јар андадыр.³

Чан јанағын чеврәсиндән бир нәфәс олмаз чүда,
Ганда көрсән бир күли-тәр, бүлбүли-зар андадыр.⁴

Шол моғолчин көзләринлә чүнки гапдын көнлүмү,
Чүн билирсән ким, нә кизли дүрлү әсрар андадыр.⁵

¹ Көнүлалан севкили ордадыр, мән бурда дуруб нејләрәм? Ора дедијим санма ки, Бурса вә ја Ларәндәдир. (Ларәндә Түркіјәдә јерләшән букүнкү Гараман шәһәринин әски адыдыр.)

² Күл бағчасына бахмағы, сәрви сејр етмәји нејләрәм? Билин ки, боју назлы сәрв, үзү күл бағчасыны андыран көзәл ордадыр.

³ Еј сәһәр јели, ајрылыг дәрди мәни торпаг едәрсә, јардым ет, торпағымы јарын олдуғу јерә апар.

⁴ Јанағынын чеврәсиндән чан бир ан ајры олмаз, һарада бир јени ачылмыш күл, инләјән бүлбүл көрсән ордадыр.

⁵ О гара көзләринлә көнлүмү апардын. Билирсән ки, онда нә кизли сирләр вардыр.

Дәрдими артырма, лүтф ет, шәрбәтинлә, еј һәким,
Чүн мәни сәјру гылан шол чешми-бимар андадыр.⁶

Дишләрин әкси Нәсиминин көзүнә дүшәли,
Бәһри-бәһреји олдуву лә'ләи-шәһвар андадыр.⁷

⁶ Еј һәким, лүтф ет, шәрбәтинлә дәрдими артырма, мәни хәстә едән о көзү сүзкүн көзәл бурда јох, ордадыр.

⁷ Дишләринин әкси Нәсиминин көзүнә дүшәли о, Бәһрејн дәнниз олду, шаһлара јарашан инчи дә орда олур. *Бәһрејн—Фәлс көрфәзинин јахынлығындакы адалардыр. Ән көзәл инчи дә орада олур.*

Шәм'и-фәләк һүснүнә пәрванәдир,
Чанү чәһан вәслинә шүкранәдир.¹

Чәкди сачын көнлүмү зәнчиринә,
Шол дәлији көр ки, нә диванәдир.²

Нәркиси-мәстин олалы мејфүруш,
Кушәнишинин јери мејханәдир.³

Лә'ли-ләбин раһи-мүсәффасинә,
Руһи-мүгәддәс кичи пејманәдир.⁴

Түррәләрин дамына дүшдү көнүл,
Фикрини көр ким, нә пәришанәдир?⁵

Батини мә'мур оланын батини,
Ешги-рүхүн кәнчинә виранәдир.⁶

¹ Фәләјин күнәши көзәллијинин пәрванәсидир. Чан вә чәһан вәслинә миннәтдардыр.

² Сачын көнлүмү зәнчиринә чәкди. О дәли көнлү көр ки, нә чылындыр.

³ О нәркиз кими мәст көзләрин мејсатан олалы, һәр шејдән әл чәкмишин јери мејханәдир.

⁴ Мүгәддәс руһ, лә'лә бәнзәјән додағынын төкдүјү шәраба кичик бир гәдәһдир.

⁵ Көнүл гыврым сачынын торуна дүшдү. Көр ки, дүшүнчәси нә гәдәр дағыныгдыр.

⁶ Батини (көнлү) саф оланын көнлү јанағынын ешгинин хәзинәсинин харабалығыдыр. (*Ешг хәзинәјә, көнүл дә хәзинәнин олдуғу харабалыға бәнзәдилир.*)

Еј ләбү дәнданинә олмуш түфејл,
Ганда ки, бир лә'л илә дүрданәдир.⁷

Шәм'ә дејән разини пәрванә тәк,
Чарәси јанмагдыр анын, ја нәдир?⁸

Чәкди сачын дамә мәни хал илә,
Халини көр ким, нә бәла данәдир.⁹

Ким ки, чәмалын сифәтин сөјләмәз,
Сөјләдији гиссәвү әфсанәдир.¹⁰

Ешгә Нәсими верәли чаныны,
Һәг билир аны ки, нә чананәдир.¹¹

7 Еј севкили, һарада бир лә'л варса, сәнин додағына, инчи данә-
си дә дишинә түфејлилик едәр.

8 Сиррини пәрванә кими шама дејәнин гуртулуш јолу јанмагдан
башга нәдир?

9 Сәнин сачын мәни үзүндәки халын илә тора салды. Халыны көр
ки, нә бәла дәндир.

10 Ким ки үзүнүн көзәллијиндән данышмыр, онун сөјләдији нағыл
вә әфсанәдир.

11 Нәсими чаныны ешгә верәли онун нечә севкили олдуғуну бир
һәг билир.

Чаһан үзүн күнәшиндән мүнәввәр олмушдур,
Сәба сачын гохусундан мүнәнбәр олмушдур.¹

Ләбин гатында ки, андан утанды аби-һәјат,
Шәкәр сөзүн, нә дејим, чүн мүкәррәр олмушдур.²

Дуа илән нә диләјим сәнинчин һәгдән ким,
Ики чаһан сана һәгдән мүјәссәр олмушдур.³

Кимин ки, көнлү диләди ајағыны өпмәк,
Башыны ојнамаг ана мүгәррәр олмушдур.⁴

Нәсибими нечә сә'ј илә артырым, чүнким,
Әзәлдә «нәһнү гәсәмна» мүгәддәр олмушдур.⁵

Сәһәр јели әсәли сүнбүлүн дијарындан,
Мәшами-әһли-мәһәббәт мүәттәр олмушдур.⁶

Нәсими, еј шаһи-хубан, чәмалыны көрәли,
Көзүндә сурәти-рәһман мүсәввәр олмушдур.⁷

1 Чаһан үзүнүн күнәшиндән ишыгланмышдыр. Сәһәр јели сачынын
гохусундан әнбәрләнмишдир.

2 Додағынын өнүндә дирилик сују утанды. Шәкәрдән нә сөз ачым,
чоҳ сөјләнмишдир.

3 Ики чаһан һагдан сәнә јетмишдир. Һагдан сәнә дуа илә нә дилә-
ләјим?

4 Ајағыны өпмәк истәјәнә башыны ојнамаг (*фәда етмәк*) гәрары
верилмишдир.

5 Сә'ј илә нәсибими нечә артырым? Чүнки әзәлдән «биз онларын
һәјатда гисмәтини бөлдүк» һөкмү алнына јазылмышдыр.

6 Сәһәр јели сүнбүл сачынын дијарындан әсиб кәләли, мәһәббәт
әһлинин бурнуну әтирлә долдурду.

7 Еј көзәлләр шаһы, Нәсими сәнин чәмалыны көрәли, көзүндә
рәһманын сурәти рәсм едилмишдир.

◆ ◆ ◆
Нэр кишинин сорман эслин, иззэтиндэн бэллидир,
Сөһбәти-ирфан көрәнләр хидмәтиндэн бэллидир.¹

Нэг-тәала елм ичиндә чүнки симә һәм деди,
Нэр кишинин үзүнә бах сурәтиндэн бэллидир.

Дәрвишин пирини сормаг дедиләр адәт декил,
Арифанә бир нәзәр гыл, кисвәтиндэн бэллидир.²

Нэр зәрин гәлби мәнәкдән билинүр бәллү бәжан,
Нитәким бимари-ешгин илләтиндэн бэллидир.³

Сорсалар сәндән рәгиби сән нәсиндән биләсэн,
Мән билирәм сөзү әкри әнсәсиндән бэллидир.

Еј Нәсими, нәгдини надан әлинә вермә ким,
Чөвһәри дана билир һәм гијмәтиндән бэллидир.

¹ Нэр кишинин эслини сорушма, эсли һөрмәтиндән бэллидир. Ур-
фан илә достлуг едәнләр хидмәтиндән бэллидир.

² Дедиләр ки, дәрвишин устадыны сорушмаг адәт дејил. Инчә бир
шәкилдә бах, үст-башындан билә биләрсән.

³ Нэр гызылын ә'яры ачыг-ашкар мәнәкдән билинир. Нәчә ки, ешг
хәстәлији илләтиндән бэллидир.

◆ ◆ ◆
Лә'ли-набин чешмәсиндә аби-һејван кизлидир,
Дүрчи-јагутундан, еј чан, дүррү мәрчан кизлидир.¹

Ләбләрин ширин дәнанын һоггасындан сирр илә
Ачар әсрарын вә лакин, сирри-пүнһан кизлидир.²

Чанымын чаны гәминдир шол сәбәбдән, еј никар,
Шад олур чаным ки, чанда даим ол чан кизлидир.³

Шол хәдәнки-гәмзәни ким, чаныма урду көзүн,
Ган кедәр јүрәкдән, амма зәхми-пејкан кизлидир.⁴

Әнбәрин зүлфүндә үзүн кизләнирсә, нә әчәб,
Шәб нигабиндә һәмишә маһи-табан кизлидир.⁵

Еј тәбиби-амиһ, әл чәк чарә гылмагдан мана,
Ашигин чанында даим дәрди-чанан кизлидир.⁶

Гане' олду дәрдилә сәндән Нәсими, еј никар,
Шол сәбәбдән ким, сәнин дәрдиндә дәрман кизлидир.⁷

¹ Саф лә'линин булағында дирилик сују кизләниб. Еј чан, јагут
гутунда (ағзында) инчи, мәрчан кизләниб. (Инчи кими диш, мәрчан кими
дамаг.)

² Додагларын гутуну андыран ширин ағзындан сирләрини ачса да,
ачылмајан сирләрин јенә дә кизлидир.

³ Еј көзәл, сәнин гәмин чанымын чаны олдуғуна көрә, чанда о
чан кизли галдыгча чаным севинч дүјар.

⁴ Көзүн о гәмзә охуну чаныма вурдуғуна көрә, үрәкдән ган ке-
дәр, анчаг охун јарасы кизлидир.

⁵ Үзүн әнбәр сачында кизләнәрсә, тәәччүблү дејил. Парлаг ај һә-
мишә кечәнин өртүјүндә кизләнәр.

⁶ Еј шашгын һәким, мәнә чарә арамагдан әл чәк. Чүнки севәнин
гәлбиндә һәмишә севиләнин дәрди кизләнәр.

⁷ Еј көзәл, сәнин дәрдиндә дәрман кизләндији үчүн Нәсими сәндән
кәлән дәрдә гане олду.

Вүсалини диләјән чану һәм чаһаны недәр?
Шол аби-көвсәри ичән, недәр, бу чани недәр?¹

Мәһәббәт әһлинә ешгин јетәр, недәр зөһдү,
Шол ассијә бу зијани билән, зијани недәр?²

Чәмалини көрән, еј рөвзәнин күлистанни,
Ирәм сарајыны, ја сәһни-күлүстанни недәр?³

Бәғәји-ешгин илә чаны чавидан оланын,
Бу чисми-фанијә ајруг нә һачәт, ани недәр?⁴

Гашын һилалинә бахыб көрән үзүн ајыны,
Зәваллы күнәши, ја маһи-асимани недәр?⁵

Сәни бәшәрдә билән ким, нә кизли көвһәрсән
Бу кайната нә гылсын, ја бәһрү кани недәр?⁶

¹ Сәнә говушмағы диләјән чаны вә чаһаны нә едәр? О көвсәр су-
јуну ичән бу чаны нә едәр?

² Мәһәббәт әһлинә сәнин ешгин јетәр, ибадәти нә едәр? Севкидә-
ки фәјданы вә итаәтдәки зијаны билән зијаны нә едәр?

³ Еј чәннәтин-күл бағчасы, сәнин көзәллијини көрән Ирәм сарајы-
ны вә ја күлүстан кушәсини нә едәр?

⁴ Ешгин бәғасы илә әбәдијәт газананын бу фани чисмә нә еһти-
јачы вар, ону нә едәр? (*Бәғә—һагга говушмаг вә јох олмаг демәк-
дир.*)

⁵ Гашынын ајпарасына бахыб үзүнүн ајыны көрән ачыначаглы
күнәши вә ја көјүн ајыны нә едәр?

⁶ Сәнин инсанлар ичиндә нечә көвһәр олдуғуну билән бу кайнаты,
дәнизи вә мәдәни нә етсин?

Бојун чинарыны арзулајан улу һиммәт,
Чәмәндә һәрзә битән сәрви-буситани недәр?⁷

Һәгигәт әһлинә ејнәл-јәгин јәгин олду,
Јәгинә уғрајан ајруг хәта күмани недәр?⁸

Мәкансыз олду Нәсими, мәканы јохдур анын,
Мәканә сығмајан, ол бимәкан, мәкани недәр?⁹

⁷ Чинара бәнзәјән бојуну арзулајан улу һикмәт саһиби чәмәндә
бош-бошуна битән бостан сәрвини нә едәр?

⁸ Һәгигәт әһлинә ејнәл-јәгин ајдын олду. Ајдын бир билки газанан
јанлыш күманы нә едәр? (*Ејнәл-јәгин—гәлби мүшаһидә илә керчәк
вәһдәти көрмәк.*)

⁹ Нәсими јерсиз олду, онун јери јохдур. Мәкана сығмајан о мә-
кансыз мәканы нә едәр? (*Нәсими бурада фәнафиллаһ мәртәбәсиндә
аридијини, аллаһда јох олдуғуну билдирир.*)

Сәрвин гатында сидрәвү туба рөван олур,
Лә'лин шәраби-көвсәрин ичән рөван олур.¹

Иса ләбин вүсалинә ирдивү булду чан,
Һәр ким ки, билди ләмјәзәли чавидан олур.²

Еј һури-ејнә бәнзәдән ол Исәви дәми,
Һури гачан бу лүтф илә ширинзәбан олур?³

Ешгин һәдисини нә гәдәр чанда кизләдим,
Сирр сахламаз көнүл, бу сәбәбдән әјан олур.⁴

Һүснүн рүмузини нә мәләк билди, нә бәшәр,
Һәр дәмә чанвәрдә гачан бу бәјан олур?⁵

Нитгин утандырыр мәләки шол заманда ким,
Лә'лин һәдисә башларү көвһәрфәшан олур.⁶

¹ Сәрвә бәнзәјән бојунун јанында сидр вә туба ағачларына кет-
мәк дүшәр. Лә'лә бәнзәјән додағынын шәрабыны ичән руһ олур.

² Иса сәнә говушараг руһ газанды. Һәр ким ки өлмәзлији билди,
әбәди олур.

³ Еј Иса нәфәсли, һури һачан бу инчәликлә ширин дилли олур?

⁴ Ешгинин хәбәрини руһда нә гәдәр кизләдим? Көнүл сирр сахла-
мадығы үчүн хәбәр ортада јайылыр.

⁵ Көзәллијинин кизли рәмзләрини нә мәләк, нә инсан билди. Һәр
һансы чанлыда нә вахт бу аңлатма олур?

⁶ Лә'лә бәнзәјән додағын сөзә башлајынча, әтрафа көвһәр сачын-
ча, данышығын мәләји утандырыр.

Мишкин сачында чан илә севдаја дүшмәјән,
Сәрмајәси хәсарәтү суди зијан олур.⁷

Јашыл нигаб ичиндәки һүснүндән, еј пәри,
Гопар фәғанү фитнеји-ахирзаман олур.⁸

Үзүндә һаггын әјәти олду отуз ики
Һәр бириси мүвәһһидә јүз мин нишан олур.⁹

Һәр ким ки, һәggi әһсәни-сурәтдә көрмәди,
Һәг та әбәд анын нәзәриндән ниһан олур.¹⁰

Вәслиндә зиндә олду Нәсими иләл-әбәд,
Аби-һәјата васил олан чавидан олур.¹¹

⁷ Мүшк гохулу сачынын чанла севдасына дүшмәјәнин газанчы әл-
дән кедәр, фәјдасы зијана дөнәр.

⁸ Јашыл өртүјә бүрүнмүш көзәллијиндән аләмдә бир фәған гопду.
Дејәсән, ахирзаман фитнәси башлады,

⁹ Үзүндәки һаггын әләмәти отуз ики олду. Бунларын һәр бири
төвһид әһлине јүз мин бәлирти (нишан) олур.

¹⁰ Һәр ким ки һаггы ән көзәл үздә көрмәди, әбәдијјәтә гәдәр һагг
онун көзүндән кизли галыр.

¹¹ Нәсими сәнә говушмагла әбәди дирилик газанды. Дирилик су-
јуна чатан өлмәз олур.

Гара сачын ки, зүлматындадур нур,
Анын адыдурур нурэн-э'ланур.¹

Јанағындан эјан олду энэлһэг,
Гачан сурэт олар күзкүдә мәстур.²

Нәзирин јохдур, еј дилбәр, нәзирин,
Зәһи саһибнәээр пакизә мәнзур.³

Мана мәгсуд ики аләмдә сәнсэн
Ки, сәнсэн чәннәтү чәннәтдәки һур.⁴

Нә мејдән әсримиш нәркисләрин ким,
Мәни әндишәсиндән гылды мәхмур.⁵

Нә мүшәфдур ки, һүснүн әјәтини
Бәјан етдикчә әгл андан дүшәр дур?⁶

¹ Гара сачынын гаранлыгыларында олан нурун ады нур үстү нур-дурму?
² Энэлһэг сирри сәнин јанағындан көрүндү. Елә исә күзкүдә үз нијә өртүлү галсын?
³ Еј дилбәр, бәнзәрин јохдур, бәнзәрин. Көрән нә хошбәхт, көрүнән нә көзәлдир.
⁴ Мәним ики аләмдә истәдијим сәнсэн. Чүнки чәннәт вә чәннәт-дәки һури сәнсэн
⁵ Сәнин нәркизи андыран вә мәни дүшүнчәләри илә хумарланды-ран көзәләрин һансы шәрабын мәстидир?
⁶ Үзүн нечә бир мүшәфдир ки, әјәтини аңлатдыгча ағыл ондан узаг дүшәр:

Бүсалын чавидани сәлтәнәтдир,
Бу дөвләт олмады һәр шаһә мәғдур.⁷

Кәл, еј султани-аләм, ариф ол ким,
Мәлик мә'нидә арифдир, нә фәғфур.⁸

Әкәр нуш истәр исән нишә гатлан
Ки, нуши нишисиз вермәз бу зәнбур,⁹

Нә гејрәтли энэлһәгдир бу, јарәб
Ки, Мәнсури асар даринә мәнсур.¹⁰

Чыхар пәнбә гулағындан, көзүн ач,
Ки, һәшр олдувү чалынды бу күн сур.¹¹

Ләбин лә'ли-Бәдәхшан ејләди мат,
Һәбәш мүлкіндә халын асды мәншур.¹²

Нәсими чүнки һәггә васил олду,
Кәрәк матәм тут, еј мүнкир, кәрәк сур.¹³

⁷ Сәнә говушмаг әбәди султанлыгдыр: Бу дөвләт һәр шаһа нәсиб олмады.
⁸ Еј аләмин султаны, ариф ол. Чүнки һәгигәтә мәлик, Чин өлкәсинә фәғфур олан дејил, дүнја вә ахирәт сирләринә ариф оландыр.
⁹ Әкәр бал истәрсән, зәһәрли ијнәјә гатлан. Чүнки бу дүнја арысы алы ијнәсиз (*ијнәсини батырмадан*) вермәз.
¹⁰ Еј аллаһ, бу нә ортаглыг танымаз энэлһәгг тәчәлләсидир ки, Мәнсуру мәнсур дар ағачына чәкәр.
¹¹ Гулағындан памбығы чыхар, көзүнү ач. Чүнки бу күн Исрафилин шејпуру чалынды, мәншәр башланды.
¹² Додағын Бәдәхшан лә'лини дәјәрдән салды. Халын да һәбәш өлкәсиндә фәрман асды.
¹³ Нәсими һагга говушду. Еј инкарчы, истәр јас, истәр дүјүн тут,

Ејди-экбәрдир чамалын, ејдә чан гурбан олур,
Аби-һејвандыр додағын, һәр ким ичәр чан олур.¹

Кәрчи ешгин мәскәни виранәсидир көнлүмүн,
Кәнчи-бипајанә лајиг ганда һәр виран олур.²

Санеин еһсаныдыр һүснүн «тәали шанәһү»,
Гүдрәти камил оланын адәти еһсан олур.³

Јарә ол пакизә чөвһәр ким, бәшәрдир сурәти,
Ганғы аләмдән кәлир, ады нәдән инсан олур?⁴

Сүнбүлүн чининдә көнлүм ејләсә мәскән, нола,
Әһли-үрфанын мәгамы рөвзеји-ризван олур.⁵

Сурәти һәр шејдә чүн ким вазеһ олмуш, еј күнәш,
Ким деди һури көрүнмәз, ја пәри пүнһан олур?⁶

¹ Сәнин үз көзәллијин ән бөјүк бајрамдыр, (*Једди бајрамлыг бајрамдыр.*) Чан она гурбан олур. Додағын дирилик суудур, ким ичәрсә, чан тапар.

² Сәнин ешгинин мәскәни көнлүмүн виранәсидир. Бөјүк хәзинәә лајиг һарда белә виранә олур?

³ Бир илаһи сәнәт әсәри олан көзәллијин ону јараданын, јохдан вар едәнин еһсаныдыр. Чүнки гүдрәти камил оланын (*аллаһын*) адәти еһсандыр.

⁴ Ја рәб, көрүнүшдән инсан олан о саф чөвһәр һансы аләмдән кәлир, ады нәдән инсандыр?

⁵ Сүнбүлә бәнзәјән сачынын гыврымларында көнлүм јер еләсә нә олар? Үрфан әһлинин јери чәннәт бағыдыр.

⁶ Еј күнәш, сурәтин һәр шејдә көрүндүјүнә көрә ким дејәр ки, һури көрүнмәз, ја да пәри кизли олур.

Күл нә чичәкдир ки, аны бәнзәдәм рүхсаринә,
Ганғы күлзарда рүхүн тәк бир күли-хәндан олур?⁷

Еј ки, мүшкилдир дејәсән васил олмаг јар илә,
Гој сәни, сәндән кәсил ким, мүшкилин асан олур.⁸

Нәфсини һәр кимсә ким, билдивү кәндин таныды,
Арифи-рәбб олду, ады әбд икән султан олур.⁹

Дүшдү севдаји көнүл ашүфтә зүлфүн даминә,
Дүшмәјән шол әнбәрин зәнчирә сәркәрдан олур.¹⁰

Сурәти-рәһманә, инкар ејләди диви-рәчим,
Әһсәни-тәгвимә инкар ејләјән шејтан олур.¹¹

Еј Нәсими, аби-көвсәрдир мәкәр нитгиндә ким,
Һәр ким ичәр ол шәраби мәсти-чавидан олур.¹²

⁷ Күл нә чичәкдир ки, ону јанағына бәнзәдәм? Һансы күллүкдә үзүн кими күләр күл олур?

⁸ Еј јара говушмағы мүшкүл сајан, өзүнү өзүндән ат, сән сәндән кәсил ки, мүшкүлүн асан олсун.

⁹ Ким ки нәфсини билир, өзүнү таныјыр, танрысыны билиб таныјыр, ади көлә икән султан олур.

¹⁰ Севдалы көнүл гармагарышыг сачынын торуна дүшдү. О әнбәр зәнчирә вурулмајан авара олур.

¹¹ Аллаһ гапысындан говулмуш шејтан рәһманын сурәтини инкар етди. Ән көзәл әндайда јарадылмыш инсаны инкар едән шејтан олур.

¹² Еј Нәсими, сәнин аңлатмаң, нитгин көвсәр суудур ки, һәр ким ондан ичсә, әбади мәст олур.

Дишләрин нәзминә дүрдәнәвү көвһәр дедиләр,
Көричәк үзүнү хәлг, ајәти-әкбәр дедиләр.¹

Јазычаг сурәтини мүхтәреи-нәгши-вүчүд,
Јерү көк хәлги ана руһи-мүсәввәр дедиләр.²

Кирпикиндән диләдим кәнлүмү, гашылла көзүн
Гојмады биздә аны зүлфи-мүәнбәр дедиләр.³

Сордум әрваһә үзүн вәсфини һәрфән-һәрфә,
Кимсәнин шәрһинә кәлмәз бу күли-тәр дедиләр.⁴

Ләбини чанлара сордум ки, нәдәндир әсли,
Руһи-гүдси дәм илә, нури-мүтәһһәр дедиләр.⁵

Кәрчи сәрфитнә сачындыр гәмәрин дөврүндә,
Фитнәнин мәркәзи шол хали-мүдәввәр дедиләр.⁶

¹ Дишләринин сирасына инчи данәси вә көвһәр дедиләр. Хәлг үзүнү көрүнчә «һагғын гүдрәтини кәстәрән бәјүк әләмәт будур» дедиләр.

² Варлыг нәгшини җарадан сәнин сурәтини јазынча јер вә көј халгы она рәсм едилмиш руһ дедиләр.

³ Севкилим, кәнлүмү кирпијиндән диләдим, гашылла көзүн, әнбәр гохулу сачын ону биздә гојмады дедиләр.

⁴ Үзүнүн вәсфини һәрфән-һәрфә руһлардан сорушдум. Бу тәзә күлә бәнзәјән үзү кимсә аһлада билмәз дедиләр.

⁵ Додағынын әслинин нәдән олдуғуну руһлардан сорушдум. Саф руһ вә мүгәддәс нур дедиләр.

⁶ Ајын (үзүн) чеврәсиндә фитнәбашы сачындыр. Фитнәнин мәркәзи о јуварлаг халындыр дедиләр.

Кәр десәм зүлфүнә мүрсәл, нә әчәб ја һади,
Мө'чүзат әһлинә һадијү пејғәмбәр дедиләр.⁷

Кәрчи зүлмәтә сачын далдыр, еј фитнә, дәлил
Ашигә шәм'и-рүхүн нуруну рәһбәр дедиләр.⁸

Рөвшән олду јерү көк меһри-рүхүн нурундан,
Бу чәһәтдән үзүнү меһри-мүнәввәр дедиләр.⁹

Күлә әлсунмасын ол ким, тикәниндән үшәнүр
Ким, бу һәмра күлүнүн харинә хәнчәр дедиләр.¹⁰

Дедиләр гәндү шәкәр лә'линә, еј чан, нә үчүн,
Көвсәрин шәрбәтинә гәнд илә шәккәр дедиләр.¹¹

Чәннәтин хәмри ләбин раһидир ол мә'нидән,
Сәлсәбил олду ләбин, адына көвсәр дедиләр.¹²

⁷ Зүлфүнә елчи, ја јолкәстәрән десәм нә олар? Мө'чүзә әһлинә пејғәмбәр вә јолкәстәрән дедиләр.

⁸ Еј варлыгы фитнә гопаран кәсәл дәл һәрфинә бәнзәјән гыврым сачын гаранлыга чәкир. Она көрә дә ашигә шама бәнзәјән үзүнүн ишығыны бәләдчи дедиләр.

⁹ Күнәшә бәнзәјән јанағынын ишығындан јер вә көј ишығланды. Бу чәһәтдән үзүнә ишығлы күнәш дедиләр.

¹⁰ Тиканындан сағынан күлә әл уәтмасын. Бу гызыл күлүн тиканына хәнчәр дедиләр.

¹¹ Еј чан, сәнин гырмыгы додағына гәнд вә шәкәр дедиләр. Көвсәр шәрбәтинә нә үчүн гәнд вә шәкәр дедиләр? (Көвсәр—динә көрә чәннәтдә бир булагын ады.)

¹² Чәннәт шәрабы додағынын ичкисидир. Буна көрә дә додағын сәлсәбил олду, адына да көвсәр дедиләр. (Сәлсәбил—куја чәннәтдә бир булагын адыдыр.)

Сана күнәш кими, еј фитнә, сүчуд ејләјәнин,
Әхтәри-таләји-мәс'уди мүзәффәр дедиләр.¹³

Еј Нәсими, нәдир ајрух диләјин һәгдән ким,
Нә ки һәгдән диләдин, олду мүјәссәр, дедиләр.¹⁴

Додағын гәндиנә шәккәр дедиләр,
Чани-ширинә көр нәләр дедиләр?¹

Дедиләр ким, дәһаны јохдур анын,
Бихәбәрләр әчәб хәбәр дедиләр.²

Чан демишләр додағына, һеј-һеј
Бу сөзү көр нә мүхтәсәр дедиләр.³

Шамә бәнзәтдиләр гара сачыны,
Аризин нуринә сәһәр дедиләр.⁴

Әһли-мә'ни хочәстә сурәтинә
Мә'нији-ваһибиссүвәр дедиләр.⁵

Әнбәрәфшан сачынла аризинә,
Јасәмин үзрә мүшки-тәр дедиләр.⁶

¹ Гәндә бәнзәјән додағына шәкәр дедиләр. Ширин чана көр нәләр дедиләр?

² Дедиләр ки, онун ағзы јохдур. (Ағзы јох гәдәр кичикдир.) Хә-бәри олмајанлар әчәб хәбәр дедиләр.

³ Сәнин додағына чан демишләр. Бу сөзү көр нә гыса дедиләр.

⁴ А р и з — јанаг

⁵ Ич үзү биләнләр уғурлу үзүнә бичим јараданын (аллаһын) мә'-насы дедиләр.

⁶ Әнбәр гохусу сачан сачынла јанағына јасәмән үзәриндә тәзә мүшк дедиләр.

¹³ Еј варлығы фитнә ојадаң, сәнә күнәш кими сәчдә едәнин бәхт улдузуну хошбәхт вә өзүнү дә галиб дедиләр.

¹⁴ Еј Нәсими, сәнин һагдан ајры диләјин нәдир? Һагдан нә диләдин јеринә кәлди.

Шәби-желдадуруп сачын кечәси,
Сурәтнн бәдринә гәмәр дедиләр.⁷

Кирпикин охуна, гашын јајына,
Ашигин синәсин сипәр дедиләр.⁸

Бах анын үзүнә аллаһыны көр,
Әһли-мә'ни будур нәзәр дедиләр.⁹

Һәгдән олмуш ираг анлар ким,
Сәни, еј нури-һәг, бәшәр дедиләр.¹⁰

Еј Нәсимн, мүнһити-ә'зәмсән,
Кәрчи әлфазына көвһәр дедиләр.¹¹

⁷ Сачынын гаралыгы ән гаранлыг кечәжә бәнзәјир. Үзүнүн көзәллијинә әј дедиләр. (*Шәби-желда — ән гаранлыг кечә.*)

⁸ Ашигин синәсини сәнин кирпијин охуна, гашын јајына һәдәф дедиләр. (*Сипәр сөзү әслиндә галхан мә'насыны дашыса да, бурада һәдәф мә'насына ујгун кәлир.*)

⁹ Онун үзүнә бахыб аллаһы көр. Мә'на әһли (*ич үзүнү биләнләр*) «көрмәк будур» дедиләр.

¹⁰ Сәнә, еј аллаһын нуру, бәшәр дејәнләр һагдан нә гәдәр узаг имншләр.

¹¹ Еј Нәсимн, сән бөјүк дәннзсән, сәнин сөзләринә көвһәр дедиләр. (*Бөјүк дәннз — көнүл аләми демәкдир.*)

Аләмдә бу күн сәнчиләјин јар кимин вар?
Кәр вар десән, јох демәзәм, вар, кимин вар?¹

Дилдари-мәчази булунур ашигә јүз мин,
Бәнзәр сана тәһгигдә дилдар кимин вар?²

Татара сачын тозуну түччар илә көндәр,
Та ким, биләләр нафеји-татар кимин вар?³

Еј бунчуғу дүрданә сатан, көвһәрини бил,
Та ким биләсэн лә'ләи-шәһвар кимин вар?⁴

Әјјар кими түррәси мәндән көнүл алды,
Шол түррә кими дилбәри-әјјар кимин вар?⁵

Мәһбуб гәмәр үзлү, боју сидрә өкүшдүр,
Јанаглары күл, лә'ли шәкәрбар кимин вар?⁶

¹ Аләмдә бу күн сәнин кими кимин јары вар? Әкәр вар десән, јох демәрам, варса кимин вар?

² Ашигә јүз мин мәчази севкили тапылар. Көзәлликдә кимин сәнә бәнзәр севкилиси вар?

³ Сачынын тозуну тачирләрлә татар дијарына көндәр ки, билсинләр кимин татар мишки вар.

⁴ Еј мунчуғу инчи данәси јеринә сатан, та биләсэн ки, кимин шаһлара лајиг инчиси вар, көвһәрини бил, таны.

⁵ Севкилинин алын сачы доландырычы кими көндүмү алды. Кимин онун кими көзәл доландырычысы вар?

⁶ Ај үзлү, боју сидрә севкили чохдур. Кимин јанаглары күл, гырмызы додағы шәкәр јағдыран (*көзәл дакышан*) севкилиси вар?

Ешгин гəминə ејлəмишəм кəнлүмү мəскəн,
Бир мənчилəјин мəхзəли-əсрар кимин вар?⁷

Кəрчи јанагы мəтлəул-əнвардыр анын,
Зүлфи кими бир мəтлəул-əнвар кимин вар?⁸

Еј нисбəт едэн үзүнү күлзар илə бағə,
Үзү тək анын күлшəнү күлзар кимин вар?⁹

Исбат едэрəм даим əнəлхəггими хəгдэн,
Бир мənчилəјин ашиги-бəрдар кимин вар?¹⁰

Чан илə чаһан јарə фəда гылды Нəсими,
Анын кими бир јари-вəфадар кимин вар?¹¹

⁷ Кəнлүмү ешгинин гəминə мəскəн стмишəм. Кимин мəним кими сирлэр хəзинəsi вар?

⁸ Əкэр јанагы нурлар гəјнагыдырса, зүлфү кими нурлар гəјнагы кимин вар?

⁹ Еј севкилинин үзүнү күлүјə, баға бəнзэдэн, онун үзү кими бир күлшən вə күл бағчасы кимин вар?

¹⁰ «Мəнəм хəгигət» инанчымы һаг јолунда исбат едэрəм. Кимин мəним кими бир дара чəкилмиш ашиги вар?

¹¹ Нəсими чан илə чаһаны јара фəда етди. Кимин онун кими бир вəфалы јары вар?

Табəндə үзүн табишибəд ри-дүчəјə тə'н едэр,
Фəрхəндə зүлфүн сажəsi зилли-һүмəјə тə'н едэр.¹

Хуршиди-табанə үзүн кэр тə'н едəрсə, нə əчəб
Алəмдə рəвшəндир бу ким, султан кəдəјə тə'н едэр.²

Бади-сəба Иса кими кэрчи дирилдир əлији,
Əнбəрфəшан зүлфүн дəми бади-сəбајə тə'н едэр.³

Еј һүснүнə һејран гəмэр, јарəб, нə чансан ким, үзүн
Бəдр олмуш ајə дəг тутар, шəмсүз-зүһəјə тə'н едэр.⁴

Ешгинлə, еј арами-чан, кэрчи бу чаным сажрудур,
Бир рəнч имиш ешгин ким, ол јүз мин шəфајə тə'н
едэр.⁵

¹ Парлаг үзүнүн парылтысы кечəнин бүтөв ајыны, уғурлу сачынын кəлкəsi дөвлət гушунун кəлкəсини данлајар.

² Үзүн парлаг күнəшə əкэр гахынч едəрсə, тəəччүблү дејил. Алəмдə бу ајдындыр ки, султан јохсула хор бахар.

³ Сəһэр јели Иса кими өлүнү дирилтсə дə, анчаг əнбэр сачан зүлфүнүн јели сəһэр јелини бəјəнмəз.

⁴ Еј кəзəллијини ајын һејран галдығы севкили, аллаһ билир сən нə чансан ки, үзүн бүтөв ајы гынајар, күнəш ишығыны мəзəммəт едэр.

⁵ Еј руһа раһатлыг верən кəзəл мəним кəнлүм сəнни ешгиндən хəстəдир. О јүз мин шəфаја тə'нə едэн ешгин бир əзијəт имиш.

Мә'шугинин чөвр етдији јејдүр вәфадан ашигә,
Билмәз вәфанын гијмәтин, һәр ким чәфајә тә'н едәр.⁶

Бәнзәтмәз анын үзүнү ајә Нәсими, сор нәдән,
Шол мә'нидән, һәр ким үзүн көрмүшдүр ајә тә'н едәр.⁷

Сәнсиз нә јесәм, гүссәвү гәм, дәрд илә гандыр,
Кәлкил, додағын шәрбәтинә чанымы гандыр.¹

Вәслиндән ираг ејләјәли чанымы тәгдир,
Ишим дү'ү күн аһ илә фәрјадү фәгандыр.²

Еј сәрви- рәван, башыма лүтф ејлә, гәдәм бас,
Көр ким, нечә ејнимдән ики чешмә рәвандыр.³

Вәслин диләрәм, чанү чаһан олмаса гәм јох!
Ашигләринә вәсли-рүхүн чанү чаһандыр.⁴

Бүргә көтүр, еј шәмсү гәмәр чөһрәли, хәлги
Пәрванә кими шәм'и-рүхүн наринә јандыр.⁵

Еј хиргә кејән јол уручу заһиди-салус
Ширкиндән арын, хиргәни кәл вәһдәтә бандыр.⁶

¹ Сәнсиз једим гүссә, гәм, дәрд вә гандыр. Кәл чанымы додағынын шәрбәтинә гандыр. (Бурада «гандыр» сөзү чикассыр, «гач» сә «баша сал» мә'наларыны дашыјыр.)

² Илаһи тәгдир чанымы сәнә говушмагдан мәһрум едәли, кечәкүндүз ишим аһ, сызламаг вә агламагдыр.

³ Еј салланан сәрв, лүтф едиб ајағыны башыма бас. Көр ки, нечә көзүмдән ики булаг ахыр.

⁴ Мән анчаг сәнә говушмаг диләрәм, чан вә чаһан олмаса гәм дәјил. Јанағына говушмаг ашигләринә чан вә чаһандыр.

⁵ Еј күнәш вә ај үзлү, өртүјү көтүр, халгы пәрванә кими шам үзүнү одуна јандыр.

⁶ Еј хиргә кејиб јол кәсэн икиүзлү заһид, икиликдән арын, хиргәни кәл бирлијә батыр. (Хиргә—дәрвишләрин үст палтары.)

⁶ Севкилинин зүлмү севәнә вәфасындан јахшыдыр. Чәфаја хор бахан, вәфанын гијмәтини билмәз.

⁷ Соруш ки, нәдән Нәсими севкилинин үзүнү аја бәнзәтмәз. Она көрә кәл, һәр ким үзүнү көрмүшдүр, аја хор бахар.

Зүлфүнлэ рүхүн һәр нечә ким, мүшәфә бахдым,
Көрдүм ки, анын сурәләри нуру духандыр.⁷

Тәһгигә ирән таифәјә һәркиз улашмаз,
Тәшқиклә галанын иши тәглидү күмандыр.⁸

Јаланчы мунафигдир, анын јохдур иманы,
Еј гафил, ојан, көнлүнү гәфләтдән ојандыр!⁹

Еј ашигә кафир дејән, иманә кәл, утан
Кафир демә ашигләрә ничүн ки, јаландыр.

Ешгиндә Нәсими олалы хәлгә мәламәт,
Мәшһури-чаһан олдуғу аләмдә әјандыр.¹⁰

⁷ Мүшәфә баханда сач вә үзүнүн сурәләринин нуру (ајдынлыг) вә духан (думан) олдуғуну көрдүм. (Бурада сач думана вә үз дә нура бәнзәдилер.)

⁸ Шәқдән чыхмыш инсанлара јахынлашмајын, онлара бәрабәр олмајанын јолу, иши тәглид вә күмандыр.

⁹ Јаланчы икиүзлүдүр, онун иманы јохдур. Еј гафил, ојан, көнлүнү хәбәрсизликдән, гәфләтдән ојандыр.

¹⁰ Сәнин ешгин үзүндән халгын дилинә дүшән Нәсиминин дүнјада мәшһур олдуғу аләмдә ачыгча көрүнмәкдәдир.

Көзләриндән чағрышырлар, дадлар, бидадлар,
Тигә дутду кирпичин пуладлар, чәлладлар.

Дилбәрин билишләриндән соркил ешгин харыны.
Ашинә билмәз бу һалы, ханда билсин јадлар?

Ким ки, ешгин вәсфини өкрәнмәкә шакирд ола,
Гојдулар адын анын устадлар, устадлар.

Дабанымдан јардылар, башдан ајаға сојдулар,
Алмадылар дадымы бидадлар, Шәддадлар.

Чүн диләрди васил олмаг јар илә көнлүм, вәли
Гој нечә сојурса сојсунлар пәлид¹ гәссаблар.

Чүн бычаг үрәкә јетди чикәрим дәрд ејләди,
Ағлады чаным гаму фәрјадлар, фәрјадлар.

Һәггә василсән, Нәсими, бикүманү шүбһәсиз,
Бикәһажәт дини ачдын көр гаму әфрадлар.²

¹ Пәлид — мурдар

² Әфрад — фәрләр

Гибләдир үзүн, иикара, гашларын меһраблар,
Сурәтин мүһәф, вәли, мишкин хәтин е'раблар.¹

Чөһрәнин әкси әзәлдән дышра чыхды пәрдәдән,
Дүшдү анын шөләсиндән ајү күнә таблар.

Ашигин әһвалыны ашигләрә сор ким, билир,
Билмәз илла ешг одуна јанмајан бихаблар.²

Ешг оду уғрашды шәм'ин чанинә, көр ким нечә
Һәм јанар, һәм көзләриндән ахыдар сејлаблар.

Шәрһ әкәр гылсам чәмалын дәфтәриндән бир вәрәг,
Һәр сөзүм мин фәсл олур, һәр фәсл јүз мин баблар.

Ашигин чикәр ганындан шәрбәти вар, еј һәким,
Гатма анын шәккәринә гәнд илә иннаблар.

Чүн Нәсимн чавидани јар илә булду вүсал,
Гој нечә дөнәрсә дөнсүн бу јашил дулаблар.

¹ Е'раб — әрәб дилиндә һал шәкилчисинин ады

² Бихаб — јухусуз

Шаһа, сәндән һәр нә кәлсә чана хошдур, јахшыдыр,
Чавидани ешг үчүн чананә хошдур, јахшыдыр.

Һәр нә чөвр етсән мана сәндән көнүл хошнуд олар,
Һәг билир ким, инчимәз фәрманә хошдур, јахшыдыр.

Сојдулар, чықардылар, башдан ајаға пустуму,¹
Ашигәм, аһ ејләмән гурбанә хошдур, јахшыдыр.

Һәм сојан, һәм сојдуран заһид мәнәм, сәндән дејил,
Чүмләдә ајинәјәм пүнһанә хошдур, јахшыдыр.

Мәнсур олдум чүн бу күн аләмдә фаш олдум сизә,
Мән әнәлһәг сөјләрәм үрфанә хошдур, јахшыдыр.

Шаһ јолунда ешг илән баш вермәјән мәрдуд² олур,
Лачәрәм, мејдан әри мәрданә хошдур, јахшыдыр.

Тә'нә гылма, еј фәгһи, зира Нәсимн фәзлинә,
Нетәким, ашигләрә нишанә хошдур, јахшыдыр.

¹ Пуст — дәри

² Мәрдуд — говулмуш, сәфил, һүгүсүз

Әһли-иман усләри¹ ол дәмдә инкар етдиләр
Чүн һүсејнији һәләб шәһриндә бәр-дар етдиләр.

Газиләр фитва вериб һәг сөзә батил дедиләр.
Күфри тәрк едиб имана кәлмәјә ар етдиләр.

Сејјидә зүлм ејләјиб чөвр илә һәгги басдылар
Әһсәни-тәгвими көр ким, нечә инкар етдиләр.

Билијиб бычагларын чүнки тәнимә гојдулар,
Сағ икән мән ашиги көр нечә бимар² етдиләр.

Һәг мәнә сөјлә деди, әмр етди, мән дә сөјләдим,
Сөзүмү дастан едиб аләмдә тәкрар етдиләр.

Үздүләр, чыхардылар чүн бир һүсејнинин тәнин,³
Јас тутуб көјдә мәләкләр чүмләси зар етдиләр.

Еј Нәсими, васил олдун халигин рәһмәтинә,
Чәннәти-ә'лаји булдун, јерни күлзар етдиләр.

1 У с — ағыл
2 Б и м а р — хәстә
3 Т ә н — бәдән

Ашигин башилә ојна шол никарын зүлфү, уш
Ашиг ол, мејданә кир ким, топ илә чөвкан будур!

Ешгә чүн дәрман булунмаз, кеч әмәкдән, еј һәким,
Кәл билинмәз нәснәдән кеч, әбсәм¹ ол, дәрман будур!

Еј дејән хәндан ағызлы битмиш онкүнлүк күлә,
Кәл бу рүхсарын² күлүн көр ким, күли-хәндан³ дурур!

Кәл Нәсиминин әлиндән бадеји нуш ејлә ким,
Лајәзали⁴ ишрәт олдур, гүссәсиз дөвран будур!

1 Ә б с ә м — лал
2 Р ү х с а р — үз
3 К ү л и - х ә н д а н — ачылмыш күл
4 Л а ј ә з а л — өлмәз, әбәда

Бир шаһа сән гуллуғ ејлә сөһбәтиндән чан битәр,
Бир сәдәфдән чашны¹ даджил, дүр илә мәрчан битәр.

Сөһбәт етмә, сөһбәт етмә, дәмә һәр надан илә,
Наданын тәрбијәсиндән һәм јенә надан битәр.

Гафил олма әһли-дилләр сөһбәтиндән бир заман,
Әһли-дилләр сөһбәтиндән шө'леји-иман битәр.

Мәскәнәтдән² сән гачарсан, кизли кәнчдир билмәдин,
Лачәрәм³ бу мәскәнәтдән нисбәти-султан битәр.

Ол әли кәскил, бурахкил, хејри јохдур, шәрри чох,
Дуткил имди ол әли ким, хејр илә еһсан битәр.

Залым олдун зүлм әкәрсән јенә кәнди тарлана,
Залымын зүлмү шәриндән тарлада үсјан битәр.

Бағчаја варма, варырсан сорма дапусу нәдир,
Бари бир бағчаја киркил, күл илә рејһан битәр.

Шол ағача бәнзәмә ким, кәсиб ода јахалар,
Балта зәхминдән әминдир анда ким, рүмман⁴ битәр.

Еј Нәсими, дүрлү-дүрлү дәрдләр ол чаниндәдир,
Бир ешик јастана көр ким, дәрдинә дәрман битәр.

1 Чашны — дад, бир шејин дадына бахма
2 Мәскәнәт — мискинлик, јазыглыг
3 Лачәрәм — шүбһәсиз, әлбәттә, кәрәк, лазым
4 Рүмман — нар

Чәмалын пәртөви-нури-хүдадыр,¹
Јолунда ашигин чаны фәдадыр.

Ләби-лә'лин мүсәффа² шәрбәтиндән,
Бу мәчруһ³ көнлүмә, чана, дәвадыр.

Јахылдым ешгинә манәнди-Мәчнун⁴
Хәјалын ејнимә Лејли нүмадыр.⁵

Нечә Фәрһадвәш көнлүм алыбсан⁶
Ки, Ширин тәк чәмалын дилрүбадыр.⁷

Нәсими чан фәда гылды никарә,
Дәмадәм⁸ ешг илә иши сәфадыр.

1 Үзүн аллаһын нурунун парлаглыгыдыр.
2 Мүсәффа — сафлашдырылмыш
3 Мәчруһ — јаралы
4 Манәнди-Мәчнун — Мәчнун кими
5 Нүма — көстәрән
6 Фәрһадвәш — Фәрһад кими
7 Дилрүба — көнүл алан, севкили
8 Дәмадәм — һәр ан, һәр заман

Ујумаз фэрагиндэн көзүм јаш төкөрү ган ахыдар,
Лә'лин гэминдэн дәмбөдәм јагутү мәрчан ахыдар,

Јандырды шөвгүн чанымы, дәлди фэрагин бағрымы,
Ешгин бэласы башыма көр ким, нә туфан ахыдар.

Нитгиндэн олдум чүн дири, ејнәл-јәгин¹, олду бу ким,
Лә'линдүрүр ол Иса ким, ағзын ачар чан ахыдар.

Кәлкил унутма јарини, һалын көр анын, сор аны,
Шөвгүндән, еј дүрдән, көр көздән нә үмман ахыдар.

Шол инчү сурәтли дишин кәлмиш хәјалы ејнимә,
Ағзымдан әсдафы² анын лә'ләи-гәлтан³ ахыдар.

Дүрдүндән,⁴ еј һурилиға, мәстанә сун сафи⁵ шәфа
Ким, шәрбәтиндән һәр нәфәс мин дәрдә дәрман ахыдар.

Нуһун кәмисин истә ким, јетишди туфан гопмаға,
Сејлаби-шөвгү⁶ шөјлә ким, бу чешми-кирјан⁷ ахыдар.

1 Ејнәл-јәгин — көзлә керүб инанма, шүбһәсиз

2 Әсдаф — сәдәфләр

3 Лә'ләи-гәлтан — јумру инчи.

4 Дүрд — пијаләнин дибиндә галан шәраб

5 Сафи — саф, тәмиз

6 Сејлаби-шөвг — шөвгүнүн шиддәтлә ахан сују

7 Чешми-кирјан — ағлар көз

Мишкин сачын чөвканына чүн башымы топ етмишәм,
Ешгин бэласындан јенә ол топу чөвкан ахыдар.

Лә'ли-ләбин тәфсирини сөјләр Нәсими чанлара,
Шол рәсм илән ким, санасан Хызр аби-һејван⁸ ахыдар.

8 Аби-һејван — дирилик сују

Сәһәрдә күл үзүн, шаһа, чү күлшәндә күлаб ојнар,
Аны көрүб сәфасындан фәләкдә афитаб¹ ојнар.

Әчәб зати-мүтәһһәрсән², нәзирин³ јохдур, еј дилбәр,
Вүчудун нури бәргиндән⁴ чамалында нигаб⁵ ојнар.

Чү көрдү гәбгәбин⁶ ејним,⁷ деди көрүн тамашаји
Ки, лә'лин һоггә⁸ алтында мүәлләг⁹ дурмуш аб ојнар.

Гурулмуш мәчлисиди-шаһи, чалыныр чәнкү неј, ганун
Тәрәннүмләр гылыр мүтрүб, ара јердә шәраб ојнар.

Фәләк тәрсинә дөвр ејләр, мәкәр ахыр заман олду,
Гәфәсдә тугију гумру, чәмәнләрдә гүраб¹⁰ ојнар.

Фәрәһдән чүмлә үшшағын¹¹ фәғаны көјләрә ағды,
Һәсәддән заһиди-хүшкин¹² габағында¹³ хунаб ојнар.

Нәсимий уш бу әнварын¹⁴ шүаындан мүнәввәрди,
Китабү нәрдү шәтрәнчү¹⁵ одү јел, су, түраб¹⁶ ојнар.

¹ Афитаб—күнәш

² Мүтәһһәр—саф, тәмиз

³ Нәзир—тај, бәнзәр

⁴ Бәрг—илдырым, парылты

⁵ Нигаб—өртүк

⁶ Гәбгәб—бухаг

⁷ Ејн—көз

⁸ Һоггә—гуту, күл јарпағында олан јашыл

⁹ Мүәлләг—асылы, асылмыш

¹⁰ Гүраб—гарға

¹¹ Үшшаг—ашигләр

¹² Заһиди-хүшк—гуру заһид

¹³ Хунаб—ганлы су, ганлы көз јашы

¹⁴ Әнвар—ишыг, нурлар

¹⁵ Шәтрәнч—шаһмат

¹⁶ Түраб—торпаг, тоз

Шәһа, көнлүмдә даим бир һәвәс вар,
Сорам шәкәр додағындан мәкәсвар.¹

Сәнин күлкүн јанағын һәсрәтиндән
Ахар чешмим јашы һәр чүн Әрәсвар.

Кәл еј өмри-әзизимдән әзизим
Ки, сәнсиз кечәдүр өмрүм әбәсвар.

Гәним олсун мана Фүрганү Инчил,
Әкәр көнлүмдә сәндән өзкә кәс вар.

Гулағыма кәлир һәр кечә та сүбһ
Рәгибләрин үнү һәм чүн чәрәсвар.²

Сәнин тәркени гылмаз бу Нәсими,
Нечә ки, бу гәфәсдә бир нәфәс вар.

¹ Мәкәс—милчәк

² Чәрәс—зәнк

◆ ◆ ◆
Үзүн күлдүр, ләбин лә'ли-шәкәрбар,¹
Көзүн чаду, сачындыр мишки-татар.

Мән ашиг олмушам шол хәттү халә,
Әкәр ганым төкәрсән, әлләрин вар.

Мәнәм жардан чүда, ол жар мәнән,
Илаһи, олмасын һеч кимсә бијар!

Ајағын торпағындан тутија тәк,
Һәзаран² мүштәри вардыр хәридар.³

Нәсими һалыны соркил, никара,
Кәмәнди-ешгинә олмуш кирифтар.⁴

¹ Лә'ли-шәкәрбар—шәкәр сачан додаг

² Һәзаран—минләрчә

³ Хәридар—мүштәри

⁴ Еј көзәл, Нәсиминин һалыны соруш ки, ешг кәмәндинә дүшмүш-
дүр.

◆ ◆ ◆
Сәфавү зөвги-дүнјајә, көнүл, алданма, ал ејләр,
Сәни салар бу севдајә, өзү гејри хәјал ејләр.

Әкәр беш күндә бу дөвран сәнә әл версә еј агил
Ки, шадлыг көстәрәр бир дәм, дөнәр јүз мин мәләл¹
ејләр

Јығынча мунча әсбабы јери, сән бир кәмал истә,
Әчәл јели әсәр бир күн ана чо-чох зәвал ејләр.

Әкәр ашиг исән тәрк ет, недәрсән, мунча әсбабы,²
Олар ки, ешгә гәрг олду гачан севдаји-мал ејләр.

Күнәш дутулду дедиләр нәзәр гылдым чәмалына
Үзүнә зүлфүдүр дүшмүш, бу ел јанлыш хәјал ејләр.

Јығыб једирмәјән киши сонунда мар³ олур малы
Саги, сөз ки, асси варса бојнунда вәбал ејләр.

Нәсими хәстәјә сәнсиз Сүлејман мүлкүнү версән
Ол аны бир чөпә сајмаз, тәмәннаји-вүсал ејләр.

¹ Мәләл—гәм, кәдәр, сыхынты

² Әсбаб—аләтләр, әшјалар, маллар

³ Мар—ялан

Чәмалын әкси, еј дилбәр, нәјә ким дүшдү ал ејләр,
Анын гөвси-гүзеһ гашы бу бәдр ајы һилал ејләр.

Сәнин ол чаду көзүндән һәзәр ким гылмасын, шаһа
Ки, һәр бир бахышы јүз мин фүсунү¹ мәкрү² ал ејләр.

Хәјалын һәр кечә та сүбһ кәтирмәз көзүмә ујғу,
Фәрагын бағрымы гәмдән әритди чүн һилал ејләр.

Чүн ол кирпичләрин зәхми³ баш едәр бағрымы һәр дәм
Ки, бағрым гани һәр саәт көзүмни маламал ејләр.

Бу чөврү ким, едәрсән сән Нәсимијә, бу күн, чана,
Мәни тәрк ејләмәз нејчүн чәфаләр иттисал⁴ ејләр.

1 Фүсун—әфсун, сәһр
2 Мәкр—бичлик, алдатма
3 Зәхм—јара
4 Иттисал—бирләшдирмә, әлағә

Сәнин ешгиндир, еј дилбәр, мана һәм мүршидү һәм пир,

Накәһан ешгинә дүшдүм, нәдир чарә, нәдир тәдбир?

Јатыркән дүн кечә көрдүм сијаһ¹ зүлфүнү бојнумда,
Ојандым дедим, еј дилбәр, нәдир бу рәмзимә тә'бир?²

Диванә олду дәли көнүл, сачын зәнчиринә бағла,
Мәним көнлүм дәлисинә сәнин зүлфүн тели зәнчир.

Вүчудум падишаһисән, көнүл вердим, сәни севдим,
Сәнә көнүл верән ашиг гачан чан ејләјә тәгсир?

Нәсими, намусү ары әкәр ашиг исән тәрк ет,
Ашигләр бојнуна бичмиш мәләмәт³ донуну тәгдир.⁴

1 Сијаһ—гара
2 Тә'бир—јуху јозма
3 Мәләмәт—мәзәммәт, данлаг
4 Тәгдир—гисмәт, тале

Кәтир, кәтир, кәтир ол касеји-рэван пәрвәр.
Кәтир, кәтир, кәтир ол чәнки бир нәва¹ кәстәр.

Верим, верим, верим өз чанымы мән ол јарә,
Өпүм, өпүм, өпүм ол лә'ли шәһдлә шәккәр.

Ләбин, ләбин, ләбиниздән әгиг² олду наб.³
Дишин, дишин, дишиниздән бәһанәсиз көвһәр.

Сөзүн, сөзүн, сөзүнүздән әриди гәндү нәбат,
Гашын, гашын, гашыңыздан дү⁴ кирпикинлә чикәр.

Мәни, мәни, мәни гәмзән оху билә урду,
Сәнин, сәнин, сәнин ол чаду көзләрин јексәр.

Сачын, сачын, сачыңыздан хәтаји-мишкхәчил,
Үзүн, үзүн, үзүнүздән тутулду шәмсү⁵ гәмәр.⁶

Јәгин, јәгин ки, јәгиндир Нәсимијә, шәксиз,
Һәбиб, һәбиб, һәбибдир дилиндә ким, сөјләр.

- 1 Нәва—сәс, нәғмә
2 Әгиг—гијмәтли гырмызы даш
3 Наб—саф
4 Дү—ики
5 Шәмс—күнәш
6 Гәмәр—ај

Үзүн бәдри чаһанын данәсидир.
Јерү көј, ајү күн пәрванәсидир.

Чаһанү динү дил зүлфүнә, чаным,
Әкәр лајиг дүшәр шүкранәсидир.¹

Үзүндүр «ајәтәл-күрси»² анынчүн,
Кәламүллаһ³ мәһрәмханәсидир.⁴

Сачын зәнчиринә дүшдү бу көнлүм,
Мүсәлсәл зүлфүнүн диванәсидир.

Гашынла кирпикин, зүлфүнлә халин,
Һәрами көзләрин мәстанәсидир.

Тутушмуш ешг оду чан илә чисмә,
Бу дәрди кимсә билмәз јанәсидир.

Үзүндә абид⁵ олмушдур Нәсими,
Нәсиминин бу күн чана нәсидир.

- 1 Шүкранә—бәхшиш, пешкәш
2 Ајәтәл-күрси—күрси ајәси
3 Кәламүллаһ—аллаһын сөзү, Гур'ан
4 Мәһрәмханә—һәрәмханә, һәрәмләр јашајан јер
5 Абид—ибадәтлә мәшгул олан

◆ ◆ ◆
Мәндән үзүн јашырма ким, сәчдәкаһим олдур,
Сејр едерәм бу чәрхи,¹ хуршидү² маһим олдур.

Һүснүн чырағын, еј чан, пәрванә кими кечдим,
Тарик³ ичиндә рөвшән көрүндү раһим⁴ олдур.

Пәһриз едәрми ашиг, еј ешгә мүнкир олан,
Дерсәм ки, тәркини ур, мәним чү шаһим олдур.

Кирпикләринлә гашын олмушдур исми-ә'зәм,
Дивдән дәхи нә горху, чүн ким, пәнаһим олдур.

Һәг дә'видән шәһадәт истәрләр исә мәндән,
Мән ону булмушам ким, јенә күваһим⁵ олдур.

Еј дүнјанын рәиси, мана һәгир бахма,
Мән нечә мүфлис олум, чүн иззү⁶ чаһим олдур.

Сән мәндән олма гафил, истә ки, та биләсэн,
Аны ки, танымышсан, фәзли-илаһим олдур.

Нәсимијәм ки, дүшдүм үзүн күлүндән ајру,
Булбүл кими чәмәндә фәрјадү аһим олдур.

¹ Чәрх — чәрх, доланма, көј, тале

² Хуршид — күнәш

³ Тарик — гаранлыг

⁴ Раһим — рәһм едән, бирисинин һалына ачыјан

⁵ Күваһ — шаһид

⁶ Чаһ — јер, мәгам, һөрмәт

◆ ◆ ◆
Ејшү тәрәб¹ јару күл'үзар илә хошдур,
Чану чәһан елә бил ки, јар илә хошдур.

Ганыма кәл бандыр әлин, еј никар, көр
Ким, нечә симин² әлин никар илә хошдур.

Кәлди күл, ачылды лалә, кәл бәри сун чам,
Лаләвү күл фәсли-новбаһар илә хошдур.

Әһли-нәзәрдән јашырма, ач үзүнү кәл,
Күл кәличәк әндәлиб³ зар илә хошдур.

Дарә чых, еј ашиг, сөјлә анда әнәлһәг,
Ашиг оланын һәггә башы дар илә хошдур.

Ашигә ол фәхр јетәр ки, олмады суфи,
Дөвләт ана ким, бу ифтихар илә хошдур.

Та ки, күлүнүн вәслинә иришмәјә һәр әл,
Чөврәси анын һәмишә хар илә хошдур.

Кәрчи хош олмаз хүмары һәр сифәтә,
Гәмзеји-мәстанәси хүмар илә хошдур.

Аләм төвһидә⁴ чүн иришди, Нәсими,
Нар илә нур олдувү нур нар илә хошдур.

¹ Тәрәб — севинч, шадлыг

² Симин — күмүшдән гајрылмыш, күмүш кими ағ

³ Әндәлиб — бүлбүл

⁴ Төвһид — аллаһын бирлијинә инанма

Еј нәсими-сүбһдәм, биллаһ, шу јарым хошмудур?
Шол һәбибим, дилбәрим, аләмдә варым хошмудур

Шол мүтәрра¹ мишки-зүлфүндән, сәба, веркил хәбәр,
Шол үзү күл, гамәти сәрвү чинарым хошмудур?

Шол ләби лә'лү көзү аһуји-шәһла² дилфириб,³
Шол сачы зүлмәт, бәни⁴ мишки-татарим хошмудур?

Гәнч⁵ ичиндә гәнчә олуб дүрч олур дүрри-әдән,⁶
Шол чәмән сәһниндә ачылмыш баһарым хошмудур?

Јел әлимдә, су көзүмдә, од ичимдә хак⁷ олур,
Даим анда һәшр⁸ олычаг сәбзәзарым⁹ хошмудур?

Чүн Нәсими салды өзүн ешгинә пәрванә тәк,
Еј үзү күлшән, сана бу аһу зарым хошмудур?

¹ Мүтәрра—тәптәзә, тәрәвәтли

² Аһуји-шәһла—ала көзлү чейран

³ Дилфириб—көнүл алдадан

⁴ Бән—хал

⁵ Гәнч—ғызарты, наз

⁶ Дүрри-Әдән—Әдән инчиси (Әдән дәнизи инчиси)

⁷ Хак—торпаг

⁸ Һәшр—ғиямәт күнү

⁹ Сәбзәзар—јашыллыг, чәмән

Додағын гәнд имиш, бал анда нејләр?
Нә назик хәтт имиш, хал анда нејләр?

Једи һәрф олду чүн һәр бир вәрәгдә,
Әлиф ја лам әлиф дал анда нејләр?

Суфи әтләс кејәр, заһид сәгәрлат,¹
Фәгирин кејдији шал анда нејләр?

Кимин ки јохдуруп кәнчи-ниһани²
Ја анча мүлк илә мал анда нејләр?

Нәсими нарә³ дүшдү јар әлиндән,
Бу өзкә һал имиш гал анда нејләр?

¹ Сәгәрлат—галын јун палтар, чуха

² Кәнчи-ниһан—кизли хәзинә

³ Нар—од, чәһәннәм (гәм, дәрә)

◆ ◆ ◆
Лә'лин шәрабы шәрбәти-көвсәр декилмидир?
Јүзүн чырағы меһри-мүнәввәр декилмидир?¹

Нурун әла ки, һаг деди нурун әла-әл-јәгин,
Рүхсарын үзрә зүлфи-мүәнбәр декилмидир?²

Лә'лин киби Мәсин дәми мө'тәдил мәзач,
Һәркиз вүчуда кәлмәди чөвһәр, декилмидир?³

Еј даш илән түрабә дејән гијмәти көвһәр,
Инсан бу һүснү лүтф илә көвһәр декилмидир?⁴

Еј һәсрәтин зәр илә көвһәр, истә мә'рифәт,
Адәмдә мә'рифәт көвһәрү зәр декилмидир?⁵

Сурәтдән ај дејән ки, мүнәззәһдүрүр илаһ,
Кәл һагга бах да көр ки, мүсәввәр декилмидир?⁶

Та көрмишәм чәмалыны мәнзурум олду һаг,
Һаггы көрән нәзәр улу мәнзәр декилмидир?⁷

¹ Додағындан ичилән шәраб көвсәр шәрбәти дејилмидир? Үзүнүн чырағы парлаг күнәш дејилми?

² Һагын нур үстү нур дедији сәнин јанағынын үстүндәки әнбәр гохулу зүлфүн дејилми?

³ Сәнин Иса нәфәсли мүлајим тәбиәтин, додағын киби бир чөвһәр һеч вахт јаранмады (*Чөвһәр—варлыгда башга бир шејә мөһтач олмајан мустәғил варлыг демәкдир*), елә дејилми?

⁴ Еј даша, торпага дәјәрли көвһәр дејән, инсан да бу көзәллији вә хошлуғу илә көвһәр дејилми?

⁵ Еј гызыла, көвһәрә һәсрәт чәкән, мә'рифәт истә, Инсанда мә'рифәт көвһәр вә гызыл дејилми?

⁶ Еј танрынын сурәтдән гүсурсуз олдуғуну сөјләјән, кәл һагга бах, көр ки, өзүнү көстәрмирми, көстәрмирми? (*Бурада һуруфилијин «инсан үзүндә аллаһ көрүнүр» фикри өз бәдиә әксини тапмышдыр.*)

⁷ Сәнин көзәллијини көрәли, көрдүјүм һагг олду. Һаггы көрән көз, улу бир сурәт дејилми?

Мән назирәм никараву ариф гатында бу,
Биллаһ хуб назирү мәнзәр декилмидир?⁸

Ширин ләбин ки, әгл ана руһүл-гүдс демиш,
Чәннәтдәки шәраб илә көвсәр декилмидир?⁹

Ајдар мәнә ки, нәгдини вер нәснәјә фәғиһ,
Һејвандан ол үлаикә кәмтәр декилмидир?¹⁰

Дөври-гәмәрдә мәркәзи ашубу фитнәнин,
Мишкин сачынла һали-мүдәввәр декилмидир?¹¹

Сурәтдә кәрчи ады бәшәрдир Нәсиминин,
Мә'нидә көр ки, зати-мүтәһһәр декилмидир?¹²

⁸ Мән көрүнүшү көз охшајан севкилијә бахарам. Ариф јанында бу, бахан вә бахылан мүнәсибәти дејилми?

⁹ Ағлын руһүл-гүдс (*Чәбрајыл*) дедији ширин додағын чәннәтдәки шәрабла көвсәр дејилми?

¹⁰ Фәғиһ мәнә дејәр ки, нәгдини вер ниснәјә. О, һејвандан әскик дејилми?

¹¹ Ај дөврәсиндә гарышығлығын, фитнәнин мәркәзи мүшк гохулу сачынла јуварлаг хал дејилми? (*Дөври-гәмәр—сијамәт чагы демәкдир. Нәсими бу бейтдә ләффу нәшрдән истифадә етмишдир.*)

¹² Көрүнүшдә Нәсиминин ады инсандыр, һәгигәтдә о көрәм саһиби дејилми?!

Дун, күн фэрагындан көзүм јашлар төкөр, ган ахыдыр,
Лә'лин гэминдән дәмбәдәм јагутү мәрчан ахыдыр.¹

Јандырды шөвгүн чанымы, дәлди фэрагын бағрымы,
Ешгин бэласы башыма көр ким нә туфан ахыдыр.²

Нитгиндән олдум чүн дири, ејнүл-јәгин олду бу ким,
Лә'линдир ол Иса Нэфәс, ағыз ачар, чан ахыдыр.³

Кәлкил унутма јарыны, һалын көр анын, сор аны,
Шөвгүндән еј дүрдәнә көр, көздән нә үмман ахыдыр.⁴

Шол инчи сурәтли дишин кәлмиш хәјали ејнимә,
Ағзындан әсдафи анын лә'ләји-гәлтан ахыдыр.⁵

Дәрдиндир еј һури-лига, мүштагә шол сафи шәфа,
Ким шәрбәтиндән һәр нэфәс мин дәрдә дәрман
ахыдыр.⁶

¹ Сәнин ајрылығындан көзүм кечә-күндүз јаш-төкүр, ган ахыдыр. Лә'л додағларынын гэминдән јагут вә мәрчан ахыдыр.

² Сәнин истәјин үрәјими јандырды, ајрылығын бағрымы дәлди. Ешгин бэласы көр ки, башыма нә туфан ахыдыр.

³ Сөјләдијин сөз мәни дирилти. Гәлб көрүшү илә аңладым, көрдүм ки, лә'л додағын ағыз ачыб Иса нэфәси кими чан ахыдыр. (*Динә көрә Иса пејғәмбәр өз нэфәси илә өлүләри дирилдәрмиш. Бу бејтдә дә она ишарә едилир.*)

⁴ Јарыны унутма, һалыны көр, ону соруш. Еј инчи данәси, сәни көрмәк арзусу илә көздән дәниз кими јаш ахытдығыны көр.

⁵ Инчә көрүнүшлү дишин хәјалы көзүмүн гаршысына кәлмишидир. Онун ағзындан сәдәфли јуварлаг инчи ахыдыр.

⁶ Еј һури севкили, о шәфа гајнағы сәнин дәрдиндир. Шәрбәтиндән һәр нэфәс мин дәрдә дәрман ахыдыр.

Нүһун кәмисин истә ким, јаглашды туфан гопмаға,
Сејли-аби-шөвгүн сөјлә ким, бу шәмси-кирјан
ахыдыр.⁷

Мишкин сачын чөвканына чүн башымы куј етмишәм,
Һәр дәм мәламәт дашыны ол куја чөвкан ахыдыр.⁸

Лә'ли-ләбин тәфсирини сөјләр Нәсими чан илә,
Шол рәсм илән ким санасан Хызр аби-һејван
ахыдыр.⁹

⁷ Нүһун кәмисини истә ки, туфан јахынлашды. Сөјлә ки, ағлар көзүм сәнин һәсрәтиндән көз јашы сели ахыдыр.

⁸ Башымы сәнин мүшк гохулу сачынын чөвканына топ етмишәм. Һәр ан гахынч дашыны о топа чөвкан ахыдыр. (*Ч ө в к а н — т о п у в у р м а г ү ч ү н и ш л ә д и л д е н д ә ј ә н ә к д и р. Т ә с ә в в ү ф д ә ч ө в к а н г з ә л и т ә г д и р, т о п д а о т ә г д и р и н т ә м ә л л и в ә т ә з а һ ү р ү н г г а т л а н а н в а р л ы г д ы р.*)

⁹ Хызр дирилик сујуну һәр кәс ичиб гансын дејә ахытдығы кими, Нәсими дә сәнин лә'л додағынын мә'насыны чанлы шәкилдә сөјләр. (*Т ә с ә в в ү ф д ә л ә б и - л ә ' л б а т и н и ф е ј з в ә р у һ а н и л ә з з ә т м ә ' н а с ы н д а и ш л ә н и р.*)

Сән ол зати-мүтәһһәрсән, нәзирин јохдур, еј дилбәр,
Вүчудун нуру балганда чәмалында нигаб ојнар.¹

Көрәлдән гәбгәбин, әглим деди: көркил тамашаји
Ки, лә'ли һөггә ағзында мүәлләг дурмуш аб ојнар.²

Гуру имиш бәзми-шаһанә, чалыныр чәнкү неј, тәнбур,
Тәрәннүмләр гылыр мүтриб, ара јердә шәраб ојнар.³

Фәләк әксинә дөнмүшдүр, мәкәр ахирзаман олду?
Гәфәсдә тутивү гумру, чәмәнләрдә гүраб ојнар.⁴

¹ Еј көзәл, сән о саф инсансан ки, бәнзәрин јохдур. Варлығын көз-гамашдыран нуру парылдадығы заман көзәл үзүндәки үз өртүјү ојнар.

² Сәнин бухағыны көрәли ағлым деди тамашасыны көркил, Лә'л гутунун ағзында асылы дуран сујун ојнадығыны көр.

³ Падшаһлара јарашан бир мәчлис гурулмуш, саз, неј вә тәнбур чалыныр, чалгычы шәргиси илә нәш'әләндирир, ара јердә шәраб гәдәһләри кәздирилир.

⁴ Фәләк әксинәми дөнмүшдүр, јохса ахырзаманмы олмушдур ки, туту вә гумру гәфәсдәдир, чәмәнликдә анчаг гарга ојнар.

Мәһа, сәнин киби дәхи һури бәшәрми вар,
Јүзүн ләтафәти киби нури-гәмәрми вар?!¹

Ујхуда иди көзләрин ујарды фитнәләр,
Анын бәласына иришир шуру шәрми вар?²

Зүлфүн гоһусу көнлүмү рејһанү күл гылыр,
Гүдс әһлинә бунун киби бади-сәһәрми вар?³

Шол шәм киби һүснүни гылдым мүшаһидә,
Пәрванәјә бу шә'лә одундан һәзәрми вар?⁴

Ағзын кими булунмады үмманда бир сәдәф,
Дүр дишләринә бәнзәмәк үчүн күһәрми вар?⁵

Бина бәсәр оланлара дидарын олду әрз,
Мүнкир оландә, көрмәјә һүснүн бәсәрми вар?⁶

Јоғ етмәјинчә варлығымы булмадым сәни,
Јохлуг киби гапында сәнин мө'тәбәрми вар?⁷

¹ Еј көзәлләр шаһы, даһа башга сәнин кими инсан гылығында һурими вар? Үзүнүн көзәллији кими ај ишығымы вар?!

² Көзләрин ујғуда олдуғу һалда нә фитнәләр ојандырды? Онун бәласына чатачаг гарышығлыг вә писликми вар?!

³ Сачынын гоһусу көнлүмү рејһан вә күлә дөндәрир. Пак адамла-ра бунун кими сәһәр јелими вар?!

⁴ О шәм кими јанан көзәллијини көзүмлә көрдүм. Пәрванәјә бу ағзын одундан һеч сағынма олурму?!

⁵ Әнкин дәннздә ағзын кими бир сәдәф тапылмады. Инчи дишләри-нә бәнзәјән бир көвһәрми вар?

⁶ Көзү көрүр оланлара көәл үзүн көстәрилди. Инкарчыда сәнин көзәллијини көрәчәк көзмү вар?!

⁷ Варлығымы јох етмәдән сәни булмадым. Гапында јохлуг кими дәјәрли бир шеј вармы?!

Деди һәдиси-гүдси таму одудур сәфәр,
Одлара јанмајынча јолунда сәфәрми вар?⁸

Деди Нәсими васнлинә мүтлэг бешиштү һур,
Оху китабы дәхи бөјлә хәбәрми вар?⁹

⁸ Бир гүдси һәдисдә «јолчулуг чәһәннәм одудур» дејилир. Сәнин јолунда одлара јанмајынча јолчулугму вар?!

⁹ Нәсими сәнә говушмаға чәннәт вә һури деди. Һагдан кәлән китабы оху, бир даһа буна бәнзәр хәбәр вармы?!

Јанарам ешгиндә, ахар көзләримдән јашлар,
Һәсрәтин дәрди чыхарды үрәјимдә башлар.¹

Мүддәи көр тә'н едиб башыма гахар ешгини,
Сыныға вачиб декилдир бунча атмаг дашлар.²

Гәмдән инчәлди вүчудум, олду јенки ај киби,
Көзләримә туш олалы ол һиләли гашлар.³

Зүлфүнә көнлүм долашды, билмәди ашүфтә ким,
Зүлфүн учундан нә чох-чох јелә вармыш башлар.⁴

Хәстә олалы көнүл ешгиндән, еј чан парәси,
Ичәрәм гәм мәтбәхиндән дүрлү-дүрлү ашлар.⁵

Тагәтим таг олду гәмдән, кечди өмрүм аһ илә,
Дәрдимә дәрман нә дерсиз, нејләјәм, јолдашлар?⁶

¹ Сәнин ешг атәшиндә јанарам, көзләримдән јашлар ахар. Һәсрәтинин дәрди үрәјимдә јаралар ачды. (*Б а ш—бурада јара демәкдир.*)

² Рәгибин ешгини башыма гахдығыны көр. Сыныға бунча дашлар атмаг вачиб дејил.

³ Көзләрим о һиләли гашлара туш олалы, вүчудум гәмдән инчәлди, јени аја дөндү.

⁴ Көнлүм зүлфүнә долашды, чылгын билмәди ки, зүлфүн учундан нечә-нечә башлар јелә варды.

⁵ Еј чан парчасы, көнлүм ешгиндән јараланалы гәм мәтбәхиндән дүрлү-дүрлү ашлар ичәр.

⁶ Гәмдән тагәтим түкәнди, өмрүм аһ илә кечди. Дәрдимә дәрман нә дејәрсиз, нејләјим, јолдашлар?

Шөjlә жанар ешгин оду жүрәкимдә, еј сәнәм,
Ким дутушмуш шө'ләсиндән һәм гуру, һәм јашлар.⁷

Олмушам дәрди-фәрағындан зәиф ол һәддә ким,
Кәтирмәзләр хәјалә нәгшими нәггашлар.⁸

Өлдү ешгиндән Нәсими, үштә дүнјадән кедәр,
Сән мурад илә чаһанда гал, јаша чох јашлар.⁹

Нә мүрәккәб дүзәр көр ол устад,
Һәр ким ичәр долуча һикмәтдир.¹

Өвлијадан бу шәрбәти ичәнин,
Әнбија илә руһи раһатдыр.²

Әслиндә тапмышын һәр әшјанын,
Икилик н'истәр анда вәһдәтдир.³

Кәлмәјин әсли чүн ки, билмәк имиш,
Бәлли билмәк улу кәрамәтдир.⁴

Дер, мүвәһһидләрү мүһәггигләр,
Билмәкү әсләмәк рисаләтдир.⁵

Адәмин гыл тәрәзү ардын, өнүн,
Кимә мөһнәт, кимә мөһәббәтдир.⁶

¹ Көр о устад нечә бир ичәк дүзәр ки, ичән һикмәтлә долар.
(Һикмәт бурада варлығын вә илаһи мүәммаларын сирләрини дүјмаг
демәкдир.)

² Әрәнләрдән бу шәрбәти ичәнин руһу пејғәмбәрләрлә вәһдәтә
говушур.

³ Бүтүн әшјаларын әслини тапмыш оlanda бирлијә јетмә. Бирдә
бир олма вәсфи вардыр, онда икилик нә арар?!

⁴ Кәлмәнин әсли аллаһы билмәк, танымаг дејилми? Буну бәлли
(јахшы) билмәк улу кәрамәтдир. (Бу бейтдә Гур'ан ајәсинә ишарә
олунур. Гур'анда дејилир: «Чинни (одбан олан көрүнмәз варлы-
ғы) вә инси (торпагдан олан инсаны) гуллуғ етсинләр дејә јаратдым».)

⁵ Мүвәһһидләр (аллаһын, вүчудүн бирлијинә инананлар) вә мү-
һәггигләр (һәгигәти арајанлар) «билмәк вә ујмаг пејғәмбәрликдир»
дејәр.

⁶ Инсанын сонуну, өнүнү тәрәзијә вур. Сонун вә өнүн кимә мөһ-
нәт, кимә севки олдуғуну анла.

⁷ Еј көзәл, ешгин оду үрәјимдә елә жанар ки, аловундан һәм гуру,
һәм јашлар тутушмушдур.

⁸ Сәнин ајрылығынын дәрдиндән о гәдәр арыгламышам ки, нәггаш-
лар нәгшими хәјалә белә кәтирмәзләр.

⁹ Нәсими ешгиндән өлдү, артыг дүнјадан кедәр. Сән өз диләклә-
рин илә дүнјада гал, чох јашлар јаша.

Рәһмәти-һагдүрүр рәсули-илаһ,
Шәдден-мим дәхи фүсаһәтдир.⁷

Ол ари руһа мин салам олсун,
Ханәдани улу зијарәтдир.⁸

Чаны версәм баһасына аздыр,
Аллаһ, аллаһ көрүн нә хилгәтдир.⁹

Руһуну Мустафанын анычағыз,
Вер салаты ки, шәртү адәтдир.¹⁰

Дәхи өвладына салам ејлә,
Ана көр ким, сана сәадәтдир.¹¹

Бир күнәшсән, Нәсими, ким анын,
Нечәләр зәррәсинә һәсрәтдир!¹²

⁷ Аллаһын рәсулу (*Мәһәммәд пейғәмбәр*) һаггын рәһмәтидир. Мәһәммәд адынын «мим» индәки (*м һәрфиндәки*) шәддә (*уст, үстәлик*) дә кенишликдир. (*Ш ә д д ә—әрәбчә тәк јазылан бир һәрфин тәкрарыдыр, «Мәһәммәд» сөзүнүн икинчи «мим» һәрфи беләдир.*)

⁸ О саф, ари руһа салам олсун. Бөјүк аилә очағы, түрбәләри зијарәт едиләчәк улу инсанлардыр.

⁹ Онлары зијарәт етмә гаршысында чаны версәм аздыр. Аллаһ, аллаһ, көрүн бу нә уча јарадылмышдыр.

¹⁰ Мустафанын (*Мәһәммәдин*) руһуну һәр анмада шәрт вә адәт олдуғу үзрә салават вер.

¹¹ Онун сојундан кәләнләрә дә салам ејлә, һәр заман онлары ан ки, бу, сәнә сәадәт кәтирәр.

¹² Еј Нәсими, сән нечәләринин зәррәсинә һәсрәт чәкдији бир күнәшсән!

Фикр едәрәм ки, јазажым зәррәчә ешг сиррини,
Бәһр мидад, ағач гәләм, таси-фәләк дәват олур.¹

Һәр һәсәнәт ким сәни доғру иләтмәјә һагга,
Гојма анын адын һәсән, ол гаму сејјиат олур.²

Чанү чаһана ур гафа, ашиг исән, кәл, еј көнүл,
Ашигә фәрзү мүстәһаб тәрки-тәәллүгат олур.³

Вәһдәти-сырфә та әбәд олду Нәсими бәллисүз,
Бил ки, бу рәсмә мәһв олан зүбдеји-каинат олур.⁴

¹ Ешг сиррини зәррәчә јазмағы дүшүнүрәм. Дәниз мүрәккәб, ағач, гәләм, тәрсинә дөнмүш фәләк тасы да мүрәккәбгабы олур. (*Фәләк тасы—көј гүббәсидир.*)

² Сәни доғруча һагга јетирмәјән, һәр етдијин фајдалы вә јахшы билдијин ишә көзәл демә. О етдикләринин һамысы һәгигәтдә пис ишләр јығыныдыр.

³ Әкәр һәгигәтән ашигсән, еј көнүл, кәл, чана да, чаһана да баш вур. Ашигә бағлантылары бурахмаг һәм фәрз, һәм дә мүстәһабдыр.

⁴ Нәсиминин бирлик көрүш вә көрүнүшү ичиндә изи-тозу силинди. Бил ки, бу шәкилдә мәһв олан каинатын өзү һалына кәлир, (*Тәсәввүфдә «мәһв» инсанын јарадычынын затында вүчүдуну јох етмәси демәкдир. Инсан аләмин бәјәнилмишидир, өзүдүр.*)

Кэл, кэл ки, сәндән ажры мүштагә чан кәрәкмәз,
Мүштага сәнсиз, еј чан, ики чаһан кәрәкмәз.¹

Күлзарә, сәрвә көнүл мејл ејләмәз анынчүн,
Гәддиндән ажры, еј чан, сәрви-рәван кәрәкмәз.²

Шол бинишаны булдум, анын нишаны олдум,
Јүзүн көрәнә ажрух намү нишан кәрәкмәз.³

Чүн һасил олду, еј чан, вәслин мәнә чаһандан,
Олдум вүсалә гәни көвнү мәкан кәрәкмәз.⁴

Көрдүм сәни күмансыз һәр дилбәрим јүзүндә,
Һәггәл-јәгин көрәнә зәннү күман кәрәкмәз.⁵

Мишкин сачына вердим ики чаһаны, еј јар,
Ассија уграјана гылча зијан кәрәкмәз.⁶

¹ Кәл, кәл ки, чандан истәјәнә сәндән башга чан кәрәкмәз. Еј чан, һәсрәт чәкәнә сәнсиз ики чаһан кәрәкмәз.

² Еј чан, бојундан башга хураман сәрв кәрәкмәдији үчүн көнлүм күлзара, сәрвә мејл ејләмәз.

³ О нишансызы тапдым, онун әләмәти олдум, Онун үзүнү көрәнә ажры ад, нишан кәрәкмәз.

⁴ Еј чан, сәнә мән дүнја көзү илә говушдум. Бундан сонра мәнә варлығын да, вар олуначаг јерин дә лүзүмү јохдур.

⁵ Сәни һәр көзәлин үзүндә көрдүм. Инкаредилмәз һәнгәти көрәнә зәнн вә күман кәрәкмәз. (*Һәггәл-јәгин—тәсәввүфдә әбәдијәт мәгамында һаггы мүшаһидә етмәк тәзаһүрүдүр.*)

⁶ Еј јар, сәнин мүшк гохулу сачына ики чаһаны вердим. Белә га-
занчы оланын гыл гәдәр зијан етдији дејилмәз.

Гашыла кирпикин чүн сејд ејләди чаһаны,
Сәјјад әлиндә ажрух тирү кәман кәрәкмәз.⁷

Ширин ләбин мејиндән чүн әсриди Нәсими,
Фаш олду сирри-пүнһан, шәрһү бәјан кәрәкмәз.⁸

⁷ Гашыла кирпијин чаһаны овлады, артыг овчунун әлиндә ох вә камана лүзүм јохдур.

⁸ Нәсими дадлы додағынын шәрабы илә мәст олду. Сахладыгы сирр ачылды шәрһ вә бәјани елтијач кәрәкмәз,

Еј эзэли чан илэ чананымыз,
Ешгирүхүндүр эбэди шанымыз.¹

Кэ'бэ үзүндүр бизэ, еј дилрүба,
Зүлфү рүхүн гибләвү иманымыз.²

Чан нечэ тэрк ејлэсин, еј чан, сәни,
Чанымзын чанысан, еј чанымыз.³

Ејнүмэ сәнсиз тикан олду чаһан,
Гандасан, еј тазэ күлистанымыз?⁴

Чүнки жүзүн әһсәни-тәгвим имиш,
Сәндэ зүһур ејләди сүбһанымыз.⁵

Вәһһинә јазмышдыр отуз ики һәрф,
Һикмәт илән мүншији-әрканымыз.⁶

¹ Еј эзэли чанла чананымыз олан кәзәл, бизим сонсуз үнүмүз ја-
нағына олан севкүмиздир.

² Еј кәзәл, үзүн бизэ Кэ'бәдир. Сачын, үзүн гиблә вә иманымыз-
дыр.

³ Еј чан кими дадлы олан севкили, чан сәни нечэ тэрк етсин? Еј
һанымзын чаны, чүнки сән чанымзын чанысан.

⁴ Сәнсиз чаһан кәзүмә тикан көрүндү. Гардасан, еј күл бағчамыз?

⁵ Үзүн ән кәзәл олдуғу үчүн таныдығымыз уча варлыг сәндэ зү-
һура кәлди.

⁶ Гајдалары јазан һикмәтлә сәнни үзүнә отуз ики һәрф јазмыш-
дыр.

Һүдһиди Билгејсә рәсул ејләди,
Намеји көндәрди Сүлејманымыз.⁷

Чөвр илэ јандырды Нәсимији дост,
Һәм бу иди дост илэ пејманымыз.⁸

⁷ Көнүл Сүлејманымыз һәсрәт һүдһүдүнү ешг Билгејсинә елчи
көндәрди. Мәктубу да онунла јоллады. Сүлејман Давуд пејғәмбарин
оғлудур. Билгејис Сәба мәликәсидир. Сәба Јәмән вә Әрәб јарымадасы-
нын күнеј һиссәсинә дејилди. Билгејис Сүлејманла көрүшүб даныш-
маг үчүн һүдһүд гушу илэ она мәктуб көндәрир.)

⁸ Дост Нәсимини эзаб-әзијәтлә јандырыб јахды. Дост илэ әнди-
миз дә бу иди.

Чүн мәни бәзми-әзәлдә ејләди ол јар мәст,
Шол чәһәтдән көрүнүр бу ејнимә дәјјар мәст.¹

Шөјлә мәстәм ки, гијамәт дәхи һушјар олмазам,
Чүн мәни вәһдәт мејиндән ејләди дилдар мәст.²

Ешги-сүһани мејиндән валех олду шөјлә бил,
Әрш мәстү фәрш мәстү күнбәди-дәввар мәст.³

Нох фәләк бәр чәрхи-кәрдан мәст олуб кәрдишдәдир,
Шәмс мәстү маһ мәстү көвкәби-сәјјар мәст.⁴

Ешг чамындан һачан һушјар олур мәстанәләр,
Чүн үлүл-әлбаб мәстү һәм үлүл-әбсар мәст.⁵

Гумрувү дүррач мәстү бүлбүли-шуридә мәст,
Бағ мәстү рағ мәстү күлшәнү күлзар мәст.⁶

Чүр'әти-чами-илаһи ашиги мәст ејләди,
Чам мәстү бадә мәстү сағији-әбрар мәст.⁷

¹ Елә ки, илк јығынчагда о јар мәст етди, с чәһәтдән дә бу көзү-мә мәчлис гуран да мәст көрүнүр. (*Тәсәввүфдә «бәзм»—илаһи үнсij-јәтдәки һәзз вә ләззәт мә'наһыны дашыјыр.*)

² Елә мәстәм ки, гијамәтә гәдәр ајылмарам, чүнки мәни көнүлалан севкили вәһдәт шәрабы илә мәст етди.

³ Биләсэн ки, илаһи ешг шәрабындан валех олдуғу үчүн јер, көј вә көј гүббәси мәстдир.

⁴ Доғгуз фәләк мәст олуб доланан чәрх үзәриндә доланыб дурмагдадыр. Күнәш, ај, доланан улдузлар мәстдир. (*Доғгуз фәләк—доғгуз сәма демәкдир.*)

⁵ Ешг шәрабынын гәдәһи ортада икән мәстләр нечә ајылыр? Чүнки ағыл саһибләри дә мәст, сезичи көрүш саһибләри дә мәстдир.

⁶ Гумру, турач мәст, вургун бүлбүл дә мәстдир. Бағ мәст, дағ әтәји мәст, күллүк мәст, күлзар мәстдир.

⁷ Илаһи гәдәһинин бир удуму ашиги мәст ејләди. Гәдәһ мәст, шәраб мәст, доғручу сағи мәстдир.

Чәнкү дәф, һәм уду неј сәрмәсг олуб әфган едәр,
Бу хәрабәтин ичиндә сөјләнән көфтар мәст.⁸

Мәст олуб кир шәһри-ешгә көрәсэн анда әјан,
Сурәти-хубани-аләм, чарсу, базар мәст.⁹

Көнлүмүз нури-тәчәлли, чисмимиздир куһи-тур,
Чанымыз дидара гаршы олду Мусавар мәст.¹⁰

Дөври-Меһдидир һидајәт ејләди саһибн-заман,
Вәчһин етди фәзли-јәздан көвн киби изһар мәст.¹¹

Бүрг'и јүзүндән ачды, затыны гылды әјан,
Ејләди көвнү мәкани нур илә әнвар мәст.¹²

Еј Нәсими, сирри-һаггын мәһрәми сәнсэн бу күн,
Сөјләдин гүдрәт дилијлән мә'нији-әсрар мәст.¹³

⁸ Саз да, дәф дә, уд да, неј дә мәст олуб ағлајыр. Бу ички јериндә сөјләнән сөз дә мәстдир.

⁹ Ешг шәһәринә мәст кир вә орада дүнја көзәлләри үзүнүн, гапалы вә ачыг алыш-вериш јерләринин (*чаршы вә базарын*) мәст олдуғуну ачыгча көр.

¹⁰ Көнлүмүз көрүнән ишыг, чисмимиз Тур дағы, чанымыз илаһи көрүнүш гаршысында Муса кими мәстдир.

¹¹ Артыг Меһди дөврүдүр, замана мә'нән һөкм едән јол көстәрди. Фәзлуллаһ үзүнү күнәш кими көстәрди. (*Бейтдә Фәзли-јәздан» тәркиби аллаһ сајылан Фәзл, һабелә аллаһын фәзли, инајәти кими баша дүшүлә биләр.*)

¹² Үз өртүјүнү ачды, затыны ачыгча көстәрди. Бу сәбәбләдир ки, јајылан нурлар варлығы вә варлыг мәканыны ајдынлығы илә мәст етди.

¹³ Еј Нәсими, бу күн һаг сирринин мәһрәми сәнсэн. Сирләрин мә'наларыны гүдрәт дили илә мәст олуб сөјләдин.

Тэхткаһ олду мәнә чүн ки, сараји-насут,
Падишаһәм ки, мәним олду чаһани-мәләкуг.¹

Сән сана кәл ки, сәнинлә бу чаһан булду һәјат,
Нә әчәбдир ки, су истәр суја гәрг олмуш һут.²

Зүлмәтә кирмә, Искәндәр кими һејван диләмә,
Ағзын ичиндә һәјат абивү лә'лин јагут.³

Данә үстүндә јенә гојду көрүн дами-бәла
Ки, мәнәм шаһиди-шәһбази-чаһани-чәбарут.⁴

Кәл Нәсими киби сән кишвәрини фәтһ едә көр,
Јохса ким, фајдасыз аләми дутдун, һа дут.⁵

¹ Инсанлыг сараји мәним тахт гурдугум јер олду, тахтымы инсанлыг сарајында гурдум. Падишаһ мәнәм, уча мүлк аләми дә артыг мәнимдир. (Бу бейтдә ишләдилән «насут», «мәләкут» кәлмәләри суфизмә көрә аләмин беш мәртәбәләриндәдир. Бу сөзләрин мә'насы исә беләдир: мәләкут—һүдудсуз һөкмиранлыг, илаһи сәлтәнәт; насут—инсанлыг, инсанлар.)

² Сән, сана кәл. Чүнки бу чаһан сәнинлә һәјат газанды. Нә әчәбдир ки, суја батмыш бөјүк балыг су истәр.

³ Искәндәр кими гаранлыг дијарына кетмә, әбәди дирилик булагыны диләмә. Арадығын булагын сују ағзынын ичиндәдир, додағын да јагутдур. (Әфсанәјә көрә Искәндәр Хызрын ичдији дирилик булагыны тапмаг үчүн гаранлыг дијарына кедир, аччаг тапа билмир. Чох еһти-мал ки, бу Искәндәр, Македонијалы Искәндәр дејилдир.)

⁴ Севкили халы үстүндә бир бәла тору гојду ки, мән чәбарут (уча гүдрәт) аләминин көзәл тәрланыјам. (Чәбарут да беш аләмин бир мәртәбәси сајылыр.)

⁵ Кәл, сән дә Нәсими кими вүчуд өлкәсини тут. Јохса ки, фајдасыз аләми тутдун һа тут, нә чыхар?

Ја рәсули-фәхри-аләм, сејјиди-затү сифат!
Бәһри-затын көвһәрисән, һәм сифатын ејни-зат.¹

Гүввәти-зати-әзәл даим сәнинлә мүстәгим,
Һикмәти-дарүл-әбәд гаим сәнинлә мүмкүнәт.²

Мәзһәри-сирри-һәгајиг мәт'ләи-нури-әзәл,
Мәзһәри-кани-дәгаңг, мәнбәи һәр мө'чүзат.³

Әһмәдү Маһмудү Гасим, шаһү султани-рәсул,
Күнтә кәнзин мә'дәни, һәм кәшфи-һәлли-мүшкилат.⁴

Вәсфини «вәннәчмү» «вәшшәмсү» тәбарәк сөјләди,
Шанинә «тәһавү» «јасин» кәлди һәгдән бејјинат.⁵

Сурәти-әнваринин һәр зәррәси шәмсү гәмәр,
Түрреји-әнбәрфәшанын лејләтүл-гәдрү бәрәт.⁶

¹ Еј рәсул, аләмин фәхри, затын вә сифәтин сејјиди, зат дәнизи-нин көвһәрисән, сифәтләрин дә затын һәм ејнидир.

² Әзәл затынын гүввәси сәнилә даим доғрудур. Әбәдијәт евинин һикмәти сәнинлә даим ола биләр.

³ Һәгигәтләр сирринин көрүнмә мәһәлли, әзәл нурунун доғуш јерисән. Илаһи инчәликләр сирринин мә'дәнисән, бүтүн мө'чүзәләрин гајнағысан.

⁴ Әһмәдсән, Маһмудсан, Гасимсән, рәсулларын султаны вә шаһысан. Сән аллаһын «мән кизли бир хәзинә идим» сөзүндә өзүн гајнагсан, мүшкилләрин һәллини кәшф едәнсән.

⁵ «Вәннәчмү», (анд олсун улдуза), «вәшшәмсү» (анд олсун күнәшә), «тәбарәкә» (аллаһ мубарәк етсин) сурәтләри сәнин вәсфин сөјләди. Таһа вә јасин сурәләри һагдан сәнин шаһынын дәлилләри оларга кәлди.

⁶ Көрүнүшдәки нурларын һәр зәррәси күнәшдир, ајдыр. Әнбәр го-хулу гыврым сачын гәдр кечәси, бәрәт кечәсидир. (Гәдр вә бәрәт кәчәләриндә куја ки, инсанларын кәләчәк хошбәхт вә бәдбәхтлији тәјин едилдир.)

Иззү-игбалиндэн өтрү олду тәркиби-чаһан,
Жерү көк, инсү мәлаик, әслү фәр'и-каинат.⁷

Көвһәри-дәрјаи-ешгин гәтрәсиндәндир јәгин,
Исмү рәсмү фөвгү тәһтү дөрд тәбаје, шеш чәһәт.⁸

Еј мүтәһһәр, кәлдикин дәм үчүн вүчуда анәдән,
Кафирин дејри јыхылды, титрәди латү мәнәт.⁹

Ел милә һилмү һәјавү төвбәвү зөһдү вәр'ә
Хәлгә фәзлиндән иришди рөвзәвү һәччү зәкат.¹⁰

Һәр ки, иманын јәгин етди сана, еј пак дин,
Лајәзал олду һәмишә чавидан әндәр һәјат.¹¹

Мө'мини-садиг, мүвәһһид чанфәшан олду сана,
Кәрчи мүшрик шүбһәдән пак олмады ол бисәбат.¹²

Јашәфиүл-мүзнибин, рәһм ет, Нәсимижә бу күн,
Һасилим ики чаһанда сәнсэн, еј пакизә зат!¹³

⁷ Ләјагәт вә бәхтиндән өтрү чаһан, јер, көј, инсан вә мәләкләр, каинатын әса-фәри јаранды.

⁸ Исим, рәсм, үст, алт, дөрд тәбиәт, алты јөн јәгин ки, сәнин ешг дәнзинин гәтрәләридир.

⁹ Еј саф вүчуд, анадан доғулдуғун анда кафирин килсәси јыхылды, лат вә мәнәт адлы бүтләр титрәди.

¹⁰ Елм, һелм, һәја, төвбә, зөһд, вәр'ә (*һарам ишләрдән чәкинмә*), орус, һәчч вә зәкат халга сәнин илк еһсанын олараг чатды.

¹¹ Еј диндар, һәр ким иманын сәнә јетирди, һәјатда әбәди өлмәз-лијә нәсиб олду.

¹² Садиг мө'мин, һаггы бир билән сәнин јолунда чан сачды. Анчаг о сәбатсыз мүшрик (*чоһаллаһлы*) шүбһәдән гуртулмады.

¹³ Еј күнаһлары көрүб көстәрән, Нәсимижә бу күн ачы. Еј заты саф, онун ики чаһанда вар-јоху сәнсэн.

Көркүлү үзүн нурундән аләм мүнәввәр олду,
Ширин сөзүн гатында шәккәр мүкәррәр олду.¹

Додағларын сифатын һәр ким кәтирди дилә,
Шол саат ол ширин сөз ағзында шәккәр олду.

Мүшкин сачын гүбары² јолдаш олалы јелә,
Чәннәт кими чаһанын торпағы әнбәр олду.

Зүлфүн гарангусына јол истәр иди көнлүм,
Үзүн чырағы ана лүтф илә рәһбәр олду.

Шол ујхулу көзүндән гопду мәкәр гијамәт,
Кафаг³ фитнәсиндән пүршүрү пүршәр олду.⁴

Јаланчы мүддәинин ат гәлбини очаға,
Ашигдир ол киши ким, камил мәһәк⁵ зәр олду.

Торпаг оланы санма ким, дүшә гијмәтиндән,
Торпаг олан Нәсими көр ким, нә чөвһәр олду.

¹ Көзәл үзүнүн шығынан аләм шығланды. Ширин сөзүнүн јанында шәкәр тәмизләнди.

² Гүбар — тоз

³ Кафаг — ки афаг, ки дунја

⁴ Көјләр онун фитнәсиндән галмагал вә шәр илә долду.

⁵ Мәһәк — күмүш вә гызылын әярыны јохламаг үчүн хүсуси даш.

Та көрдү күнөш ај үзүнү дәрбәдәр олду,
Бәдр ајә зәвал ирдивү дөври-гәмәр олду.¹

Шүмшад гәдин гылды ирәм² бағыны чөвлан,
Сәрв анә әсир олду да мәнән бәтәр олду.

Ол халә³ ки, дүшдү күли-рүхсарыныз⁴ үстә,
Бир гәтрә јағыш дамдымы мин лалә тәр олду.

Ариф ичилән чүр'әји, еј хосрови-хубан
Алим дилинә дүшдүвү саһибнәзәр олду.⁵

Чүн көрдү Нәсими үзүнү зүлфә долашмыш,
Билди шәби-һичр өтдүвү вәгти-сәһәр олду.⁶

¹ Елә ки, күнәш ај үзүнү көрдү, авара олду. Бүтөв аја бәла јетди
вә дөврү олду.

² Ирәм — беһишт

³ Ж а л ә — шеһ

⁴ К ү л и - р ү х с а р — күл үз

⁵ Еј көзәлләр шаһы, ариф ичилән гуртум алим дилинә дүшәндә
дүшүнчәли олур.

⁶ Елә ки, Нәсими үзүнү сачына долашмыш көрдү, билди ки, ајры-
лыг кечәси өтдү вә сәһәр вахты кәлди.

Ганы шол кимсә ким вардыр һәбиби сән тәк, еј мәһру,
Шәкәр күфтарү күлрүхсарү мүшкин налү әнбәрбу.¹

Чаһана кәлмәјә һәркиз өзүн тәк бир дәхи дилбәр,
Сәид әхтәр, сәнәм мәнзәр, пәри пејкәр, фириштә ху.²

Зеһи сани ки, сүн'индән јаратмыш кәнди лүтфиндән,
Бели инчә, ләби гөнчә, гәди рә'на, һади нику.³

Кәл еј сәррафи-гијмәткәр, нәзәр гыл мә'дәни-чөвһәр,
Зүмррүд хәттү симинбәр ләби лә'лү диши инчу.⁴

Гашынла кирпикин, зүлфун, јүзүндә бәнләрин дәхи,
Бири әјјар, бири тәррар, бири мәккар, бири чаду.⁵

Сәни севәнләрин һалы бу дөрд ишдән декил һали,
Кәһи говга, кәһи севда, кәһи диван, кәһи јаргу.⁶

Чаһанда гулларын чохдур, вәликин чүн Нәсими,
Бәса түркү, бәса гыпчаг, бәса зәнки, бәса һину.⁷

¹ Еј ај үзлү, сәнин кими шәкәр сөзлү, күл јанаглы, мүшк халлы,
әнбәр гохулу севкили һарада вар?!

² Өзүн кими улдузу уғурлу, сәнәм көрүнүшлү, пәри үзлү, мәләк
тәбиәтли бир көзәл чаһана бир даһа кәлмәз.

³ Нә үстүндүр о сәнәткар ки, гүдрәт сәбәби илә өз лүтфүндән бели
инчә, додағы гөнчә, боју көзәл, јанағы хош бир көзәл јаратмышдыр.
(*Бейтдә «сани» сөзү илә аллаһ нәзәрдә тутулур.*)

⁴ Кәл еј гијмәтгојан сәрраф, додағы лә'л, диши инчи., бәдәни кү-
мүш кими ағ вә зүмрүд хәтли көзәлдәки чөвһәр очағына бах.

⁵ Гашынла кирпијин, сачын, үзүндәки халларын ки вар, онларын
бири әјјар (*һәвәс дүшкүнү*), бири оғру, бири алдадан, бири дә чаду.
(*Бурада ләффу нәшрдән истифадә олунамүшдүр. Бәнзәјәнлә бәнзәди-
ләнләр бир јердә сыраланмышдыр.*)

⁶ Сәни севәнләрин һалы бу ишдән һали дејил: ан олур, говга чы-
хыр, ан олур севда көстәрир, ан олур дивана чәкилир, ан олур һөкм
верлир.

⁷ Чоху түрк, чоху гыпчаг, чоху зәнчи, чоху да һинд олмағ үзрә дүн-
јада сәнин гулларын чохдур. Анчаг Нәсими кимиси јохдур.

Еј көнлүм алан гашлары јај, көзлөри чаду,
Еј Нәркиси мәстү үзү күл, бәнлөри һинду,¹

Та шөвгү чәмалын кәләли ејнимә гаршу,
Һәр ләһзә гылыр һәсрәт илә бәнзими сајру.²

Кәл фиргәти-һичрин нә гылыр чаныма көр ким,
Нола гыласан лүтф илә бир дәрдимә дару?³

Нөһ чәрхи-фәләкни гылырам аһ илә әзрәг,
Ол дәм ки, едәм вәслин ичүн дәрд илә јаһу.⁴

Ол зүлфи-мүсәлсәлни мәним бојнума салкил,
Та бәнди-сәласил дүшә әз кәрдәни-аһу.⁵

Тәрк етди Нәсими јолуна чанү чәһани,
Еј гашлары јај, кирпики ох, көзлөри чаду.

¹ Еј көнлүмү алан, гашлары јај, көзлөри сепркар! Еј нәркиз көз-
лөри хумар, үзү күл, халлары гара!

² Шөвгүн вә көзәллијин көзлөримин гаршысында дуранда, сәни
ананда, һәр ан һәсрәт илә јанагларым саралыр.

³ Сәнин ајрылыгын чаныма көр нә едир? Нола лүтф илә дәрдимә
бир дәрман едәјдин.

⁴ Сәнә говушмаг дәрди илә доггуз фәләји (көјү) аһым илә көј
рәнкә бојајырам, ај аллаһ!

⁵ О силсилә сачларыны мәним бојнума сал ки, силсиләләр бәнди
чөјранын бојнундан дүшсүн.

Керчәк хәбәр имиш бу ки, хубин вәфасы јох,
Ким севди хуби ким, деди, хубин чәфасы јох?¹

Ешгин бәласы јох дејибән ешгә дүшмә, вар
Ким ашиг олду ким, деди ешгин бәласы јох?

Анын ки, һәччи-әкбәри, еј чан, сән олмадын,
Бејтүл-һәрәмә вармамыш, анын сәфасы јох.²

Шејтандыр ол ки, сурәтинә гылмады сүчуд
Дүшдү бир инчә дәрдә ким, анын дәвасы јох.

Шол чан ки, сәндән өзкә тәләб етмәди мурад,
Һичриндә јахмагын аны һәркиз рәвасы јох.

Јарәб, нә шәм' имиш бу мәһин үзү ким, анын,
Үзү гатында шәмси-зүһанын зијасы јох.

Бимарә чан верәр, сәнин еј чан, ләбин, вәли,
Мүнкир саныр ким, ол шәфәтејнин шәфасы јох.³

Кәлкил ки, гаму совмү сәлатин гәзасы вар,
Сәнсиз кечән зәманү һәјатын гәзасы јох.

Ејнин хәтасыз, еј бүти-Чин, төкдү ганымы,
Түрки-хәтадыр әслинә варар, хәтасы јох.

¹ «Көзәлин вәфасы јох» сөзү керчәк имиш. Көзәли севәнләрдән ким
«көзәлин чәфасы јох» деди.

² Онун ки, «Ән бөјүк һәччи» еј чан, сән олмадын, Кә'бәјә варма-
мыш онун сәфасы јохдур.

³ Еј чан кими севкили көзәл, ешг хәстәсинә додагын чан верәр.
Анчаг инкарчы сәнин додагларынын шәфасыны јох саныр.

Фани чаһана бахма, кечәр өмрү севмә ким,
Өмрүн зөвалы вару чаһанын бөгасы јох.

Јарын кәлир һәмишә чәфасы Нәсимијә,
Сән санма ки, Нәсимијә јарын әтасы јох.

Үзүндә нурини көрдү эзәл күнүндә илаһ,
Деди ки, әшһәди-ән-ла-илаһә-илләллаһ.¹

Бу һүснү лүтф илә ким көрдү көкдә, ја јердә,
Мәләк сурәтли бәшәр, ја күнәш сифәтли маһ?²

Әкәр күнаһ исә гылмаг үзүн гатында сүчуд,
Мән ејләрәм бу күнаһы ки, фәрз имиш бу күнаһ.³

Көтүр нигабивү хәлги гул ејлә һүснүнә ким,
Мәлаһәт әһлинә сәнсэн әмирү сәнсэн шаһ!⁴

Һидајәт ејләди галу бәладә нурә мәни,
Гара көзүн, гара гашын, бәнинлә зүлфи-сијаһ.⁵

Гул олду һүснүнә һурү мәләк, нә сурәтсән,
Зәһи инајәтү иззәт, зәһи мәрәтибү чаһ!⁶

Нә һүсн имиш бу ки, вәсфиндә руһи-натигәнин
Дили тутулдувү гылды һәдисини күтаһ.⁷

¹ Эзәл күндә танры үзүндә ишығыны көрдү, деди: аллаһдан башга аллаһ јохдур.

² Бу көзәлликдә, бу јахшылыгда мәләк сифәтли инсаны, күнәш сифәтли ајы көјдә, ја јердә ким көрдү?!

³ Әкәр үзүнүн көрүндүјү јердә сәчдә етмәк күнаһдырса, мән бу күнаһы едәрәм. Чүнки бу онун гаршылығы имиш.

⁴ Үзүндән өртүјү ат, халгы өз көзәллијинә гул ејлә. Көзәлләрин әмири вә шаһы сәнсэн.

⁵ Гара көзүн, гара гашын, халын, гара сачын аллаһын руһлара хитаб етдији күндә мәни нура чатдырды.

⁶ Сән нә көзәлсэн ки, һури вә мәләк көзәллијинә гул олду. Хош улулуг, е'тибар, дәјәрлилик вә јахшылык будур.

⁷ Бу нә көзәллик имиш ки, данышан руһун дили тутулду, сөзүнү гыса етди.

Ики көзүн экэр экри декилсэ бахма ики
Ки, вәһдәт әһлинә һәгдән билинди доғру раһ.⁸

Чаһана халү хәтиндән рүхүн чәри чәкмиш,
Зәһи шаһәншаһи-ә'зәм, зәһи уғурлу сипаһ!⁹

Кәраһәт ејләмә ашигдән, әбсәм ол, заһид
Һәр ки, һәгг иләдир, һәгдән ејләмәз икраһ.¹⁰

Чамалү сурәтинә ким ки, олмады гурбан,
Ики чаһанда нәсиби нәдамәт олдуву аһ.¹¹

Чаһан ичиндә Нәсими әлиф тәк олду фәрд,
Әкәр инанмаз исән үштә шәр'ү үштә күваһ!¹²

⁸ Бирлик әһлинә һагдан доғру јол билиндијинә көрә, ики көзүн әјри дејилсә, бири ики көрмә.

⁹ Јанағын хал вә хәтиндән дүнјаја әскәр чәкмишдир. Нә өјүләчәк шаһлар шаһы, нә уғурлу орду!

¹⁰ Еј заһид, ашигдән диксинмә, сус. һагг илә олан һагдан диксинмәз.

¹¹ Үзүнүн көзәллијинә гурбан олмајанын ики чаһанда нәсиби аһ вә пешманчылыг олду.

¹² Нәсими әлиф һәрфи кими дүнјада тәк галды. Әкәр инанмазса, шәрмәт вә шаһид бурададыр. (Әлиф һәрфи әлифбанын илк һәрфи олуб, доғрулуғ рәмзидир. Әбгәд һесабына көрә дә 1 әдәдини ифадә едир ки, тәклији билдирир.)

Мүсһәфдир¹ анын үзү, еј валлаһ,
Нун ејнү мим гүлһүвәллаһ.²

Мә'шуг илә ашиг олду ваһид
Чәффәл-гәләм³ олду, гиссә күтаһ.⁴

Суфи нә билир тәриги-вәһдәт,⁵
Мејханәјә чүнки булмады раһ.⁶

Мин Јусифи чаһинә⁷ дүшүрмүш
Ширин ләби шол өјүндүјү чаһ.

Гансы фәләкин ситарәсисән,⁸
Ким, сурәтинә әсир олур маһ.⁹

Сәнсэн бу күн, еј әмири-хубан,
Ширинләрә Хосровү шәһәншаһ.

Әһјаји-изам¹⁰ едәр Нәсими,
Зүлфүн гохусилә һәр сәһәрках.

¹ Мүсһәф—Гур'ан, китаб

² Гулһүвәллаһ—де ки, аллаһ (бирдир)

³ Чәффәл-гәләм—гәләм гуруду, сөз битди

⁴ Кутаһ—гыса

⁵ Тәриги-вәһдәт—вәһдәт јолу

⁶ Раһ—јол

⁷ Чаһ—гују

⁸ Ситарә—улдуз

⁹ Маһ—ај

¹⁰ Әһјаји-изам—бөјүкләрин дирилмәси

Көрдүм үзүнү, еј сәнәм, элминнәтүлиллаһ,
Фәрз олду мана ким, дејәм элминнәтүлиллаһ.¹

Тәгдири-әзәл бәхтлә јар олдувү кәлди,
Тәдбири-мүхалиф әдәм, элминнәтүлиллаһ.²

Мәһбуб илә чүн дөвләти-вәсл олду мүјәссәр
Чәмшиди-зәман уш мәнәм, элминнәтүлиллаһ.³

Бирикди зәфәр фәт һилә, чалынды бәшарәт,
Кәлди фәрәһ, уш кетди гәм, элминнәтүлиллаһ.⁴

Бәхтим күнәши доғдувү игбал илә кәлди,
Шол шаһи-сәадәт әләм, элминнәтүлиллаһ.⁵

Зүлмәтдә бу күн чешмеји-һејванә иришдим,
Шол Хызри-Секәндәр һәшәм, элминнәтүлиллаһ.⁶

Зүлфүн хәбәрин верди сәба, көр нә кәтирди,
Шол гасиди-фәррухгәдәм, элминнәтүлиллаһ.⁷

¹ Еј сәнәм, миннәт аллаһа ки, үзүнү көрдүм. Бундан сонра «миннәт аллаһа» демәк мәнә фәрз олду.

² Миннәт аллаһа ки, әзәлдәки тәгдир бәхт илә јар олду, ујғун олмајан тәдбир дә сона јетди.

³ Миннәт аллаһа ки, севкили илә говушмағ мүјәссәр олду, күнүн Чәмшиди артыг мәнәм.

⁴ Миннәт аллаһа ки, зәфәр фәтһ илә бирләшди, севинч давулу чалынды. Севинч кәлди, гәм дә артыг кетди.

⁵ Миннәт аллаһа ки, бәхтимин күнәши доғду, о хошбәхт шаһ дәб-дәбәјлә кәлди.

⁶ Миннәт аллаһа ки, бу күн Искәндәр чәлалы, Хызр кими әбәди һәјат чешмәсинә чатдым.

⁷ Миннәт аллаһа ки, сәһәр јели сәнин зүлфүнүн хәбәрини верди, о угурлу хәбәр кәтирәнин мәнә нә кәтирдијини көр.

Гылды јенә ашигләринә лүтфү инајәт,
Шол адәти даим кәрәм, элминнәтүлиллаһ.⁸

Шол Кә'бә, чәнабын гапысы, дөвләтү бәхтә,
Көр ким, нечә олду һәрәм, элминнәтүлиллаһ.⁹

Еј шадијә мөһтач олан, еј раһәтә мүштағ,
Кәлкил ки, түкәнди әләм, элминнәтүлиллаһ.¹⁰

Руһүлгүдүсүн нәфхәсидир нәзми-Нәсими,
Һәг вердикинә дәмбәдәм, элминнәтүлиллаһ.¹¹

⁸ Миннәт аллаһа ки, о адәти данма кәрәм олан севкили јенә ашигләринә лүтф вә инајәт етди.

⁹ Миннәт аллаһа ки, һәјәти Кә'бә кими зијарәт едиләч шәхсин гапысы көр нечә дөвләт вә бәхтә мүгәддәс јер олду.

¹⁰ Еј көнүл фәрәһинә еһтијач дујан, еј раһатлығы шиддәтлә арзулајан, кәл ки, аллаһа миннәт, әләм түкәнди.

¹¹ Нәсиминин нәзми Руһүлгүдүсүн (*Чабрајылын, Исанын ләғәбләриндән бири*) сирли тә'сирини андырыр. Һаггын вердији аршылығында аллаһа сонсуз миннәтимиз вар.

Ләбинә әһли-нәзәр чан дедиләр, керчәк имиш,
Ағзына нүгтеји-пүнһан дедиләр, керчәк имиш.¹

Лә'лини хәттин илә сормушам әрвахә, аны
Хызрлә чешмеји-һејван дедиләр, керчәк имиш.²

Адәмин сурәтинә сәчдә гыланлар ки, сәни
Көрдүләр, сурәти-рәһман дедиләр, керчәк имиш.³

Дедиләр гамәтинә сидрә кәмал әһли, вәли
Халг аны санды ки, јалан дедиләр, керчәк имиш.⁴

Сурәтин мүнкиринә елмлә иман әһли,
Ана-ким, див илә шејтан дедиләр, керчәк имиш.⁵

Чәннәт әһли ки, үзүн бағинә, еј чәннәтү һур,
Рөвзеји-хүлд илә ризван дедиләр, керчәк имиш.⁶

Гәләмин сиррини һәгдән билән ол тајифә ким,
Әнбәрин хәттинә рејһан дедиләр, керчәк имиш.⁷

¹ Инчә көрүш саһибләри додағына чан дедиләр, керчәк имиш. Ағзына кизли нөгтә дедиләр, керчәк имиш.

² Лә'л додағыны үзүндәки хәттилә (*сач, гаш вә кирпикләрлә*) бирликдә руһлардан нә олдуғуну сорушанда Хызр илә дирлик булағы дедиләр, керчәк имиш.

³ Адәмин сурәтинә сәчдә едән мәләкләр сәни көрәндә сәнә рәһманын сурәти дедиләр, керчәк имиш.

⁴ Камал әһли сәнин бојуна сидрә дедиләр, анчаг халг ону санды ки, јалан дедиләр, һалбуки керчәк демишләр.

⁵ Билки вә инанч әһли сурәтини инкар едәнләрә див вә шејтан дедиләр, керчәк имиш.

⁶ Чәннәт әһли баға бәнзәјән үзүнә чәннәт вә чәннәт бағы дедиләр, керчәк им.ш.

⁷ Һаггын билдирмәси илә гәләмин сиррини билән о тајфа әнбәр гоуху хәттинә рејһан дедиләр, керчәк имиш. (*Бурада «рејһан» сөзү илә рејһаны јазы нөвүнә дә ишарә олуһур.*)

Мөһкәм әһли ки, јазысы илән сурәтини
Лөвһи-мәһфуз илә Гур'ан дедиләр, керчәк. имиш.⁸

Еј Нәсими ки, нәзәр әһли вүчудун евинә,
Ламәкан кәнчинә виран дедиләр, керчәк имиш.⁹

⁸ Һеч бир зиддијәт олмадан тәфсир едилән гуран әјәләрини билән уstadлар хәт илә сурәтинә лөвһи-мәһфуз илә гур'ан дедиләр, керчәк имиш. (*Лөвһи-мәһфуз—диндә аллаһын бүтүн көстәришләри јазылмыш китаба дејилир.*)

⁹ Еј Нәсими, инчә көрүшлү адамлар сәнин вүчуд евинә мөканы олмајанын хәрзинәсинин харабасы дедиләр, керчәк имиш.

Кэл, еј дилбэр ки, хүснүн ајә дүшмүш,
Үзүн көрмүш күнәш севдајә дүшмүш.

Чү зүлфүн гохусу афагы дутду,
Мәкәр әнбәр сачын сәһрајә дүшмүш.

Мән ол заһид сөзүндән горхмазам, чүн
Ки, имрузу гојуб фәрдајә дүшмүш.¹

Көзүндән фитнә јајылмыш чаһанә,
Анынчүн бу чаһан говғајә дүшмүш.

Нә мөвзун нөгтәдир ширин дәһанын,
Хәбәр вер ким, нәдән әфвајә дүшмүш?²

Нә јәғмачы моғолчиндир бу, јарәб,
Көзүн сәвдалары јәғмајә дүшмүш.³

Нәдән дүшмүш сачын һиндусифәт ким,
Јанағын лалеји-һәмрајә дүшмүш.⁴

Нәсиминин көзү јарын гәминдән,
Долуб һәр гәтрәси дәрјајә дүшмүш.

¹ Мән о заһид сөзүндән горхмазам. Чүнки о, бу күнү гојуб саба-
һа дүшмүшдүр. (*Сабаһын фикринә дүшмүшдүр—ред.*)

² Сәнин ширин ағзын нә мүнәсиб нөгтәдир. Хәбәр вер ки, нә сәбәбә
ағызлара дүшмүшдүр.

³ Еј аллаһ, бу нә јәғмачы (*гарәтчи*) көзәлдир! Көзүнүн гаралары
јәғмаја (*гарәтә*) дүшмүшдүр.

⁴ Сачын нәдән һиндусифәт (*һиндли кими гара*) олмуш, јанағын
исә гырмызы лалә кимидир.

Чә’ди-зүлфүн¹ әнбәрәфшан² ејләмиш,
Нафеји-Чини³ пәришан ејләмиш.

Чанү дил һәр дәм нечә топ олмасын,
Чүн никарым зүлфү човкан ејләмиш.

Ашигин ганына бандырмыш⁴ элин,
Көр бу чох дәстан нә дәстан ејләмиш?

Көзләри, гашы әнәлһәг чағырыр,
Көр бу сирри кимдә пүнһан ејләмиш.

Ејди-әкбәрдир⁵ Нәсимијә бу күн,
Чаныны шол маһә⁶ гурбан ејләмиш.

¹ Чә’ди-зүлф—сачын буруғу

² Әнбәрәфшан—әнбәр сачан

³ Нафеји-Чин—Чин әтри, мүшкү

⁴ Бандырмыш—батырмыш, булашдырмыш

⁵ Ејди-әкбәр—бөјүк бајрам

⁶ Маһ—ај (*ај кими көзәл*)

Еј чэннэтин хэндан күлү, ачы фэрағын хар имиш,
Мүштагэ дирлик сэнсизин, валлаһ ки, чох дүшвар
имиш.¹

Сэнсиз кэрэкмэз күнфэкан, еј сурэти-рәһман мана,
Ешг әһлинин мэгсуди чүн, көвнү мэкандан јар имиш.²

Муса тэчэлли нуруникөрмэк тэмәнна ејләди,
Мэгсуди мә'лум олду ким, һэгдән анын дидар имиш.³

Һагг илә јар ол, јары бил, јад олма һэгдән ариф ол,
Шол мүддән ким, һэггилә јар олмады, әғјар имиш.⁴

Кәр танымышсан нәфсини, керчәк билирсән һэггини,
Һэгдир сәнинлә гәм јемә, нечүн ки, һэггин јар имиш.⁵

Мәнсур әнәлһег сөјләди, һэгдир сөзү, һег сөјләди,
Анын чэзасы гәм декил, биканәдән кәр дар имиш.⁶

Галу бәланын әһдини унутмазам, унутма ким,
Имани төвһид әһлинин шол әһдү шол играр имиш.⁷

¹ Еј чэннэтин күлән күлү, ачы ајрылығын тикан имиш. Һәсрәт чәкәнә сәнсиз јашамаг, таңры һаггы, чох чәтин имиш.

² Еј рәһманын үзү, «ол» әмри илә јаранан аләм сәнсиз мәнә кәрәк дејил. Ешг әһлинин аләмдә мэгсәди анчаг јар имиш.

³ Муса көрүнмә ишығыны көрмәк диләјиндә олду. Анлашылды ки, онун һагдан истәдији үзүнү көрмәк имиш.

⁴ Сән һагг илә дост ол, досту бил, һагга јад олма, ариф ол, һагг илә дост олмајан иддиачы јабанчы имиш.

⁵ Нәфсини танымышсан, һаггыны да керчәкдән билирсән. Достун һагг олдуғу үчүн һаг сәнинләдир, гәм јемә.

⁶ Мәнсур әнәлһег сөјләдији сөзү һагдыр, һаг сөз сөјләди. Онун һагга ашина олмајандан көрдүјү чэза дар ағачы олса да гәм дејил.

⁷ Әзәлдә руһларын «мән сизин аллаһыңыз дејиләмми» хитабына гаршылыг «әлбәттә, аллаһымызсан» чавабы илә вердији играр андыны «әлбәттә» дејән руһлар арасында тапдығым үчүн унутмарам. Сән дә унутма ки, төвһид әһлинин иманы о әһд, о играр имиш. (Төвһид әһли — диндә аллаһын бирлијинә инананлара, тәсәвүфдә исә јарадачла јарадыланы бир көрәнләрә дејилир.)

Мүнкир инанмаз һәггә, кәр ејб етмә аны, фәдриг ол
Шол мә'нидән ким, мүнкирин даим иши инкар имиш.⁸

Төвһидә кәлмәз мүшрикин гәлбивү ејни, әһвәлин,
Сән шол мүвәһһидләрдән ол, к'анлар үлүл-әбсар
имиш.⁹

Күлкүн јанағныдан мана кәшф олду, еј бәдри-дүча,
К'әһли-вәфанын чәннәти шол бағу шол күлзар
имиш.¹⁰

Һәр заһидин ким, тәсбиһи шол зүлфи-пүрчүн олмады,
Зикри һәбавү һәрзәдир, сәччадәси зүннар имиш.¹¹

Һег сурәтиндән көз јумар заһид, нәдәндир, билмәзәм
Шол мәкри чох шејтан кими һагдан мөкәр бизар
имиш.¹²

Ариф гатында дүнјанын мигдары јохдур зәррәчә
Мизанә чәк мигдарыны көр ким, нә бимигдар имиш.¹³

Нәзми Нәсиминин јәгин аллаһу нурун шәрһидир,
Ол нури һәр ким билмәди һэгдән нәсиби нар имиш.¹⁴

⁸ Инкарчы һагга инамазса, ону ејб тутма, фәрг гој. Она көрә ки, онун иши даима инкардыр.

⁹ Инкарчынын гәлби вә көзү аллаһы бир билмәјә вә көрмәјә кәлмәз. Сән аллаһын бирлијинә о инананлардан ол ки, онларын сезичи көрүшләри вардыр.

¹⁰ Еј гаранлыг ај, күл јанағындан мәнә ајдын олду ки, вәфа әһлинин чәннәти о бағ, о күлзар имиш.

¹¹ О гыврым сачыны өзүнә тәсбиһ етмәјән һәр заһидин дуасы бош вә әбәсдир, чанамазы да христианларын гурашығыдыр.

¹² Заһид һаг сурәтинә көз јумар, нәдәндир, билмәрәм. О, бичлији чох олан шејтан кими, көрүнүр, һагдан усанмышдыр.

¹³ Ариф јанында дүнјанын зәррә гәдәр ағырлығы, дәјәри јохдур. Онун ағырлығыны чәк, көр ки, нә гәдәр һеч имиш.

¹⁴ Нәсиминин нәзми јәгин аллаһ вә нурун шәрһидир. О нуру билмәјәнин нәсиби чәһәннәм оду имиш.

Һәрәмн көзләрнн јәғмајә дүшмүш.
Зәһн чаду, нә хош севдајә дүшмүш?¹

Нәдән дүшмүш мүнбәр зүлфүнә таб,
Мәкәр шол вәчһ илә ким, ајә дүшмүш?²

Көрүн бу сүнбүли һиндусифәт ким,
Нечә хуршид илә һәмсајә дүшмүш.³

Әјағындан сачын башын көтүрмәз.
Чәнаби көр нә али пајә дүшмүш.⁴

Чәмән сәрвини анма, тубидән кеч
Ки, көнлүм шол гәди-бәлајә дүшмүш.⁵

Мејү шаһид бу күн шәксиз, һәрәмдыр,
Ана ким, гүссеји-фәрдајә дүшмүш.⁶

Көзүмдән инчи дишләрнн хәјалын
Көрән ајдыр, көһәр дәрјајә дүшмүш.⁷

¹ Көнүл јолуну кәсән көзләрнн талана дүшмүшдүр. Чаду көзлә-рин нә хош севдаја дүшмүшдүр.

² Әнбәр сачларына нијә гыврым дүшмүшдүр. Јохса бу јолла ајын (үзүкүн) үзәринә дүшмүшдүр.

³ Севкилинин рәнкинә көрә һиндуја бәнзәјән бу сүнбүл сачынын күнәш илә нечә гоншу дүшдүјүнү көр.

⁴ Сачын (елә узундур ки) ајағындан башыны галдырмаз. Јүксәк бир мәгама чатан о зата бах!

⁵ Көнлүм о узун сојлуја дүшдүјү үчүн чәмәндәки сәрви анма, чән-нәтдәки тубадан кеч.

⁶ Сабаһын гүссәсинә дүшәнә бу күн меј вә көзәл һәрәмдыр.

⁷ Көзүмдән инчи дишләрнн хәјалыны көрән дејәр: көвһәр дәрја-ја дүшмүшдүр.

Нә фәттансан ки, чүмлә сәндән өтрү
Чаһан учдан-уча говгајә дүшмүш.⁸

Әнәлһәг чағырыр чәнкү дәфү неј,
Јаланчы лаилаһ-иллајә дүшмүш.⁹

Гәрар етмәз көнүл зүлфүндән ајры,
Бу сәркәрдан узун севдајә дүшмүш.¹⁰

Јанаг үзрә сачын тавуса бәнзәр
Ки, сејрү чәннәтүл-мә'вајә дүшмүш.¹¹

Нә ширин нөгтәдир ким, ол гәләмдән
Дамуб шол лә'ли-руһәфзајә дүшмүш.¹²

Нәсими олду гурбан гашын үчүн,
Зәһн гурбан, гашын тәк јајә дүшмүш.¹³

⁸ Сән нечә бир фитнәкарсан ки, бүтүн чаһан башдан-баша сәндән өтрү говгаја дүшмүшдүр.

⁹ Саздан, дәф вә нејдән әнәлһәг сәһн кәлир. О бири јандан јаланчы лаилаһ иллајә дүшмүшдүр. (Лаилаһ-иллаһ—аллаһдан башга аллаһ јохдур.)

¹⁰ Көнүл сачындан ајры јердә гәрар тутмаз. Бу шашғын узунча бир севдаја дүшмүшдүр.

¹¹ Јанаг үстүндә сачын көрүнмәси анчаг чәннәтүл-мә'вада мүмкүн олан товуз гушуна бәнзәјир. (Чәннәтүл-мә'ва 8 чәннәтдән биридир, һабелә товуз гушунун бир ады да чәннәт гушудур.)

¹² О гәләмдән дамыб руһартыран лә'лә бәнзәјән додаға дүшән га-ра халын нә гәдәр ширин бир нөгтәдир.

¹³ Нәсими сәһни гашына гурбан олду. Елә бир јаја дүшән гурба-на чан гурбан.

Еј дедикин чүмлэ јалан, гөвлү гэрарын јох имиш.
Чин хэбэрин сөјлэмэ ким: мишки-татарын јох имиш.

Һеч күнүз олмаз кечэсиз, һеч фэрәһ олмаз гэмсиз,
Сән нэ гыш олдун ки, сәнин тазэ баһарын јох имиш.

Еј көнүл, онун евисән, сәндэ зүһур ејләди һәг,
Бәһри-мүһит олду адын, һәддү кәнарын јох имиш.¹

Сәндэ ара, истә сәни, та буласан сәндэ сәни,
Сән сана јар ол бул аны, санма ки, јарын јох имиш.

Еј диләјин күллиси јар, истәдијин түрфә никар,²
Ашиг исән кәр нэ ичүн әлдә никарын јох имиш.

Еј бүти-мачинә тапан, Азәр идин Нәмруд илән,
Ешгә Хәлиләм демә чүн, күл кими нарын јох имиш.

Јазү күзүндүр сујумуз, май-нә'индир мејимиз.
Сән нэ билирсән бу меји, чүнки хумарын јох имиш.³

Заһиду суфидир адын, көр нэ ачы олду дадын,
Еј улу ад истәмәјән, гејрәтү арын јох имиш.

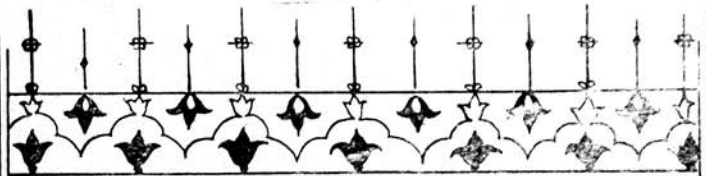
Булду Нәсими сәни чүн әнәлһәг демәсүн,
Еј бу сөзә мүнкир олан, дөвләтү дарын јох имиш.⁴

¹ Еј көнүл, сән һаггын евисән, һагг сәндә үзә чыхды. Адын мүһит дәнизи олду, саһилин, һүдудун јохдур.

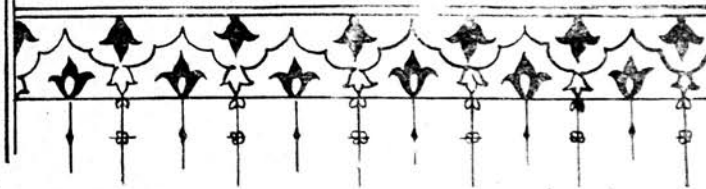
² Еј диләкләрин диләји јар, истәдијин әчајиб бир көзәлдир.

³ Јаз вә пајыз сујумуз, шәрабымыз мә'дән сујудур. Сән бу шәрабы нә билирсән, чүнки хумар дејилсән.

⁴ Нәсими сәни әнәлһәг демәклә тапды. Бу сөзү инкар едәнин дөвләтү вә еви јох имиш.

Мәшһүбүләр

Дәрјаи-мүһит чуша кәлди
Көвн илә мәкан хуруша кәлди.¹

Сирри-әзәл олду ашикара,
Ариф нечә ејләсин мүдара?²

Һәр зәррәдә күнәш олду заһир,
Торпаға сүчуд ғылды таһир.³

Нәггаш билинди нәгш ичиндә,
Лә'л олду әјан Бәдәхш ичиндә.⁴

Ачы су шәраби-көвсәр олду.
Һәр зәһр нәбатү шәккәр олду.⁵

Тирјәк мизачы тутду ағу,
Лә'ләһ мүдәввәр олду дару.⁶

Күлли јерү көк һәг олду мүтләг,
Сөјләр дәфү чәнкү неј әнәлһәг.⁷

¹ Мүһит дәнизи теләтүмә кәлди, варлыг вә кәһнат јериндән ојнады.

² Әзәл сирри бәлли олду, ашиг буна нечә дөзсүн?!

³ Һәр зәррәдә күнәш көрүндү, тәмиз мәләк торпаға сөчдә етди.

⁴ Бәдәхшдә лә'л нечә көрүндүсә, јарадычы да јаратдыгы нәгш ичиндә ашкар олду.

⁵ Ачы су көвсәр шәрабы олду, һәр зәһәр набата вә шәкәр һәмәшына чеврилди.

⁶ Ағы тирјәк хасијјәти тутду, јуварлаг иһчи дәрман олду.

⁷ Бүтүн јер вә көј һагг олду, дәф, саз вә неј буна көрә дә «мәһәһ һагг» дејир.

Мәсчуд илэ сачид олду ваһид,
Мәсчуди-һәгиги олду сачид.⁸

Һәр гәтрә мүнһити-ә'зәм олду,
Һәр зәррә Мәсһү Мәрјәм олду.⁹

Дашү кәсәк олду вәрди-нәсрин,
Фәрһад илэ Хосров олду Ширин.¹⁰

Мә'шуг илэ ашиг олду бир зат,
Мәһв олду вүчуди-нәфјү исбат.¹¹

Иман илэ күфр бир шеј олду,
Дадлу илэ ачы бир меј олду.¹²

Ширкәт арадан көтүрдү вәһдәт,
Вәһдәтдән ачылды баби-рәһмәт.¹³

Чан илэ тән олду бир һәгигәт,
Бирикди шәриәтү тәригәт.¹⁴

Әшја икиликдән олду хали,
Барн Әһәд олду лајәзали.¹⁵

⁸ Сәчдә едиләнлә сәчдә едән бир олду, сәчдә едән һәгиги сәчдә едилән сифәти алды.

⁹ Һәр дамла бөјүк дәннз олду, һәр зәррә Мәрјәм вә Иса олду.

¹⁰ Даш вә кәсәк гызылкүл олду, Фәрһад илэ Хосров Ширин олду.

¹¹ Севәнлә севилән бир варлыг олду, бәшәрилик сифәтларинин кәрәксийлији вә кәрәклији галмады.

¹² Инанмагла инанмамаг, ачы илэ дадлы бир шеј олду.

¹³ Бирликдән (вәһдәтдән) рәһмәт гапысы ачылды, ортаглыг зәһмәтчи арадан галхды.

¹⁴ Чан илэ бәдән бир һәгигәт олду, шәриәтлә тәригәт бирләшди.

¹⁵ Әшја икиликдәч чыхды, бир тәк аллаһ әбәди галды.

Еј талиб, әкәр дејилсән ә'ма,
Көр вә'дәји-күлли мин әлејһа.¹⁶

Рәф олду һичаб масивәллаһ,
Әлгүдрәт-вәл бәгаи-лиллаһ.¹⁷

Гејр олду һәлакү вәчһ галды,
Бәһр олду шу ким, бу бәһрә далды.¹⁸

Кәр ачыг исә бәсирәтин бах,
Көр сәндә һәгивү кетмә ирах.¹⁹

Көр сән сәни ким, нә чисмү чансан,
Мәгсуди-вүчуди-күн-фәкансан.²⁰

Чүн мә'минә мә'мин олду мират,
Мир'атына бахү анда көр зат.²¹

Һәр кимсә ки, әсриди бу мејдән,
Һәјји-әбәд олду зати-һејдән.²²

Нәфсини таныды, билди рәбби,
Төвһид јолунда әкди һүбби.²³

¹⁶ Еј һәгигәтсәвәр, әкәр көр дејилсәнсә «варлыгда һәр шеј кечичидир, јалһыз аллаһ галыр» сиррини көзлә,

¹⁷ Аллаһдан гејри олма әнкәли ортадан чыхды, гүдрәт дә, галан да аллаһдыр.

¹⁸ Башгасы јох олду, аллаһдан башгасы јох оландыр, дәннзә баш вуран дәннз олду.

¹⁹ Әкәр көнүл көзүн ачыгса, һаггы өзүндә көр, узаға кетмә.

²⁰ «Јохкән вар ол» әмри илэ вүчуд тапанларын мәгсәди сәнсэн, өзүндә өзүнү көр, нечә бир чисм вә чан олдуғуну анла.

²¹ Мә'мун мә'муна (тә'мин едилмиш тә'мин едилмишә) күзкү глду, күзкүдә бахыб орада һаггы көр.

²² Бу мејдән һәр кимсә ичиб өзүндән кечсә, дери оландан әбәди дери олур.

²³ Чансини таныды, һаггы да билди, диләк тохумуну үмид тарлаһсына әкди.

Еј һэгдән ирағ олан эазил,
Көр див декилсэн, адәми бил.²⁴

Һэгдән сана латути һу кәлди,
Һәм вәсчүдү әгтәриб денилди.²⁵

Чалынды гијамәтин нәфири,
Еј сағыр ешитмәдин сәфири.²⁶

Һәшрин күнү кәлди, ујхудан дур,
Инанмаз исән көзүнү ач көр.²⁷

Ујхудан ојан ки, мәншәр олду,
Көр нечә зәманә пүршәр олду.²⁸

Нәшр олду, ојан, гурулду мизан,
Һәшр олду, инан, билинди јәздан.²⁹

Сур үнүн ешитмәди гулағын,
Дајанды бу көпридән ајағын.³⁰

Чүн мәнрәми-гул кәфа декилсэн.
Биканәсэн, ашина декилсэн.³¹

²⁴ Еј аллаһдан узағ олан Иблис, әкәр шејтан дејилсэн, инсаны таны. (*Әазил шејтанын адыдыр.*)

²⁵ Еј эазил гылыгы, һагдан «она ујма» әмри кәлди, ардынча «сәчдә ет» дејилди.

²⁶ Гијамәт шејпуру чалынды, еј јетим, сән бу сәси ешитмәдинми?!

²⁷ Дирилмә күнү кәлди, јухудан дур, инанмазсан көзүнү ач көр.

²⁸ Јухудан ојан ки, мәншәр олду, заманын шәрлә долуб дашдығыны көр.

²⁹ Гијамәт олду, ојан, мизан гурулду, гијамәт олду, инан, аллаһ олдуғу билинди.

³⁰ Сурун (*шејпурун*) сәсини гулағын ешитмәдими, бу көрпүнү кәркән ајағын бүдрәмәдими?!

³¹ Онлара де ки, мәнимлә сизин арнызда аллаһ кәрәкли шаһид оларағ кафи кәлди, бујруғундакы һикмәти анламадығына көрә өзкәсэн, ашина дејилсэн.

Јердән чыха кәлди дабәтүл-әрз,
Уш сиррини ејләдим сана әрз.³²

Чүн сән кечәсэн бу истивадан
Азад оласан гәмү бәладән.³³

Јә'ни ки, бу истивададыр һәг,
Ол малики-мүлк һәјји-мүтләг.³⁴

Һагдан бу сирати мүстәгими,
Билкил ки, будур һәгин нәими.³⁵

Һәм хатәмү уш әлимдә фәрман,
Јә'ни ки, мәнәм бу күн Сүлејман.³⁶

Муса мәнәм, уш әса әлимдә,
Һагдан әзәли гылыч белимдә.³⁷

Мүшрикдән едәр мүвәһһиди фәрг,
Ејвај ана ким, иши ола зәрг.³⁸

³² Дабәтүл-әрз (*гијамәт күнүндә зүһур едәчәк горхунч бир варлыг*) јердән бирдән-бирә чыхды, сиррини дә сәнә билдирмиш олду.

³³ Сән бу таразлашма чизкисиндән кечинчә, гәм вә бәладан гуртулурсан.

³⁴ Бу таразлашманы билин, елә бу да һагдыр. О, мүлк саһиби вә кәрчәк дириликдир.

³⁵ Бу доғру јолун һагдан олдуғуну бил, чүнки бу, һагдын нәимидир (*нә мәтидир.*)

³⁶ Мөһүр дә мәнәдә, фәрман да, јә'ни ки, бу күнүн Сүлејманы мәнәм.

³⁷ Муса мәнәм, әса әлимдәдир, һагдын вердији әзәли гылыч белимдәдир. (*Әса вә гылыч мә'нәви вә чисмани гүдрәт демәкдир.*)

³⁸ Әлимдәки бу әса, белимдәки гылыч бүтпәрәстдән мүвәһһиди (*аллаһын бирлијинә инанан*) ајыр дедәр, иши икнүзлүлүк оланын вәј башына.

Хэлгин элинэ басар эсаји,
Жә'ни ки, билин бу истиваји.³⁹

Һәм чәннәтү һүрү һәм лигадыр,
Рәһман илә әршү истивадыр.⁴⁰

Адәмдә тәчәлли гылды аллаһ,
Гыл адәмә сәчдә, олма күмраһ.⁴¹

Шейтани-ләинә ујма зинһар,
Анын сөзүнә инанма, еј јар.⁴²

Үзүн бу чәһәтдән ола бејза,
Мин Фәзли илаһинә тәала.⁴³

Адәм дүкәли һаг олду билкил,
Мәсчуди-һәгигә сәчдә гылкил.⁴⁴

Фәзл истәр исән һәгигәтә вар,
Сә'ј ејлә бу ишә, галма зинһар.⁴⁵

Әнфаси-Нәсими көр нә чандыр,
Дәрјаји-мүһитү дүрри-кандыр.⁴⁶

Бир бәһрә долубдуруп Нәсими,
Жә'ни нидәр ол зәр илә сими.⁴⁷

³⁹ Халгын элинә эса басар ки, бу истиваны билин.

⁴⁰ Һәм чәннәт, һәм һүр, һәм лигадыр, аллаһла көјдүр, көјә истивадыр (*истива—инсан үзүнү сағ вә соллу икијә бөлмәк үзрә јухарыдан ашагыја ендирилән хәјали чизки.*)

⁴¹ Аллаһ Адәмдә көрүндү, Адәмә сәчдә ет, јолуну азма.

⁴² Еј дост, лә'нәтләнмиш (*рәһмәт гапысындан говулмуш*) шейтана ујма, онун сөзүнә инанма.

⁴³ Үзүн аллаһын сәјәсиндә ағ олур.

⁴⁴ Бил ки, инсан һаг олду, белә исә она сәчдә ет.

⁴⁵ Әкәр Фәзл истәсән, һәгигәтә вар, бу ишә сә'ј көстәр, кери галма.

⁴⁶ Нәсиминин нәфсләринин вә чанверичи олдуғуну көр. Нәсими бөјүк дәниздир, варлыгдыр, мә'дәндир.

⁴⁷ Нәсими елә бир дәнизә далмышдыр ки, гызыл вә күмүшү нә едир?!

Еј һаг әһли, јәгин имиш бу хәбәр
Ки, билән нәфсинидир әһли-нәзәр.¹

Нәфсини ким ки, билди, билди һәги,
Нәфсини билмәјәнләр олду шәги.²

Еј һәги истәјән кәл инсан ол,
Гара даш олма, лә'лү мәрчан ол.

Кәр диләрсән сәадәти-әбәди
Тамуји бил ки, нечин олду једи?³

Сәкиз олду гапусу учмағын,
Нижә дөрд олду сују ирмағын.⁴

Туби ағачынын нәдир јемиши,
Һәг аны әр јаратды, јохса диши?⁵

Һури гылман нәдән ибарәтдир,
Һувә мән бу нәјә ишарәтдир?⁶

Көвсәрү сәлсәбилү маи-мә'ин;
Мәгсәди-сидг илә мәгами-әмин.⁷

¹ Еј өзү, сөзү доғру инсан, нәфсини билән керчәји көрәндир хәбәри доғру имиш.

² Нәфсини билән һаггы да билмиш олду. Нәфсини билмәјәнләр исә хошбәхтликдән мөһрум галды.

³ Әбәди сәадәт диләрсән, чәһәннәмин нәдән једди олдуғуну бил.

⁴ Чәннәтин гапысы нәдән сәккиз олду? Ја нәдән чајларын сују дөрд олду.

⁵ Туба ағачынын јемиши нәдир? Һаг ону еркәкми, дишими јаратды?

⁶ Һури вә гылман нәдән ибарәтдир? «О олан одур» сөзү нәјә ишарәтдир?

⁷—⁸ Көвсәр, сәлсәбил, мә'дән сују, доғру мәгсәд илә горхусуз јер нә демәкдир, аялат. Бу кизли сиррини ајдынлашдыр.

Нэ демәкдир, мәнә бәјан ејлә
Бу ниһан сиррини әјан ејлә.⁸

Нә әсәлдир, нә ма, нә хәмрү ләбән,
Ол ки, Гур'анда һаг деди рөвшән.⁹

Буларын әслини нәдәндир, бил,
Кәр нә шејтансан, олма әјри дил.

Булары билмәјән нә билмиш ола,
Ады анын еви јыхылмыш ола.

Ким ки, билди бу инчә әсрары,
Гојди әлдән чаһани-гәддары.¹⁰

Фани олду өзүндән, олду һәг,
Билди ким, чүмлә һәгг имиш мүтләг.¹¹

⁸ Һаггың гур'анда ајдын дедији о бал, су, шәраб вә сүд нәдир, нечәдир?

¹⁰ Бу инчә сирләрн билән гәддар дүнјаны тәрк етди.

¹¹ Бундан сонра өзүнү јох едиб һагг олду, һәр шејин керчәкдән һагг олдуғуну билди.

Шол ләби-ширинә, јарәб, кәр шәкәр дерсәм, нола?
Шол күнәш тә'әтли ајә кәр гәмәр дерсәм, нола?¹

Адәми нөв'индә мислин көрмәди дөври-фәләк,
Шол чәһәтдән кәр сана хејрүл-бәшәр дерсәм, нола?²

Шол күл үзрә дағылан әнбәр сифәтли сүнбүлә,
Әнбәрин рејһан әчәб, ја мишки-тәр дерсәм, нола?³

Билмәјән ешгин тәригин һәр хәбәрсиз гафилә,
Чүн һидајәт булмамыш, кәр бихәбәр дерсәм, нола?

Сәнсиз, еј чани-чаһан, бир пула дәјмәз кәинат,
Һичә дәјмәз нәснәјә кәр шол гәдәр дерсәм нола?

Кәр үзин ајин көрәнә, еј чаһанын фитнәси,
Шүбһәсиз һәгги көрән саһибнәзәр дерсәм, нола?

Ким ки, һәгги пәрдәсиз үзүндә, еј чан, көрмәди,
Бибәсирәтдир, кәр анә бибәсәр дерсәм, нола?

Зүлфү рүхсарындыр, еј чан, суреји-нурү дүхан,
Кәр бу мә'нидән ана шамү сәһәр дерсәм, нола?⁴

¹ О ширин додаглыја, еј аллах, шәкәр десәм олармы? О күнәш сымалы кезәлә ај десәм олармы?

² Доланан фәләк инсанлар ичәрсиндә сәнә тај бир инсан көрмәди. О чәһәтдән сәнә инсанларын ән јахшысы десәм олармы?

³ О үзә дағылан әнбәр әтирли сүнбүл саңларына әнбәр гехулу рејһан, ја тәзә мүшк десәм нә олар?

⁴ Сачын вә үзүн, еј чан, шыг вә түстүјә бәнзәјир. Бу сәбәбдән она кечә вә күндүз десәм олармы?

Нури-имандыр чамалын ким ки, сәддәгна демәз,
Кафиру мүшрикдир, анә див әкәр дерсәм, нола?

Чүн Нәсиминин мөгамы Гаф имиш энга мисал,
Шол мүәлла⁵ гәдрә кәр ари көһәр дерсәм, нола?

Еј көнүл, һәр бивүчуддан чан умарсан, нә әчәб!
Бикәрәмдән лүтф илән еһсан умарсан, нә әчәб!

Бишәриәтләр нә билсин әнбијанын шәртини,
Битәригәтдән рәһи-әркан умарсан, нә әчәб!¹

Бибәсәрдән мә'нији-шөвгү камали-мә'рифәт,
Бихәбәрдән сөһбәти-ирфан умарсан, нә әчәб!

Һәр гајанын лә'ли олмаз, һәр дәнизин көвһәри,
Һәр сәдәфдән лә'ләи-мәрчан умарсан, нә әчәб!

Чүн әзәзил әһсәни-тәгвимә баш ендирмәди,
Ана сирри-Кә'беји-һәнизи умарсан, нә әчәб!²

Диви-намәһрәм ки, дутмаз исми-ә'зәмдән хәбәр,
Әһримәндән рәһмәти-рәһман умарсан, нә әчәб!³

Һич имиш зөһдү вү зәргү, заһидин әфсанәси,
Шол фәғиһдән мә'нији-Гур'ан умарсан, нә әчәб!

Умма һәр гәлби дәғәлдән ашигин әсрарыны,
Кафирин көнлүндә сән иман умарсан, нә әчәб!

Еј Нәсими, бивәфадан уммакил рәсми-вәфа,
Бивәфадан әһд илә пејман умарсан, нә әчәб!

¹ Шәриәтсизләр пејғәмбәрләрин кәстәришини нә билсин, јолсуздан јол вә гајда умарсан нә әчәб!

² Көзәл шәкиллијә (инсана) баш ендирмәјән иблисә Кә'бәнин сиррини уммаг әчәб дејилми?! (Бу бејтдә Нәсими Гур'ан әјәсиндәки бир әфсанәјә ишарә едир: аллаһын әмри илә бүтүн мәләкләр Адәмә сәчдә едир, анчаг Иблис (шејтан) адлы мәләк бојун гачырдығындан аллаһ ону мәзәландырыр.)

³ Мәһрәм олмајән дин исми-ә'зәмдән (ән бөјүк аддан, аллаһдан) хәбәр тутмаз. Әһримәндән (шәр аллаһы, хәбис адамдан) аллаһын мәрһәмәтини умарсан, әчәб дејилми?!

⁵ Мүәлла—јүксәк, али

◆ ◆ ◆
Жарэб, нэ сэбэбдэндир олур тагэтимиз таг,
Чохдан бэридир чешмимиз ол чешминэ мүштаг.¹

Андан бэри ким: ејнимиз ол үзүнү көрдү.
Бир му илэ асылды чаным, галды мүөллөг.²

Күлзарэ гэдэм бас сэнэмү саз илэ, мүтриб,
Кэл ејш едэлим зөвг илэ, кэр олмаса зэрраг.

Пэрванэсифэт олдум о рүхсарына гаршы,
Бел багламышам хидмэтинэ мэн дэ үч үшшаг.

Жазым дер идим намеји эз хуни-чикэр мэн,
Төкүлдү жүрэк ганы јерэ, тутмады өвраг.³

Көрдү ки, түкэнмэз јазубан вэсф илэ шэрһин,
Гатланмады бу дэрдэ зэйф, олду гэлэм шаг.

Еј һүсн ијэси ашигэ бир мэрһәмэт ејлэ,
Сун лүтф илэ бичарэјэ бир чами-мүрэвваг.⁴

Кэр истэр исэн јары бу күн, пир тэлэб гыл,
Кэр ким, нечэ јол көстэрир ол пири-мэһэггаг.⁵

Аллаһ илэ ол имди, нијаз ејлэ, Нэсими,
Башэд ки, сучундан кечэ лүтф ејлэјэ рэззаг.⁶

¹ Нэ сэбэбдэндир, еј аллаһ, тагэтимиз таг олур (галмыр). Чохдан бэридир ки, көзүмүз о көзүнэ ашигдир.

² Көзүмүз о үзү көрөндөн бэри чаным бир түк илэ асылды, бир түкдөн асылы галды.

³ Дејердим ки, чижэримин ганы илэ мэктуб јазым, анчаг үрэк ганы јерэ төкүлү, вэрэглэр тутмады.

⁴ Еј көзөллүк јијэси, ашигэ бир мэрһәмэт ет, Јазыға лүтф илэ бир чам саф шэраб төк.

⁵ П и р и - м э һ э г г а г — һэгигэт ахтаран пир (устад)

⁶ Нэсими, инди аллаһ илэ ол, јалвар, ола ки, аллаһ күнаһындан кечэ, лүтф ејлэјэ.

◆ ◆ ◆
Шәһа, көнлүм пәришан олду сәнсиз,
Чикәрим допдолу ган олду сәнсиз.¹

Јәгиндир сәндән ајру, шаһи-хубан,
Бу көнлүм тәхти виран олду сәнсиз.²

Көзүм јашы чаһаны тутду, еј чан,
Көрән ајдыр ки, туфан олду сәнсиз.

Нәсими гулуна гыл чарэ, дәрман
Ки, чанлы кәлди бичан олду сәнсиз.

¹ Еј көзәл, сәнсиз көнлүм јараланды, чижәрим допдолу ган олду.

² Еј көзәлләр шаһы, сәндән ајры бу көнүл тахтым виран олду.

Кәл, еј дилбәр, мәни көр ким, нечә хош јанарам
сәнсиз.
Одундан ачы һичранын су олдум ахарам сәнсиз.

Хәјалын кәлмиш, еј һури, көзүм гаршысына дурмуш,
Фәрагиндән јанар бағрым, хәјала бахарам сәнсиз.

Ики аләмдә мөгсудум вүсалинә иришмәкдир,
Зәмирим, нијјәтим олдур, гачан фал ачрам сәнсиз.¹

Амансыз фиргәтин һәр дәм бу виран көнлүмүн
шәһрин,
Әсаси-рәсмини јыхар, истәким јапарам сәнсиз.

Сулу инчуләрин шөвги көзүмдән ахыдар јашы,
Бу лә'лә мә'дәниндән көр нә мәрчан сачарам сәнсиз.

Кәл, еј мәнбуби-руһани ки, һәр дәм бојнума гәмдән,
Фәрагин, һәсрәтин, шөвгин ипини тахарам сәнсиз.²

Нәсими чаныны ешгин јолунда ејләди гурбан,
Анын адын бу мә'нидән ган илә јазарам сәнсиз.

¹ Ики аләмдә мөгсәдим сәнә говушмагдыр. Нә вахт сәнсиз фал ач-
сам, үрәјим, истәјим одур.

² Еј руһани севкилим, сәнсиз гәмдән һәр аң бојнума ајрылығын,
һәсрәт вә шөвгүн ипини тахарам.

Еј үзү күл, ләбләри мәрчанымыз!
Еј көзү нәркиз, шәһи-мәстанымыз!¹

Үзүнә гаршы сүчуд ејләр мәләк,
Сәчдәјә инкар едәр шејтанымыз.²

Нуну ејнин һәг китабыдыр, вәли
Сурәтин нәгшидүрүр Гур'анымыз.³

Сурәти-һәгдир чәмалин, еј никар,
Уш нәбинин сөзләри бүрһанымыз!⁴

Хызр әкәр зүлмәтдә истәр абыны
Ләбләриндир чешмеји-һејванымыз.⁵

Шол сәфасыз суфији көр ким, нечә
Дәм урар бимә'рифәт һејванымыз.

Фавү задү ламдыр Фәзли-илаһ.
Фәзлинә гурбан едәлим чанымыз.⁶

¹ Еј үзү күл, додаглары мәрчанымыз, Еј көзү нәркиз, мәстләр
шаһы!

² Үзүнүн гаршысында мәләк баш әјәр, анчаг шејтан сәчдәдән га-
чар.

³ Нун (гашын) вә ејнин (көзүн) һәг китабыдыр, сурәтинин нәгши
Гур'банымыздыр.

⁴ Еј көзәл, үзүн һаггын сурәтидир. Пејғәмбәрин сөзләри дә буна
дәлилдир.

⁵ Хызр гаранлыг дүнијада су истәјирсә, сәннин додагларын бизим
дирилиг чешмәмиздир.

⁶ Фа, зад, дам аллаһын Фәзлидир. Фәзиләтинә чанымызы гурбан
едәк.

Үөкмүнэ тәслим олур чану көнүл,
Еј вүчүдум тәхтинэ султанымыз!

Еј Нәсими, көвһәрин хәрч ејләмә,
Олмајынча мүштәри чананымыз.

Бәрки-нәсрин үзрә мүшкин-зүлфүнү дам ејләмә
Ашиги-ашүфтеји биәсбрү арам ејләмә!¹
Шол моғолчин нәркисинлә чүнки гапдын көнлүм,
Бағрымы чөвринлә пүрхун, еј диларам, ејләмә!²

Вә'дә гылмыш һәг бизә чүн сәлсәбилү һурү ејн,
Гојма әлдән шаһиди-тәрки-мејү чам ејләмә!
Ашиги-садиг дузағын гушу, еј заһид, декил,
Данә дүзмә тәсбиһи, сәччадәји дам ејләмә!³

Зүлфү рүхсаридир анын зикримиз һәр сүбһү шам.
Зикрсиз һәркиз, илаһи, сүбһүмүз шам ејләмә!⁴
Чүн Нәсиминин мурады сәнсән, еј арами-чан,
Хәлг ичиндә аны дүшмәнкамү бәднам ејләмә!

¹ Нәстәрән жарпағы үзрә мүшкин сачларыны тор ејләмә. Вурғун ашиги сәбирсиз, арамсыз ејләмә.

² О гара көзләринлә көнлүмү алдын, зүлмүн илә үрәјини ган ејләмә, еј көнүлачан севкили.

³ Сәдагәтли ашиг чәһәннәм гушу дејил, еј заһид. Тәсбиһи гуш овлајан данә кими дүзмә, чанамазы тор етмә.

⁴ Сәһәр-ахшам сачын вә үзүн дилимизин әзбәридир. Еј аллаһ, һеч вахт дуасыз сәһәримизи ахшам етмә.

◆ ◆ ◆
Кетмэкэ эзм ејләмишсэн, еј диларам, ејләмә!
Һәсбәтән лиллаһ¹ мәни бисәбрү арам ејләмә!

Данеји-мүшкин халын көнлүмү чүн сејд ејләди,
Бу тутулмуш сејдә, шаһим, зүлфүнү дам ејләмә!²

Сүнбүлү бәрки-күл үзрә, еј пәри, дағытма ким,
Бунча көнлү јанмышын севдасыны хам ејләмә!

Өмрүмүн сүбһү үзүндүр, бәхтимин шаһи сачын,
Кетмә, еј дилбәр, көзүмдән, сүбһүмү шам ејләмә!

Риндү гәллашәм, мәнә заһид демә, еј мүттәги,
Лаүбали ашиги аләмдә бәднам ејләмә!³

Ешгини тәрк етмәк истәр көнлүм амма, чин декил,
Ја илаһи, кимсәји сән бисәрәнчам ејләмә!

Чешмеји-лә'лин сујундан бир гәдәм сун, сағија,
Иштијағындан⁴ Нәсими көзләрин чам ејләмә!

Хејр иши гој сән узана шол гара зүлфүн кими,
Долашыр бојнуна бир күн, сон сәрәчам ејләмә.

Шүжүгәр

¹ Һәсбәтән лиллаһ—анчаг аллаһ
² Мүшк данәси олан халын көнлүмү овлады. Бу тутулмуш ова, еј көзәл, сачыны тор етмә.
³ Ринд вә гәллашам, мәнә заһид демә, еј диндар. Сәһләнкар ашиги аләмдә рүсвај етмә. (Ринд—күнүнү ејш-ишрәтдә кечирән, гәллаш—кефчил, хәрабати.)
⁴ Иштијаг—гызғын шөвг, һәвәс

◆ ◆ ◆
Еј табиби-назигү назикмизач,
Сән билирсэн хэстэ көнлүмэ элач.
Мән көнүл илэ сәнэ гул олмушам,
Шивэ илэ назинэ нэ ештијач?¹

* * *

Көзләрим бахдыгча еј шаһ алнына,
Көјдән енди санырам маһ алнына.²
Көрдүм анда әһсэнэ илаһ ајәтин
Охудум мән бәрәкаллаһ, алнына.³

* * *

Олду чүн дәвләт мүјәссәр башына
Јарашыр зәррин күлаһлар башына.⁴
Дәвләти һәг етди әфсәр башына,
Һәм фәда мин тачи-гејсәр башына.⁵

¹ Еј ничә мизачлы, мәһарәтли һәким, јаралы көнлүмүн элачыны сән билирсэн. Мән көнүлдән сәнэ гул олмушам, ишвә вә назына нэ ештијач вар.

² Еј көзәлләр шаһы, көзләрим алнына бахдыгча санырам ки, ораја көјдән ај енди.

³ Алнында «аллаһ ишин ән көзәлини ишләди» ајәтини көрдүм вә «аллаһ мүбарәк етсин» дедим.

⁴ Башына дәвләт нәсиб олдуғуна көрә, она гызыл папаглар јарашар.

⁵ Һагг, дәвләти сәнин башына тач етди. Она мин гејсәр тачы гурбан олсун.

* * *

Жалди нагдан мүждэчи бир күнэ дөрд,
Ким бизэ бэј верди бир күнлүк жоғурд.
Ол дәхи жарысы су, жарысы дүрд,
Бэхшиши түркүнүмү јекдир, јохса күрд?⁶

⁶ Нагдан бир күндө дөрд мүждэчи калди ки, бэј бизэ бир күнлүк жоғурд верди. Онун да жарысы су, жарысы да хылтдыр. Билмирэм түркүн бэхшиши јахшыдыр, јохса күрдүн.

◆ ◆ ◆

Гандадыр јар, еј көнүл, јар истәмэ
Дөрд һасил гыл, дава вар, истәмэ.
Бивәфа дүнјада дилдар истәмэ,
Чүн вәфа јохдур, вәфадар истәмэ.¹

* * *

Ешг имиш симүргү ашиг кунн-Гаф,
Ешгә сығмаз лафү ешг олмаз кәзаф
Ким ки, истәр Кә'бәји гылмаг тәваф
Һәм ичи сафи кәрәк, һәм дашы саф.²

* * *

Шол боју рә'наја вердим көнлүмү,
Шол көзү шәһлаја вердим көнлүмү.³
Шол күнәш симаја вердим көнлүмү,
Шол үзү чүн аја вердим көнлүмү.

¹ Еј көнүл, јар һардадыр, јар истәмэ. Дөрдө дүш, она дава истәмэ. Вәфасыз дүнјада севкили арама. Вәфа јохдурса, вәфалы да арама.

² Ешг сүмүргү гушу, ашиг дә Гаф дағы имиш. Ешгә бошбоғазлыг сығмаз, ешг мә'насыз олмаз. Кә'бәја һәчч мәрасиминә кетмәк истәјәнин ичи дә, үзү дә саф олмалыдыр.

³ Көнлүмү о боју көзәлә вердим. Көнлүмү о көзү шәһлаја вердим.

* * *

Еј гэмэр зүлфүн шэбиндэ русијан,
Меһри-рүхсарын гатында тирэ маһ
Кечмэјән ешгиндэ өмр олду тэбаһ,
Таэтиндэн өзкэ таэтлэр күнаһ.⁴

⁴ Еј кечэ кими гапгара зүлфу ајын үзүнү гара едэн көзэл, күнэ-
шэ бэнзэјән үзүнүн јанында ај гарадыр. Ешгиндэ кечмэјән һэјат пуч
олмушдур. Сэнэ итаэтдэн башга итаэт күнаһдыр.

Чүн саниндир һәр нэ ким вар, еј көнүл,
Қимдән умарсан эта, вар, еј көнүл,
Чүн јетәрсән сән сәнэ јар, еј көнүл,
Јарыны бил, олма әјјар, еј көнүл.¹

* * *

Разиги-әрзагимиз Мәр'әш дејил,
Ризги Мәр'әшдән умарсан, хош дејил.
Һәр ким арытмаз ичин биғәш дејил,
Ики үчү, ким деди ким, шеш дејил.²

* * *

Үзүнү һагдан чевирмә, һаггы бил
Доғру говл ол, доғру фе'л ол, доғру дил
Чүн бујурду: үсчүди рәбби-чәлил,
Үсчүди јетмәзми инсана дәлил.³

* * *

Јара һәр саат салам олсун, салам
Ишрәтү ејши мүдам олсун, мүдам,
Јарсыз сөһбәт һәрам олсун, һәрам
Јара бу мә'на тамам олсун, тамам.

¹ Еј көнүл, һәр нэ вар саниндир. Қимдән бәхшиш умарсан, еј кө-
нүл? Дост дејиб сән сәнэ јетәрсән достуну бил, јад олма, еј көнүл.

² Рузимизи бизә нәсиб едән Мәр'әш дејилдир. Рузини Мәр'әшдән
умарсан, бу, хош дејил. Ичини арытмајан саф олмаз. Бунун әксини сөј-
ләмәк «ики дәфә үчүн алты етмәз» демәк оларды.

³ Үзүнү һагдан (һагигәтдән) чевирмә, һаггы бил. Доғру сөзлү,
доғру давранышлы, доғру үрәкли ол. Улу таңры, сәчдә еднн бәс дејил-
ми?! Бујурду ки; «сәчдә еднн» әмри инсана дәлил јетмәзми?

* * *

Мэн вүчуди-мүтлэгэм, мүтлэг дедим,
Һэг таныгдыр, һэг билир ки, һэг дедим.
Күнтү кэнзэн сиррини мүглэг дедим,
Ејлэди бармағым ајы шэг дедим.⁴

⁴ Мэн мүтлэг суретде мүтлэг варлығам. Һаг да билир, һаг да шаһиддир ки, керчек сөјлөдим. «Мэн, бир кизли хэзинэ идим»деки сирри гапалы дедим, бармағым ајы икије бөлдү дедим. (Бу тујуғда Нәсими һуруфи-пантеист фикирләрини ирәли сүрмүшдүр. Вүчуди-мүтлэгин (аллаһын) инсанда үзә чыхмасыны (тәчәлләсыны), кизли хэзинә олан танрынын инсачы јаратмагла өзүнү танытмасыны билдирмәси дә буну көстәрир.)

◆ ◆ ◆

Еј мәним әһде вәфасыз дилбәрим,
Мүбтәласына әтасыз дилбәрим
Дәрдмәндиңә давасыз дилбәрим
Ешгинә мәрһәбасыз дилбәрим.¹

* * *

Фәзли-һәгдән мән һидајәт булмушам,
Сурәтин нәгшини ајәт булмушам.
Мәртәбә аләмдә гајәт булмушам.
Ол сәбәбдән мән вилајәт булмушам.²

* * *

Адымы һәгдән Нәсими јазәрәм,
Бил бу мә'нидән ки, симәм, ја зәрәм.
Һәм һидајәт ејләрәм, һәм азәрәм,
Һәм бүти үшадычы, һәм Азәрәм.³

¹ Еј мәним сөзүнә дүз чыхмајан севкилим, вурғунуна бәхшишсиз севкилим! Дәрдинә дүшәнә давасы олмајан севкилим, севкисинә афәрин белә демәјән севкилим!

² Мән һаггын кәрәми илә (һагг олан Фәзлин көлкәсиндә) сәадәтә јетдим. Севкилим, сәнин үзүнүн нәгшиндә, чизкисиндә, рәнкиндә ишарәт тапдым. Мән аләмдә сон мәртәбәјә учалдығыма көрә камала да чатдым.

³ Мән адымы һаггын әмри илә Нәсими јазарам. Күмүшмү, гызылмы олдуғуму бу сөзүмдән анла. Мән, һәм имана доғру јол көстәрәрәм, һәм дә азарам, һәм бүтпарчалајанам, һәм дә бүт јарадан Азәрәм. (Рәвајәтә көрә, Ибраһим пејғәмбәр бүтсындыран адланырмыш. Азәр дә Ибраһимин атасы ишиш.)

* * *

Көрдүм ол ајыву бајрам ејлөдим,
Шол меје бу көзлөри чам ејлөдим,
Һәччә вардым, эзми-еһрам ејлөдим.
Фаву задү лами һәгг нам ејлөдим.⁴

⁴ О ајы көрүб бајрам ејлөдим (о аја бәнзәјән көзәли көрүнчә чох севиндим). О шәраба көзлөрими гәдәһ етдим. (Онун инсаны мәст едән көзәллијини шәраб кими көзләримлә ичдим) һәччә кетдим, еһрама јөнәлдим. «Фа», «зад», «лам» һәрфләринә (Бу һәрфләрлә јазылан Фәзлә, һәгг адыны вердим.).

◆ ◆ ◆

Еј өзүндән бихәбәр гафил, ојан
Һагга кәл ким һаг дедији батил, ојан.
Олма фани аләмә маил ојан,
Мә'рифәтдән нәснә гыл һасил, ојан.¹

* * *

Кәр һәг олдун, һәг сифатын гандадыр?
Һаг сифәт ол, кәр ки, затын гандадыр.
Кәр мүһит олдун, чинатын гандадыр
Еј Кәмаһ ахәр Фәратын гандадыр?²

* * *

Әгрәб олду аләмин хәлгивү мар,
Фитнә јажылды әла говмин шәрар.
Гандадыр бир ари батин, доғру јар,
Ганы инсафү мүрүввәт, кимдә вар?³

¹ Еј өзүндән хәбәрсиз гафил, ојаныб һагга кәл. Чүнки һагг һагдыр, батил дејилдир, артыг ојан. Кечичи аләмә мејл етмә. Ојаныб мә'рифәтдән (илаһи һәгигәтдән) бир шеј әлдә ет, ојан.

² Һагг олдунса, һагг сифәтләрин һардадыр? Һагг сифәтли ол вә затынын һарада олдугуну көр. Әкәр дәннз олдун, јөнләрин (чәһәтләрин) һардадыр? Еј Кәмаһ, артыг Фәратын һарада олдугуну сөјлә. (Кәмаһ јер адыдыр.)

³ Дүнјанын инсанлары әгрәб вә илан олду. Писләрин учундан фитнә һәр јана јажылды. Ичи саф, доғру дост һардадыр? Ганы инсаф, мәрдлик, кимдә вар?

* * *

Еј һәги һәр јердә ејдүрсән ки, вар
Сәндә пәс һәг вар имиш, һәг сәндә вар.
Әнбијанын сиррини билмәз давар,
Гисмәт олмаз дивә раһи-хошкүвар.⁴

* * *

Мунча һувү мунча һавү һу
Үч арыг оғлаг имиш ичи гуру
Кәрчи олду бәхшишин ады улу,
Бағрымы гылды бу бәхшиш јаралу.⁵

⁴ Еј һагын һәр јердә вар олдуғуну сөйләјән, демәк олар ки, һагг сәндә имиш, елә исә вар кет. Давар пејғәмбәрләрин сиррини билмәз, дады хош шәраб дивә нәсиб олмаз.

⁵ Бу гәдәр сәс-күјүн сону ичи гуру үч чылыз оғлаг имиш. Бәхшишин ады бөјүк олду са да, бағрымы јаралајан бу бәхшиш олду.

◆ ◆ ◆

Биз ки, Рум ичиндә әбдал олмушуз,
Бу чаһандан фаригүл-бал олмушуз.
Чүн фәна мүлкүндә памал олмушуз,
Уш мүбарәк вәгтү хошһал олмушуз.¹

* * *

Ејнү шинү кафә дүшдү кәнлүмүз,
Санки, куһи-Гафә дүшдү кәнлүмүз.
Јари-пүрәлтафә дүшдү кәнлүмүз,
Санманыз ким лафә дүшдү кәнлүмүз.²

¹ Рум дијарында (*Анадолуда*) дәрвиш олуб, бу чаһандан гајғысыз, кәнлү раһат олмушуг. Бу јохлуғ мүлкүндә мәнв олмушуг. Буна кәрә дә уғурлу вахт, хошһаллы олмушуг.

² Кәнлүмүз е, ш, г-ә (*ешгә*) дүшдү, санки, Гаф дағынад дүшдү.
² Кәнлүмүзүн лафа (*бошбоғазлыға, бош данышыға*) дүшдүјүнү санмајын. Кәнлүмүз лүтфләри бол олан доста дүшдү,

Н Э Ш Р И Ј Ј А Т Д А Н

Азәрбајҗан әдәбијјаты тарихи зәнкин сөз хәзинәсидир. Бу хәзинәдә јатыб галан дәјәрли, көзәл абидә вә әсәрләрин арашдырылмасы, тәблиғи вә нәшри чағдаш әдәбијјатшүнаслыг елмимзин ән үмдә вә кәрәкли вәзифәләриндән биридир. Буну нәзәрә алан «Кәнчлик» нәшријјаты һәр ил классикләримизин әсәрләринин чапына ајрыча әһәмијјәт верәрәк, онлары көзәл вә нәфис тәрғибатла чап едиб охучулара чатдырыр.

Классик ирсимизин дәриндән баша дүшүлүб аңлашылмасы үчүн онларын кениш өн сөз, лүғәт вә шәрһләрлә нәшр едилиб јайылмасына бөјүк еһтијач вардыр. Бәллидир ки, әски вә орта чағларда, һәтта XIX вә XX јүзилликләрдә јашајыб-јаратмыш шаир вә мүтәфәккирләрин ше’р вә нәср әсәрләри шәрһ вә ачығламаларсыз чәтин гавранылыр. Бурада ишләдилән арханк түрк сөзләри, әрәб-фарс тәркиб вә ифадәләринин дә изаһлары һәләлик кафи дејилдир. Һәр бир мисра вә бејтин мә’на—мәзмун бахымындан арашдырылмасы вә шәрһи, онларын мәнтиги вә мәчәзи мә’насы мүасир охучу үчүн баша дүшүлчәк бир сәвијјәдә ишығландырылмалыдыр. Әкс-һалда классик ше’р вә нәср өрнәкләринин бәдии-фәлсәфи мәзмууну, мә’на тутуму вә рәмзи-символик чаларлары өртүлү гәләр, кениш охучу күтләсинин малына чеврилмир.

Хагани, Низами, Гази Бүрһәнәддин, Һәбиби, Қишвәри, Хәтаји, Фүзули, Санб, Гөвси, Сејид Әзим, Закир, Мәһәммәд Һади, Сабир, Һ. Чавид вә башга шаирләри ғыса лүғәт вә шәрһләрлә дејил, кениш, самбаллы ачығламаларла чапдан бурахылмалыдыр. Низами Кәнчәвинин анадан олмасынын 850 иллик вә Фүзулинин 500 иллик јубилеји

илә бағлы олараг онларын әсәрләринин бу бахымдан чидди шәрһ вә изаһларла чапы чох фајдалы ола биләр.

Бүтүн бунлары нәзәрә алараг «Кәнчлик» нәшријјатынын бөјүк Азәрбајҗан шаири вә мүтәфәккири Имадәддин Нәсиминин әсәрләрини ачығлама вә шәрһләрлә чапдан бурахмасы фајдалы вә јахшы бир тәшәббүсдүр. Ајдындыр ки, изаһ вә шәрһләрлә олмадан Нәсими ше’рләринин бәдии вә фәлсәфи мә’насы, бурада әксини тапан суфи вә һүруфи истилаһ вә терминләри, һабелә шаирин дүнјакөрүшү, јарадычылыг идеаллары вә бәдии-естетик көрүшләри чәтин аңлашылыр. Буну нәзәрә алан Азәрбајҗан ССР ЕА-нын мүхбир үзвү профессор Ә. Сәфәрли Нәсиминин өз әсәрләри илә јанашы онларын мә’на-мәзмун шәрһини дә вермиш, бөјүк шаирин гәләминдән чыхан суфи-һүруфи рәмзләрини, мисра вә бејтләрин сәтралты мә’наларыны да ачығламышдыр. Кәркин әмәјин, јүксәк бир зөвг вә билијин бәһрәси олан бу ачығлама вә изаһлар шаир барәсиндә мүасир охучуја доғру, дүрүст бир истигамәт верир, онун дүнјәви вә суфи—һүруфи јарадычылыгы һағғында ајдын бир тәсәввүр јарадыр. Китаба јазылан өн сөздә Нәсиминин һәјәт вә јарадычылығынын бу күнә гәдәр гаранлыг галмыш мүәјјән мәсәләләри дә арашдырылыр. Нәсими ше’рләринә јазылмыш ачығламалар исә классик ирсә, о чүмләдән дә Нәсими поезијасына јени бир мүнәсибәттин ифадәси кими чох фајдалыдыр.

Ачығламаларын Нәсиминин дүнјакөрүшү, суфи-һүруфи мәсләки илә вәһдәтдә алынмасы, шаирин өз дөврү вә һабелә милли әдәбијјат вә фәлсәфи фикир тарихи илә әлағәләндирилмәси дә мәгсәдәүјүн вә ағлабатандыр.

«Кәнчлик» нәшријјаты бу тәшәббүсү кәләчәкдә дә давам етдирәчәк, классик әдәбијјатын кениш елми шәрһ вә изаһларла нәшринә диггәттини артырачагдыр. Охучулардан хәлиш олунур ки, бу мүнәсибәтлә өз тәклиф вә мүлаһизәләрини јазыб бизә көндәрсинләр.

БАШЛЫГЛАР

<i>Ешг күнәши</i>	5
ГӘЗӘЛЛӘР	23
МӘСНӘВИЛӘР	347
ТУЈУҒЛАР	367

Нәшријатын директору *Ә. Т. Әлијев*.
Мәтбәәнин директору *Ә. Ә. Вәлијев*,

Рәссамы *Ә. Мәмәдөв*.
Бәдин редактору *Т. Гасымов*.
Техники редактору *Н. Сүләјманов*.
Корректору *Р. Дадашова*.

ИБ № 2396.

Јығылмаға берилмиш 13.04.90. Чапа имзаланмыш 12.
12.90. Қағыз формат: 70×108^{1/32} Мәтбәә қағызы № 1.
Әдәби гарнитур. Јүксәк чап үсулу. Шәрти ч.в. 16,80.
Рәңкли шәрти ч.в. 17,15. Учот нәшр в. 9,92. Тиражы
30000. Сифарыш № 320. Гиймәти чилд № 7-дә 90 гәп.

Азәрбајчан ССР Дөвләт Мәтбуат Комитәси.
«Кәңчлик» нәшријаты Бақы, Нүсү Начыјев күчәси, 4.
Мәтбуат истәһсалат сәнаје бирлији, «Гызыл Шәрг»
мәтбәәси, Бақы, Нәзи Асланов күчәси, 80.

Јенијетмаләр үчүн

Имадәддин Нәсими
Я НЕ ВМЕШУСЬ В ЭТОТ МИР
(*На азербайджанском языке*)
Баку · Гянджлик · 1991

1991

21.